

LIBER SECVNDVS CONTRADICTIONVM SENTENTIARVM IOANNIS D. SCOTI.

Distinctio Prima, Libri Primi.

8. Iacobus.

Lucas.

8. Iacobus.

OSTQVAM R. M. subtilitatem ingenij tui difficultatibus meis in persoluendis ostendisti in primo sent. Quaeso, ne dedigneris occurrentia dubia in 2. Sent. Scoti enucleare.

Resp. Quamdit Cathedram magistralem teneo, meum officium adimplere volo; ideo ne verecunderis contradictiones apparentes asferre, quia conciliatum Doctorem Subulem tibi persuadebo.

Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. art. 2. Videtur dicere quod Ideæ practice non sunt in Patre, sed in Verbo. Oppositum huius habet August. 5. de

Trin. c. 13. ubi ait. Ideo Verbum hoc vere veritas est, quia quicquid est in ea scientia, de qua genitum est, & in ipso est, quod autem in ea non est, nec in ipso est.

Lucas. Resp. Scoti dictum hic, quod Ideæ non sint in Patre, at in Verbo, non est ad mentem propriam, sed Henrici, in quem arguit. Nam in via Scoti huiusmodi Ideæ practice non dantur, vt principium formale producendi Verbum; sed vt rationes formales producendi creaturas dantur in intellectu Patris, sicut in Verbo, contra Henricum, quia eadem notitia, quæ est in Patre, est in Filio, & Spiritu Sancto, quod auctoritate præallegata S. Aug. probatur, nam illa exprimit, quod quicquid reperitur in vna persona, reperitur, & in alia. Et scientia, in illa sententia citata pro memoria secunda fundamentali capitur, vt patet in litera.

3. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad E. inquit. Habitudo naturæ ad suppositum prior est habitudine eius ad actum secundum. Oppositum tamen huius videtur esse secundum Scotum lib. 1. D. 1. q. 2. contra Henricum, ubi dicit, quod omnis perfectio essentialis in diuinis est prior proprietate suppositi. Et D. 2. pr. vult, quod intellectus sit prius operatiuus, quam productiuus, similiter, & voluntas; consequenterque prius erit actus intelligendi, qui est operatio, quam sit productio, sicque videtur falsum, quod Essentia diuina prius habeat habitudinem ad suppositum, quam ad actum secundum.

Lucas. Resp. Multum differt loqui de actione immanente, scilicet intellectione & volitione, & de actione transeunte; primo modo concedo, quod Natura diuina prius habet intellectionem, & volitionem, quam intelligatur, esse

I. Dist. quest. prima, lib. secundi.

esse in supposito, sed non est sic secundo modo, scilicet de actione transeunte, de qua Scotus hic in proposito loquitur. Adde, quod Scoti dictum hic, sic debet intelligi. Prior est habitudo naturæ ad suppositum, quam ad actum secundum, quando, scilicet natura non potest esse in proxima dispositione ad actum secundum, nisi sit in supposito, sicut est de creare ad extra, quæ creatio non potest esse, nisi natura sit in supposito.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad E. dicit. Habitudo naturæ ad agere non videtur ita essentialis, sicut est habitudo naturæ ad suppositum. Oppositum huius videtur habere Scotus lib. 1. D. 4. q. 2. ubi concedit, quod creare competit primo huic Deo, & non supposito. Hæc enim, Deus, creat, est vera ut si Deus non stat pro aliquo supposito incommunicabili, ergo creare secundum Scotum, immediatius inest naturæ diuinæ, quam supposito.

Lucas. Resp. Scoti dictum sic potest intelligi. D. 1. quod, scilicet Deus, ad hoc, ut creet, non includit necessariò suppositum; quia Deus singulariter existens potest creare sufficienter, tamen, de facto, natura diuina est in suppositis, prius natura conuenit esse in illis, quam agere ad extra. Adde, & fortè melius, quod licet creare prius verificetur de suppositis, non tamen sequitur, quod hoc predicatum prius inest Deo, quam Deus sit in suppositis, prius enim Deus est in suppositis, & post conuenit huic Deo creare, & ultimo conuenit per ipsum Deum suppositis, sicque debet accipi dictum Scoti 4. D. 1. Dices. In quocunque instanti ponitur ratio perfecta agendi, potest poni actio, sed in primo instanti Natura diuina est ratio perfectissima creandi, ergo in illo instanti agit, & non intelligitur suppositum, quia Natura diuina est prior naturæ supposito, nec sufficit, dicere, quod talis natura non potest agere, nisi intelligatur in supposito quia si per impossibile nullum esset suppositum, natura posset creare, ut patet ex Scoto. Dico, quod Natura diuina est perfectissima ratio producendi ad intra, & ad extra, tamen non potest esse ratio producendi ad extra, nisi prius sit ratio producendi ad intra; nam productio ad intra est quasi effectus prior productione ad extra, & si per impossibile non esset productio ad intra esset possibilis ad extra.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad F. videtur dicere, quod intellectu Patris sint Idææ practicæ. Oppositum tamen huius impugnat Scotus hic, paulo supra, & lib. 1. D. 38. negat dari huiusmodi Idææ practicas.

Lucas. Resp. Non asserit Doctor hic Idææ practicas in intellectu diuino, cum iam supra impugnarit, sed tantum hic habet, quod si ponerentur Idææ practicae, ut ponit Henricus, ex tali positione inuita. i. conuenientia hic à Scoto adducta, sequerentur.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad F. dicit. Non tantum Pater nouit creaturas formaliter, sed etiam nouit filium formaliter, id est habet in se formaliter notitiam, qua nouit creaturas, & filium, igitur si de omnibus, ut notis patri, gignitur Verbum, de Verbo, ut noto Patri, gignitur Verbum, & ita Verbum gignitur de Verbo; ubi Sco. videtur hic velle, quod de creaturis, ut notis Patri, Verbum generatur. Oppositum tamen huius patet ex Scoto hic, & lib. 1. in materia de Trinitate, ubi vult creaturam non esse rationem formalem gignendi Verbum, sed ex memoria secunda ipsius Patris Verbum generari.

Lucas. Resp. Quod de creaturis, ut notis, Verbum generetur, hic non intendit arguere Scotus, ita quod si, ut, stet reduplicatiue, quasi, quod creatura sub illa ratione, qua est nota Patri, sit ratio formalis producendi filium, quia si c. nullo modo peruenit ad memoriam productiuam creaturæ, sed si ponat.

I. Dist. quæst. prima, lib. secundi. 3

si ponuntur pertinere ad memoriam productiuam, prius cognoscuntur creature ab intellectu diuino, & sic sunt in memoria, tanquam operatiua, & non sunt ratio gignendi Verbum, vt memoria productiua. Potest etiam dici, quod ad hominem se habet. Hic.

7. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad H. ponit duo instantia, seu ordines in Deo, in primo est tota emanatio diuinarum personarum; in secundo est tota emanatio creaturarum. Oppositum tamen huius, patet in doctrina Scoti, cum tum ad intra, tum ad extra plura instantia, non tantum vnum ponantur.

Lucas. Resp. Licet ponat hic duo instantia naturæ, vt dictum est, non tamen negat plura instantia naturæ in diuinis ab istis duobus, imo ponit. Nam, Essentia diuina est simpliciter prior natura proprietatibus hypostaticis, & similiter intellectus, & voluntas diuina sunt priores intellectuone, & volitione, & omnis perfectio simpliciter in Deo est prior natura proprietatibus personalibus. At hic Scotus nominat tantum duo instantia naturæ, quia hic comparat tantum prius naturæ, in quo priori sunt omnes emanationes diuinarum personarum, ad prius naturæ, in quo est emanatio creaturarum, licet in illo priori naturæ plura instantia naturæ assignari possint; vt dictum est.

8. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad H. tenet, quod persona Patris prius operetur, quæ producat filium. Oppositum huius sic patet ex doctrina eius. Nam cum productione Pater constituatur in esse personali ex 26. D. 1. ergo operari præsupponit personam Patris.

Lucas. Resp. Scoti dictum hic intelligitur comparando operari, & producere ad inuicem, quia tunc operatio, vt est intellectio simpliciter, est prior productione actiua Patris, non autem intelligitur comparando intelligere ad personam Patris, vt Pater est, quia sic est totum oppositum. Potest etiam dici Patrem prius operari, quam producat filium terminatiue.

9. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad H. ait. Nihil est infinitum, nisi quod est per identitatem Deus. Oppositum sic patet. Nam ex q. 5. Quod. Proprietas personalis non est infinita, & tamen ex dicto Scoti hic apparet infinita, cum sit per identitatem realem Deus.

Lucas. Resp. Propositio hæc Scoti. Nihil est formaliter infinitum, nisi quod per identitatem est Deus, sic debet exponi, scilicet, quod nihil est formaliter infinitum, quin etiam per radicalem identitatem sit Deus, non tamen valet e conuerio, scilicet, omne, quod est realiter Deus, sit formaliter infinitum, quia proprietates in Deo est realiter Deus, tamen non est formaliter infinita. Vel sic potest exponi, scilicet, quod infinitas, non potest inesse formaliter bonitati, vel alicui alij attributo, nisi bonitas illa realiter identificetur Deo, non quod realis identitas sit præcisa causa, quare inest, quia tunc paternitas esset formaliter infinita.

10. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad H. ait, quod in nobis intentiones secundæ producuntur per intellectum, & non habent esse in memoria, vt memoria est. Oppositum huius sic deducitur. Nam quæro, per quem actum intellectus producuntur, vel operatiuum, vel productiuum, non primum, cum sit finis potentie, vt dicit Scotus 13. Quod. non secundum, scilicet per actum productiuum, quia intellectus non habet actum productiuum, nisi respectu actus intelligendi, vel speciei intelligibilis, ex 3. D. 1. q. 6. & 7. Nec possunt produci per actum collatiuum, quia ille actus non est actus intelligendi, nec productiuus, quia non videtur, quod comparatio cognitorum ad inuicem sit productiua alicuius, cum sit ens rationis.

Lucas. Resp. Producantur per actum aliquem, nec est actus intelligendi, nec actus

comparatiuus, sed per actum comparatiuum. Et dum dicitur, quod actus comparatiuus est tantum respectu actus intelligendi, speciei intelligibilis. Dico, quod verum est, loquendo de eate reali; sed ultra hoc, potest producere secundam intentionem. Dices. Nonne secundæ intentiones producuntur per actum collatiuum, apud Scotum? Nota quod responsum ad dictum Scoti, & Scotistarum, ita debet intelligi. Non possunt produci, nisi præsupposito de necessitate actui comparatiuo vnus cogniti ad aliud cognitum. Nam facta comparatione speciei cognitæ ad indiuidua cognita, producit in speciem vnā intentionem, quæ dicitur species, & similiter de indiuiduo. Vel dic, quod secundæ intentiones derelinquantur ex comparatione duorum obiectorum cognitorum.

11. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 1. ad H. inquit, quod Verbum gignitur simpliciter de memoria Patris, vt Memoria est. Oppositum tamen huius sic deducitur. Nam tunc sequeretur, quod Verbum esset productum bis, vel ter simpliciter; patet, quia Essentia diuina, & intellectus in Patre sunt memoria perfecta, ex materia de Trinitate: & sic ab illa, vt à principio productiuo, accipit esse simpliciter, sed bonitas, vt præsens intellectui diuino, ita pertinet ad memoriam simpliciter, sicut Essentia, quia est formaliter infinita, & consequenter productiua notitiæ infinitæ, & ita essent duæ notitiæ genitæ, vel vna bis genita; Idem dicatur de alijs perfectionibus.

Lucas. Resp. Filius est tantum de Essentia diuina, & intellectu, vt de per se, & primo memoria; vt principio productiuo; at concomitanter, est de omni perfectione intrinseca, sed non est de eis, vt de memoria productiua, sicque concedo, quod Pater habens Essentiam, vt perfectè præsentem, producit filium, non autem, vt habet attributa, quia illa non pertinent ad memoriam productiuam. Dum ais, quod attributa sunt æquè infinita, vt Essentia. Concedo, formaliter, non originaliter, fundamentaliter & sic non æquè productiua. vel potest concedi, quod est Verbum de omnibus realiter, & identicè, quæ sunt in Essentia diuina, formaliter verò, & elicitiuè de sola Essentia, vt Essentia. Dices, Si Verbum est de memoria Patris, sequitur, quod filius ita esset constitutus quidditatiuè per bonitatem, cum pertineat ad memoriam, sicut per Essentiam, quia terminus formalis generationis diuinæ per se est constitutiuus personæ, Ex materia Trinitatis, & ex 13. & 26. D. 1. Dico, quod filius quidditatiuè, & essentialiter est per Essentiam, & sic per illam habet esse primò. Concomitanter verò habet omnem perfectionem, quam habet Essentia ex 5. q. 1. D. 2. Et concedo, quod sola Essentia est terminus formalis, attributa verò concomitantur terminum formalem.

I. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

1. Iacobus. SCOTVS libro 2. D. 1. q. 2. ad A. dicit. Ita intelligo in proposito, quod creatura non habet ex se non esse, nec habet ex se esse &c. quod intelligitur, quod non habet ex se esse formaliter, nec habet de se non esse formaliter, & non intelligitur de esse existentis, vt patet 36. & 43. D. 1. Oppositum tamen, videntur hic dicere Scotistæ, quia exponunt de esse existentis, & dicunt, quod esse existentis non includitur in ratione formalis creaturæ, & similiter non esse existentis, quia tunc creatura non potest esse,

Resp.

I. Dist. quæst. secunda lib. secundi.

Zacai. Resp. Licet hic dicat, quod non debet intelligi tantum de esse existentiz, vt dicit Scotus infra in ista quæstione respondendo ad quæstionem, vbi sic ait. Dico enim, quod creatura non habet de se esse formaliter, nec esse Essentiz, nec esse existentiz, na quod in sua ratione formaliter includat esse essentiz reale, & esse existentiz, quia haberet esse a se. Si enim tale esse formaliter includeret necessariò esset a se, ideo si de se formaliter includeret esse essentiz, de facto includeret de se esse existentiz, cum esse essentiz non distinguatur ab esse existentiz & c. Est igitur sic imaginandum, quod omnis creatura ab æterno habet esse intelligibile, in quo fundatur esse possibile ex 43. D. 1. & tale esse aliquando dicitur quidditatum, & aliquando dicitur esse essentiz, sed in tali esse nulla creatura dicit esse reale, sed omnes creaturæ, in hoc esse, quod dicitur secundum quid, distinguuntur. & per se ponuntur in predicamento, & sic creaturæ producuntur per actum intellectus diuini, esse verò reale, quod nullo modo distinguitur ab existentia, tantum contingenter producitur a voluntate diuina, sicque creatura, in esse secundum quid, non habet ex se esse formaliter, nec esse realis existentiz, nec esse realis essentiz, nec etiam habet formaliter non esse realis essentiz, & existentiz, quia si negatio talis esse includeretur formaliter in creatura, vt habet esse secundum quid, tunc esset impossibile, quod creatura posset creari. Dices, habere esse de se formaliter, & habere non esse de se formaliter contradicunt, ergo alterum verificatur de creatura. Resp. quod ista non contradicunt, eo quod aliquid negatur in prima propositione, quod affirmatur in secunda, nam in prima negatur li habere esse, in secunda verò affirmatur habere, & negatur esse. Sed ista bene contradicunt, A habet de se formaliter esse, A non habet de se formaliter esse, & secunda propositio est vera, quia tunc sensus est, quod esse de se non includitur formaliter in creatura, simile huius patet ex Scoto Dist. 4. p. q. 1. respondendo ad principalia.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 2. ad A. dicit. Si potest efficere aliquid, igitur illud non habet esse ex se necessarium formaliter, & habet esse à causa, igitur habet esse post non esse secundum intellectum istius membri. Oppositum tamen huius videtur sic, nam Scotus hic ponit primum causam ad intentionem Auic. de necessitate causare effectum immediatum, puta secundam Intelligentiam quod quidem est inconueniens, quia D. 2. 1. parte 2. q. 3. dicit, quod Intelligentia secunda, si esset causata à prima causa, tunc esset ex se formaliter necessaria, idem dicit D. 8. pr. q. vult. Quomodo dicit hic, quod tale causatum non habet esse ex se formaliter necessarium.

Lucas. Resp. Nulla est contradictio, verbis Scoti bene intellectis; nam Intelligentia secunda non includit in suo conceptu quidditatio esse à se, siue realis essentiz, siue existentiz ex 8. D. 1. q. vlt. vbi Scotus declarat possibile, sic ad verbum dicit. Auicenna autem videtur statim contradicere sibi ipsi, ponendo illud necessarium esse possibile, quia tunc necessarium non necessariò comparatur ad illud. Sed arguitur pro Auic. Si est ab alio, ergo in conceptu quidditatio eius non cadit esse, ergo est de se possibile esse, & non existens, sicut humanitas non est de se vna, nec plures. Conceditur de isto modo possibilitatis, quæ scilicet possibilitas, non est nisi, quod ordine nature, hoc est capax huius, & non est illud quidditatio ex se, hæc Scotus, ex quo igitur causatum necessarium non includit tale esse quidditatio, sequitur, quod nec sic includat necessitatem consequentem huiusmodi esse, & sic intelligit Scotus hic; dum vero dicit lib. 1. D. 2. quod est ex se formaliter necesse esse, sic debet intelligi, quod, scilicet illa

6 I. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

illa entitas causata à prima nõ includit formaliter necessitatẽ tãquam gradum intrinsecum, sicut ibidem dicitur de Verbo, quod est ex se necesse esse formaliter, idest quod includit in se formaliter Essentiam diuinam, quę formaliter est necesse esse.

3. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 2. ad A. dicit ex Arist. in Methaphisica. Quod omne necessarium est sempiternum, & contra, & potest aliquid immediate produci de nouo a prima causa. Oppositum huius videtur posse deduci ex Arist. 16. de animalibus, & de pomo, & morte, vbi ponit intellectum venire de foris, & immediate esse à Deo. Et Scotus lib. 4. D. 43. q. 2. art. 2. dicit, quod Arist. ponit intellectum accipere esse à prima causa, & nouum esse; ergo non videtur mens Arist. Quod omne productum immediate à Deo sit sempiternum.

Lucas. Resp. Quicquid sit dicendum circa hoc in præsens super sedeo, & remitto Lectorem ad lib. 4. loco citato, vbi Scotus declarat mentem ipsius Arist. circa animam intellectuam, an sit sempiterna, vel ne, & scias vnum, Scotum ibidem, quod Arist. in materia de anima semper anxius incescit, sed secundum S. Thomam, aliter esse dicendum, de quo aliàs.

4. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 2. ad A. tenet, quod nihil potest esse de nouo volutum à voluntate diuina sine nouitate actus volendi, idem quoque habet lib. 1. D. 8. Q. ult. & alibi. Oppositum tamen huius videtur habere lib. 1. D. 40. vbi sic ait. Quod prædestinatus potest damnari in sensu diuino, idest ille qui nunc est prædestinatus potest damnari, non videtur igitur, si Deus vellet damnare hunc Petrum, quod non possit esse sine sui mutatione.

Lucas. Resp. Circa huiusmodi difficultatem, quę est difficillima (nonnullis suppositis) quid sentiendum ad mentem aliquorum enarrabo. primo enim scias velim, quod mutari est aliter se habere nunc quam prius ex 5. Phil. & hoc est aliquid reale, & sic homo mutatur a non albo in album, & contra. secundo, scias quod in voluntate diuina est tantum vnum velle simplex idem realiter, & essentialiter sibi ex secunda D. 1. q. 1. & eodem velle creat gubernat, prædestinat, & vult quicquid vult. Tertio, scias, quod velle diuinum manens simplex idem in se aliquando dicitur velle contingens, vt quando transit super obiecta contingentia, & aliquando dicitur necessarium, vt quando transit super obiecta necessaria ex 10. D. 1. & illud velle potest dici diuersificari secundum, quod transit super diuersa obiecta, etiam contingentia, ita quod talis diuersificatio non est in enitate ipsius velle, sed in diuersis transitionibus seu relationibus rationis ex 39. D. 1. Quarto, scias, quod illud velle quo vult quicquid vult, sic est idem essentialiter diuine essentię, quod non potest esse in se nouum, nec elici de nouo. His statis, dico, quod voluntas diuina (posito quod ab eterno voluerit sortem saluum facere) adhuc eodem velle potest sortem hunc velle damnari, etiam antequam producat in esse, & hoc si ponatur in esse, in velle diuino nouus transitus erit. Et Scotus dum dicit, quod hoc non potest esse sine nouitate ipsius velle. Resp. Lich. vel quod oportet Scotum exponere, scilicet quod non loquatur secundum propriam opinionem, vel quod non possit velle de nouo noua volitione reali sine nouitate ipsius, sed quod non possit esse nouus transitus sine nouitate in voluntate diuina, ego non video. Dices Scotus lib. 1. D. 30. dicit, quod intellectus diuinus non potest causare aliquam relationem rationis de nouo sine sui mutatione, hoc idem videtur de voluntate. Dicit Franc. a Lich. quod si hoc verum sit, sustinendo Scotum loqui ex mente propria) potest tamen dici non contradicendo Sco. quod quando volu-

I. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

7

tas vult aliquid de nouo, similiter quando intellectus intelligit aliquid de nouo, non causatur ibi aliqua relatio rationis. Dices si intellectus aliquid de nouo intelligit, ergo de nouo potest se comparare ad obiectum cognitum, & talis comparatio erit relatio rationis. Dico, si talis relatio sit, erit in obiecto cognito, & non erit in intellectu diuino. Si etiam ponatur quod sit in intellectu diuino talis relatio, ego non video (inquit Lich.) quomodo propter nouam comparisonem rationis, sit mutatio in actu intellectus diuini. Nam sicut ab æterno secundum ipsum potest se comparare ad alia, & alia obiecta, & sic ibi esse plures comparisones, & tamen ipsum non mutari, sic in proposito videtur difficultas quomodo eodem actu intellectus possit simul, & ab æterno causare diuersas comparisones supra diuersa obiecta sine sui mutatione, & quod non possit causare de nouo aliquam comparisonem sine sui mutatione, cum illa sit tantum ens rationis, quæ nullam mutationem facit. Sustinendo ergo hunc modum dicendi plures difficultates resolui possunt, quas in diuersis doctoribus vide.

I. Dist. quæst. tertia, lib. secundi.

1. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 1. q. 3. ad principium tuetur ad mentem D. Thomæ quod mundus potuerit esse ab æterno sine principio durationis, idque manifestat pluribus rationibus, vt patet in litera. Oppositum tamen huius iuxta placita Henr. Gand. in ista quæst. sustinet Scotus, scilicet quod implicet contradictionem mundum potuisse esse ab æterno sine principio durationis.

Iacobus. Resp. Scotus problematicè hic procedit, sustinet viam, & Diui Thomæ & Henrici partem hinc venit, quod nulla eius determinatio in hac quæstione capi potest, quamuis aliquantisper ad opinionem Diui Thomæ declinare videatur, idcirco, & argumentis Henrici, & D. Thomæ respondeat quæ istam, vel illam positionem tueri voluerit.

I. Dist. quæst. quarta, lib. secundi.

2. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 1. q. 4. & 5. In principio, arguens in Henricum tenentem, quod omnis relatio est eadem fundamento dicit. Si relatio omnis est eadem realiter fundamento, ergo nulla relatio poterit separari à fundamento, & tunc idem ens erit realiter idem, & non realiter, quod est oppositum primi principij. Oppositum tamen huius patet ex Scoto hic, vbi vult, quod relatio creationis passiuæ sit eadem realiter fundamento.

Iacobus. Resp. Scotus non negat quin aliqua relatio sit eadem realiter fundamento, sed negat quod omnis relatio sit eadem realiter fundamento. Nam paternitas est relatio, & tamen non est eadem realiter fundamento, & sic de alijs. Et scias, quod dictum Scoti. Idem ens realiter est idem realiter & non est realiter & c. potest habere duplicem sensum, primus est, quod
A. sit

A sit realiter, B. & non sit realiter B. idest quod A. possit realiter existere, B. non existente, & quod non differat realiter à B. est oppositum primi principij. Nam si A. est realiter idem quod B. sequitur, quod non possit realiter existere sine B. ergo si realiter possit esse sine B. realiter distinguitur ab ipso B. secundus sensus potest esse, quod quærat tantum de distinctione ex natura rei, vel formaliter, idest, quod idem realiter sit, & realiter non sit, scilicet, quod ex natura rei aliquid competat A. quod non competat B, & quod A. saltem ex natura rei non distinguatur à B. videtur esse oppositum primi principij. hic vero Scotus accipit primum sensum, & non secundum.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 4. & 5. Ad B. dicit, quod relatio habet propriam certitudinem, idque habetur ab Avicenna tertio Methaphisice Cap. de relatione. Oppositum tamen huius patet per comune dictum dicentium, quod relationes sunt de genere sterilium, quomodo igitur habent certitudinem.

Lucas. Resp. Aliquid habere certitudinem propriam duobus modis potest intelligi, primo, quod possit ex se certificare intellectum causando speciem intelligibilem sui, & hoc modo nulla relatio habet propriam certitudinem, quia talis cognitio non potest causari a tali relatione, sed tantum a fundamento, & termino; nam nec potest mouere, nec causare speciem relatio, quia tunc species intelligibilis, quæ est eius absolutum, essentialiter dependeret in esse, & in conservari ab aliquo, quod essentialiter esset relatio, quod est impossibile. secundo modo potest dici habere propriam certitudinem ex hoc quod habet propriam intelligibilitatem distinctam à fundamento, & termino, ita quod sit nata cognosci cognitione distincta à cognitione fundamenti, & termini; licet talis cognitio causetur à fundamento, & termino, & hoc pacto dici potest relationem propriam certitudinem habere.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 4. & 5. dicit, quod relationes formaliter dicuntur de Deo, quæ relationes non sunt alicuius generis. Oppositum tamen huius patet in doctrina istius viri, scilicet quod nulla relatio potest predicari de aliquo absoluto, quomodo ergo relatio dicitur de Deo formaliter?

Lucas. Resp. Dicit formaliter accipitur dupliciter, quidditative, & denominative, quidditative nulla relatio includitur in Deo, vt paulum inquit Scotus, cum relatio sit extra naturam, & essentiam subiecti, denominative verò relationes dicuntur de Deo, quia ex natura rei de Deo predicantur, & sic dicimus, Deus est paternitas, filius, & spiritus, ex quarta D. lib. 1. q. 2. non intelligas tamen, quod relatio possit predicari formaliter de Deitate, cum de vltimate abstracto non possit aliquid predicari formaliter, nisi in primo modo dicendi per se ex 5. D. lib. 1. q. 1. Hinc est, quod licet paternitas immediate fundetur in Essentia diuina, non tamen denominat eam, nihilominus potest de Essentia predicari identice: nam hæc est vera, Deitas est paternitas. Scias amplius, dum dicit Scotus, quod ea, quæ dicuntur de Deo formaliter, non sunt alicuius generis, vt transcendencia, & passionis, quod debet intelligi de passione distincta, quia absolutum, & respectuum diuidunt ens. Dices. Ens in quantum ens prius diuiditur per ens quantum, & non quantum, & ens non quantum est relatio in diuinis, ex 5. Quolib. quomodo igitur diuiditur per absolutum, & respectuum? Dico quod ens prima sui diuisione diuiditur per ens quantum, & non quantum, & quantum diuiditur per absolutum, & respectum, finitum, & infinitum, sicque absolutum, & respectum dicta de Deo, competunt eam, in quantum ens

I. Dist. quest. quarta, lib. secundi.

2

4. *Jacobus.* Scotus lib. 1. D. 1. q. 4. & 5. ad I. ait, quod relationes secundi modi non dantur in Deo respectu creaturæ, dicit enim sic. Relationes diuinæ, quæ sunt relationes originis, pertinent ad secundum modum relatiuorum, ad quem etiam videntur pertinere illæ relationes, quæ sunt in Deo ratione causæ efficientis ad creaturam. Oppositum tamen huius habet Scotus lib. 1. D. 3. q. 5. contra Henr. ubi negat, quod relationes secundi modi fundentur in Deo respectu creaturæ.

Lucas. Resp. Patet ex doctrina Scoti, quod relationes primi, & secundi modi semper sunt mutue, vt videre est ex 5. Meth. cap. de Adaliquid apud Arist. modo Deus benedictus non reteritur relatione reali ad creaturam ex 3. D. 1. ex quo claret quod relationes secundi modi non fundantur in Deo in respectu ad creaturam, & ad dictum Scoti hic est dicendum, quod non loquitur ex intentione sua, sed solum dicit ad hominem, cum arguat contra Henricum.

3. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 4. & 5. dicit, quod relatio est eadem realiter fundamento. Oppositum tamen huius habet Scotus in eadem quest. ubi vult contra Henr. quod relatio non sit eadem realiter fundamento.

Lucas. Resp. In via Scoti relatio ad Deum communis omnis creaturæ est eadem realiter fundamento cum non possit esse sine tali termino, non tamen est idem formaliter, sed alix relationes, quæ non sunt ad Deum, distinguuntur realiter a fundamento, & sic in dictis Scoti non est aliqua contradictio, at quoniam hic fit mentio de distinctione formali inter creationem & fundamentum, potens (si placet) videre hic Franciscum a Licheto, & formalizantes loquentes de distinctionibus, & identitatibus a Doctore Subtili, hinc inde assignatis.

6. *Jacobus.* Scotus D. 1. lib. 2. q. 4. & 5. ad I. M. inquit, quod creatio Angeli, & cuiuslibet alterius creaturæ est idem realiter cum eis. Oppositum tamen huius habet Auicenn. 5. Methaph. cap. 1. dicens. æquinitas est tantum æquinitas nec vna, nec plures, igitur Angelus, est tantum Angelus, & non est idem sibi realiter aliquis respectus.

Lucas. Resp. Dictum Auicenn. intelligitur de his tantum, quæ per se includuntur in quidditate rei, & quidditas excludit vnum, & multa, actum, & potentiam, quia nullum tale est per se de intellectu quidditatis; sicque concedo quod nulla relatio sit idem realiter fundamento, licet sit idem realiter per identitatem, & quandoque contineatur in fundamento, vt est in proposito de creatione Angeli, quæ identificatur cum eo, & in ipso continetur. Dices, creatio Angeli non est nisi in primo instanti naturæ, quando accipit esse, sed Angelus manet post primum istans, & nihil manet sine eo, quod est idem sibi realiter, ergo creatio non est idem sibi realiter. Dico, quod ille respectus ad Deum non solum manet in primo instanti creationis, sed semper manet, quousque Angelus, & res maneat. Dices, Si creatio identificaretur cum Angelo, Deus non posset Angelum annihilatum eundem numero reparare, quod est falsum, patet, quia non potest eandem creationem reparare, quia nec eundem motum numero, quia intertempo prohiberet illum esse eundem numero. *Responsionem quærit.*

I. Dist. quæst. sexta, lib. secundi.

1. *Iacobus.* SCOTVS lib. 2. D. 1. q. 6. in argumento ad oppositum dicit. Quanto forma creata est nobilior, tanto distinguitur in plures gradus nobilitatis, sicut sunt plures formæ mixti, quam elementares, & plures formæ animati, quam inanimati, & fortè plura animalia, quam plantæ; igitur plura erunt differentia specie in anima intellectiua, quam non intellectiua, hoc non potest esse nisi Angelus, & Anima differant specie igitur differunt specie. Oppositum tamen huius habet Scotus infra lib. 2. D. 3. q. 7. ubi vult, quod quilibet Angelus non faciat speciem, sed quod plures Angeli sint in vna, & eadem specie, ergo non diuiditur natura intellectiua in plura specie, vt dicit hic Scotus.

Lucas. Resp. Hæc ratio, quam habet hic Scotus (quæ est Diui Thomæ contra gentes, bene probat, quod Angelus, & anima differant specie, tamen non concludit, quod quilibet Angelus faciat suam speciem, vt patebit infra D. 3. q. 7. hic verò probat, quia conclusio hæc, quod Angelus, & anima differunt specie, est certa saltem a posteriori, quia formæ eiusdem rationis, siue speciei specialissimæ habent eandem rationem perficiendi, sed anima naturaliter est perfectiua corporis organici, vt forma informas; Angelus verò nullo modo perficit materiam ex 9. Quol. quia sunt omnino extra materiam ex Arist. 12. Metaph. ubi sic ait int. 30. Oportet inquit, vt ipsæ substantiæ sint existentes extra materiam, quod necesse est, vt sint æterna. Et Comentator ibidem, & quia istæ substantiæ sunt mouentes sine aliqua potentia, necesse est, vt sint sine omni materia, cum necesse est, vt sint æterna. omne enim æternum est actio pura, & omne, quod est actio pura, non habet potentiam.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 6. dicit in principio, quod Angelus, & anima differunt specie, & impugnât Bonau. quo ad probationem huius conclusionis per vniuersalitatē ad materiam, & non vniuersalitatē ad materiam. Oppositum tamen huius sic patet, quia quoque Scotus concedit distinctionem specificam inter Angelum, & Animam, perficere corpus, & non perficere corpus, ergo non legitimè impugnât Bonauenturam.

Lucas. Resp. Intenſio Scoti est inuestigare rationem distinctionis specificæ inter Angelum, & animam a priori, & dicit, quod antequam Angelus, & animam habeant aliquem actum secundum, sunt distincti per naturam suā. Bonau. verò vult, quod ratio, cur distinguatur Angelus ab anima, sit per vniuersalitatē, & non vniuersalitatē, quod etiam concedit Scotus vt sit ratio a posteriori, sed non vult, quod sit a priori, vt videtur sentire Bonau. in 2. D. 1. q. 2.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 1. q. 6. ad A. dicit, quod anima beata in obiecto beatifico non discurret circa illud. Oppositum tamen huius habet 3. q. prol. ubi vult, quod beatus in patria discurret. Itidem etiam tenet, quod Angeli possint discurrere.

Lucas. Scotus dum dicit hic, quod anima beata in obiecto beatifico non discurret circa illud, bene stat; quia discursus non est circa incomplexa, seu circa quidditates, sed circa complexa, & conclusiones, negat igitur discursum hic circa incomplexum, quod est obiectum beatificum, sed non negat discurrere

9. Iacobus. scursum in Angelis, & beatis, circa conclusiones, & circa complexa. Scotus lib. 2. D. 1. q. 6. ad D. dicit. Intellectualitas Angeli, in quantum intellectualitas, non differt specie ab intellectualitas animæ, in quantum intellectualitas, licet Angelus, & anima differant specie. Oppositum huius sic patet. Nam intellectus, & voluntas, etiam in Deo, sunt alterius, & alterius rationis, ex materia de Trin. & intellectus, & voluntas habent idem obiectum simpliciter, & sub eadem ratione formali ex 3. q. 3. D. 1. & sunt circa idem obiectum sub eadem ratione formali, ergo sequitur, quod intellectus, & voluntas sint eiusdem rationis, & sic sequitur dictum Scoti hic, quod intellectus Angeli, & intellectus animæ sint eiusdem rationis, quia sunt circa idem obiectum eiusdem rationis.

Aucus. Resp. Dico, sustinendo dictum Scoti, quod intellectus Angeli, & animæ sint eiusdem speciei, licet Angelus, & anima differant specie, quod instantia facta non concludit in casu isto, scilicet, quod si identitas obiecti esset præcisa causa identitatis potentiarum, tunc bene sequeretur, quod intellectus, & voluntas, quæ respiciunt idem obiectum, essent eiusdem speciei, sed hæc non est præcisa causa, nec secundum veritatem, nec secundum mentem Scoti. Nam Scotus hic arguit à posteriori, & per locum extrinsecum, quia communiter potentie respicientes idem obiectum sunt eiusdem rationis, & non loquitur absolute de quibuscumque potentijs, sed tantum loquitur de potentijs eiusdem generis, scilicet cognitiuis, nec de omnibus simpliciter cognitiuis, quia non loquitur de cognitiuis non sub ordinatis, quarum differentia sumitur aliunde, quam ab obiectis. Nam potentia visiva, & phantasia differunt specie, & tamen utraque potest esse eiusdem obiecti. similiter, intellectus, & phantasia differunt specie, & tamen intellectus, ut intellectus, potest cognoscere idem obiectum, sub omni ratione, sub qua cognoscit phantasia ex 3. q. 3. D. & sic identitas obiecti non est præcisa causa identitatis potentiarum, loquendo de quibuscumque potentijs. sed si dictum hoc habet veritatem, erit verum de potentijs, quarum una non subordinatur alteri, & non præsupponit de necessitate actionem alterius, sicut voluntas præsupponit de necessitate actionem intellectus. Idcirco, sustinendo positionem Scoti, est dicendum quod duæ potentie visivæ; quantumcunque in diversis speciebus, sunt eiusdem speciei, quia una subalternatur alteri, nec de necessitate præsupponit actionem alterius, & sunt eiusdem obiecti, & sub eadem ratione considerari, idcirco sunt eiusdem speciei. E contrario dicitur, quod potentia auditiva, & potentia visiva, ut sunt in eodem subiecto, differunt specie, nec tamen una subalternatur alteri, cum sint disparatæ, nec una de necessitate, vi possit habere operationem propriam, præsupponit operationem alterius, & sic hæc species distinguuntur, quia impossibile est, quod possint esse eiusdem obiecti, nec sub eadem, nec sub alia ratione considerari. Intelligitur itaq; propositum Scoti de potentijs non subordinatis, nec quarum una in operando præsupponat operationem alterius. Et quamvis potentie disparatæ differant specie suis rationibus formalibus: quia tamen de necessitate sunt distinctorum obiectorum, propter talem distinctionem arguimus, potentias specie distinguui. Et sic debet intelligi Arist. 2. de anima t. 33. ubi dicit, quod si potentie distinguuntur, & operationes, & obiecta. Dices, Tunc fructio in patria, & in via non differunt specie, cum sint eiusdem obiecti. Dico, quod verum esset si idem obiectum esset eodem modo præsens. At alia, & alia præsentia obiecti potest causare fructiorem alterius, & alterius rationis, & sic fructio in pa-

etia, quia est ab obiecto in se presente, vel ab aliquo perfecte suplen-
tice obiecti in se presentis, differt specie a fruitione in via, qua respicit
obiectum non in se presentis, sed in aliquo representatio, scilicet in ali-
qua specie intelligibili. Vel dic, quod fruitio in patria, & in via sunt
simpliciter causate a diuersis specie distinctis, sustinendo, quod obiectum
vel cognitio obiecti sit causa saltem partialis fruitionis, de quo infra D. 25.
& tunc fruitio in via tantum causatur a cognitione arbitratua Dei, & in
patria tantum a Deo in se presente, vel a suplenente vicem obiecti &c.

6. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 6. ad F. dicit. Potentiz distinguuntur specie; stante vni-
tate obiecti circa quod sunt tales potentiz. Oppositum tamen habent
Arist. & Auer. 2. de anima t. 33. qui volunt, quod ex cognitione opera-
tionis cognoscatur qualis sit, & potentia, sicut ergo propter diuersitatem
obiectorum diuersas operationes, & propter diuersas operatio-
nes arguimus diuersas potentias, sic e conuerso, propter unitatem obiecti
arguimus unitatem operationis, & consequenter arguimus unitatem
potentiz.

Lucas. Resp. Si defendatur, quod intellectus Angeli, & animæ specie distinguantur
quia sunt a causis specie distinctis, & si hæc non sit causa præcisa, ut di-
ctum est, cum dicitur, quod est contra Arist. negatur, & cum aliter
per hoc quiddam obiecti arguit identitatem potentiz; dico, quod in
illo textu, & Com. tantum habetur, quod distinctio obiectorum, quasi a
posteriori arguit potentias distinctas, sed non habetur, quod identitas ob-
iecti arguat identitatem potentiz. Dices, per locum ab oppositis. Si-
cut distinctio obiectorum est causa distinctionis potentiarum, ergo iden-
titas est causa identitatis. Dico, quod non sequitur in causis præcisis; pa-
tet enim. Nam respectu eiusdem obiecti, & secundum eandem ratio-
nem: considerati, possunt esse potentiz specie distinctæ, ut patet de intel-
lectu, & voluntate, de visiva, de phantasia, & de intellectu. Nec ista
est vera absolute. Distincta obiecta specie arguunt distinctas potentias;
nam eadem potentia visiva est respectu albedinis, nigredinis, & rubedi-
nis, quæ differunt, nec sic Arist. loquitur de potentijs distinctis, sed acci-
pit ibi, obiecta distincta adæquate, ita quod obiectum adæquatum
vnius potentiz non potest esse obiectum adæquatum, nec in adæquatum
alterius potentiz. Nec etiam loquitur de obiectis adæquatis respectu cu-
iuscunque potentiz, absolute sumptæ, sed loquitur tantum de obiectis
adæquatis, quæ respiciunt tales potentias, quarum vna non subalternatur
alteri, neque vna in operando præexigit operationem alterius. In summa
tantum loquitur de potentijs disparatis. si etiam loquatur de potentijs sub-
ordinatis, debet etiam sic exponi, & non e conuerso. i. quamvis si idem
obiectum visui, & phantasiæ, quia in quod visiva potest, & phantasia
potest, non tamen est verum, e conuerso, quia obiectum adæquatum
phantasiæ non est obiectum adæquatum visui.

7. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 6. ad I. tenet, quod operationes, ut dependent a poten-
tijs distinctis specie, simpliciter specie distinguantur, ut verò comparan-
tur ad obiectum sunt idem specie tantum secundum quid. Oppositum
huius patet ex Scoto lib. 2. D. 3. q. 7. in corpore questionis, ubi vult, quod
actus capiant distinctionem ab obiectis. Dicit enim sic. Si actus non
essent ab obiecto, non distinguerentur essentialiter propter distinctionem
obiecti, &c. quare ibi. Ex his arguo sic, sicut actus a solo obiecto habent
distinctionem, ita quod actus distinctorum obiectorum specificè distin-
guantur, ita & unitas actus erit simpliciter ab unitate obiecti, cum actus
semper

semper specificentur ab objecto. Videtur ergo magis dicendum, quod actus, ut comparantur ad idem obiectum, à quo dependent essentialiter, & à quo simpliciter specificantur, sint simpliciter idem speciei, ut vero comparantur ad potentias, à quibus dependent partialiter, non tamen communiter, ab eis specificantur, dicuntur differre specie secundum quid.

Solutio.

Resp. Vera est propositio Scoti hic, quod intellectiones, ut comparantur ad potentias specie distinctas, simpliciter distinguantur specie, ut verò comparantur ad idem obiectum, sunt tantum idem specie secundum quid. Cum dicitur, quod magis videntur idem ab obiecto simpliciter. Nego, cum probas, quod actus specificantur ab obiectis. Dico, quod hæc propositio variè intelligitur. Si dentur duo actus, qui comparantur ad eundem intellectum, y ad causam partialem, & sint à duobus obiectis specie distinctis, huiusmodi actus habent specificè distinctionem ab obiectis, & sic actus specificè distinguuntur ab obiectis. secundo, si dentur duo actus, qui sunt à duobus obiectis specie distinctis, isti actus habent à potentijs, & ab obiectis, quod specie distinguantur, sed magis à potentijs. tertio. Si duo actus sint à potentijs specie distinctis, ut à causis partialibus, & ab vno obiecto, vel à duobus eiusdem speciei, habent simpliciter à potentijs, ut specificè distinguantur. quarto, si dentur duo actus à duobus potentijs solo numero differentibus, & ab vno obiecto habente vnitatem numeralem, erunt distincti numero à potentijs, si etiam sint à duobus obiectis numero differentibus, & à duobus potentijs solo numero differentibus, erunt magis distincti numero ab illis potentijs. Si verò duo actus sint à duobus obiectis solo numero differentibus, & ab vna potentia singulari, magis erunt numero distincti ab obiectis, ex quo patet, quod hæc propositio. Actus præcisè specificantur ab obiectis, non est præcisè, & absolute vera. Attamen semper est vera, quando eadem potentia comparatur ad plura obiecta, & tunc semper distinctio actuum sumitur penes distinctionem obiectorum, sed quando plures potentijs specie distincte comparantur ad idem obiectum, tunc actus dicuntur simpliciter distincti à potentijs, & non ab obiecto, & sic intelligit Scotus, quod illi actus debent simpliciter distingui à potentijs, & sunt idem specie tantum secundum quid, quia comparantur ad idem obiectum; sicut etiam cognitio hominis, & asini simpliciter distinguuntur specie, quia ab obiectis specie distinctis, & ut sunt ab eodem intellectu sunt idem specie tantum secundum quid.

64
SECUNDA DISTINCTIO
QVAESTIO PRIMA.
LIBRI SECUNDI.

1. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 1. In positione Diui Bonauenturae dicit, quod est impossibile in aeternitate assignare contradictoria. Oppositum tamen huius sic patet. Nam hoc principium verificatur de Deo. De quolibet dicitur esse vel non esse, vt patet 1. Prol. q. ergo, & contradictoria, vt Scotus ibidem tenet; tamen id fit praecise in aeternitate.

Lucas.

Resp. Aliud est dicere contradictoria posse assignari in aeternitate secundum aliam, & aliam praesentialitatem, vel praecise secundum eandem praesentialitatem, vel secundum totam praesentialitatem. primo modo non assignatur ratio contradictionis, quia secundum vnā praesentialitatem, potest aliquid esse, & secundum aliam non esse, secundo modo comparantur contradictoria, quia accipiendo vnā praeſentialitatem per respectum, scilicet ad vnum instans temporis nostri, aliquid simul non potest esse, & non esse; si etiam accipiat illa praesentialitas, vt comparatur ad Deum, adhuc aliquid simul secundum totam illam praesentialitatem potest esse, & non esse. Est enim impossibile aliquid esse secundum totam illam praesentialitatem, & non esse per totam illam eandem. Terrio modo fit contradictio, quia impossibile est aliquid esse secundum totam praesentialitatem aeternitatis, & simul non esse. Dictum ergo Scoti intelligitur tantum in primo modo, id est secundum aliam, & aliam praesentialitatem. Dices. Haec sunt contradictoria, Pater generat, & pater non generat, ergo sunt respectu alicuius instantis, & non est aliud instans, nisi aeternitatis. Dico, quod secundum vnā praesentialitatem praecise non est simul generans, & non generans: nam accipiendo aeternitatem secundum praesentialitatem ad primum instans originis, in quo pater est, non possunt esse istae verae, Pater generat, & Pater non generat. licet secundum aliam, & aliam praesentialitatem, Pater sit generans, & sit non generans; similiter est contradictio dicendo Pater generat secundum totam praesentialitatem aeternitatis, & Pater non generat secundum illam totam.

II. Dist. quaest. secunda, lib. secundi.

1. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 2. In positione Henrici dicit, quod Euum non distinguitur ab existentia Angeli. Oppositum tamen huius sic patet; tempus differt à motu per hoc, quod mensurat ipsum, vt probat Philosophus 4. Phys. per hoc, quod tempus non est velox, neque tardum, motus autem dicitur velox, & tardus, ergo à simili, Euum est aliud ab existentia Angeli mensurans ipsum.

Lucas.

Resp. Dico consequentiam non valere de tempore, & motu comparando ad exi-

II. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

15

ad existentiam Angeli. Nam illud, quod concludit differentiam motus, & temporis, non concludit in proposito Euum distinctum ab Angelo, & aliud ab existentia actuali eius, quia si aliquid nunc se habet ad substantiam mobili, sicut Euum ad substantiam Angeli, illud nunc non est aliud, & aliud ab ipsa substantia, nec est aliquid indiuisibile de genere quantitatis, nec Euum est aliud ab ipsa existentia Angeli. Et supponatur quod tempus differat a motu, & consequenter instans a mutatione, non est similis ratio, quod ponatur aliquid differens ab existentia ipsius Angeli, quod sit mensura eius; nam si tempus differt a motu, hoc ideo est, quia partes eiusdem proportionis alicuius motus non sunt æquales numero, & quantitate necessariò partibus eiusdem proportionis temporis, nulla autem quantitas est eadem alteri quantitati, nisi partes eiusdem proportionis, & quantitatis in ea sint æquales partibus eiusdem proportionis, & quantitatis in reliqua, & hæc est ratio, quare differat tempus à motu, non sic autem est de Euo & existentia Angeli. Dices, quantitas permanens, & successiua sunt eiusdem generis, ergo utrumque est aliquid aliud à suo subiecto, ergo sicut quantitas permanens est aliud ab eo, cuius est mensura, ita hic & Euum erit distinctum ab existentia. Dico, quod argumentum supponit vnum falsum, scilicet aliquid esse in existentia actuali Angeli, quod sit propriè quantitas, quia non est Euum mensurans Angelum, nec indiuisibile de genere quantitatis, cum existentia Angeli possit cognosci sine quocunque alio addito.

II. Dist. quæst. quarta, lib. secundi.

1. *Iacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 4. in argumento ad oppositum dicit. Angelus potest habere operationem, non existente motu cæli. Oppositum huius habent Peripatetici vbique, & potissimum 8. Phil. vbi aiunt, quod cessante motu cæli non possit haberi, queuis operatio.

Lucas.

Resp. Quicquid Peripatetici dicant; rei veritas est, nedum Angelum posse operari, cessante motu cæli, sed etiam hominem, vt patet Iosue cap. x. & huius rei est articulus condemnatus Parisius. Si quis dixerit, quiescente cælo, non posse fieri operatio aliqua, error, & à die iudicii poterit quis operari, & tamen non erit motus cæli, & ex hoc sequitur, cum tempus non existat, non existente motu, cum tempus sit numerus motus secundum prius, & posterius, quod operatio illa mensuretur Euo, & non tempore. Hinc non bene dicit Henricus Quod. 12. q. 8. quod operatio Angeli mensuretur tempore discreto, quod tempus discretum quid sit secundum Henricum, & cur Arist. eiusdem non meminerit, & quomodo differat à tempore nostro continuo, & successiuo, consule Scotum infra, in principio huius quæstionis.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 2. q. 4. in primo argumento contra Henricum dicit, quod intellectio Angeli habet esse permanens, & indiuisibile. Oppositum huius habet Scotus lib. 1. D. 3. q. vlt, quod intellectio non habet esse permanens, sed sit in continuo fieri.

Lucas.

Resp. Id quod dixit Scotus lib. 1. bene dictum est, & non cogit, quia lib. 1. arguit ad hominem; nam hic Henr. ponit illam intellectionem habere esse indiuisibile, & sic ex datu Henrici, loquitur Scotus. Aut dic, quod intel-

intellectio potest capi dupliciter, vno modo, vt est de genere actionis, & sic non est permanens, sed in continuo fieri, vel vt est de genere qualitatis, & isto facto est permanens, vt inuuit Scotus lib. 1. loco citato, & clarus 13. Quol.

3^a *Iacobus*. Scotus lib. 2. D. 2. q. 4. dicit contra modum ponendi Henrici, quod senarius potest componi ex binarijs, & ternarijs. Oppositum huius habet Arist. 5. Methaph. vbi ait, quod sex sunt tantum semel sex. Id quoque dicit Auc. 3. Methaph.

Lucas. Resp. Senarium, seu quamuis aliam quantitatem componi ex alijs numeris & partibus non dicentibus eandem rationem formalem potest intelligi dupliciter, vno modo materialiter, quod senarius deducatur ex binarijs, & ternarijs, idque verum est, & ad hunc sensum loquitur Scotus, alio modo formaliter, quod scilicet binarius, & ternarius sint eiusdem rationis cum senario, & hoc non est verum, cum sex formaliter sunt tantum semel sex, vt dicit Arist.

4^a *Iacobus*. Scotus lib. 2. D. 2. q. 4. Arguendo in Henricum dicit, quod homo potest intelligere tot intelligibilia in eodem tempore, quot Angelus. Oppositum tamen huius habet ibidem Scotus, vbi ponit Angelum perspicaciorem, & ingeniosorem ipso homine, ergo plura intelligit in eodem tempore Angelus, quam homo.

Lucas. Resp. Scotus in eodem loco soluit se, vbi sic ait, Possum ego intelligere quæcumque intelligibilia in aliquo tempore, tot intelligibilia, vel plura potest Angelus in eodem tempore, & sic per li, plura, soluitur difficultas vel dic, quod licet homo possit intelligere in eodem tempore, quot intelligit Angelus, tamen (vt dicit Scotus) non intelligit distincte, sicut distincte intelligit Angelus.

9^a *Iacobus*. Scotus lib. 2. D. 2. q. 4. ad A. dicit. Intellectiones, seu operationes Angeli mensuratur Euo, & non tempore. Oppositum huius sic patet. Intellectio Angeli potest intendi, & remitti, vt inuuit Scotus lib. 1. D. 3. q. 7. & lib. 2. D. 42. potest acquiri continue secundum intentionem, sicque talis acquisitio mensurabitur tempore.

Lucas. Resp. Lichetus profert hanc aliam responsionem, scilicet si gradus intensiois formæ sint diuisibiles in semper diuisibilia; tunc intellectio Angeli poterit acquiri per motum, & successiue, & sic mensurari tempore, tamen intellectio Angeli acquisita mensurabitur Euo, cum habeat eundem modum existendi, sicut existentia Angeli. Dico tamen (inquit Lichetus) quod motus proprie, secundum Philosophum, mensuratur ex diuisibilitate subiecti mobilis, vel spatij, vt patebit in alia quæstione, ita quod partes talis diuisibilis vere continuantur alio, & alio indiuisibili, modo forma, vt præsens accepta, secundum intensiorem, & si habet gradus, non tamen partes, & posito etiam, quod quilibet gradus sit diuisibilis in infinitum, non tamen constat, quod vnus continuetur alteri per aliquod indiuisibile, quia tale non videtur posse assignari. Si vero dicatur, quod quilibet gradus intensiois sit indiuisibilis intensiue, si acquiritur in subiecto indiuisibili, est Angelus, acquisitio secundum vnum gradum mensurabitur instanti Eui, vel respondente instanti temporis nostri. Sed nunquid intellectio Angeli possit continuo intendi, vt putâ vique ad gradus decem, ita quod nulla quies media interponatur? Dico, si accipiuntur decem gradus, decem instantibus Eui sibi inuicem succedentibus, tunc sic dicto, quod primum instanti Eui correspondet aliquid instanti temporis nostri, & secundum instanti Eui aliquid parti temporis immediate sequentis, & tertium

II. Dist. quest. secunda, lib. secundi.

17

terum ultimo instanti illius temporis, & sic deinceps. Nam instantia a Eui debent correspondere instanti temporis, & tempori immediate ad instans, cum non possit secundum instans Eui correspondere instanti temporis, quomodo in tempore instans non est immediatum instanti?

6. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 4. ad Q. dicit. Intellectio Angeli potest inesse Angelo cum instanti temporis nostri, & post illud instans potest habere aliam intellectiorem immediate; Oppositum huius habet Arist. in Phil. ubi dicit quod natura nihil producit, ut statim non sit, modo si illa intellectio est in instanti, tunc est contra dictum hoc Philosophi.

Lucas. Resp. Intellectio Angeli non raptim est; sed durat aliquo tempore nostro, nec ob id sequitur, quod sit in tempore; potest enim, quod est in Eui, durare cum nostro tempore, & sic illa intellectio non est raptim. Vel dic, quod intellectio Angeli potest esse cum instanti temporis nostri, & ad Arist. dico, quod verum est. quod natura intendit, quod producit statim non esse, quia natura per generationem non aliquid producit, quin iter generationem, & corruptionem non sit tempus medium. Hinc secundum Arist. generatio, & corruptio non possunt continuari sibi invicem perpetuo; tamen non est inconueniens aliquid esse in non tempore continuo, & statim non esse, ut patet de mutatione, & instanti, quæ non habent esse, nisi raptim, & statim non sunt.

II. Dist. quest. quinta, lib. secundi.

1. *Jacobus.* SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 5. in principio quest. contra Gottfredum, dicit quod Angelus non est in loco per operationem, sed per essentiam. Oppositum huius patet per Damascenum cap. 13. ubi videtur pluribus verbis affirmare Angelum esse in loco per operationem; vide Damasc. & Scotum.

Lucas. Resp. Ut Scotus ostendit pluribus rationibus hic; Angelus vltio pacto potest esse in loco, nisi per essentiam: Dicta autem Damasc. non sunt contra nos, quia semper copulat ad esse, operari, dicit enim. Vbi adest, & operatur, & adesse intellectualiter, & operari, & sic in alijs dictis suis, ubi ponitur semper esse, deinde operari. Ex quo apparet, quod operatio non est ratio formalis, ut Angelus sit in loco, sed essentia, quæ potest à posteriori ostendi per operationem Angeli, Angelum esse in loco. Et si Thomista sic intelligerent, non essent disformes à Scoto, sed aliter, ut dictum est, intelligunt, ut patet p. p. sum. quod scilicet operatio Angeli transiens sit ratio formalis, ut sit in loco.

2. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 5. ad A. dicit. Nullus punctus in celo est magis oriens quam alius, sed quilibet punctus est oriens successiue, & non est in celo dextrum, nec sinistrum. Oppositum huius patet 2. celi in princ. ubi Arist. ponit hominem habere pedes, & caput in Pons, & brachia protensa, & extensa ad orientem, & occidentem, ergo videtur celum habere dextrum, & sinistrum, & quod ibi sit punctus magis oriens, quam alius.

Lucas. Resp. Arist. 2. celi recitat opinionem Poetarum, & licet eam non reprobet, tamen reputat esse fabulosam, & fictam a Poetis, qui habuerunt Atlantem habere caput in Polo antarico, & pedes in arctico, dextram in orientem, & sinistram in occidentem; non locutus igitur ad mentem propriam.

Scotus autem loquitur secundum veritatem, secundum quam non est, nec dextrum in caelo, nec sinistrum, sicut in animali, cuius dextra pars magis capax est virtutis animæ, quam pars sinistra.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 7. ad E. dicit, quod locus est immobilis, habet enim immobilitatem oppositam motui locali omnino, non enim mouetur, nec per se, nec per accedens. Oppositum huius patet experientia. Nam quando vas mouetur, vinum, quod est intra mouetur, & locus illius fatem mouetur tunc per accedens.

Lucas. Resp. Inconueniens est loquendo de loco, seu materiali, seu formali, vt possumus aliquo pacto moueri, quia tunc locus esset in loco, & quiescere posset moueri localiter, vt dicit Scotus. Et dum arguit de vase, & de vino, supponit vnum falsum, scilicet quod vas sit locus vini, nam per id differt locus a vase, scilicet per immobilitatem, & ita vinum non est in vase tanquam in loco, & quando dicitur communiter, moto locato, mouetur locus illius, concedas corruptiue, non autem localiter.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 5. ad E. dicit locus simpliciter est corruptibilis, licet per æquivalentiam sit incorruptibilis. Oppositum tamen huius apparet argumento Philosophi. Per se corruptibile est per se generabile, primo de generatione, locus potissime acceptus pro respectu non est per se generabilis, ergo non est per se corruptibilis, & patet, quod non sit generabilis ex 5. Phil. tex. 10. Neque inquit in relatione est motus, quoniam possibile est, vt alterum re latiuum transmutetur absque eo, quod alterum transmutatur; sed locus est relatio, ergo non est per se generabilis.

Lucas. Resp. Concedo locum, formaliter acceptum, esse per se generabilem, & ad Philosophum dico, quod loquitur 5. Phil. de relatione intrinsecus adueniente, vt exponit Scotus 3. sent. in principio. Sed locus acceptus formaliter, siue actiue, siue passiuè est relatio extrinsecus adueniens, vt patet.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 5. ad Q. dicit, quod Deus potest facere lapidem, non existentem aliquo alio corpore, sed separatim ab omni alio corpore. Oppositum huius patet argumento Philosophorum sic dicentium. Id quod competit naturaliter alicui non potest auferri, sed omni corpori quanto naturaliter conuenit esse in loco, ergo &c.

Lucas. Resp. Distinguo de duplici ratione formali essendi in loco, scilicet actuali, & potenciali, seu aptitudinali, prima ratio non conuenit naturaliter corpori, sed potest à Deo separari. Secunda verò ratio conuenit naturaliter corpori, & à nullo agente potest separari, sique bene dicunt Philosophi.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 2. q. 5. ad G. dicit. Corpus necessariò exigit sibi locum conualem. Oppositum patet sic dicto Coment. Continens, est maius contento, locus est continens, ergo locus est maior locato, & non equalis.

Lucas. Resp. & dico, locatum, posse bisariam considerari, & vt quod, & vt quo seu materialiter, & formaliter. Continens quod est maius contento quo, sique verificatur propositio philosophica. Tamen, continens quo, & contentum quo sunt æqualia, & sic intelligitur, locum esse æqualem locato. Sed clarius, si capiatur continens pro corpore continente, continens est maius contento, vt patet de aere me ambiente, si verò capiatur continens pro superficie vltima continentis, tunc non est maius, sed æquale locato. Dices ex Euclide. Impossibile est super idem centrum describere duos circulos æquales, quorum vnus contineat alterum, at super idem centrum describitur superficies concaua corporis continentis, & locantis, & superficies conuexa corporis locati, & illæ sunt æquales, ergo vna non continet aliam, vel dicendum est, quod locus est maior locato. Dico ad Euclidem

II. Dist. quæst. quinta, lib. secundi.

19

Euclidem, quod quando duo circuli describuntur in eadem superficie, tunc sunt impossibiles, quo ad hoc, scilicet quod unus contineat alium, at quando super idem centrum, in distinctis tamen superficiebus describuntur, non est inconueniens, quod alterum contineat.

J. Iacobus. Scotus lib. 2. d. 2. q. 5. ad R. dicit, quod Angelus non est in loco punctuali. Oppositum patet sic ibidem, per Scotum, locus debet se habere proportionaliter locato, sed punctus, & Angelus sunt proportionales, quia indivisibiles, ergo, &c.

Lucas. Responsionem querit. Dices. Angelus est in loco per operationem, sed Angelus potest velle operari in puncto, ergo potest esse in puncto. Negatur, quod Angelus sit in loco per operationem, vel admissio, quod est falsum. Nego, quod Angelus operetur in puncto, sed operetur in Sphæra, seu in quantitate, in qua fitur punctus. Dices, corpus perfectè sphericum potest tangere planum in puncto, ergo Angelus potest esse in puncto patet. Nam possibile est duo corpora, quanta se tangere ad invicem, quanto magis est possibile de Angelo in loco punctuali. Dicit Basolus, quod admissio antecedit, nihil sequitur contra nos, quia licet punctus sit simul cum alio puncto, & unum indivisibile cum alio, id non est tanquam in loco, & ita Angelus, licet esset in puncto, non tamen esset in illo, tanquam in loco, nam non sequitur. Perfectè sphericum tangit planum in puncto, ergo est in illo puncto, tanquam in loco, non valet consequentia.

II. Dist. quæst. septima, lib. secundi.

J. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 7. in argumento ad oppositum dicit, quod Angelus potest esse in pluribus locis partialibus, ut puta in extremis quantus pedalis sine esse in medio. Oppositum huius habet hic Scotus in corpore quæst. ubi vult, quod Angelus non possit esse (naturaliter loquendo, in pluribus locis.

Lucas. Resp. Ista quæ à me inferentur vera sunt. Angelus de facto non est simul in duobus locis. Angelus de possibilitate naturalis non potest esse in pluribus locis sibi adæquatis, ut dicit Scotus, licet problematice possit alia parte tueri. Dices, Non videtur posse stare, quod Angelus sit in extremis quantus pedalis, non exhibendo se præsentem medio, sicut nec anima intellectiva potest esse in capite, & pedibus, nisi quoque existat in corpore medio. Dico, Angelus potest esse in extremis sine medio, non enim est Angelus in quantitate illa pedali, sicut anima intellectiva, quæ, cum informet necessarîo totum corpus, non potest esse in vna parte corporis, quæ sit in alia, Angelus autem virtute sua potest.

J. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 2. q. ad B. tenet, quod Angelus potest moveri per absolutam potentiam Dei ad duo ubi, id est potest esse in duobus locis. Oppositum huius habet Arist. 3. Phil. ubi vult, quod duo motus eiusdem speciei non possunt in esse eidem, ergo multo magis duo contrarij motus, ergo non poterit Angelus esse in duobus Vbi.

Lucas. Resp. Non est impossibilitas motuum, nisi propter impossibilitatem formarum, ut motus ad albedinem, & nigredinem sunt contrarij proprii albedinem, & nigredinem, modo duo ubi non sunt formaliter inco-

II. Dist. quæst. septima, lib. secundi.

possibilia, idcirco duo motus ad duo vbi in eodem simul non sunt incommpossibiles. Et ad Philof. dico, quod eius dictum est verum de motibus secundum formas incommpossibiles, vt forme absolutæ alterius, & alterius speciei, non autem est verum in respectu. Dices, Si Angelus esset in duobus locis, tunc transiret de vno loco ad alium, quod est impossibile, cum termini motus sunt incommpossibiles. Idcirco, mobile acquirendo terminum ad quem, necessario amittit terminum à quo. Dico, quod terminus motus sunt in duplici differentia, aliqui dicuntur termini proximi, vt est prius, & habitus, qui sunt termini formales, & isti sunt incommpossibiles, aliqui sunt termini concomitantes, & sunt termini, qui possunt esse quorūcunque motuum differentium, vt duo vbi, quæ sunt respectu motuum differentium, vt cum quis mouetur ab vbi sursum ad vbi deorsum, vel è contrâ, & isti termini motus non sunt incommpossibiles.

II. Dist. quæst. octaua, lib. secundi.

1. *Jacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 8. in corpore quæst. dicit, problematicè, quod plures Angeli de facto, & de possibilitate naturali possunt esse in eodem loco, & non esse. Oppositum videtur dicere Ricc. 4. de Trinit. pertrahens illud Lucæ de oppresso à Legione Demonum, vbi videtur dicere, quod plures Angeli erant in illo Arreptio, ergo possunt plures Angeli esse in vno loco.

Lucas.

Resp. Scotus circa istam difficultatem, vt dixi, est problematicus, & magis videtur declinare, quod plures Angeli possunt esse in eodem loco, tum propter obiectam à Legione Demonum, tum quia, si Angelus transiret ad terram per lineam rectam & c. tum, etiam, si Angeli sunt creati ante creaturam corporalem, vt dicunt Greci. Vide literam Scoti, quomodo oppositum; tamen tenendo, quod non possunt esse, dico ad illud de Obiecto à Legione, quod Demones illi non erant in obiecto tanquam in loco, sed tanquam in vexato, seu in vexando.

II. Dist. quæst. nona, lib. secundi.

1. *Jacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 9. ad E. dic. it. Omne naturale absolute est diuisibile in semper diuisibilia in infinitum. Oppositum huius habet Scotus lib. 4. D. 12. vbi vult, quod potest dari tanta minima pars ipsorum accidentium, vt si diuidatur resoluitur in circumstantiâ.

Lucas.

Resp. Rei veritas, est, quod naturale omne est diuisibile in semper diuisibilia in infinitum, sicut est quantitas illa sub forma naturali diuisibilis in infinitum; at bene poterit extrinsece corrumpi aliqua minima pars ipsius accidentis, sed ob id non tollitur, quin in sua natura, & intrinsece semper sit diuisibilis, quia non potest dari minimum secundum formam naturalem, non quod naturalitas, sit ratio formalis diuisionis, sed quia consequitur quantitatem, quæ necessario est diuisibilis in semper diuisibilia, ideo & qualitas est sic diuisibilis in semper diuisibilia.

Scotus

a. Iacobus. Scotus lib. 1. D. 1. q. 9. ad E. dicit, quod potest fieri motus circa corpus mathematicum separatum a quacunque naturalitate. Oppositum tamen huius sic patet ex Philosophis dicentibus, quod motus non potest esse, nisi mobile sit naturale.

Lucas. Resp. Scotus non dicit, quod motus possit fieri de facto circa corpus mathematicum, sed ponit casum, quod, si, per impossibile, medium cederet mobili mathematico, verè ibi esset successio, & motus propter diuisibilitatem ipsius medij: nam prius pertransfret mobile prior em partem spatij, quam posteriorem. Dices, corpus mathematicum non est actiuum, ergo non posset mouere medium. Resp. quære.

g. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 2. q. 9. ad M. dicit. Pars sensibilis quantumcumque minima potest cooperari alijs partibus ad sensum immutandum. Oppositum tamen huius habet Scotus ibidem, ubi dicit, quod talis pars per se existens non potest sensum immutare.

Lucas. Resp. Quod nulla est repugnantia in dictis Scoti, quia pars illa ut vbi ita coagitur cum alijs partibus, quæ sic vniuntur in quantitate debita ad agendum. Dices, si talis pars coagit alteri parti ad sensationem, aut coagit ad eundem effectum numero, aut ad alium effectum. Dico, quod coagunt ad effectum communem, puta, ad vnicam visionem; quia totum visibile videtur, & quælibet eius pars; non enim sunt distinctæ visiones totius, & partium. Dices, ergo tunc infinite causæ partiales concurrunt simul. Dico, quod non est inconueniens de pluribus causis inexistens, sed bene de subsistentibus.

a. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 2. q. ad Aa. dicit. Quod motus potest fieri in vacuo, dummodo vacuum sibi cedat. Oppositum huius habet Aristoteles 4. Phil. c. 71. ubi pluribus rationibus probat nullo pacto motum fieri posse in vacuo.

Lucas. Resp. Pro intelligentia huius difficultatis notandum est, quod secundum Philosophum motus non potest fieri in vacuo, si vacuum daretur, cum non esset ibi resistentia, & illud quod cederet mobili, tamen si poneretur vacuum, posset cedere, & esse spacium, tunc posset esse motus; quia successio per se est in motu locali, & spacio, in quantum quanto, & si fieret motus in vacuo naturali, adhuc posset fieri motus, quia esset resistentia, & si non ex parte spatij, tamen ex parte mobilis, quæ est causa successionis, quæ successio, vel est ex parte mobilis, vel ex parte ipsius spatij, & vtraque per se est sufficiens, & essentialis ad ipsum motum. Sed scias, quod mobilia sunt animata, vel inanimata, animata non possunt moueri successiue in vacuo, cum non haberent ibi subsistentiam; inanimata verò possunt moueri successiue successione proueniente ex resistentia mobilis ad motorem, quæ tunc esset successio essentialis; sed non esset ibi successio ex resistentia medij ad mobile, quia hæc tunc esset accidentalis. Dices, quomodo igitur currunt demonstrationes Arist. 4. Phil. in antiquis quibus perspicue ostendit, quod motus non potest fieri in vacuo. Dico, quod in motu duo sunt consideranda, vnum, quod est essentialis, alterum quod est accidentale, essentialis est diuisibilitas, vel ex parte spatij, vel ex parte mobilis; accidentale dicitur velocitas vel tarditas, in quantum, scilicet medium est promotiuum, vel impeditiuum motus. Demonstrationes Philosophi tantum monstrant, quod non possit fieri motus in vacuo secundum conditionem accidentalem, scilicet tarditatem, & velocitatem cum vacuum sit depudatum, ab omnibus qualitatibus, vel sit vacuum naturale, quod caret corpore mathematico, & naturali, vel sit vacuum mathematicum, quod caret naturalitate. Si antiqui ponebant huiusmodi mo-

di motum secundum tarditatem, & velocitatem in vacuum, bene concludunt in eos demonstrationes Arist. sed non negant rationes Arist. qui possit fieri motus in vacuo secundum conditionem essentialem; quia si vacuum mathematicum potest cedere, & motus potest esse in eo: ex diuisibilitate spacijs motus haberet diuisibilitatem; & successionem; sicut modo ex diuisibilitate spacijs plenus motus habet per se successionem essentialem, & si Augui intellexisset motum fieri sic in vacuo, & non quoad velocitatem, & tarditatem, gratis eos Arist. reprehendisset.

II. Dist. quæst. decima, lib. secundi.

1° Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 10. ad A. dicit, quod graua, & leuia habent potentiam actiuam sui motus. Oppositum huius habet Arist. 8. Phys. ubi dicit, soluendo quæst. de motu grauium, & leuium, quod habent tantum principium patiendi, respectu motus, & non faciendi.

Lucius.

Resp. Scoti dictum, quod graua, & leuia habeant principium effectiuum sui motus, bene est dictum, & ad mentem Arist. 8. Phys. nam habet, quod graua, & leuia mouentur actiue; leue enim fit ex graui, ut ex aqua aer, & ut sic venit ad actum primum, ab extrinseco tandem est, ut autem est ad actum secundum ab intrinseco est, quia subito quod leue factum est ex graui, mox operatur, nisi prohibeatur. Idem quoque habet Arist. t. 85. ubi vult, quod densum, & rarum concomitantur due contrarietates, scilicet graue, & leue, durum, & molle, & dixit, quod graue, & leue sunt actiua motus, sicut durum, & molle sunt passiua. Ad dictum autem, 8. Phys. dicitur, quod ibi Arist. exponit, à quo motus sit naturalis, & respondet, quod est naturalis à principio intrinseco passiuo, quod patet per definitionem ipsius naturæ 2. Phys. Natura est principium &c. ubi capitur principium pro principio passiuo. Dices, videtur Doctor sibi contradicere, nam in ista q. 2. d. 2. lib. habet quod graua, & leuia habent principium intrinsecum actiuum sui motus, sic quod si graue mouetur deorsum, talem motum consequentem formam ipsius grauis non habet à datore formæ, seu generante, sed à se ipso; similiter, cum leue ascendit, non habet illum motum sursum leuem a generante, sed à leuitate sua intrinseca. Ergo si que est, fallit Scotus 16. q. Quol. art. 3. qui dicit, qui dedit cælo esse, dedit ei sphericitatem, seu rotunditatem, sicut qui dedit esse igni, dedit ei caliditatem, iuxta regulam Arist. 8. Phys. t. com. 32. & 3. cæli t. com. 28. Daus formam dat consequentia formæ, & sic erit falsa ista regula famosa. Resp. Vera est propositio Arist. de consequentibus formam necessariò, ut sphericitas sequitur cælum, caliditas ignem, & risibilitas hominem. Qui dedit homini esse, dedit ei risibilitatem, quoniam risibilitas necessariò sequitur naturam esse hominis. Motus autem localis non sequitur necessariò ipsum graue, neque leue, ideo in illis non tenet. Dubitabis ex Auer. 8. Phys. com. 32. nam ait. Daus formam, dat omnia accidentia consequentia formam, quorum vnum est inueneri in loco, ergo loquitur etiam de motu ipse Arist. Resp. moueri stat dupliciter vno modo in actu, & sic non sequitur necessariò in obile necessitate naturæ, nec sic exipit Auer. ipsum moueri, alio modo capitur moueri apud Arist. & sic aptitudo ad moueri, & in graui intelligimus grauitatem in leui

in leui leuitatem, qui dedit esse graui, dedit ei grauitatem per quam aptum natum est moueri deorsum naturaliter, similiter, qui dedit leui esse, dedit ei leuitatem, per quam aptum natum est moueri sursum naturaliter, & sic bene inquit Sco. in 1. D. 2. q. 10. quod graui, & leuia habent principium intrinsecum sui motus. Quæres, quod est illud intrinsecum, quo graui, vel leuia mouent se, est ne forma substantialis grauis, aut leuis, vel aliqua qualitas consequens formam substantialem? Dico, quod grauitas capitur bisariam, similiter, & leuitas, vno modo materialiter, idest pro forma substantiali grauis, vel leuis, vel alio modo formaliter, idest pro qualitate denominante illam formam substantialem. His positis, dicitur quod forma substantialis est, quo graui, vel leuia mouentur. At scias, quod duplex est graue mouens, ita dic de leui, aliud est mouens quod, & est ipsummet graue, quod mouet se, aliud est mouens quo, & hoc duplex, quoddam principale, & quoddam minus principale; principale est ipsamet forma substantialis, minus principale est qualitas consequens formam substantialem. Potest etiam dici, quod graue, & leue mouentur ab illa grauitate, & leuitate, quæ est qualitas tamquam à principali in illo motu, sicut enim ignis habet calorem, qui est principium mouendi aquam ad caliditatem, non quod calor in igne sit principium ignendi, sed calefaciendi, sic grauitas, vt grauitas, vt qualitas est principium mouendi.

II. Dist. quæst. undecima, lib. secundi.

1° Iacobus. SCOTVS lib. 1. D. 2. q. 11. tenet in argumento ad oppositum, quod Angelus potest moueri in instanti. Oppositum vult in corpore istius questionis, scilicet quod Angelus non potest moueri in instanti.

Lucas. Resp. Quando Scotus quærit, Si Angelus potest moueri in instanti, non loquitur de motu, qui dicitur productio, quia certum est, quod in instanti producitur à Deo, nec intelligitur de motu alterationis, quia Angelus mouetur in instanti, intelligit enim in instanti, non de motu augmentationis. Sed intelligit Scotus de moueri localiter, vt mouere est commune ad motum, & mutationem, His dictis. Ad Scotum in corp. quæst. dic, quod duplex est mutatio, vna includens totam realitatem motus, alia præcisè includens realitatem termini motus, primo modo Angelus non potest moueri in instanti, loquendo semper naturaliter, quia virtute sua naturali non potest habere plura vb i æqualia. secundo modo potest moueri Angelus in instanti, quia dignificanda est natura Angelica, quantum possumus, & terminus motus si statim non inducitur est ex imperfectione virtutis mouentis, quæ imperfectio ab Angelo est tollenda. Dices Si Angelus mouetur in instanti, tunc posset moueri in minori, quam in instanti. Consequentia probatur ex Arist. 6. Phys. vbi sic arguit. Si maior virtus mouet in tempore, ergo maxima virtus mouet in instanti, ita à simili, si Angelus potest moueri in instanti, ergo Angelus habens fortiorē virtutem mouebitur in minori, quam in instanti. Resp. quære in Scoto presenti quæst. ad D.

II. Dist. quæst. duodecima, lib. secundi.

1. *Jacobus.* SCOTVS lib. 2. D. 2. q. 12. ad A. inquit, quod Angelus non potest transire ab extremo in extremum non transeundo per medium. Oppositum huius habet ad B. ubi habet, quod Angelus potest transire ab extremo in extremum non transeundo per medium.

Lucas. Resp. Circa tale dubium veniunt notandæ quinque conclusiones. Prima conclusio, loquendo de motu continuo Angeli, & de medio inter extrema, quod est aliquid vtriusque extremi, non potest Angelus motu continuo transire ab extremo in extremum, nisi transeat per medium. Secunda conclusio, loquendo de motu continuo, & de medio, quod nihil est extremorum, Angelus non potest transire ab vno extremo ad aliud, nisi transeat per medium. Tertia conclusio, loquendo de mutatione, seu de motu indivisibili, & de medio quod est aliquid extremorum, Angelus virtute naturali potest transire de vno extremo ad aliud, non transeundo per medium. Quarta conclusio, loquendo de extremis distantibus discontinuis, & de tota realitate motus, & de medio, quod nihil est extremorum, Angelus non potest moveri in instanti ab extremo in extremum. Quinta conclusio, loquendo de extremis discontinuis, non includendo realitatem motus, sed tantum terminum motus, non potest Angelus transire ab extremo in extremum sine medio. His conclusionibus patet ad difficultatem. Dices, hæc ultima conclusio repugnat tertiæ, ergo falsa, patet, quia in tertiâ dicit, quod loquendo de motu indivisibili Angeli, & de medio, qui est aliquid extremorum, Angelus potest pertransire in instanti ab vno extremo in aliud, non transeundo per medium; in quinta vero conclusione dicit oppositum. Dico, quod tertia conclusio de medijs, quæ sunt aliquid extremorum, concludit, & bene; quia pertransiendo ab vno ubi immediate ad aliud ubi in instanti, habet omnia ubi intermedia ordine quodam naturæ, inter quæ est ordo potentialis ex natura rei, sic quod in aliquo priori naturæ acquirit vnum, ubi, & in aliquo posteriori naturæ acquirit aliud vsque ad ultimum successuum. In quinta vero conclusione dum negat, quod non possit transire in instanti ab vno extremo ad aliud; non transeundo medium, loquitur de medijs discontinuis, & requiruntibus ordinem durationis, quæ requirunt necessarium motum, quod non potest fieri, nisi transeundo medium. Quæres, An Angelus (loquendo de extremis discontinuis) possit transire ab vno extremo ad aliud, sic quod habeat omnes partes medij in eodem instanti ordine saltem naturæ, licet non ordine temporis. Lichetus respondet, quod fortè nullum esset inconueniens, nisi fortè diceretur, quod partes illius medij non sunt natæ acquiri potestate creaturæ, siue ordine durationis, si enim natæ essent acquiri in instanti naturali, tunc nulla distantia videretur posse impedire actionem Angeli. Dices. Corpus potest transire ab extremo in extremum non transeundo medium, ergo & Angelus. Resp. quæras. Dices, Angelus est in loco per operationem, ergo potest operari in extremo, non operando in medio. Nego assumptum. Dices tandem. Angelus potest velie esse in extremo, non volendo esse in medio, sicut potest intelligere extremum, non intelligendo medium. Dico, quod non est finis de esse, & de intelligere, & non potest velie, et c. ordinare in vno extremo, & quod prius non sit in medio, & c.

25

TERTIA DISTINCTION.

QVÆSTIO PRIMÆ.

LIBRI SECVNDI.

3. Jacobus.

SCOTVS lib. 1. D. 3. q. 1. in principio dicit in prima ratione contra fratrem Adam, quod obiectum in quantum obiectum est prius naturaliter ipso actu. Oppositum sic patet. Nam sunt multa obiecta, quæ sunt accidentia, quæ sunt posteriora ipso actu intelligendi, igitur non omnino est verum dictum Scoti.

Lucas.

Resp. Obiectum bifariam sumitur; primo in quantum est obiectum, & sic semper est prius naturaliter ipso actu, quia cum concurrat ad intellectionem partialiter, & partes sunt priores toto, semper obiectum erit prius; secundo potest capi obiectum sub ratione entis, & sic non est inconueniens, quod possit esse aliquod obiectum posterius ipso actu, vt patet de multis accidentibus posterioribus ipsa intellectione.

3. Jacobus.

Scotus lib. 1. D. 3. q. 1. ad E. dicit absolute, quod datur vnitas realis, seu specifica minor vnitate numerali. Oppositum huius habet in eadem quest. vbi vult, quod natura non habet esse realiter, nisi in indiuiduis.

Lucas.

Resp. Scoti sic intelligas velim, non enim intelligit Doctor, quod entitas realis, & actualis præse conueniat naturæ per indiuidua, quia tunc non posset dari essentia in esse reali, quod est contra Scotum, sed sic intelligit Scotus, quod nunquam creatura aliqua habeat esse reale, & actuale, quia habeat esse in indiuiduo, & quamuis natura humana, tam in esse reali essentia, quam in esse actuali existentia, sit prior natura singularitate, non potest tamen esse quin sit in indiuiduis. Dices, si natura in tali esse, est prior natura singularitate, ergo sibi non repugnat posse existere sine aliqua singularitate, cum ipsa natura non repugnet esse sine posteriori, vt plures dicitur: Dico, quod simpliciter sibi non repugnat, at bene repugnat propter aliquid concomitans; nam natura est causa intrinseca de necessitate nature originans necessitatem, quam actu habet, & ex hoc est impossibile nature esse sine singularitate, sicut dicimus, quod homini considerato in esse quidditativo, non repugnat esse sine risibilibus, at ex aliquo concomitante sibi repugnat, quia producit ipsam de necessitate in se.

3. Jacobus.

Scotus lib. 1. D. 3. q. 1. inquit ad A. Nullum est singulare in genere, quod sit mensura omnium illorum, quæ sunt in illo genere. Oppositum huius videtur deduci à Scoto 8. D. pr. ex illo loco Arist. 10. Methap. In vnoquoque genere est vnum primum, & minimum, quod est metrum, & mensura omnium rerum existentium in illo genere, quem locum Auer. sic interpretatur, scilicet quod Primus Motor est mensura, & metrum omnium existentium in genere substantiæ; ergo stante ista declaratione, Deus cum sit singularis, erit mensura &c.

Lucas.

Resp. Nulla est contradictio, verbis Scoti bene ponderatis; nam hic in ista quest. vult Doctor dicere, quod inter indiuidua non est ordo essentialis, quarum vna debet esse metrum aliarum, & hæc est ratio, quare Plato posuit ideam speciei separatam, & non generis, quia in speciebus est ordo

D essent

essentialis, propter quod posterius potest reduci ad prius, generis vero non est idea, quia non reducuntur species per genus ad unam primam, sed tantum species per genus habent esse, & hinc sequitur, quod individua non possunt esse metrum aliorum, quæ sunt in specie sua, cum non sit ordo essentialis inter ea. Bene volo, dices. At habemus articulum Parisiensem. Si quis dixerit, Animam Christi non esse perfectiorem anima Iudæ error; in individuo, ergo erit ordo. Resp. quod duplex est perfectio essentialis, quædam est secundum gradum specificum, & hoc modo una non est perfectior alia; alia est secundum gradum perfectionalem consequentem naturam individui, & hoc modo una est perfectior alia, & ita anima Christi est perfectior anima Iudæ. Alter locus, quem citas Doctoris, patet. Nam Scotus in primo D. 8. impugnat Auer. afferentem primam Motorem esse in genere substantiæ, quod quidem non est limitatum, & finitum, Deus autem infinitus, & illimitatus, & ut sic ait Scotus 2. quæst. Quol. Deus est metrum, & mensura perfectionalis omnium rerum per excessum ad quem, & recessum à quo omnia mesurantur in perfectione. At nota, quod li. primum potest intelligi pro perfectissimo in genere, & sic secundum Theologos est Lucifer, si in genere animalis, erit homo, si extra genus, ita erit Deus: Ideo ait Scotus in 1. D. 1. q. 1. Deus est prima mensura omnium, quæ sunt in quocunque genere. Dices, si est mensura, quomodo negatur esse mensura? Dico, quod non est mensura intrinseca in aliquo determinato genere, quia in nullo clauditur genere, at bene dicitur mensura extrinseca. Dices. Deus est mensura quidditatiæ omnium creaturarum, & tamen est singularis. Resp. Deus est tantum mensura extrinseca, idest non contenta in aliquo genere creaturarum. Vel dic, quod est simpliciter perfectior Deus quidditatiæ omni creatura, & mensura hoc modo non potest reperiri in genere animalium; non enim potest reperiri unum animal numero, ut unus homo, qui sit perfectior omni alio animali quidditatiæ.

III. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

3. Lacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 1. ad A. ait. Nihil repugnat absolute alicui per aliquam negationem. Oppositum sic deducitur ex Scoto lib. 3. q. 1. 1. D. ubi vult, quod suppositio creato repugnet simpliciter dependere ad aliud suppositum, quæ repugnantia est per negationem, cum suppositum dicas præcisè negationem duplicis communicabilitatis, ut quo, ut quod, & duplici dependentiæ actualis, scilicet, & aptitudinalis.

Lucius.

Resp. Verum est dictum Scoti hic. Vnde repugnantia est duplex, simpliciter & secundum, quid, modo non repugnat simpliciter, & absolute alicui enti per negationem, sed bene potest repugnare secundum quid, ut repugnat supposito creato, simpliciter dependere ad aliud, sed non repugnat simpliciter, quia si repugnaret simpliciter, nunquam illa natura posset assumi, etiam separata quacunque personalitate. Lichetus dicit; aliquid repugnat alicui dupliciter; primo, ut repugnet simpliciter diuidi in plura, quorum quodlibet sit ipsum diuisum per identitatem; secundo, quod licet repugnet sic diuidi in plura, ultra tamen repugnat ei posse communicari alteri quoquo modo; primo modo talis repugnantia inest per aliquod posituum.

III. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

273

positiuum, vt animali repugnat simpliciter diuidi in plura genera, & patet, quod talis repugnantia inest animali per aliquod positiuum, scilicet per sensibilitatem; secundo modo potest aliquid repugnare alicui præcisè per aliquam negationem, & non per positiuum, & sic loquitur Scotus in 3. Quæres, quare talis negatio, quæ repugnat communicari, inest supposito. **Respondo.** quod est assignari aliquid positiuum, propter quod negatio potest inesse; sic quoquo modo repugnat supposito creato communicare alicui, tam in ratione forme informantis, quam in ratione suppositi. Vnde dicitur, quod aliud est aliquam affirmationem repugnare alicui, & aliud est negationem illius affirmationis conuenire alicui; primo modo aliquid repugnat alicui per solam negationem; secundo modo non videtur possibile, quod negatio, propter quam affirmatio opposita repugnat præcisè, possit inesse, nisi per aliquod positiuum, vt dicit Scotus hic.

III. Dist. quæst. tertia, lib. secundi.

R. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 3. ad A. B. Non vult quod existentia actualis sit ratio indiuiduationis respectu substantiæ materialis. Oppositum huius habet Arist. 7. meth. vbi vult, quod determinet, & distinguat, vltimaque distinctio erit per vltimum, actum, vltimus autem actus indiuiduorum est secundum esse existentie, ergo existentia distinguit indiuidua.

Inter. Resp. Actus potest considerari dupliciter, primo pro actu essentiali, secundo pro actu accidentali, actus essentialis essentialiter distinguit, & determinat, actus accidentalis accidentaliter distinguit, & determinat; modo existentia est actus indiuiduorum, sed accidentalis, accidentaliter determinans, & distinguens, hic verò est sermo de actu essentialiter determinante, & distinguente.

III. Dist. quæst. quarta, lib. secundi.

R. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 4. ad A. dicit, quod non est repugnantia aliqua, quod accidens possit esse, seu distingui ab ipsa substantia, nam sine aliqua contradictione esse substantia potest sine alia quantitate, & quocunque accidente. Oppositum tamen huius videtur dicere Scotus 1. D. 2. vult quod creatio passiva, quæ est quoddam accidens, vilo pacto possit separari à substantia.

Inter. Resp. Accidens est in duplici differentia, absolutum, scilicet, & respectiuè. Scoti dictum hic est verum de accidente absoluto, sed non de quocunque accidente respectiuo, videlicet de illo, quod identificatur realiter cum subiecto, vt est creatio passiva ipsius creaturæ.

R. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 4. ad B. dicit, quod eadem substantia non potest esse primus terminus duarum productionum completarum, nec simul, nec successiuè. Oppositum cuius ex Scoto sic deduci potest, quia non videtur impossibile idem successiuè esse totalem terminum generationis, quia gemum annihilatum potest simpliciter à Deo reparari, & sic simpliciter

D 2 idem

idem poterit creari, id iue patet ex Scoto lib. 1. D. 2. q. 1. & D. 43. lib. 4. sic diceretur fortè, quod idem panis post annihilatus erit idem creatus.

Lucas. Resp. Hæc inuitantia non est contra Scotum, nam non negat, quod idem annihilatum non possit reparari, negat tamen quod idem manens idem completè productum ab aliquo, ab alio etiam possit completè produci, cum itaque hic panis dicatur præcisè panis per differentiam individualement & ut sic est terminus generationis totalis completè; igitur substantia panis, manente eius differentia individuali, scilicet quantitate, si creetur alia substantia panis sub illa quantitate, erit idem panis, qui prius, & sic idem, ut idem, est terminus duarum productionum completarum. Dices, terminus creationis est substantia panis, ut prior quantitate. Hoc non potest consistere, quia creatio non est substantiæ panis, nisi ut actus existentis, nam creatio tantum terminatur ad rem existentem, ut existens est ex 39. D. 1.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 1. q. 4. ex secunda via ad B. volens probare quantitatem non indiuiduare substantiam inducit dictum Aristotelis 7. metaph. ubi vult, quod Substantia sit prior naturaliter omni accidente, & cum quantitas sit posterior non poterit indiuiduare. Oppositum huius ita patet. Nam Scotus non probat ex illo testu, quia ut dicit Auer. in commento. capitulum prima causa, & sic verum est, quod prima causa est prior accidente, sed non substantia materialis prædicamentalis.

Lucas. Resp. Quicquid dicat Auerroes. Scotus benè inducit Arist. & ad propositum, nam Arist. ibi loquitur de substantia prædicamentali, & dicit, quod est prior accidente, ibi enim sermonem habet de substantia, ut est de numero diuidentium ens, & substantia prædicamentalis est illa, quæ diuidit ibi ens, & talis substantia, ut aggregat totam coordinationem prædicamentalem, quæ sic est prior quocunque accidente.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 4. ad D. dicit, quod duæ prædicamentales coordinationes sunt primo diuersæ, & ita nihil vnius est tale per aliquid coordinationis alterius. Oppositum huius sic patet, nam primo diuersa ex 12. D. 2. sunt illa, quæ in nullo conueniunt. Si igitur coordinationes seu prædicamenta sunt sic, igitur in nullo possunt conuenire, quod est falsum, cum conueniant in conceptu entis.

Lucas. Resp. Coordinationes seu prædicamenta esse primo diuersa stat dupliciter, vno modo obiectiue, alio modo subiectiue, subiectiue sunt primo diuersa & sic loquitur Scotus, obiectiue verò non sunt primo diuersa. Vel sunt primo diuersa, quia non conueniunt in aliqua realitate, sed conueniunt benè in aliquo conceptu, scilicet ipsius entis.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 4. ad D. dicit. Nulla species specialissima alicuius prædicamenti dicitur esse per rationem alterius generis. Oppositum huius sic patet. Nam prædicamentum. Quando, ex Scoto 8. D. 1. fortè ex se nullas habet species, & tamen adaptantur ei species prædicamenti relationis.

Lucas. Resp. Quicquid sit de prædicamento Quando, an habeat species, vel ne, loquitur enim cum fortè 8. D. 1. & in respectu fortè illud sequitur. At Scotus loquitur hic de generibus absolutis, in quibus est impossibile fingere speciem per rationem alterius generis.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 4. ad F. dicit, omnis differentia formalis est specifica. Oppositum tamen huius habet. Scotus lib. 1. D. 17. q. 2. ubi absolutè negat hanc propositionem, quia gradus albedinis differunt, & tamen differentia non est specifica.

Resp.

III. Dist. quæst. quarta, lib. secundi.

19

Lucas. Resp. Propositio, quam hic assert Scotus, Omnis differentia formalis est specifica, non est vera, & hic inducitur a Scoto, non tanquam sua, sed ad hominem, contra Gotfredum, & Egidium; huic merito negat eam. 17. D. 1. Ad hoc igitur, ut verificetur, debet haberi hæc distinctio. Omnis differentia formalis in forma est specifica, est falsa, quia plures gradus albedinis sunt differentes in forma, & tamen non differunt specie.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 4. per totum dicit, quod indiuiduatio nullo modo est per quantitatem. Oppositum tamen huius habet Boetius lib. 1. de Trin. & Damascenus in elementario, & quam plures.

Lucas. Resp. Omnium harum auctoritatum responsionem videas apud Scotum, & Scotizantes.

III. Dist. quæst. quinta, lib. secundi.

Jacobus. **S**COTVS lib. 2. D. 3. q. 5. per totum, dicit, quod materia non est ratio indiuiduandi. Oppositum deducitur ex Arist. 5. Methap. ubi sic habet. Vnum numero sunt, quorum est materia una, ergo materia indiuiduat.

Lucas. Resp. Conclusio apud Scotum clara est, quod materia, quæ est altera pars compositi, non est principium indiuiduationis. primo, quia in fundamento nature nihil est distinctum 1. Meth. 17. secundo, quia ex Arist. 7. Methaph. 39. colligitur, quod materia est communicabilis: Idem quoque colligitur 12. Methaph. t. 27. ergo non potest constituere incommunicabile, tum quia materia ex 7. Methaph. cap. de part. dis. est de essentia substantiæ compositæ, ergo non est de se hæc: tum, quia materia est eadem in generato, & composito, ergo haberet eandem singularitatem in generato, & composito, quod est falsum. Dicto verò Arist. sic resp. quod duplex est materia, partis & totius, loquitur ergo Arist. de materia totius, quæ verè est principium indiuiduandi, & nō de materia partis. Dices, Arist. 1. cæli t. 29. ait, Cum dico cælum, dico formam, cum dico hoc cælum, dico materiam, ergo & c. Resp. quære. Dices, Arist. 7. Meth. cap. de part. dis. in t. 20. 21. dicit, In non habentibus materiam quod quid est, est idem cum eo, cuius est. In habentibus verò materiam, quod quid est non est idem cum eo, cuius est. Si igitur materia non est idem, ergo est extra quidditatem, ergo indiuiduabit. Dico, quod in non constitutis cum materia, hoc est, cum non entitate indiuiduali, ut sunt species, & genera, idem est, quod quid est primo cum eo cuius est. In constitutis cum materia, hoc est, cum entitate indiuiduali, ut sunt indiuidua, non est idem primo quod quid est cum eo cuius est; quia non conuertitur definitum, & diffinitio, sed per se est idem, & sic intelligitur dictum Philosophi. Dices, Arist. 7. Methaph. t. 28. dicit, quod generans generat aliud propter materiam. Callias, inquit, & Sortes sunt diuersa propter materiam, ergo materia indiuiduat. Dico, quod Arist. ibi arguit in Platonem, & non vult, quod idem sit causa assimilationis, & distinctionis in generatione, & nihil aliud colligitur ex illo dicto, nisi quod materia est causa distinctionis minus principaliter, & concomitanter, vel præexigitur.

Jacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 5. ad T. inquit. Forma est principalior ratio distinguendi,

di, quam materia sit, & loquitur de forma, vt in indiuiduo, scilicet *109*, Franc. &c. Oppositum tamen huius habet Sco. q. 6. huius dist. vbi vult: quod forma eiusdem speciei non est ratio distinguendi vnum indiuiduum ab alio.

- Lucas.* Resp. Scotus vult hic, quod forma, vt in indiuiduo, est principalior ratio distinguendi indiuidualiter, & numeraliter, non autem est principalior ratio distinguendi vnum indiuiduum ab alio formaliter, sicut vult in quæst. sequenti, quod forma est ratio distinguendi formaliter, & quod forma sit principalior ratio distinguendi indiuidualiter, patet, quia ipsa est illud quo principaliter compositum habet esse, & quæcunque sunt principia essendi, sunt principia distinguendi; cum itaque hæc forma sit principalior ratio constituendi compositum, erit etiam principalior ratio distinguendi ipsius numeraliter.

III. Dist. quæst. sexta, lib. secundi.

- 1. Iacobus.* **S**COTVS lib. 1. D. 3. q. 6. dicit in principio, quod natura specifica non est de se hæc, & per quantitatem potest esse natura communis pluribus singularibus, quod dicitur à Gostredo, & alijs, in quos subtilissime arguit Scotus. Oppositum tamen huius deducitur ex Arist. 7. Meth. vbi habetur, quod species specialissima est Athoma, ergo est indiuisibilis, & de se hæc.

Lucas. Resp. Vt multis rationibus probat Sco. in materia de indiuiduatione substantia materialis non est de se hæc per quantitatem, & ad dictum Philosophi, quod natura est athoma, dico, quod est indiuisibilis in plures species, sed non est purè athoma, idest indiuisibilis simpliciter, quia potest diuidi in plures partes subiectiuas, indiuisibilitas enim in plures species compatitur secum diuisibilitatem in plura eiusdem speciei. Dices, Descendentibus enim à generalissimis ad specialissima iubet Plato quiescere, si species posset &c. non esset quiescendum in ea. Resp. quære.

- 2. Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 3. q. 6. ad C. probans, quod aliquo positiuo indiuiduetur natura, concludit, quod differentia indiuidualis, quam consequitur vnitas numeralis facit vnum per se cum entitate naturæ. Oppositum huius videtur habere Sco. lib. 1. D. 26. vbi habet, quod realitas propriæ subsistentiæ cum natura non facit vnum per se cum natura.

Lucas. Resp. Duplex est compositio, aut compositio potest intelligi propriè, prout est ex re actuali, & re potentiali, vel minus propriè, prout est ex realitate, & realitate actuali in eadem re: primo modo indiuiduum non est compositum respectu naturæ specificæ, quia nullam rem addit: secundo modo necessariò est compositum, & est per se vnum; primo modo loquitur Scotus in Primo; secundo modo loquitur hic.

- 3. Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 3. q. 6. ad D. dicit, quod datur vnitas realis, minor vnitate numerali. Oppositum tamen huius sic deducit Sco. sub littera D. Si esset aliqua vnitas realis minor vnitate numerali, aut esset alicuius in eodem singulari, aut in aliquo alio: non in eodem, quia, quicquid est in eodem numero, est vnum numero; nec est in duobus, quia in eis nihil est vnum numero, cum sit proprium suppositi in diuinis.

Lucas. Resp. Dico, quod illa vnitas minor vnitate numerali, est in eodem vno numeraliter

materialiter, & dum dicitur, quicquid est in eodem individuo numero, est idem numero. Dico, quod species est in individuo denominatiue, non autem per se primo. Vnde scias, quod aliquid potest esse vnum tribus modis, vno modo primo, & per se; alio modo per se, sed non primo; tertio modo denominatiue. Differentia specifica est vna specie primo, cum sibi repugnet diuidi in plura species, homo, albedo est vnum specie per se, sed non primo, cum sit per differentiam, homo vero est in hoc homine vnum specie per se, nec primo, sed tantum denominatiue, Ita dicatur, de homine, quod est vnum numero primo, & per se, & denominatiue, homo, vt hæc ceitas, per se, vt Sor. & Pla. denominatiue, vt natura, quæ perficitur illa differentia. Quæres, quænam est hæc differentia individualis, est ne materia, vel forma, vel compositum? Dico, quod hæc differentia individualis desumitur ab entitate individuali, lque nec est materia, nec forma, nec compositum, vt sunt naturæ; sed est vltima realitas entis, id est vt hæc forma, vel hæc materia, vel hoc compositum, & potest hæc differentia individualis intelligi per comparisonem ad differentiam specificam. Primo, differentia specifica comparatur ad speciem, & sic repugnat sibi, & etiam entitati illi, vt conuenit diuidi in plura species, differentia vero individualis, vt comparatur ad individuum, repugnat sibi diuidi in partes subiectiuas. At sic non repugnat diuidi differentia specifica. Secundo, differentia specifica potest comparari ad genus, & si desumatur ab vltima realitate, tunc est simpliciter simplex, & in hoc est sibi similis differentia individualis, quæ semper desumitur ab vltima realitate, sed sunt dissimiles, quia differentia specifica nunquam sumitur à forma addita, sed ab vltima realitate; differentia vero individualis desumitur à forma addita naturæ. Horum differentia specifica constituit in esse quidditatu, differentia vero individualis non constituit in esse quidditatu, idque patet ex Arist. 7. Meth. c. de part. definitionis, & ex Boetio de Trin. vbi vult, quod forma non potest esse subiectum accidentis, loquendo de forma quidditativa; sed dicitur in quid de quocunque aliohine sequitur, quod, si humanitas sit subiectum, non conuenit sibi, vt forma quidditativa, sed conuenit sibi ratione constituti.

III. Dist. quæst. septima, lib. secundi.

1. Jacobus.

SCOTVS lib. 2. C. 3. q. 7. ad A. dicit, quod omnis quidditas, quantum est de se, est communicabilis, etiam quidditas diuina. Oppositum tamen huius deducitur ex Scoto D. 26. pr. & D. 2. in materia de Trinitate. Nam paternitas in Deo dicit quidditatem, quia à paternitate diuina, & creata abstrahitur paternitas, quæ prædicatur in quid de eis. Si itaque quilibet quidditas sit communicabilis pluribus, sequitur, quod paternitas diuina non poterit constituere patrem in esse personali, cum sit simpliciter incommunicabilis vt quo, & vt quod.

1. Iacobus.

Resp. Paternitas diuina est simpliciter incommunicabilis, vt quod, & de se est hæc, & singularissima, & dicit quidditatem, & concedo, quod quidditatiue paternitas creata, & increata conueniunt in paternitate in communi. tanquam in conceptu dicto in quid, sed non in aliqua realitate contrahibili realiter per aliam, & aliam realitatem, vt patet dist. 26. pr. Et scias, quod

32 III. Dist. Quæst. septima, lib. secundi.

quod à paternitate singularissima, & incommunicabili simpliciter, & quod loquendo de paternitate in diuinis, potest abstrahi aliquis conceptus dictus in quid, qui simpliciter erit posterior tali paternitati, quia ibi non ponitur aliqua realitas prior ex natura rei aliquo contractu, quia quicquid est in Deo est simpliciter in vltima actualitate. His notatis, ad difficultatem inquam aliud est enim loqui de quidditate, in qua plura possunt conuenire, tanquam in realitate. siue quæ ex natura rei est contrahibilis ad plura, aliud est loqui de quidditate, à qua potest tantum abstrahi conceptus dictus in quid; primo modo, omnis quidditas est communicabilis, & etiam diuisibilis in illa, & non secundo modo. Dices, Essentia diuina est vera quidditas, & tamen ab ea non potest abstrahi, nisi conceptus dictus in quid communis Deo, & creaturæ, & tamen Essentia diuina, esse communicabilis pluribus suppositis, licet non possit diuidi in illis; ergo simpliciter videtur dicendum de paternitate. Dico, quod licet paternitati diuinæ, vt quidditas, non repugnet prædicari de pluribus; tamen paternitati, vt talis paternitas, repugnat, quia, vt talis paternitas, est ratio constituendi aliquid in diuinis in esse personalis; Essentia vero diuina, vt talis quidditas, & vltimi repugnat ratio incommunicabilitatis, esse pluribus communicabilis. Dices, saltem paternitas diuina, cum dicat quidditatem, erit pluribus communicabilis, tenendo quod personæ diuinæ constituantur in esse personalis per abioluta, quia tunc talis paternitas non erit ratio suppositalis. Dico, quod sic etiam paternitas, vt diuina, erit simpliciter incommunicabilis pluribus, & si causam quæras, nulla alia potest assignari, nisi quod est talis essentia incommunicabilis, ita quod si illa non esset (per possibile), vel impossibile, nulla alia paternitas esset in diuinis ex 7. q. Quod, licet ergo dicat quidditatem, illa tamen quidditas, vt talis, est simpliciter incommunicabilis; esset tamen inconueniens, si talis paternitas diceret perfectionem. posse communicari pluribus. Propositio igitur Scoti. Omnis quidditas est communicabilis, est intelligenda, vel de quidditate quanta, quæ dicit perfectionem, & excludit omnem imperfectionem, vt Essentia diuina, vel de quidditate, quæ dicit perfectionem, & non excludit imperfectionem, vt quidditas creata, vel de quidditate, quæ nullam includit imperfectionem, nec tamen excludit omnem imperfectionem, vt relatio realis in creaturis, quæ formaliter nullam dicit perfectionem includit tamen imperfectionem, quia limitationem, ac non est intelligenda, de quidditate simpliciter non quanta, quæ formaliter nullam imperfectionem includit, sed omnem imperfectionem excludit, vt vt sunt relationes diuinæ, tam originis, quam communes. Vnde Scotus D. 26. patet quod omnis quidditas, quæ dicit perfectionem, quæ est diuisibilis, est communicabilis, paternitas non dicit perfectionem, nec est diuisibilis, cum sit in vltima actualitate ex 2. Quod.

1. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 3. q. 7. ad A. ait. Si quidditati repugnat communicari pluribus, aut hoc erit ratione perfectionis, aut imperfectionis. Oppositum tamen huius sic videtur. Nam paternitati in Deo per se ipsum oppositum repugnat communicari pluribus, & tamen hoc non est ratione perfectionis vel imperfectionis, cum nec perfectionem, nec imperfectionem dicat.
2. *Lucas.* Resp. Scotus hic non procedit à priori, nec à causa præcisa, sed magis à posteriori, id est si apparet aliqua repugnantia, quod quidditas non sit communicabilis, aut apparet propter perfectionem illius, aut imperfectionem, quia opinio contraria ponit substantiam esse singularem, & indiuiduam, de se, ita quod quilibet substantia Angelica tantum dicit aliam, & aliam entitatem.

III. Dist. quæst. settima, lib. secundi. 33

entitatem specificam, in qua non est materia, nec quantitas, & ideo propter suam perfectionem non potest esse in pluribus numero distinctis. Idcirco Scotus arguit, quod talis repugnantia non apparet propter talem perfectionem, cum Essentia diuina sit perfectissima, & tamen esse communicabilis.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 3. q. 7. ad A. videtur dicere, quod homo non possit resurgere eodem numero. Oppositum tamen huius habet Scotus lib. 4. D. 47. vbi vult, quod idem numero possit per potentiam Dei reparari.

Lucas. Resp. Scoti dictum hic est ad hominem. Nam loquitur ex dictis S. Thomæ in 4. D. 44. q. 1. in sol. 3. argum. vbi vult, quod idem numero interemptionem non possit redire per aliquam potentiam, nisi anima intellectiua maneat sine annihilatione eadem numero. Scotus autem in 4. tenet totum oppositum, scilicet quod Deus benedictus potest reparare idẽ numero, si etiam totaliter fuerit annihilatum.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 3. q. 7. ad A. dicit, quod possunt esse plures Angeli in vna & eadem specie. Oppositum deducitur ex Arist. 7. Methap. t. 20. In his quæ sunt sine materia, idem est quod quid est, cum eo cuius est. Igitur: cum Angelus sit sine materia, quod quid est eius est idem ipsi Angelo; & sic impossibile est Angelum distingui ab Angelo, nisi quod quid est eius distinguatur a quod quid est alterius, ergo non potest esse distinctio indiuiduorum in Angelis.

Lucas. Resp. Quod Arist. intelligit de materia totius, non autem de materia partis. Vel si intelligat de materia partis, non sequitur ob id, quod Angelus non possit indiuiduari ad Theologum, licet secundum principia sua hoc sequatur, cum ponat Angelum necesse esse formaliter. Veldic, quod Arist. ibi non vult negare, quod materia sit extra essentiam, vt est altera pars compositi, sed loquitur ibi ad mentem Plat. Dices. Auer. 5. Meth. ponit ordinem Intelligentiarum, & ponit quamlibet Intelligentiarum efficere speciem. Resp. quære per interemptionem. Dices; omnis differentia est differentia specifica. Angeli differunt differentia formali, ergo specifica. Respondéo. Propositio hæc. Omnis differentia formalis, vel potest capi pro differentia in forma, & sic propositio videtur esse vera, vel capitur pro differentia formarum. Primo modo minor est falsa. Secundo modo maior est falsa, & si capiatur pro differentia formarum; nulla est consequentia, Angeli sunt formæ, ergo differunt specificè; si maior probetur ex Arist. 8. Met. quod species sunt sicut numeri. Dices, quod verum est quantum ad quidditatem, non autem quantum ad donum extrinsecum, &c.

III. Dist. quæst. octaua, lib. secundi

1. *Iacobus.*

SCOTUS lib. 1. D. 3. q. 8. ait ad C. ait, quod Angelus intelligit semetipsum per essentiam suam, ita quod essentia est obiectum, & ex obiecto, & potentia gignitur notitia, cum sint duæ causæ partiales. Oppositum tamen huius videtur sic, nam cum partiales intellectiones, ex 8. q. 3. D. lib. 1. ita se habeant, quod vna est principalior, & alia minus principalis quomodo intellectus, & essentia Angeli, ex quo sunt vna, & eadem res, sunt duæ causæ partiales.

Lucas. Resp. Dico, quod si realiter sunt prænitus vna res intellectus, & essentia Angeli; est tamen ibi aliqua distinctio præter opus intellectus, sicut etiam est inter intellectum, & animam nostram ex 16. D. 2. talisque distinctio erit sufficiens ad id, quod dicantur duæ causæ partiales, quarum vna est ratione obiecti, & altera ratione potentia. Idque patet per propositionem Scoti 3. q. prol. & 1. q. quodlibet, qualis est ordo inter aliqua, ubi realiter distinguuntur, talis est, ubi sola ratione distinguuntur, at si essentia, & intellectus Angeli realiter distinguerentur, essent duæ causæ partiales respectu intellectus, quarum vna se haberet in ratione obiecti, & altera in ratione potentia, ergo ubi sola ratione distinguuntur, erunt duæ causæ partiales secundum rationem, quarum vna se habebit, ut obiectum, alia ut potentia.

III. Dist. quæst. nona, lib. secundi.

1. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 9. ad D. dicit, quod species intelligibilis impressa à Deo in Angelo distincte repræsentat ipsam Deitatem. Oppositum huius habet Sco. 1. prol. ubi vult, quod per nullam creaturam possumus venire ad distinctam cognitionem Dei.

Lucas. Resp. Species illa tantum repræsentat Deum, pro quanto est partialis cognitionis Dei effectiua non quod per ipsam, ut absolutè sumptam, possit cognosci Deus, nisi arguendo ab effectu, scilicet est effectus, ergo est aliqua prima causa, imò non sequitur, species illa in se cognoscitur, ergo per illam Deus cognoscitur, nisi cognoscatur, quod est species intelligibilis Dei, at hoc non potest cognosci, nisi Deo præcognito & c. Vel dic, quod Sco. prima prol. q. arguit, quod per nullum effectum possumus venire in cognitionem Deitatis, arguendo ab effectu ad causam, ita quod ex creatura non possumus habere aliquid communiter per quod cognoscatur distincte Deus, sub ratione Deitatis, sed hæc species in intellectu Angeli est causata, & particulariter creata à Deo, ut per ipsam Deus cognoscatur.

2. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 9. ad C. dicit. Notitiam, quæ est quidditatis rei secundum existentiam adualem, voco intuitiuam, non prout intuitiua, distinguuntur contra discursiuam, quia sc aliqua abstractiua esset intuitiua, sed simpliciter intuitiua, eo modo, quo dicitur intueri rem, sicut est in se. Oppositum tamen huius sic patet. Nam ex Scoto ubique, inter cognitionem abstractiuam, & intuitiuam, & intuitiuam, quomodo igitur hic dat duplicem cognitionem intuitiuam.

Lucas. Resp. Re vera, in via Scoti, inter cognitionem abstractiuam, & intuitiuam non datur medium, quia tunc venirentur contradictiones, sed datur cognitio principiorum, quæ cum sit certa, & evidens, licet in se sit verè abstractiua, dicitur intuitiua in comparatione ad notitiam conclusionis, hæcque dicitur hic intuitiua à Doctore, sed non est propriè intuitiua, id est rei existentis, ut existens est actu. Nota tamen, quod cognitio principiorum aliquando potest dici intuitiua propriè, scilicet quando cognoscit principium per cognitionem intuitiuam terminorum, sicut cum intellectus diuinus intuitus cognoscit Essentiam diuinam, & proprietatem naturam demonstrari per Essentiam diuinam, tunc habet illud principium

per

III. Dist. quæst. nona, lib. secundi.

25

per se notum exterminis, vt intuitiue cognitum. Aliquando est cognitio abstractiua, quando cognoscuntur termini in vniuersali, & principio est ex terminis vniuersalibus, sicut dicimus, quod omne totum est maius sua parte, hæcque cognitio potest dici intuitiua, eo quod euidentissima.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 3. q. 9. ad E. dicit, quod homo in statu innocentie potuit habere distinctam noticiam Essentie diuine. Oppositum huius colligitur ex 14. q. Qnol. ar. 2. vbi dicit Sco. quod nec Angelus, nec anima seperata, potest distincte cognoscere Deitatem ex puris naturalibus, multo minus potuit homo cognoscere in statu innocentie.

Lucas. Resp. Dico, quod si homo in statu innocentie habuisset noticiam abstractiua distinctam Deitatis, illa non potuisset esse ex merè naturalibus. Sed habuisset vel per speciem aliquam intelligibilem, imperfectiorem tamen, specie intelligibili ipsius Angeli, vel per aliquam reuelationem. Vel dicit quod Sco. hic non loquitur de cognitione Deitatis distincta in se, sed quod habuisset multo perfectiorem de Deo, quæ magis appropinquaret cognitioni distinctæ, quam in præsentis statu nature lapsæ, & quod detur huiusmodi species representans Deitatem in Angelo, suadet Scotus ex raptu, & ex deductione patris Augustini exponens dies creationis per aliam, & aliam cognitionem, quam Angeli habuerunt, quæ omnia benè videas, & consideres.

III. Dist. quæst. decima, lib. secundi.

1. *Iacobus.* SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 10. ad D. arguendo specialiter contra Henricum dicit, quod nulla relatio est eadem fundamento. Oppositum huius habet Sco. supra D. 1. q. 4. & 5. vbi vult quod relatio creationis Angeli est eadem, sicut etiam omnes relationes creationis aliorum sunt eadem fundamento.

Lucas. Scotus hic non dicit, quod relatio non sit eadem fundamento, qui superius habet, quod multæ sunt relationes, quæ identificantur realiter fundamento, & essentialiter, & concludit, quod nullus respectus potest esse idem realiter alicui, nisi dependeat ab illo, vt patet de respectu habitus scientialis ipsius Henri. qui non potest esse idem realiter cum habitu, scum non dependeat ab eo.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 3. q. 10. ad E. dicit, quod species intelligibilis potest dici habitus. Oppositum tamen huius habet paulo infra ad arg. princ. dicens, quod species intelligibilis non sit habitus scientialis.

Lucas. Resp. clarum est, quod species intelligibilis sit differens ab habitu scientiali, tum quia species intelligibilis præcedit naturaliter actum cognoscendi, & actus cognoscendi præcedit ipsum habitum; idem autem essentialiter non est prius naturaliter, & posterius, cum non possit esse circulus in essentialiter ordinatus, tum quia habitus potest esse intensior, cuius species intelligibilis est remissior, & e conuerso, & tunc species intelligibilis est intensior, & non intensior, remissa, & non remissa, quod est falsum. Ad dictum autem Scoti, dico, quod species intelligibilis, est habitus, vt habitus est quoddam commune ad hanc speciem, & ad habitum scientialem, & habitus tantum dicitur de ea accidentaliter, vt scilicet est qualitas fixa in subiecto, modo esse fixum, vel non fixum accidit qualitati.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 3. q. 10. ad G. dicit, quod species specialissima perfectior, & superior non continet entitatem alterius speciei, nec eminenter nec,

E 2

virtua-

36 III. Dist. quæst. decima, lib. secundi.

virtualiter. Oppositum habet in 4. D. 1. vbi vult, quod species perfectior eminenter, vel virtualiter continet imperfectiorem.

Lucas. Resp. Verum est, quod species superior continet eminenter inferiorem, vt ait Scotus in 4. D. 1. At duplex est eminentia, quædam est per essentiam & nullo modo per participationem; sicut Essentia diuina, & hæc continet virtualiter, & secundum omnem entitatem quamlibet aliam entitatem; ita quod ipsa est simpliciter prima ratio essendi cuiuslibet alterius, & hæc potest esse ratio cognoscendi omnia alia. Alia est eminentia participata, & est duplex, quædam est in quantum est in correspondentia maioris per sectionis, non tamen illa maior perfectio continet minorem secundum totam entitatem, cum non possit illam producere in esse secundum totum esse suum, nec conseruare illud, & hoc modo Angelus non continet aliquam speciem, quia nullus Angelus potest generare aliquam formam immediatè, cum non contineat illam virtualiter, & id est dictum, & ad Philosophum, & ad Theologum. Dices, non ne Angelus potest generare mediatè? nam mediante motu cæli fit generatio ex pr. de gener. Si cælum itaque generat, ergo in virtute mouentis illud, scilicet: Intelligentiæ. Dico, quod non generat formam, nec immediatè, nec mediatè, sed tantum mouendo Solem, applicat illum, ad aliud, & aliud passum, & essentia Solis est ratio generandi, non autem motus ipse. Dices Scotus lib. 1. D. 2. q. 1. dicit. Causæ essentialiter ordinatæ sic se habent, quod superior est perfectior essentialiter, & inferior agit virtute superioris, si sic, ergo species superior continet virtualiter inferiorem, sic Angelus superior continebit inferiorem, sique poterit producere. Dico, quod absolute causa superior continet inferiorem. Sed Angelus non est huiusmodi causa, & loquendo proprie de causa superiori, in cuius virtute agit secunda, & eo modo quo mouetur à prima, non reperitur alia, nisi Deus. Dices, ex 2. Phil. Sol, & homo generant hominem, vbi videtur dicere, quod homo generat virtute Solis. Non est verum, quia per impossibile, destructo Sole, & stante natura hominis, potest homo generare alium hominem, quicquid dicat Auer. 2. Meth. vbi vult, quod superior causa non possit agere, nisi agente inferiori, sed id ex 2. D. 1. q. 1. & ex 8. D. 1. & ex 7. q. Quol. est simpliciter falsum.

Iacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 10. ad 1. dicit, quod species intelligibilis rei corporalis dependet etiam ab intellectu Angeli, vt à causa partiali. Oppositum huius patet ex 15. q. Quol. & ex 7. q. 3. D. lib. 1. vbi vult, quod species sensibilis causatur à re sensibili extra, vt à causa totali; quare species intelligibilis non causatur immediatè ab obiecto materiali, vt à causa totali?

Lucas. Resp. Aliud est loqui de sensu exteriori, & de intellectu, quia species sensibilis, vt à totali causa causatur immediatè in medio illuminato à re sensibili, & illa causat aliam in alia parte medij, & tandem illa, quæ est propinquior organo sensus, causat aliam in ipso organo eiusdem rationis, quæ immediatè recipitur in organo; & sic non est necesse potentiam sensitivam concurrere, sed species intelligibilis immediatè recipitur in intellectu possibili, & sic se habet ad intellectum agentem, quod nihil potest recipere, nisi ab intellectu agente. Vel dic, quod species intelligibilis est talis naturæ, & entitatis, ideo non potest causari nisi in intellectu possibili concurrente intellectu agente, vt causa partiali, & species sensibilis est talis naturæ, & entitatis, quod potest causari in organo sensus non concurrente potentia sensitiva, nec vt causa totali, nec vt causa partiali, vt oppositum est 6. q. 3. D. lib. 1.

III. Dist. quæst. undecima, lib. secundi

9. Iacobus. SCOTVS lib. 2. D. 3. q. 11. ad F. dicit. Impossibile est cognitionem intuitiuam esse per aliquam rationem, quæ sit in eadem dispositione, & in eodem modo repræsentans re manente, & eam non manente. Oppositum tamen huius sic patet. Nam Essentia diuina est ratio formalis cognoscendi omnem aliam rem à se intuitiue ex 3. prol. q. ergo non videtur dicendum; quod illud non est ratio cognoscendi intuitiue.

Lucas. Resp. Scoti dictum intelligitur de cognitione intuitiua, quæ habetur de aliqua re secundum propriam existentiam, & tunc sequitur bene, quod si illa ratio formalis cognitionis intuitiue maneret eadem re intuitiue cognita existente, & non existente, quod non esset ratio formalis cognoscendi intuitiue, si vero sit secundo de ratione formali respectu cognitionis intuitiue respectu alicuius obiecti virtualiter, & eminenter contenti in tali ratione formali, vel in aliquo obiecto, cuius est talis ratio formalis. Dico, quod siue talis res contenta existat, siue non existat, potest intuitiue cognosci per talem rationem formalem, ut patet de diuina Essentia, quæ est ratio formalis cognoscendi intuitiue quidditatem lapidis, siue existat, siue non existat.

9. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 3. q. 11. per totum vult, quod Angelus possit proficere capiendi cognitionem à rebus. Oppositum tamen huius sic patet ex 2. de Anima. Receptiuum debet denudari à receptibili, sed Angelus non denudatur à speciebus, imo est plenus formis, ex 9. propositione de causis.

Lucas. Resp. Dico, quod intelligentia est plena formis vniuersalibus, non tamen particularibus. Dices. Agens est præstantius passio, igitur corpus non potest agere in Angelum. Verum est totaliter, non autem partialiter. Dices, Dionys. de Angel. Hier. cap. 7. ait. Angelus non congregat diuersas illuminationes ex sensibilibus. Resp. quære.

QUARTA DISTINCTIO,

QVÆSTIO PRIMA.

LIBRI SECUNDI.

9. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 4. q. 1. ad C. dicit (loquendo si intercesserit aliqua morula inter creationem, & beatitudinem Angeli, quod assignantur tres moræ à creatione Angeli usque ad beatitudinem inclusiuè. Oppositum huius habet Scotus in 2. q. istius D. ubi videtur ponere quatuor morulas à creatione usque ad beatitudinem, seu casum.

Lucas.

Resp. In presenti materia non potest capi aliquid certi à Scoto, sed tantum loquitur probabiliter, an assignentur tres morule, an quatuor, sunt plures modi dicendi. Primus est D. Thomæ, quod sint duæ moræ, una scilicet in qua Angeli sunt in termino, & alia

alia; qua fuit in via, & secundum hunc modum dicendi Angeli simul fuerunt creati in gratia in primo instanti, & in illo omnes meruerunt; id est, secundo instanti illi meruerunt, at non illi, quia posuerunt obicem, ita, quod si non posuissent, fuissent premiati, sicut alij, hoc non potest tueri, quia merentes vsque ad nunc praeiudicati, in illo tunc praeiudicati, premiati sunt, idcirco non potuerunt mereri in instanti, in quo poterat esse praemium; sed si illa positio intelligatur, quod in prima mora meruerunt, & in ultimo instanti illius morae premiati fuerunt, & quod in secunda mora tantum fuerat in termino, non impugnatur a Scoto. Secundus modus est ponentium tres moras, & hoc fit multipliciter, secundum Magistrum. In prima mora fuerunt Angeli creati in naturalibus suis, in secunda mali in peccato, & iusti in merito. In tertia boni in gratia, & in premio simul; & in gloria fuerant, & mali in pena. Sed haec positio non potest defendi, quia meritum praecessit duratione praemium, & haec positio vult, quod in tertia mora fuerunt in gratia, & in premio. Tertius modus est, quod in prima morula omnes fuerunt in naturalibus, in secunda boni in gratia, & in merito, in tertia, & isti, & illi in termino. Quartus modus, ponit quod in prima morula omnes creati fuerunt, & meruerunt, in secunda boni steterunt in merito, & mali ceciderunt. In tertia fuerunt isti, & illi in termino, hic modus est Alex. Alensi, & deficitur probabiliter hic a Scoto, & habet pro se dictum Hieron. in Osee, & quoddam dictum Damascenitatum hic à Gratiano, & dictum Ausel. de casu diaboli, & dictum Aug. super Genes. Quintus modus est ponentium quatuor morulas in prima omnes fuerunt in puris naturalibus, in secunda mali peccauerunt, & boni persistenterunt, & in tertia bonis apposta fuit gratia, & meruerunt, in quarta boni premiati sunt, & mali simul condemnati. Sextus modus est, quod in prima mora, omnes fuerunt in naturalibus, in secunda omnes in gratia, in tertia boni steterunt, & meruerunt, & mali delinquerunt, in quarta, & isti, & illi fuerunt in termino; hic quoque modus probabiliter tuetur a Doctore nostro, & etiam infra q. 2. Et censurando huiusmodi modos, dicit, quod si debeat condere aliquando Angelos fuisse in puris naturalibus, necesse est tunc ponere quatuor morulas, ut dictum est secundum ultimum modum dicendi. Et dicit, quod haec via de quatuor moris saluat plures status in Angelis, & plures auctoritates soluit. Sed si haec pluralitas non placet, quia non habet necessitatem evidentem, ad minus saltem debent poni tres morae. prima mora est omnium in gratia, secunda bonorum in merito, & maiorum in demerito, in tertia fuerunt omnes in termino, & haec via possimum est probabilis, si teneatur, quod quilibet peccans aliquando fuit in gratia.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 4. q. 1. per totum tenet, quod inter creationem, & beatitudinem Angelum fuerit aliqua morula. Oppositum huius videtur dicere Aug. 12. de ciuit. Dei, ubi de Angelis loquens ait. Deus fuit simul condens naturam, & largiens gratiam, sed simul habuit gratiam, & beatitudinem; patet quia simul in malis fuit culpa, & pena, alioquin culpa eorum esset remediabilis, ergo. Per locum ab oppositis in bonis fuit simul gratia, & beatitudo.

Lucas. Resp. Licet possit negari similitudo de gratia, & gloria, & de culpa, & pena, ut aliqui respondent, attamen ait Scotus, quod non simul erant mali demeritorie, & culpabiliter damnati, quia non simul erant in via, & in termino, sicut boni, & licet modo sint in culpa, non tamen demerentur a viatoribus elicendo aeternum, quem elicere imputatur eis. ad demerendum sicque

neque patet, quod fuerunt ibi morulae mediz inter creationem, & beati-
tudinem; seu casum. Dices, sine mora habuit beatitudinem naturalem,
ergo, & supernaturalem. Nego consequentiam, potuisset enim Deus An-
gelis dedisse beatitudinem in instanti creationis si voluisset, sed gloriosus
est eam habere ex merito; meritum autem non potuit esse, supposita li-
beralitate diuinâ, quæ creauit omnes æquales, nisi ad minus duabus pri-
cedentibus moris; ipsum beatitudinem. Sed quæ sunt istæ moræ? Hen-
ricus diceret esse diuersa instantia temporis discreti; sed id fuit impugnatum
superius à Doctore D. s. quod non est ponendum tale tempus discretum
in Angelis; sed Scotus dicit, quod sunt moræ Eui, & correspondent tem-
pori nostro continuo, & vltima mora, quæ est in termino, correspondet
toti temporis; post instanti primum beatitudinis bonorum, & damnationis
malorum; & mora prima, in qua erant vniuersales, coexistit instanti no-
stro; vel parti temporis nostri, sic dicas de secunda mora. Et licet videat-
ur aliquibus quod, necesse fuerit Angelum primo peccasse in instanti tem-
poris nostri; & quibusdam videatur, quod necessario oportuit ipsum pec-
casse cum tempore nostro, & habent istud pro, & contra, ut patet in litte-
ra; tamen utroque modo potuit esse, ut quod prima mora illius innocentiz
correspondet temporis, & non vltimo eius instanti, & tunc secunda
mora habuit primum instanti temporis coexistens sibi. Vel quod prima
mora coexistit toti temporis, & vltimo instanti eius, aut soli instanti vltimi
temporis; & tunc secunda mora non habuit aliquod primum instanti sibi
correspondens, cum non sint instantia sibi immediata ex 6. Phi. Verum,
secunda mora est indiuisibilis, aut indiuisibilis? Aut Scotus, quod est di-
uisibilis propter duo, quia Angeli mali peccauerunt pluribus peccatis di-
uersæ speciei, & non habuerunt simul omnes actus illos, igitur vnum post
aliud &c. quia Angelis bonis pro magno adscribitur, quod vicerunt præ-
lium temptationis Apocal. cap. 13. Si autem esset tantum vnum instans, in
quo mali demeruerunt, & boni meruerunt, in illo non fuisset ista pugna,
nec victoria temptationis, & ideo non adscribitur eis hæc victoria in laudem,
& excellens meritum eorum. De huiusmodi pugna, & bello Angelorum,
consulas huc Franciscum singularissime dicentem.

III. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

2. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 4. q. 2. ad primum. Respondet de possibili ad difficul-
tatem, si Angelus fuerit beatus in primo instanti creationis, & pro-
bat quod sic, quia beatitudo non potest inesse alicui creaturæ beatitudinis
capaci nisi à Deo, ergo Deus poterit dare beatitudinem creaturæ capaci in
primo instanti. Oppositum tamen huius videtur sequi in doctrina Scoti.
Nam si teneatur, quod voluntas beati tantum passive se habeat, nulla
est difficultas; Sed Scotus tenet 4. q. 1. D. 1. lib. & alibi, quod voluntas
beati est partialis causa, quomodo igitur in primo instanti, quo ponitur
in esse, potest causare actum fruitionis?

Iacobus.

Resp. Nulla est difficultas in hoc, quia ut probat Scotus de voluntate respec-
tu peccati contra Thomistas, quod potuerit in primo instanti suæ creatio-
nis aliquid inordinare velle, ita ex parte ipsius fruitionis, teneas igitur
quod in primo instanti suæ creationis (posita perfecta præsentia obiecti)

Angelus

Angelus potuit velle illud obiectum causando partialiter actum illum; sed hæc 49. D. 4. Et sicut potuerunt esse beati Angeli in primo instanti suæ creationis, ita quoque potuerunt esse miseri, vt dicit hic Scotus miseria pænæ, quia non videtur contradictio, quod in primo instanti insit talis miseria naturæ Angeli, quæ potuit etiam immediate dari à Deo pro illo instanti primo, sicut, & beatitudo, dicente Aug. 3. de lib. arb. Si Deus ab initio iecisset hominem, in pænâ, non esset propter hoc vituperandus Deus, nec iniustus; sed si ab initio non fuisset in pænâ, & postea fecisset eum in pænâ sine suo demerito vituperandus esset. Dices, quomodo potest esse in pænâ, cum talis pænâ debeat sequi ad volitionem alicuius positi & tamen positi, ex 44. D. lib. 4. Est ergo difficultas, an voluntas in primo instanti suæ creationis possit nolle aliquid, ad cuius volitionem sequitur pænâ, vel tristitia. Dico quod potest responderi eundem, sicut dictum est de frustione, quia sicut voluntas in primo instanti suæ creationis potest velle obiectum delectabile, ad quam volitionem sequitur tanquam passio ipsa delectatio, ita posset nolle obiectum tristabile, ad cuius volitionem tanquam passio sequitur tristitia.

QVINTA DISTINCTIO.

QVÆSTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 5. q. vn. in principio tenet, quod Angelus prius meruerit beatitudinem, quam eam acceperit. Oppositum huius habet Magister in vltimis verbis huius dist. vbi approbat positionem dicentium, quod prius habuerint premium, deinde meruerint per obiecta impensa electis.

Lucas.

Resp. à Theologis communiter Magister non tenetur in hac positione, tum quia si homo non fuisset creatus, Angelus non habuisset beatitudinem, tum quia per hoc quod aliquis prouideretur bene vsurus accepto, non mereretur accipere illud, quia tunc homo posset mereri primam gratiam, quia prouideretur à Deo dante eam bene viurus ea, & tunc gratia non esset gratia, sed ex meritis, tum quia status beatitudinis non esset ex se certus. Lege Licherum.

2. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 5. q. v. in secunda ratione contra Magistrum, dicit, quod gratia non est ex meritis, quia tunc non esset gratia. Oppositum huius habet Sco. lib. 4. D. 2. in resp. ad arg. princ. quæst. vbi vult, quod gratia sit ex meritis.

Lucas.

Resp. Gratiam esse ex meritis est dupliciter, vno modo per merita propria, & id nequit fieri, sicq; loquitur hic Scotus; alio modo, quod sit gratia ex merito alieno, & ita gratia potest esse ex merito, vt gratia, quam habemus nos, est ex meritis Iesu Christi, qui ab instanti suæ conceptionis habuit gratiam & gloriam, nobisque gratiam, & gloriam meruit.

41

SEXTA DISTINCTIO,

QVAESTIO PRIMA.

LIBRI SECVNDI.

1° *Iacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 6. q. 1. ad A. dicit, quod voluntas habet duplicem actum amandi, scilicet amore amicitiae, & actum concupiscendi aliquid amato, & secundum, utrumque actum, habet totum ens pro obiecto. Oppositum huius deducitur ex 14. q. Quol. ubi dicit Scotus quod intellectus creatus habet tantum pro obiecto adequato ens, at voluntas non potest habere aliquid pro obiecto, nisi contineatur sub obiecto adequato intellectus.

Lucas. Resp. Scotus hic expressè dicit, quod voluntas habet totum ens pro obiecto, ita quod lib. 1. D. 3. q. 3. hoc expressè dum loqueretur de tali materia non assentit, sicut hic, & lib. 4. in materia de beatitudine, & ad contradictionem dico, quod aliud est loqui de obiecto adequato in ratione motui, & aliud in ratione terminatiui; primo modo intellectus creatus habet tantum ens limitatum pro obiecto adequato; secundo modo, habet simpliciter totum ens; similiter aliud est loqui de obiecto naturali, quod naturaliter potest attingi, & aliud est loqui de obiecto naturali, ad quod intellectus habet naturalem inclinationem; primo modo intellectus non habet totum ens pro obiecto adequato, sed bene secundo modo, sic patet, quomodo voluntas possit habere totum ens pro obiecto.

2° *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 6. q. 1. ad A. dicit, quod æqualitas Dei est bonum quoddam concupiscibile in se. Oppositum tamen sic patet. Nam concupiscibile est aliquid ens, sed æqualitas Dei est simpliciter nihil; ergo non potest concupisci.

Lucas. Reip. Grauior opinio recitatur à Lich. hic; ait enim quod Scotus ponendo casum impossibilem, si æqualitas Dei esset possibilis, illam Angelus possent sibi appetere: hoc est manifestum; sed impossibilitas non tollit, quin illa possint sibi appetere, sed subdit Lichetus (saluo semper meliori iudicio) prima ratio Scoti videtur distincta, & alia ab illa secunda, in qua dicit, quod si æqualitas Dei esset possibilis &c., & per consequens per illam primam rationem non videtur posse solui difficultas ista in prima ratione. Dicerem ergo, quod loqui de æqualitate Dei contingit dupliciter: primo modo æqualitas Dei accipitur pro illa impossibilitate, cum dicimus, impossibile est Angelum esse Deum; alio modo pro illa eminentia quæ Deo conuenit, primo modo talis æqualitas non est diligibilis nec in se, nec in alio; secundo modo æqualitas est diligibilis, sumpta pro eminentia, sibi, & alteri, & quamuis sit ordinatè diligibilis illi cui conuenit ex natura rei, inordinatè tamen potest ab altero diligi, cui simpliciter est composibilis. Voluntas itaque Angelus mali potest habere actum circa talem eminentiam, tanquam circa bonum summè appetibile, quia est bonum in se summè appetibile, sequitur, quod inordinatè possit illud sibi appetere, & sic debet intelligi Sco. & ideo dicit in secunda ratione, quod si talis æqualitas esset possibilis Angelo, cum sit bonum realiter appetibile, posset appeti. Sed quod sit modo impossibilis Angelo, talis impossibilitas, non tollit,

F

quia

42 VI. Dist. quæst. prima, lib. secundi.

quin possit appeti, quamvis hoc simpliciter sit impossibile, sic dico in proposito. Vel dic, quod (vt dicit hic Scotus in litera) actus volendi est duplex, simplex, & sub alijs verbis, quod est volitio efficax, & volitio complacentiæ; primo modo non potest appeti equalitas Dei, at secundo modo sic, vide exemplum de infirmo sperante sanitatem, & de infirmo desperante sanitatem, applica ad propositum.

VI. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

1. Iacobus.

S COTVS lib. 2. D. 6. q. 2. ad E. dicit, quod malus Angelus velle concupiscenciæ inordinatæ peccauit, immoderatè & excessiue appetendo beatitudinem. Oppositum tamen huius deducitur sic ex Aug. lib. 13. de Trin. cap. 5. vbi dicit, quod beatitudo ab omnibus appetitur, appetitus autem naturalis semper est rectus, quia à Deo, quod autem est rectum, non est peccatum, ergo malus Angelus in appetendo beatitudinem non peccauit.

Lucas.

Resp. Angelus malus tripliciter potuit habere obliuationem circa beatitudinem, vel quantum ad intentionem, puta volendo eam maiori conatu, quam sibi conueniat, vel secundo, plus appetendo sibi beatitudinem, tanquàm bonū sibi, quā amādo illud bonum in se, vel plus appetēdo illud bonū, vt obiectum beatificum, esse bonum suum, quam Dei, & in hoc est summa perversitas voluntatis, quæ est vtī fruendis secundum Aug. lib. 83. q. 3. 6. Vel secundo, quantum ad accelerationem, nam potuit appetere habere eam statim, cum tamen Deus velit illam habere eam post morulam viæ. Vel tertio, appetendo eam habere ex naturalibus, non habendo eam gratiosè, cum tamen Deus velit eam habere ex meritis. His positis, dico, quod Aug. benè ait, cum inquit. Beatitudo ab omnibus appetitur, quia voluntas naturalis de se non est immoderata, hinc est quod si voluntas possit elicere actum naturaliter ad beatitudinem, non posset illum moderari, quin eliceretur summè, quantum possit elici; sed voluntas, vt sic, non est causa alicuius actus elicitī ad beatitudinem, sed tantum, vt libera, & ideo vt eliciens actum, quod non moderatur passionem, peccat. Dices. Voluntas consona voluntati naturali semper est recta. Dico, quod si consonat sibi in eliciendo actum, sicut eliceret ex se sola, si ex se sola age ret, non est certa, quia habet aliam regulam in agendo, scilicet voluntatem diuinam, cui se debet conformare, cum teneatur sequi voluntatem Superiorem in moderando inclinationem naturalem, ex quo in potestate voluntatis est moderari, & non moderari. Dices, intellectus non errat circa principia ex 2. Methap. ergo voluntas circa vltimum finem; consequentia patet per similitudinem Philosophi 2. Phis. 89. Sicut principium in speculabilibus, sic finis in agibilibus. Dico, quod non est par ratio de intellectu, & voluntate, quia intellectus non habet in sui potestate moderari ad sensum suum circa vera, quæ apprehendit; voluntas verò, & in se, & in potentijs inferioribus potest moderari inclinationes, & appetitus, &c. Vel dic, quod sicut actus intellectus, considerando principium in se, non potest esse falsus, ita nec actus voluntatis amando finem in se, potest esse malus, quia actus erit amicitie, tamen sicut intellectus potest esse falsus attribuendo veritatem primæ causæ alicui creato, cui non conuenit veritas illa; ita actus voluntatis potest esse malus concupiscendo bonita-

bonitatem ultimi finis alicui alij ab ultimo fine, eo quod non conuenit alicui alij. Dices, bonus Angelus habuit affectionem commodi, vt dicit Ansel. de concor. Voluntas commodum non velle nequit; igitur ita vult commodum bonus, sicut malus Angelus, ergo omnes aequaliter peccarent, si ex affectione commodi peccarent. Dico, quod non est par ratio de bono, & de malis Angelis, quia in bono erat naturalis inclinatio ad beatitudinem, tantum; quantum erat in malo, & maior si habeat meliora naturalia; tamen bonus in eliciendo actum, non utebatur voluntate, secundum rationem imperfectam; malus verò utebatur voluntate imperfecta, & ad Anselmum dicentem, Commodum non velle nequit; dic, quod bonus Angelus, nec potuit, nec voluit sibi nolle beatitudinem, sed illam non voluit sibi, plusquam Deus; malus verò sic: Dices ergo Angelus bonus nullo modo appetebat sibi bene beatitudinem, sed tantummodo moderatè illud appetere. Dico, appetere actum, vt per illum magis ametur obiectum in se est ex iustitia, & ita bonus appetere beatitudinem, vt habens eam perfectius amaret Deum, & iste actus concupiscendi beatitudinem est meritorius &c. malus verò Angelus non sic expetit: hinc est, quod peccauit primo inordinatè velle amicitiz volendo sibi bonum; secundo inordinatè velle concupiscendi volendo beatitudinem; tertio concupiscit sibi aliquod bonum, scilicet excellentiam respectu aliorum, & præse alijs; & habuit in ordinatè nolle, volendo scilicet oppositum eorum, quæ concupiscit.

2. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ad M. habet, quod voluntas non potest odire Deum in se, sed tantum in effectibus suis. Oppositum tamen huius videtur ex Scoto, qui vult quæst. presenti, & precedenti, & in 4. D. 49. & alibi, quod ens in quantum ens sit obiectum adæquatum intellectus, & voluntatis, id quoque lib. 1. dist. 3. q. 3. vbi vult, quod idem sub eadem ratione formali sit obiectum intellectus, & voluntatis, cum itaque voluntas sit libera respectu cuiuscunque contenti sub obiecto adæquato, quare non potest esse libera circa Deum, ipsum liberè volendo, vel nolendo? cum essentialiter voluntas sit libera elicere actus ex illo Aug. lib. 1. retr. 2. Nihil est tam in potestate voluntatis, quam ipsa voluntas, id est quam ipse actus voluntatis, vt exponit Scotus lib. 1. D. 1. q. 2.

Iudas. Resp. Sustinendo Deum non posse odiri in se, quamuis Scotus de hoc dubie loquatur in primo D. 1. quod voluntas habet ens in quantum ens pro obiecto adæquato, sic quod potest velle illud, vel in ordine ad se, vel in ordine ad aliud, vt patet in ista quæst. respectu autem nolle non habet simpliciter ens in quantum ens pro obiecto adæquato; sed habet ens creatum, in quo est defectus alicuius boni, & etiam aliquando potest esse ratio alicuius mali, & quia Deus est summum bonum, in quo nulla est ratio mali, nec defectus alicuius boni, ideo non potest illum odire voluntas; nec Scotus dicit, quod voluntas respectu cuiuscunque entis habeat velle, & nolle; sed bene dicit, quod habet velle, & cum dicitur, quod voluntas est essentialiter libera: dico, quod libertas propriè non attenditur penes actus contrarios; quia tunc Sol posset dici agens liberè actus contrarios, scilicet constringere, & liquefacere; sed dicitur liberè propter actus contrarios, quia est in potentia sua amare, & non amare, agens autem naturale approximatum passio, non habet in potestate sua agere, & non agere, & sic prima libertas voluntatis est primo respectu velle, & non velle, & beatitudinem sibi ostensam potest velle, & non velle, non tamen potest beatitudinem nolle.

1. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ait in 2. art. ad N. quod velle inordinatum Angeli mali amore amicitie non fuit peccatum superbiæ, sed propter delectationem, quam importabat, magis videtur reduci ad luxuriam. Oppositum huius paulo inferius ibidem habet; ubi resoluit aliqua argumenta probantia peccatum primi Angeli non esse superbiam, ex quo videtur in soluendo primo peccasse Angelum inordinato velle inordinato amicitie superbiam.

Lucas. Resp. S. Bonau. lib. 2. D. 5. art. 1. q. 1. & alij de via communi dicunt, quod primum peccatum Luciferi paratum ex immoderato amore amicitie, fuit superbia, & videtur ad intentionem Aug. 14. de ciuitate Dei citati à Scot. ubi vult, quod presumptio est nimis placere sibi, & ideo superbi in scriptura dicuntur sibi placentes, ergo hæc immoderata dilectio propriæ fuit presumptio, & ita superbia. Scotus verò tenet, quod tale peccatum primum fuit luxuria, & non presumptio, seu superbia; tum quia presumptuosus videtur præferre se alijs, amor autem sui immoderatus non videtur esse talis prelatio, tum quia non peccauit primo in appetendo excellentiam respectu aliorum, tanquam Dominus, ergo non primo superbia. His positis, dico, vt contradictio solvatur, quod superbia bifariam consideratur primo absolute, secundo comparatiue: primo modo cum luxuria conuertitur superbia, & cum immoderato amore propriæ excellentiæ, & sic peccauit primo superbia, sicque Aug. 14. de ciuitate Dei glossatur; secundo modo non peccauit superbia primo, quia dicit ordinem, & relationem ad præesse alijs, & sic non fuit in velle inordinato amicitie in Lucifero, quia tantum expetijt excellentiam in isto velle, id est magnitudinem in se, ex qua magnitudine sequitur eius excellentia, & ordo ad alios.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ad P. dicit, quod Angeli mali, quoad velle inordinatum concupiscentiæ appetitus non fuit peccatum superbiæ; sed si ad aliud quod debeat reduci, videtur magis consonare cum peccato luxuriæ. Oppositum huius patet ex Scoto paulo infra. Velle inordinatum concupiscentiæ non fuit peccatum luxuriæ, cum luxuria sit in actibus carnis, ergo fuit aliud peccatum, & non videtur per diuisionem peccatorum mortalium in septem, quod fuerit aliud, quam superbia.

Lucas. Resp. peccata mortalia, siue distinguantur per habitus malos oppositos bonis, quales sunt septem habitus boni, quatuor, scilicet morales, & tres theologici, siue quod magis videtur per actus bonos, quales sunt actus decem præceptorum, siue sic, siue sic, non est illa diuisio septenaria peccatorum capitalium sufficiens, quia primo deberent esse septem peccata capitalia, alia ab istis, si quidem infidelitas, & desperatio sunt opposita illi septenario, scilicet fides, & spes, & non sunt contenta sub aliquo istorum septem nec secundo modo, quia deberent esse decem capitalia, secundum transgressionem decalogi. Diuisio itaque peccatorum non oportet, quod teneatur sufficiens in omnibus malis actibus, quia non sunt principalia peccata, nec primæ radices peccatorum, sed fortè multum communes ad alia peccata, sicut occasiones peccandi. Reducitur igitur velle inordinatum concupiscentiæ mali Angeli ad peccatum luxuriæ, vt est quædam inordinatio, & immoderatus amor magis sibi volendi beatitudinem, quam Deo. Quo verò habuit inordinata velle, & nolle respectu aliorum Angelus malus, peccauit peccato iræ, vel inuidiæ. Dices, Aug. 14. de ciuitate Dei ait, Male voluntas inuitum, quod potuit esse nisi superbia? & probatur per illud scripturæ. Eccl. 10. Inuium omnis peccati superbia, ergo primum in Angelo malo superbia fuit, resp. quæritur. Dices ex epistola 1. ioh. c. 1. omne quod

quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ, sed Angelus malus non peccauit concupiscentia oculorum, neque concupiscentia carnis, ergo superbia vitæ. Dico, quod diuisio illa Ioannis intelligitur de peccatis, quibus peccant homines communiter, quæ continentur sub illo ternario; sed non oportet primum peccatum Angeli spirituale, quo primo peccauit, sub isto peccato carnali contineri; imo illud peccatum concupiscendi in secundo gradu, si deberet reduci ad aliquid istorum, magis deberet reduci ad concupiscentiam oculorum; nam sicut in nobis ad concupiscentiam oculorum spectant immoderati appetitus visibilis pulchri, ita & in eis ad concupiscentiam oculorum debet spectare inordinatus appetitus delectabilis. Dices ex illo Psal. 73. habetur. Superbia eorum, qui te oderunt ascendit semper, quod ab aliquibus de peccato Angelorum exponitur; sed non peccauerunt, nisi unico peccato; ergo fuit superbia, minor patet, quia alias peccatum eorum fuisset remediabile; nam si peccauerunt pluribus, uno post alterum, in instanti secundo potuerunt pænitere, quod tenetur pro inconuenienti, quia communiter habetur, quod peccatum Angelorum fuit irremediabile. Dico, quod pluribus peccatis peccauerunt; & cum dicis, quod primum fuit irremediabile, dico, quod quando peccauit secundo peccato, adhuc fuit in via, & per consequens, quando peccauit secundo peccato potuit pænitere de primo peccato, & ita primum peccatum ex se non fuit irremediabile, quia si pænituisset, inuenisset veniam, & misericordiam; tamen ex quo in illo peccato deuenit ad terminum, omnia sunt facta irremediabilia.

SEPTIMA DISTINCTIO. QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

8. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 7. q. vn. ad D. dicit. Voluntas quanto est perfectior, tanto magis dominatur sibi ipsi, cum, quantocunque conatu tendat in obiectum, & ita libere fertur, in quodcunque obiectum fertur. Oppositum tamen videtur habere lib. 1. d. 10. vbi habet, quod voluntas diuina ex sua infinita perfectione necessario vult Essentiam diuinam, ergo non libere.

Lucas.

Resp. Dico, quod voluntas diuina respectu cuiuscunque obiecti libere agit, & quanto perfectior tanto magis libere agit, sed quod velit Essentiam diuinam necessario, licet libere, hoc est ex infinita perfectione, tam voluntatis diuinæ, quam Essentia diuinæ, sed respectu cuiuscunque alterius obiecti inere contingenter agit.

2. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. dicit ad F. Actus non potest esse, quin transeat super obiectum, & illud necessario est conueniens, vel disconueniens a se. Oppositum tamen huius videtur habere Sco. 14. Quolib. vbi dicit, quod potest dari actus absolute sumptis abique relatione ad obiectum.

Ilum. Resp. Scoti dictum hic debet intelligi, quod non potest dari actus, quin transeat super obiectum, loquendo de potentia creaturæ, non autem absolute. Vel dic, quod Scoti dictum intelligitur sic, scilicet quod non possit dari actus malus ex genere, vel bonus ex genere, quin necessario transeat super obiectum conueniens, vel disconueniens actui. Et scias, quod triplex est bonitas, prima est bonitas ex genere, & competit volitioni, ex eo quod volitio transit super obiectum conueniens tali actui secundum dictamen recte rationis, & hæc est prima bonitas moralis, & dicitur bonitas ex genere, quia est quasi materialis respectu omnis boni vlterioris in genere moris. Secunda est bonitas moralis, & est illa, quæ conuenit volitioni, ex eo quod volitio dicitur à voluntate cum omnibus circumstantiis dictatis à recta ratione, quia bonum debet esse ex causa integra ex Dionis. de du. nom. lib. Tertia bonitas est meritoria, quæ præsupponit duplici bonitate iam dicta, elicitur ex gratia, seu charitate, & hæc triplex bonitas est ordinata, quod prima præsupponitur secundæ, & secunda tertiæ, & non e conuerso. Per oppositum huic triplici bonitati opponitur triplex malitia; malitia ex genere, malitia ex aliqua circumstantia deordinante actum, & malitia demeritoria, & quælibet harum malitiarum potest accipi contraria, vel priuatiue respectu suæ bonitatis, & quando priuatiue accipitur, tantum priuat ipsam bonitatem, quando autem accipitur contrariè ponit aliquid vltra carentiam illam, & repugnat illi bonitati; hæc distinctio de contrariè, & priuatiue patet ex Boetio super prædicam. cap. de qualitate, & malitia ex genere accepta, & priuatiue conuertuntur; itaque bonum ex genere, & malum ex genere sunt contraria immediatè; malitia vero contrariè accepta in secundo modo, & priuatiue non conuertuntur, quia quis actus potest carere circumstantia requisita ad perfectionem actus virtuosum, & tamen non elicit cum circumstantia repugnante, quæ reddat actum vitiosum, idest potest dari actus indifferens, qui non sit moraliter bonus, nec malus, ut patet de dante elemosinam pauperi non ex circumstantia finis; ille actus non est moraliter virtuosus, nec est malus contrariè, quia non ordinatur ad finem indebitum; pari modo dicas de malitia demeritoria; potest enim dari actus indifferens, qui non sit bonus meritorie, nec malus. Vide literam. Et scias, quod bonitas meritoria præsupponit bonitatem moralem, & non e conuerso, & bonitas moralis ex genere, & non e conuerso; malitia vero ex genere non præsupponit malitiam inoralem, & malitia moralis non præsupponit malitiam meritoriam &c.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. ad R. dicit. Si autem intelligatur de potentia, quæ est differentia entis, ut scilicet ordinatur ad actum, concedi potest de potentia remota &c. ubi vult Sco. quod potentia illa, quæ est differentia entis, est realis, cum diuidat ens ipsum. Oppositum tamen huius videtur habere Doctor lib. 1. D. 42. ubi dicit, quod talis potentia, quæ est differentia entis, fundatur in ente cognito; nam de lapide productio in esse cognito insurgit huiusmodi potentia, quæ est obiectum omnipotentis &c. quomodo igitur est realis si fundatur super esse cognitum?

Lucas. Resp. Dico, quod potentia differentia entis abstrahit ab actuali existentia, & ita potest fundari super ente cognito, nec est ens reale existens, nec requirit ut fundetur super ens actu existens, & ex hac causa illa potentia non est realis, sed est realis, quia dicit ordinem ad actum realem, & etiam potest fundari in ente reali, sicut in mala voluntate Angeli fundatur ista potentia ad actum meritorium. Est itaque realis, quia dicit ordinem ad actum

actum realem, & quia potest etiam fundari in potentia actiua respectu alicuius actus in ea non existentis. Quæres, an potentia, qua Antichristus potest esse, sit realis? Dico, quod sic, quia est ad Antichristum, qui est ens reale, cui non repugnat esse, tamen fundamentum eius non est eas reale actu existens, sed est ens reale, cui non repugnat esse, & hoc sufficit. Sed quid dicit illa potentia? Dico, quod tantum dicit relationem ordinis à non esse præcedente ad esse sequens, ita si potentia in me sit ad intelligendum, A. ista potentia præcedit actum intelligendi, & sic non intelligere, A. præcedit intelligere, A.

4. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vi. ad P. dicit, potentia, vt in natura sua merè consideratur, potest aliquem actum elicere consonum inclinationi naturali; ex quo patet, quod Angelus poterit operari bonum moris, quia non est contrarium naturæ eius. Oppositum tamen huius videtur habere. in 4. Sco. D. 49. vbi dicit, quod inclinatio naturalis est ad perfectionem, ad quam ordinatur summè intensa, & per consequens, si natura aliqua summè inclinatur ad bonum sibi commodum, voluntas eliciens conformiter tali inclinationi videtur mala. Rursus Sco. ait in 4. D. 50. Appetitus naturalis est ad summam beatitudinem, & tamen volitio elicitæ conformiter erit mala. Idem habet infra D. 23. & D. 6. q. 2.

Lucas. Resp. Scotus in præsentī loco intendit monstrare, quod voluntas Angeli malè eliciens conformiter inclinationi naturali non peccat: sic tamen intelligendo, quod inclinatio naturalis potest esse ad bonum, & voluntas, absolute amans bonum, non peccat. Stando igitur in tali bono absolute, illi actus non est malus contrariè; cum verò voluntas refert bonum illud, ad quod non debet referre, puta amando illud tantum in ordine ad se, tunc peccat, vel si sit bonum infinitum, amando illud non propter se; amando ergo bonum absolute non peccat; imò ille actus est bonus ex genere, & sic intelligit hic Scotus. Dices, naturalis appetitus inclinatur ad bonum tanquam ad summè bonum sibi, ergo actus voluntatis conformiter elicitus, erit malus, quod sic videtur. Dico, quod si voluntas vellet illud bonum eo modo, quo appetitus appetit, tunc peccaret, quia tunc referret illud postiquè ad quod referre non debet, sed volendo bonum, absolute, sistendo ibi, illa volitio non erit mala.

5. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vi. in corp. ad H. determinat, & concludit, quod Angelus malus necessario, non necessitate simpliciter, sed ex suppositione, quinque voluntatis, velit male. Oppositum tamen huius videtur deduci ex cap. 2. Epist. Iacobi Apostoli, vbi sic dicitur: Demones credunt, & contremiscunt; sed isti actus, scilicet credere, & contremiscere sunt boni, ergo non necessarò vult malum.

Lucas. Resp. Auctoritas Iacobi probat, quod Angelus habeat aliquem bonum actum diminutè bonitate morali, quia non malum malitia contraria, puta non habere aliquam circumstantiam contrariam circumstantiæ debite, at quia Angelus malus caret aliqua circumstantia debita, non enim credit, & contremiscit propter finem, propter quem credendum est, hinc est quod non est actus bonus. Quæres, si in Angelis sit fides. Dico, quod non, sed est solum quidam assensus intellectus eorum, quo coguntur assentire Deum esse punitorem malorum, quæres adhuc. Virum in Angelo nalo fuerit fides pro statu viæ? Dico, quod licet dixerint quidam Angelum habere fidem, tamen probabilis ex Scoto dicitur, quod non fuerit in Angelis fides insula de credibilibus. Tum quia credibilia, aut spectant ad diuinitatem, & de diuinitate habuerunt scientiam per speciem diuine

Efficiens.

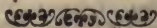
Essentia, vel ad humanitatem, & non habuerunt fidem sic, quia viderunt eam, scilicet humanitatem in Essentia diuina, sed quo ad modum, & tempus fidem habuerunt, quia plerique eorum ignorauerunt misterium incarnationis iuxta illud, Quis est iste, qui venit de Edom, & in summa in damnatis non est fides. Et quando dicitur. Credunt, & contremiscunt, id est, non propter assensum fidei sed propter assensum euidentem, ex eo quod cognoscant omnipotentiam Dei, & contremiscunt.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. contra Henricum dicit, quod intellectus Angeli mali, ut præcedit actum voluntatis potest aliquid verum concipere, & hoc tam speculabile, puta Deum esse trinum, quam agibile, puta, Deum esse diligendum. Oppositum huius habet Sco. 4. prol. ubi vult, quod hæc Deus est trinus, & vnus, non est speculabilis, sed practica propositio, ergo male dicit hic.

Lucas. Resp. Hæc veritas, Deus est trinus, & vnus, ut dicit Sco. 4. prol. est practica, & non simpliciter speculatiua, & licet Scotus dicat hic, quod sit speculatiua, non est desumenda auctoritas. quia loquitur exemplariter, ex 2. Priorum. Exempla damus, non ut ita sint, sed ut addiscentes addiscant. Adde, quod licet hæc propositio, Deus est trinus, & vnus, sit practica, tamen comparatiue, & in respectu sermone potest dici speculatiua, sicut enim medicina de vniuersalibus, licet sit practica, comparatiue tamen dicitur speculatiua, comparando, scilicet ad medicinam, quæ est de particularibus, sic hæc propositio. Deus est trinus, & vnus est practica simpliciter, sed si comparatur ad hanc, Deus est diligendus, comparatiue dicitur speculatiua.

7. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. ad V. dicit, quod liberum arbitrium non est respectu peccati, iuxta illud Anselmi. Liberum arbitrium est potestas seruandi rectitudinem propter se. Oppositum tamen habet Sco. in eadem q. dicens, quod liberum arbitrium est ad peccatum.

Lucas. Resp. Liberum arbitrium potest contemplari duobus modis; vno modo, quo ad posse peccare, alio modo, ut est potentia ad peccandum; primo modo liberum arbitrium non est ad peccatum, quia posse peccare dicit tantum ordinem ad actum indifferentem, qui ordo est relatiue, & non est effectiue alicuius. Secundo modo, ut dicit potentiam, & posse, & deficere posse est per se libertatis arbitrij, & sic competit Deo, beatis, & Angelis, & non conuenit peccare libero arbitrio sic; ut verò conuenit viatori, conuenit sibi deficere, & consequenter peccare, sicque deficere, seu peccare non est de essentia liberi arbitrij, sed conuenit tantum cōmuniter libero arbitrio defectiue. Et scias, quia Angelus malus habet potentiam non peccandi, id est habet potentiam, quæ non est formaliter peccatum, licet non habeat potentiam non peccandi, id est non extendi in peccato, & hoc modo non possunt ex se non peccare, id est non esse in peccato, sicque oportet liberum arbitrium esse potentiam non peccandi, hoc est ad non esse in peccato. Dices, Liberum arbitrium est potestas seruandi rectitudinem ex Anselmo, ergo Angelus malus habens eam potestatem, potest seruare rectitudinem, & ita non esse in peccato. Dico, quod seruare rectitudinem non inest potentia, quia per liberum arbitrium, & non aliter, & hoc modo exponitur Anselmus.

498

OCTAVA DISTINCTIONE
QVAESTIO VNICA.
LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 8. q. vn. ad oppositum dicit, quod Angelus potest assumere corpus, idque patet de tribus Angelis apparentibus Abrae 18. Gen. & de Raphaelle ducente Thobiam, & alibi in sacra pagina. Oppositam tamen huius sic patet. Nam si Angelus assumeret corpus, maiorem vnitatem haberet ad corpus assumptum, quam ad non assumptum, quia assumere est ad se sumere, sed id non videtur posse dici, quia non potest esse forma illius corporis, cum sit forma separata naturaliter; nec illud potest sumi ab eo in vnitatem suppositi, ergo erit tantum vnitatis, sicut motoris ad mobile; sed talis vnitatis potest esse ad corpus non assumptum, ut ad caelum, quod mouet.

Lucas. Resp. Scias, velim Angelum assumere corpus non est ipsum corpus informare, nec hypostaticè sibi vnire corpus, quia primum conuenit animæ, secundum Verbo, sed tantum test esse extrinsecum motorem corporis, quia ibi inest diffiniuit, & per operationem, & tunc ad se corpus illud sumit, quia vtitur illo, sicut instrumento ad operationes proprias: nec dicitur hæc assumptio fieri, quando corpus assumptum mouetur, motu progressiuo, quia talis motus non congruit fieri, propter quem tale corpus assumitur. His positis, ad difficultatem, dico, quod caelum non dicitur assumi, quia ad nullam specialem formam, & maximè, in qua Angelus intendat apparere visibiliter nobis, ad se assumit caelum; sed mouet caelum motu perpetuo, & in summa caelum assumere nequit, cum non possit recipere peregrinas impressiones, sed bene assumitur corpus, quod mouet ad tempus propter aliquem effectum visibiliter apparituum hominibus.

50
NONA DISTINCTIO
QVAESTIO SECVNDA.
LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

SCOTVS lib. 1. D. 9. q. 1. in prima ratione contra quartum articulum Henrici, dicit, quod dispositio naturalis non est ad formam merè supernaturalem; & sic Angelus superior non potest causare in Angelo inferiori aliquam dispositionem ad donum supernaturale. Oppositum cuius videtur habere Scotus lib. 4. D. 14. q. 2. ubi videtur dicere, quod homo potest se disponere ex naturalibus ad gratiam.

Lucas.

Resp. Pro intelligentia huius rei, notandum est, quod duplex ex supernaturali; aliud potest esse aliqua dispositio secundum cuiusmodi naturæ, sicut creatio animæ intellectus dicitur supernaturalis, & tamen ad ipsum corpus organicum ordinatur, ut quædam dispositio, quæ posita statim operatur animæ, & talis dispositio causatur ab agente naturali, & de tali dispositione non loquitur Scotus hic. Aliud est merè supernaturale, ad quod non est dispositio præiuncta secundum cursum naturæ, ut est relatio futuri contingentis &c. & de hac dispositione loquitur hic Scotus. Ad Scotum verò dictum lib. 4. resp. quære. Et scias, quod gratia gratum faciens est quid supernaturale, ad quod potest esse aliqua dispositio secundum cursum naturæ, ut patet in baptismo in quo ablutio, cum verbis exprimentibus diuinæ personæ cum debita intentione, est dispositio ad gratiam gratum facientem; sed hæc dispositio non est ex natura rei, quæ posita de necessitate sequatur tale supernaturale, sed est ex beneplacito voluntatis diuinæ, quia voluntas diuina determinauit talem dispositionem, & sic ad multa supernaturalia voluntas diuina ordinauit dispositiones, quibus sic positis, sequuntur supernaturalia; reuelatio verò supernaturalium, & contingentium nobis habet dispositionem, nec primo, nec secundo modo. Scias insuper quadrariam Angelum superiorem inferiorem illuminare; primo, lumen infundendo; secundo, luminosum offerendo; tertio, obstaculum amouendo; quarto, aliquid faciendo, quo facto causetur lumen in receptiuo; primo modo Sol illuminat mundum; secundo modo, deferens candelam illuminat domum de nocte; tertio modo, aperiens fenestram de die; quarto modo, sanat oculum, qui, prius infirmus, non erat capax luminis, & modo est capax illuminandi oculum. Primo modo solus Deus illuminat; secundo modo vultus Angelus illuminat alium, & etiam tertio modo; de quarto verò Scotus dubitat; & eo modo, quo ponitur ab Henrico, impugnat; quid verò sentiat, aliàs dicendum est.

- 2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 9. q. 2. ad E. dicit, quod Angelus loquens alteri Angelo potest imprimere in intellectu eius speciem. Oppositum tamen huius sic patet. Nam si sic; tunc intellectus Angeli habens speciem intelligibilem Deitatis cuius meminit Scotus supra D. 3. q. 10. posset causare speciem intelligibilem Deitatis in alio Angelo, si prius non haberet eam; & sic ille alius Angelus merè naturaliter posset cognoscere Deitatem, sub ratione propria, quod negat Scotus q. 14. Quod. & alibi.

Resp.

Lucas. Resp. Clara res est, quod Angelus dū loquitur Angelo, potest causare loquēdo in intellectu Angeli, cui sit locutio, & actū tantū, & non speciem, & speciem tantum, & non actum, & actum, & speciem simul, ut patet in littera. Et ad difficultatem dico, quod non habeo pro inconuenienti, quod Angelus possit causare in alio Angelo non prius beato, nec habente speciem Diuinitatis, speciem Diuinitatis. Et cum inferi; ergo posset merē naturaliter intelligere Diuinitatem. Dico, quod merē naturaliter potest intelligi dupliciter; vno modo, quod ex suis puris naturalibus, vel ex puris naturalibus alterius possit habere distinctam cognitionem Deitatis, & hoc modo non potest, quia non potest intelligere, nisi habeat speciem creatam ab alio Angelo; & alius Angelus non potest causare speciem intelligibilem Deitatis in alio Angelo, non concurrente specie supernaturaliter creata. Alio modo potest intelligi naturale, quia habet in se principium naturaliter acquisitum, & sic concedo, quod Angelus habens speciem supernaturalem Deitatis, hoc modo potest causare aliam merē naturaliter; sicut habens potentiam visiuam merē supernaturaliter potest causare visionem naturaliter. Dices, si hoc esset, videretur sequi, quod Angelus posset causare speciem intelligibilem Deitatis in anima damnata cum sit capax illius, & sic illa anima cognosceret Deitatem, & haberet maiorem naturalem beatitudinem, quam Philosophus quis aliquando habuerit. Dico, quod non repugnat Angelo posse causare speciem intelligibilem in anima damnata, nec animæ damnatæ posse recipere talem speciem, sed si de facto non producat, est à causa extrinseca prohibente, scilicet à voluntate diuina. Esto etiam, quod talis species esset causata in anima damnata, adhuc non sequitur distincta cognitio Deitatis in eo, quia & si talis anima cū tali specie possit producere cognitionem abstractiuam Deitatis, tamen talis cognitio non potest sequi, nisi voluntate diuina cooperante. Dices, si Angelus habens speciem intelligibilem Deitatis potest in intellectu alterius non impedito causare noticiam distinctam Deitatis, sequitur, quod possit similem noticiam causare in Angelo intuitiue videntē Deitatem, & sic in eodem intellectu Angeli erunt simul cognitio intuitiua, & abstractiua eiusdem obiecti, quod est impossibile. Dico, quod stante notitia intuitiua Deitatis in intellectu Angeli, alius Angelus non potest causare speciem intelligibilem Deitatis in tali intellectu. Nam, stante notitia intuitiua Deitatis in aliquo intellectu, non potest notitia distincta abstractiua Deitatis causari in illo propter rationes formales ad inueniētem repugnantes; quia notitia intuitiua terminatur ad rem existentem, & præsentem, in quantum existens, abstractiua verò licet possit esse existens, non tamen terminatur ad existens, ut existens, ut videre est apud Scotum. Itaque posset stare species intelligibilis Deitatis sine actuali cognitione intelligibilis abstractiue, sicut inquit Scotus lib. 3. D. 31. quod non repugnat intellectui beato habere habitum fidei, repugnat tamen sibi actus credendi, qui non potest stare cum clara visione Dei; nec voluntati beati repugnat habitus spei, licet sibi repugnet actus sperandi, qui nullo pacto potest stare cum actū perfectæ fruitionis, sic est in proposito de specie intelligibili, potest enim stare cum intuitiue vidente, sed non habebit operationem suam. Et scias non haberi pro impossibili cognitionem Deitatis abstractiuam in se absolutē sumptam simul posse esse cum visione, nam ex eo non sequitur, ergo talis intellectus simul cognoscit Deum intuitiue & abstractiue, quia, vitra illud absolutum, in cognitione requiritur, quod actu terminetur ad Deum. Dices, si vna species potest causare aliam in intel-

42 VI. Dist. quæst. prima, lib. secundi.

quin possit appeti, quamvis hoc simpliciter sit impossibile, sic dico in proposito. Vel dic, quod (vt dicit hic Scotus in litera) actus volendi est duplex, simplex, & sub conditione, vel sub alijs verbis, quod est volitio efficax, & volitio complacentiæ; primo modo non potest appeti equalitas Dei, at secundo modo sic, vide exemplum de infirmo sperante sanitatem, & de infirmo desperante sanitatem, applica ad propositum.

VI. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

1. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 6. q. 2. ad E. dicit, quod malus Angelus velle concupiscentiæ inordinatæ peccauit, immoderatè & excessiue appetendo beatitudinem. Oppositum tamen huius deducitur sic ex Aug. lib. 13. de Trin. cap. 5. vbi dicit, quod beatitudo ab omnibus appetitur, appetitus autem naturalis semper est rectus, quia à Deo, quod autem est rectum, non est peccatum, ergo malus Angelus in appetendo beatitudinem non peccauit.

Lucas.

Resp. Angelus malus tripliciter potuit habere obliuationem circa beatitudinem, vel quantum ad intentionem, puta volendo eam maiori conatu, quam sibi conueniat, vel secundo, plus appetendo sibi beatitudinem, tanquàm bonū sibi, quàm amando illud bonum in se, vel plus appetendo illud bonū, vt obiectum beatificum, esse bonum suum, quam Dei, & in hoc est summa peruersitas voluntatis, quæ est vt fruendis secundum Aug. lib. 83. q. 3. d. Vel secundo, quantum ad accelerationem, nam potuit appetere habere eam statim, cum tamen Deus velit illum habere eam post morulam viz. Vel tertio, appetendo eam habere ex naturalibus, non habendo eam gratiosè, cum tamen Deus velit eam habere ex meritis. His positis, dico, quod Aug. benè ait, cum inquit. Beatitudo ab omnibus appetitur, quia voluntas naturalis de se non est immoderata, hinc est quod si voluntas possit elicere actum naturaliter ad beatitudinem, non possit illum moderari, quin eliceretur summè, quantum possit elici; sed voluntas, vt sic, non est causa alicuius actus eliciti ad beatitudinem, sed tantum, vt libera, & ideo vt eliciens actum, quod non moderatur passionem, peccat. Dices. Voluntas consona voluntati naturali semper est recta. Dico, quod si consonat sibi in eliciendo actum, sicut eliceret ex se sola, si ex se sola age ret, non est certa, quia habet aliam regulam in agendo, scilicet voluntatem diuinam, cui se debet conformare, cum teneatur sequi voluntatem Superiorem in moderando inclinationem naturalem, ex quo in potestate voluntatis est moderari, & non moderari. Dices, intellectus non errat circa principia ex 2. Methap. ergo voluntas circa vltimum finem; consequentia patet per similitudinem Philosophi 2. Phys. 89. Sicut principium in speculabilibus, sic finis in agibilibus. Dico, quod non est par ratio de intellectu, & voluntate, quia intellectus non habet in sui potestate moderari ad sensum suum circa vera, quæ apprehendit; voluntas verò, & in se, & in potentijs inferioribus potest moderari inclinationes, & appetitus, &c. Vel dic, quod sicut actus intellectus, considerando principium in se, non potest esse falsus, ita nec actus voluntatis amando finem in se, potest esse falsus, quia actus erit amicitie, tamen sicut intellectus potest esse falsus attribuendo veritatem primæ causæ alicui creato, cui non conuenit veritas illa; ita actus voluntatis potest esse malus concupiscendo bonita-

bonitatem ultimi finis alicui alij ab ultimo fine, eo quod non conuenit alicui alij. Dices, bonus Angelus habuit affectionem commodi, ut dicit Ansel. de concor. Voluntas commodum non velle nequit; igitur ita vult commodum bonus, sicut malus Angelus, ergo omnes æqualiter peccarent, si ex affectione commodi peccarent. Dico, quod non est par ratio de bono, & de malis Angelis, quia in bono erat naturalis inclinatio ad beatitudinem, tantum; quantum erat in malo, & maior si habeat meliora naturalia, tamen bonus in elicendo actum, non utebatur voluntate, secundum rationem imperfectam; malus verò utebatur voluntate imperfecta, & ad Anselmum dicentem, Commodum non velle nequit; dic, quod bonus Angelus, nec potuit, nec voluit sibi nolle beatitudinem, sed illam non voluit sibi, plusquam Deus; malus verò sic: Dices ergo Angelus bonus nullo modo appetebat sibi bene beatitudinem, sed tantummodo moderabatur illud appetere. Dico, appetere actum, ut per illum magis ametur obiectum in se est ex iustitia, & ita bonus appetere beatitudinem, ut habens eam perfectius amaret Deum, & iste actus concupiscendi beatitudinem est meritorius &c. malus verò Angelus non sic expetit: hinc est, quod peccauit primo inordinatè velle amicitia: volendo sibi bonum; secundo inordinatè velle concupiscendi volendo beatitudinem; tertio concupiscit sibi aliquod bonum, scilicet excellentiam respectu aliorum, & præesse alijs, & habuit in ordinatè nolle, volendo scilicet oppositum eorum, quæ concupiscit.

a. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ad M. habet, quod voluntas non potest odire Deum in se, sed tantum in effectibus suis. Oppositum tamen huius videtur ex Scoto, qui vult quæst. presenti, & precedenti, & in 4. D. 49. & alibi, quod ens in quantum ens sit obiectum adæquatum intellectus, & voluntatis, id quoque lib. 1. dist. 3. q. 3. ubi vult, quod idem sub eadem ratione formalis sit obiectum intellectus, & voluntatis, cum itaque voluntas sit libera respectu cuiuscunque contenti sub obiecto adæquato, quare non potest esse libera circa Deum, ipsum liberè volendo, vel nolendo? cum essentialiter voluntas sit libera elicere actus ex illo Aug. lib. 1. retrast. Nihil est tam in potestate voluntatis, quam ipsa voluntas, id est quam ipse actus voluntatis, ut exponit Scotus lib. 1. D. 1. q. 2.

Iudas. Resp. Sustinendo Deum non posse odiri in se, quamuis Scotus de hoc dubie loquatur in primo D. 1. quod voluntas habet ens in quantum ens pro obiecto adæquato, sic quod potest velle illud, vel in ordine ad se, vel in ordine ad aliud, ut patet in ista quæst. respectu autem nolle non habet simpliciter ens in quantum ens pro obiecto adæquato; sed habet ens creatum, in quo est defectus alicuius boni, & etiam aliquando potest esse ratio alicuius mali, & quia Deus est summum bonum, in quo nulla est ratio mali, nec defectus alicuius boni, ideo non potest illum odire voluntas; nec Scotus dicit, quod voluntas respectu cuiuscunque entis habeat velle, & nolle; sed bene dicit, quod habet velle, & cum dicitur, quod voluntas est essentialiter libera: dico, quod libertas propriè non attenditur penes actus contrarios; quia tunc Sol posset dici agens liberè actus contrarios, scilicet constringere, & liquefacere; sed dicitur liberè propter actus contrarios, quia est in potentia sua amare, & non amare, agens autem naturale approximatum passo, non habet in potestate sua agere, & non agere, & sic prima libertas voluntatis est primo respectu velle, & non velle, & beatitudinem sibi ostensam potest velle, & non velle, non tamen potest beatitudinem nolle.

3. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ait in 2. art. ad N. quod velle inordinatum Angeli mali amore amicitie non fuit peccatum superbie, sed propter delectationem, quam importabat, magis videtur reduci ad luxuriam. Oppositum huius paulo inferius ibidem habet; ubi resoluit aliqua argumenta probantia peccatum primi Angeli non esse superbiam, ex quo videtur in soluendo primo peccasse Angelum malum velle inordinato amicitie superbiam.

Lucas. Resp. S. Bonau. lib. 2. D. 5. art. 1. q. 1. & alij de via communi dicunt, quod primum peccatum Luciferi paratum ex immoderato amore amicitie, fuit superbia, & videtur ad intentionem Aug. 14. de ciuitate Dei citari à Scoto, ubi vult, quod præsumptio est nimis placere sibi, & ideo superbi in scriptura dicuntur sibi placentes, ergo hæc immoderata dilectio propriæ fuit præsumptio, & ita superbia. Scotus verò tenet, quod tale peccatum primum fuit luxuria, & non præsumptio, seu superbia; tum quia præsumptuosus videtur præferre se alijs, amor autem sui immoderatus non videtur esse talis prælatio, tum quia non peccauit primo in appetendo excellentiam respectu aliorum, tanquam Dominus, ergo non primo superbia. His positus, dico, vt contradictio soluat, quod superbia bifariam consideratur primo absolute, secundo comparative: primo modo cum luxuria conuertitur superbia, & cum immoderato amore propriæ excellentie, & sic peccauit primo superbia, sicque Aug. 14. de ciuitate Dei glosatur; secundo modo non peccauit superbia primo, quia dicit ordinem, & relationem ad præse alijs, & sic non fuit in velle inordinato amicitie in Lucifero, quia tantum expetijt excellentiam in isto velle, idest magnitudinem in se, ex qua magnitudine sequitur eius excellentia, & ordo ad alios.

4. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 6. q. 2. ad P. dicit, quod Angeli mali, quoad velle inordinatum concupiscentie appetitus non fuit peccatum superbie; sed si ad aliquid quod debeat reduci, videtur magis consonare cum peccato luxurie. Oppositum huius pater ex Scoto paulo infra. Velle inordinatum concupiscentie non fuit peccatum luxurie, cum luxuria sit in actibus carnis, ergo fuit aliud peccatum, & non videtur per diuisionem peccatorum mortalium in septem, quod fuerit aliud, quam superbia.

Lucas. Resp. peccata mortalia, siue distinguantur per habitus malos oppositos bonis, quales sunt septem habitus boni, quatuor, scilicet morales, & tres theologici, siue quod magis videtur per actus bonos, quales sunt actus decem præceptorum, siue sic, siue sic, non est illa diuisio septenaria peccatorum capitalium sufficiens, quia primo deberent esse septem peccata capitalia, alia ab istis, si quidem infidelitas, & desperatio sunt opposita illi septenario, scilicet fides, & spei, & non sunt contenta sub aliquo istorum septem secundo modo, quia deberent esse decem capitalia, secundum transgressionem decalogi. Diuisio itaque peccatorum non oportet, quod teneatur sufficiens in omnibus malis actibus, quia non sunt principalia peccata, nec primæ radices peccatorum, sed forte multum communes ad alia peccata, sicut occasiones peccandi. Reducitur igitur velle inordinatum concupiscentie mali Angeli ad peccatum luxurie, vt est quedam inordinatio, & immoderatus amor magis sibi volendi beatitudinem, quam Deo. Quo verò habuit inordinata velle, & nolle respectu aliorum Angelus malus, peccauit peccato ire, vel inuidie. Dices, Aug. 14. de ciuitate Dei ait, Male voluntatis initium, quod potuit esse nisi superbia? & probat per illud scripturæ. Eccl. 10. Initium omnis peccati superbia, ergo primum in Angelo malo superbia fuit. Resp. quæritur. Dices ex epistola 1. Ioa. c. 2. omne

quod

quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ, sed Angelus malus non peccauit concupiscentia oculorum, neque concupiscentia carnis, ergo superbia vitæ. Dico, quod diuisio illa Ioannis intelligitur de peccatis, quibus peccant homines communiter, quæ continentur sub illo ternario; sed non oportet primum peccatum Angeli spirituale, quo primo peccauit, sub isto peccato carnali contineri; imo illud peccatum concupiscendi in secundo gradu, si deberet reduci ad aliquid istorum, magis deberet reduci ad concupiscentiam oculorum; nam sicut in nobis ad concupiscentiam oculorum spectant immoderati appetitus visibilis pulcritudinis & in eis ad concupiscentiam oculorum debet spectare inordinatus appetitus delectabilis. Dices ex illo Psal. 73. habetur. Superbia eorum, qui te oderunt ascendit semper, quod ab aliquibus de peccato Angelorum exponitur; sed non peccauerunt, nisi vnico peccato; ergo fuit superbia, minor patet, quia aliàs peccatum eorum fuisset remediabile; nam si peccauerunt pluribus, vno post alterum, in instanti secundo potuerunt pænitere, quod tenetur pro inconuenienti, quia communiter habetur, quod peccatum Angelorum fuit irremediabile. Dico, quod pluribus peccatis peccauerunt; & cum dicis, quod primum fuit irremediabile, dico, quod quando peccauit secundo peccato, adhuc fuit in via, & per consequens, quādo peccauit secundo peccato potuit pænitere de primo peccato, & ita primum peccatum ex se non fuit irremediabile, quia si pænituisset, inuenisset veniam, & misericordiam; tamen ex quo in isto peccato deuenit ad terminum, omnia sunt facta irremediabilia.

SEPTIMA DISTINCTIO QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

8. *Iacobus.*

COTVS lib. 2. D. 7. q. vn. ad D. dicit. Voluntas quanto est perfectior, tanto magis dominatur sibi ipsi, cum, quantocunque conatu tendat in obiectum, & ita libere fertur, in quodcunque obiectum fertur. Oppositum tamen videtur habere lib. 1. d. 10. vbi habet, quod voluntas diuina ex sua infinita perfectione necessario vult Essentiam diuinam, ergo non libere.

Lucas.

Resp. Dico, quod voluntas diuina respectu cuiuscunque obiecti libere agit, & quanto perfectior tanto magis libere agit, sed quod velit Essentiam diuinam necessario, licet libere, hoc est ex infinita perfectione, tam voluntatis diuinæ, quam Essentia diuinæ, sed respectu cuiuscunque alterius obiecti merè contingenter agit.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. dicit ad F. Actus non potest esse, quin transeat super obiectum, & illud necessario est conueniens, vel disconueniens a se. Oppositum tamen huius videtur habere Sco. 14. Quolib. vbi dicit, quod potest dari actus absolute sumptus absque relatione ad obiectum.

Lucas. Resp. Scoti dictum hic debet intelligi, quod non potest dari actus, qui transeat super obiectum, loquendo de potentia creaturæ, non autem absolute. Vel dic, quod Scoti dictum intelligitur sic, scilicet quod non possit dari actus malus ex genere, vel bonus ex genere, quin necessario transeat super obiectum conueniens, vel disconueniens actui. Et scias, quod triplex est bonitas, prima est bonitas ex genere, & competit volitioni, ex eo quod volitio transit super obiectum conueniens tali actui secundum dictamen recte rationis, & hæc est prima bonitas moralis, & dicitur bonitas ex genere, quia est quasi materialis respectu omnis boni ulterioris in genere moris. Secunda est bonitas moralis, & est illa, quæ conuenit volitioni, ex eo quod volitio dicitur à voluntate cum omnibus circumstantiis dictatis à recta ratione, quia bonum debet esse ex causa integra ex Dionis. de diu. nom. lib. Tertia bonitas est meritoria, quæ præsupposita duplici bonitate iam dicta, elicitur ex gratia, seu charitate, & hæc triplex bonitas est ordinata, quod prima præsupponitur secundæ, & secundæ tertiæ, & non e conuerso. Per oppositum huic triplici bonitati opponitur triplex malitia; malitia ex genere, malitia ex aliqua circumstantia deordinata actum, & malitia demeritoria, & quilibet harum malitiarum, potest accipi contraria, vel priuatiue respectu suæ bonitatis, & quando priuatiue accipitur, tantum priuat ipsam bonitatem, quando autem accipitur contrarie ponit aliquid ultra carentiam illam, & repugnat illi bonitati; hæc distinctio de contrariis, & priuatiue patet ex Boetio super prædicam. cap. de qualitate, & malitia ex genere accepta, & priuatiue conuertuntur; itaque bonum ex genere, & malum ex genere sunt contraria immediate; malitia vero contrarie accepta in secundo modo, & priuatiue non conuertuntur, quia quis actus potest carere circumstantia, requisita ad perfectionem actus virtuosus, & tamen non elicit cum circumstantia repugnante, quæ reddat actum vitiosum, idest potest dari actus indifferens, qui non sit moraliter bonus, nec malus, vt patet de dante elemosinam pauperi non ex circumstantia finis; ille actus non est moraliter virtuosus, nec est malus contrarie, quia non ordinatur ad finem indebitum; pari modo dicas de malitia demeritoria; potest enim dari actus indifferens, qui non sit bonus meritorie, nec malus. Vide lucram. Et scias, quod bonitas meritoria præsupponit bonitatem moralem, & non e conuerso, & bonitas moralis ex genere, & non e conuerso; malitia vero ex genere non præsupponit malitiam moralem, & malitia moralis non præsupponit malitiam meritoriam &c.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. ad R. dicit. Si autem intelligatur de potentia, quæ est differentia entis, vt scilicet ordinatur ad actum, concedi potest de potentia remota &c. vbi vult Sco. quod potentia illa, quæ est differentia entis, est realis, cum diuidat ens ipsum. Oppositum tamen huius videtur habere Doctor lib. 1. D. 42. vbi dicit, quod talis potentia, quæ est differentia entis, fundatur in ente cognito; nam de lapide productio in esse cognito insurgit huiusmodi potentia, quæ est obiectum omnipotentis &c. quomodo igitur est realis si fundatur super esse cognitum?

Lucas. Resp. Dico, quod potentia differentia entis abstrahit ab actuali existentia, & ita potest fundari super ente cognito, nec est ens reale existens, nec requirit vt fundetur super ens actu existens, & ex hac causa illa potentia non est realis, sed est realis. quia dicit ordinem ad actum realem, & etiam potest fundari in ente reali, sicut in mala voluntate Angeli fundatur ista potentia ad actum meritorium. Est itaque realis, quia dicit ordinem ad actum

actum realem, & quia potest etiam fundari in potentia actiua respectu
aliquis actus in re non existentis. Quæres, an potentia, qua Antichri-
stus potest esse, sit realis? Dico, quod sic, quia est ad Antichristum, qui
est ens reale, cui non repugnat esse, tamen fundamentum eius non est ens
reale actu existens, sed est ens reale, cui non repugnat esse, & hoc suffi-
cit. Sed quid dicit illa potentia? Dico, quod tantum dicit relationem,
ordinis à non esse præcedente ad esse sequens, ita si potentia in me sit ad
intelligendum, A: ista potentia præcedit actum intelligendi, & sic non
intelligere, A: præcedit intelligere, A.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. ad P. dicit, potentia, vt in natura sua merè conside-
ratur, potest aliquem actum elicere consonum inclinationi naturali; ex
quo patet, quod Angelus poterit operari bonum maris, quia non est con-
trarium naturæ eius. Oppositum tamen huius videtur habere in 4. Sco.
D. 49. vbi dicit, quod inclinatio naturalis est ad perfectionem, ad quam
ordinatur summe intensa, & per consequens, si natura aliqua summe in-
clinatur ad bonum sibi commodum, voluntas eliciens conformiter tali
inclinationi videtur mala. Rursus Sco. ait in 4. D. 50. Appetitus naturalis
est ad summam beatitudinem, & tamen volitio elicta conformiter erit
mala. Idem habet infra D. 23. & D. 6. q. 2.

Lucas. Resp. Scotus in præsentī loco intendit monstrare, quod voluntas Angeli ma-
li eliciens conformiter inclinationi naturali non peccat: sic tamen intelli-
gendo, quod inclinatio naturalis potest esse ad bonum, & voluntas, abso-
lutè amans bonum, non peccat. Stando igitur in tali bono absolutè, illi
actus non est malus contrariè; cum verò voluntas refert bonum illud, ad
quod non debet referre, puta amando illud tantum in ordine ad se, tunc
peccat, vel si sit bonum infinitum, amando illud non propter se; aman-
do ergo bonum absolutè non peccat; imò ille actus est bonus ex genere,
& sic intelligit hic Scotus. Dices, naturalis appetitus inclinatur ad bonum
tanquam ad summè bonum sibi, ergo actus voluntatis conformiter elici-
tus, erit malus, quod sic videtur. Dico, quod si voluntas vellet illud bonū
eo modo, quo appetitus appetit, tunc peccaret, quia tunc referet illud
positiue ad quod referre non debet, sed volendo bonum, absolutè, sisten-
do ibi, illa volitio non erit mala.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. in corp. ad H. determinat, & concludit, quod An-
gelus malus necessario, non necessitate simpliciter, sed ex suppositione
quinque voluntatis, vel it male. Oppositum tamen huius videtur deduci
ex cap. 2. Epistolæ Iacobi Apostoli, vbi sic dicitur. Demones credunt, &
contremiscunt; sed isti actus, scilicet credere, & contremiscere sunt boni,
ergo non necessariò vult malum.

Lucas. Resp. Auctoritas Iacobi probat, quod Angelus habeat aliquem bonum
actum diminutè bonitate morali, quia non malum malitia contraria, pu-
ta non habente aliquam circumstantiam contrariam circumstantiæ debite, at-
que quia Angelus malus caret aliqua circumstantia debita, non enim credit, &
contremiscit propter finem, propter quem credendum est, hinc est quod
non est actus bonus. Quæres, si in Angelis sit fides. Dico, quod non, sed
est solum quidam assensus intellectus eorum, quo coguntur assentire Deo
esse punitorem malorum, quæres adhuc. Vtrum in Angelo natio tu-
erit fides pro statu viæ? Dico, quod licet dixerint quidam Angelum ha-
bere fidem, tamen probabilis ex Scoto dicitur, quod non fuerit in An-
gelis fides infusa de credibilibus. Tum quia credibilia, aut spectant ad di-
uinitatem, & de diuinitate habuerunt scientiam per speciem diuine
Essent.

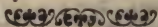
Essentia, vel ad humanitatem, & non habuerunt fidem sic, quia viderunt eam, scilicet humanitatem in Essentia diuina, sed quo ad modum, & tempus fidem habuerunt, quia plerique eorum ignorauerunt misterium incarnationis iuxta illud, Quis est iste, qui venit de Edom, & in summa indamnatus non est fides. Et quando dicitur. Credunt, & contremiscunt, id est, non propter assensum fidei sed propter assensum euidentem, ex eo quod cognouit omnipotentiam Dei, & contremiscunt.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. contra Henricum dicit, quod intellectus Angeli mali, ut præcedit actum voluntatis potest aliquid verum concipere, & hoc tam speculabile, puta Deum esse trinum, quam agibile, puta, Deum esse diligendum. Oppositum huius habet Sco. 4. prol. ubi vult, quod hæc Deus est trinus, & vnus, non est speculabilis, sed practica propositio, ergo male dicit hic.

Lucas. Resp. Hæc veritas, Deus est trinus, & vnus, ut dicit Sco. 4. prol. est practica, & non simpliciter speculatiua, & licet Scotus dicat hic, quod sit speculatiua, non est desumenda auctoritas, quia loquitur exemplariter, ex 2. Priorum. Exemplum damus, non ut ita sint, sed ut addiscentes addiscant. Adde, quod licet hæc propositio, Deus est trinus, & vnus, sit practica, tamen comparatiue, & in respectu sermone potest dici speculatiua, sicut enim medicina de vniuersalibus, licet sit practica, comparatiue tamen dicitur speculatiua, comparando, scilicet ad medicinam, quæ est de particularibus, sic hæc propositio. Deus est trinus, & vnus est practica simpliciter, sed si comparetur ad hanc, Deus est diligendus, comparatiue dicitur speculatiua.

7. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 7. q. vn. ad V. dicit, quod liberum arbitrium non est respectu peccati, iuxta illud Anselmi. Liberum arbitrium est potestas seruandi rectitudinem propter se. Oppositum tamen habet Sco. in eadem q. dicens, quod liberum arbitrium est ad peccatum.

Lucas. Resp. Liberum arbitrium potest contemplari duobus modis; vno modo, quo ad posse peccare, alio modo, ut est potentia ad peccandum; primo modo liberum arbitrium non est ad peccatum, quia posse peccare dicit tantum ordinem ad actum indifferentem, qui ordo est relatio, & non est effectiuius alicuius. Secundo modo, ut dicit potentiam, & posse, & deficere posse est per se libertatis arbitrij, & sic competit Deo, beatis, & Angelis, & non conuenit peccare libero arbitrio sic; ut verò conuenit viatori, conuenit sibi deficere, & consequenter peccare, sicque deficere, seu peccare non est de essentia liberi arbitrij, sed conuenit tantum cōmuniter libero arbitrio defectiui. Et scias, quia Angelus malus habet potentiam non peccandi, id est habet potentiam, quæ non est formaliter peccatum, licet non habeat potentiam non peccandi, id est non exstendi in peccato, & hoc modo non possunt ex se non peccare, id est non esse in peccato, sicque oportet liberum arbitrium esse potentiam non peccandi, hoc est ad non esse in peccato. Dices, Liberum arbitrium est potestas seruandi rectitudinem ex Anselmo, ergo Angelus malus habens eam potestatem, potest seruare rectitudinem, & ita non esse in peccato. Dico, quod seruare rectitudinem non inest potentia, quia per liberum arbitrium, & non aliter, & hoc modo exponitur Anselmus.

4201

OCTAVA DISTINCTIONE

QVAESTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

r. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 9. q. vn. ad oppositum dicit, quod Angelus potest assumere corpus, idque patet de tribus Angelis apparentibus Abrae 18. Gen. & de Raphael ducente Thobiam, & alibi in sacra pagina. Oppositum tamen huius sic patet. Nam si Angelus assumeret corpus, maiorem unitatem haberet ad corpus assumptum, quam ad non assumptum, quia assumere est ad se sumere, sed id non videtur posse dici, quia non potest esse forma illius corporis, cum sit forma separata naturaliter; nec illud potest sumi ab eo in unitate supposito, ergo erit tantum unitas, sicut motoris ad mobile; sed talis unitas potest esse ad corpus non assumptum, ut ad cælum, quod mouet.

Lucas. Resp. Scias, velim Angelum assumere corpus non est ipsum corpus informare, nec hypostaticè sibi vnire corpus, quia primum conuenit animæ, secundum Verbo, sed tantum test esse extrinsecum motorem corporis, quia ibi inest distinctiue, & per operationem, & tunc ad se corpus illud sumit, quia vtitur illo, sicut instrumento ad operationes proprias: nec dicitur hæc assumptio fieri, quando corpus assumptum mouetur, motu progressiuo, quia talis motus non congruit fieri, propter quem tale corpus assumitur. His positis, ad difficultatem, dico, quod cælum, non dicitur assumi, quia ad nullam specialem formam, & maxime, in qua Angelus intendat apparere visibiliter nobis, ad se assumit cælum; sed mouet cælum motu perpetuo, & in summa cælum assumere nequit, cum non possit recipere peregrinas impressiones, sed bene assumitur corpus, quod mouet ad tempus propter aliquem effectum visibiliter appariturum hominibus.

50
NONA DISTINCTION
QVAESTIO SECVNDA.
LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 1. D. 9. q. 1. in prima ratione contra quartum articulum Henrici, dicit, quod dispositio naturalis non est ad formam merè supernaturalem; & sic Angelus superior non potest causare in Angelo inferiori aliquā dispositionem ad donum supernaturale. Oppositum cuius videtur habere Scotus lib. 4. D. 14. q. 1. ubi videtur dicere, quod homo potest se disponere ex naturalibus ad gratiam.

Lucas.

Resp. Pro intelligentia huius rei, notandum est, quod duplex ex supernaturale; aliud potest esse aliqua dispositio secundum cursum naturæ, sicut creatio animæ intellectus dicitur supernaturalis, & tamen ad ipsum corpus organicum ordinatur, ut quædam dispositio, quæ posita statim operatur anima, & talis dispositio causatur ab agente naturali, & de tali dispositione non loquitur Scotus hic. Aliud est merè supernaturale, ad quod non est dispositio præiua secundum cursum naturæ, ut est relatio futuri contingentis &c. & de hac dispositione loquitur hic Scotus. Ad Scotum verò dictum lib. 4. resp. quære. Et scias, quod gratia gratum faciens est quid supernaturale, ad quod potest esse aliqua dispositio secundum cursum naturæ, ut patet in baptismo in quo ablutio, cum verbis exprimentibus diuinæ personæ cum debita intentione, est dispositio ad gratiam gratum facientem; sed hæc dispositio non est ex natura rei, quæ posita de necessitate sequatur tale supernaturale, sed est ex beneplacito voluntatis diuinæ, quia voluntas diuina determinauit talem dispositionem, & sic ad multa supernaturalia voluntas diuina ordinauit dispositiones, quibus sic positis, sequuntur supernaturalia; reuelatio verò supernaturalium, & contingentium nobis habet dispositionem, nec primo, nec secundo modo. Scias insuper quadrifariam Angelum superiorem inferiorem illuminare; primo, lumen infundendo; secundo, luminosum offendo; tertio, obstaculum amouendo; quarto, aliquid faciendo, quo facto causetur lumen in receptiuo; primo modo Sol illuminat mundum; secundo modo, deferens candelam illuminat domum de nocte; tertio modo, aperiens fenestram de die; quarto modo, sanans oculum, qui, prius infirmus, non erat capax luminis, & modo est capax illuminandi oculum. Primo modo solus Deus illuminat; secundo modo unus Angelus illuminat alium, & etiam tertio modo; de quarto verò Scotus dubitat; & eo modo, quo ponitur ab Henrico, impugnatur; quid verò sentiat, aliàs dicendum est.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 1. D. 9. q. 2. ad E. dicit, quod Angelus loquens alteri Angelo potest imprimere in intellectu eius speciem. Oppositum tamen huius sic patet. Nam si sic; tunc intellectus Angeli habens speciem intelligibilem Deitatis cuius meminit Scotus supra D. 3. q. 10. posset causare speciem intelligibilem Deitatis in alio Angelo, si prius non haberet eam; & sic ille alius Angelus merè naturaliter posset cognoscere Deitatem, sub ratione propria, quod negat Scotus q. 14. Quod. & alibi.

Resp.

Lucas. Resp. Clara res est, quod Angelus dum loquitur Angelo, potest causare loquendum in intellectu Angeli, cui fit locutio, & actum tantum, & non speciem, & speciem tantum, & non actum, & actum, & speciem simul, ut patet in littera. Et ad difficultatem dico, quod non habeo pro inconuenienti, quod Angelus possit causare in alio Angelo non prius beato, nec habente speciem Diuinitatis, speciem Diuinitatis. Et cum inferi; ergo posset merè naturaliter intelligere Diuinitatem. Dico, quod merè naturaliter potest intelligi dupliciter; vno modo, quod ex suis puris naturalibus, vel ex puris naturalibus alterius possit habere distinctam cognitionem Deitatis, & hoc modo non potest, quia non potest intelligere, nisi habeat speciem creatam ab alio Angelo; & alius Angelus non potest causare speciem intelligibilem Deitatis in alio Angelo, non concurrente specie supernaturaliter creata. Alio modo potest intelligi naturale, quia habet in se principium naturaliter acquisitum, & sic concedo, quod Angelus habens speciem supernaturalem Deitatis, hoc modo potest causare aliam merè naturaliter; sicut habens potentiam visiuam merè supernaturaliter potest causare visionem naturaliter. Dices, si hoc esset, videretur sequi, quod Angelus posset causare speciem intelligibilem Deitatis in anima damnata cum sit capax illius, & sic illa anima cognosceret Deitatem, & haberet maiorem naturalem beatitudinem, quam Philosophus quis aliquando habuerit. Dico, quod non repugnat Angelo posse causare speciem intelligibilem in anima damnata, nec animæ damnatæ posse recipere talem speciem, sed si de facto non producat, est à causa extrinseca prohibente, scilicet à voluntate diuina. Esto etiam, quod talis species esset causata in anima damnata, adhuc non sequitur distincta cognitio Deitatis in eo, quia si talis anima cum tali specie possit producere cognitionem abstractiuam Deitatis, tamen talis cognitio non potest sequi, nisi voluntate diuina cooperante. Dices, si Angelus habens speciem intelligibilem Deitatis potest in intellectu alterius non impedito causare notitiam distinctam Deitatis, sequitur, quod possit similem notitiam causare in Angelo intuitiue vidente Deitatem, & sic in eodem intellectu Angeli erunt simul cognitio intuitiua, & abstractiua eiusdem obiecti, quod est impossibile. Dico, quod stante notitia intuitiua Deitatis in intellectu Angeli, alius Angelus non potest causare speciem intelligibilem Deitatis in tali intellectu. Nam, stante notitia intuitiua Deitatis in aliquo intellectu, non potest notitia distincta abstractiua Deitatis causari in illo propter rationes formales ad inuicem repugnantes; quia notitia intuitiua terminatur ad rem existentem, & præsentem, in quantum existens, abstractiua verò licet possit esse existens, non tamen terminatur ad existens, ut existens, ut videre est apud Scotum. Itaque posset stare species intelligibilis Deitatis sine actuali cognitione intelligibilis abstractiue, sicut inquit Scotus lib. 1. D. 3. quod non repugnat intellectui beato habere habitum fidei, repugnat tamen sibi actus credendi, qui non potest stare cum clara visione Dei; nec voluntati beati repugnat habitus spei, licet sibi repugnet actus sperandi, qui nullo pacto potest stare cum actu perfectæ fruitionis, sic est in proposito de specie intelligibili, potest enim stare cum intuitiue vidente, sed non habebit operationem suam. Et scias non haberi pro impossibili cognitionem Deitatis abstractiuam in se absolutè sumptam simul posse esse cum visione, nam ex eo non sequitur, ergo talis intellectus simul cognoscit Deum intuitiue & abstractiue, quia, ultra illud absolutum, in cognitione requiritur, quod actu terminetur ad Deum. Dices, si vna species potest causare aliam in

32 IX. Dist. Quæst. secunda, lib. secundi.

intellectu alterius Angeli, sequitur, quod poterit aliam causare in intellectu in quo est, cum sit receptivus eiusdem rationis. Dico, quod non potest species intelligibilis alicuius obiecti existens in aliquo intellectu causare aliam eiusdem obiecti in eodem intellectu, quia tunc notitia abstractiva illius obiecti simul penderet à duabus causis totalibus, & sic posset esse, & non esse; nam intellectus habens unam speciem intelligibilem alicuius obiecti, si non est impeditus, causat actum intelligendi illius obiecti, cum sit una causa totalis; & ex alia parte, circumscripta alia specie intelligibili, talis actus non poterit causari, quia deficiente una causa partiali, altera causa partialis causare non potest. Dices, duæ species sensibiles eiusdem rationis ex 5. Methap. per Scotum, possunt esse in eodem puncto medij; ergo, & duæ species intelligibiles. Concedo de duabus speciebus sensibilibus eiusdem rationis, sed tamen alterius, & alterius obiecti, sed non respectu eiusdem obiecti. Dices, si species intelligibilis, existens in intellectu Angeli, causat speciem in intellectu alterius Angeli, aut est causa totalis, vel partialis. Dico, quod potest dici utrumque, scilicet quod sit causa totalis alterius speciei, & quod sit causa partialis, & intellectus agens alia causa partialis. Quæres, si species intelligibilis causat aliam, quæ est perfectior causa, vel causata? Dico, si causans est causatum ab intellectu agente, & phantasmate, secunda est perfectior, cum sit à perfectioribus causis. At est ne eiusdem rationis secunda cum prima? Minime, quia principium secundæ speciei est alterum à principio prioris, scilicet phantasmate.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 9. q. 2. ad G. dicit, quod Angelus superior potest impedire Angelum inferiorem ab actione sua. Oppositum tamen huius sic apparet. Nam tunc Angelus superior posset impedire inferiorem à quacunque actuali intellectione; & sic, si inferior actu vellet considerare alium Angelum, superior impediret illum, & sic Angelus inferior non posset ad libitum considerare, quod vellet, quod videtur inconueniens.

Lucas. Resp. quod Angelus superior non potest habere imperium, & voluntatem super voluntatem Angeli inferioris. Vel dic, quod Angelus superior potest imperare intellectui inferiori ipsum firmando in aliqua actuali intellectione, vel ab illa auertendo, sed non potest impedire voluntatem, quia non est par ratio de intellectu, & voluntate, & si impediatur intellectum, hoc est in duobus; primo impediendo actum imperativum voluntatis, non causando in ea actum imperativum oppositum; secundo, si voluntas inferioris, circumscribatur quo ad actum imperativum respectu sui intellectus, superior poterit eum impedire à consideratione alterius obiecti. Dices; Si virtus superior potest impedire inferiorem, ergo inferior non poterit amare, sicut vult, quod est falsum. Dico, quod si de facto non impediatur inferior, attenta tamen perfectione voluntatis superioris, non repugnat sibi posse impedire inferiorem, & tunc non esset in potestate sua ad libitum amare, quem vellet. Dices, ergo voluntas inferioris non esset libera. Dico, quod aliud est impedire voluntatem per aliquem actum impossibilem actui eliciendo, & aliud est posse impedire voluntatem, ut immediate possit elicere actum nullo modo impossibilem actui eliciendo; primo modo potest impedire, sed non secundo modo.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 9. q. 2. ad P. dicit, quod individua eiusdem speciei non possunt causare, cum non sint ad invicem ordinata. Oppositum tamen huius habet Scotus lib. 1. D. 3. q. 8. ubi non negat, quod individua duo eiusdem speciei non possint concurrere ad eundem effectum.

Resp.

IX. Dist. quest. secunda, lib. secundi.

Lucas. Resp. Scotus non est sibi contrarius hic, & in primo; sed tantum negat, quod duo individua eiusdem speciei possint producere eundem effectum; sic, quod essentialiter dependeat ab alio in producendo, vel si fiat due cause partiales, negat quod sic se habeant; ut una concurrat de necessitate, ut perfectior essentialiter; quam alia; sed quando una partialis per intensiorem virtutem potest supplere causalitatem alterius cause partialis, tunc concedit, quod duo individua eiusdem speciei, quorum neutrum sit sufficiens ad producendum effectum; sed ut sunt simul possunt producere eundem effectum, ut patet de duobus trahentibus naue.

IX. Dist. quest. prima, lib. secundi.

3. Lucas. **S**COTVS lib. 2. D. 9. q. 1. ad R. & M. dicit, quod Angelus superior potest illuminare inferiorem de aliquo reuelato, ut puta, Antichristus erit. Oppositum tamen horum sic deducitur: nam cum talis illuminatio sit specialis locutio; & loqui de tali, vero est causare notitiam talis verum in intellectu Angeli inferioris; quomodo poterit talem notitiam causare cum omnis notitia causetur ab obiecto, & potentia, & tale reuelatum non habet esse in intellectu Angeli superioris nec per se, nec per speciem, nec virtualiter, nec essentialiter; quomodo igitur talis illuminatio potest fieri?

Lucas. **R**esp. Dico, quod quando Deus reuelat Angelo superiori, causat cognitionem illius reuelati in tali intellectu; & stante tali cognitione, potest Angelus cognitione illa, ut causa partiali, causare cognitionem in intellectu inferioris, & hoc in ratione obiecti intelligibilis, ita quod talis cognitio causata in intellectu inferioris primo terminatur ad cognitionem in intellectu superioris existentem, & sic poterit perfecte cognoscere illam, & tandem per eam poterit cognoscere reuelatum, & hoc modo sequitur, quod Angelus inferior non potest cognoscere illud reuelatum, nisi prius conuertat se ad intellectum Angeli loquentis, & ad notitiam, quam habet de reuelato. Potest aliter sic responderi, quod si cognitio illius reuelati non maneat in intellectu superioris, quia cognitio tandiu est, quamdiu causatur ex 9. q. 3. D. 1. & alibi, tunc virtute intellectus; & talis cognitionis poterit causari, vel derelinquat aliqua species intelligibilis perfecte repræsentans huiusmodi cognitionem, & tunc intellectus Angeli Superioris cum tali specie intelligibili supplente vicem obiecti, poterit causare cognitionem in intellectu Angeli inferioris; quæ cognitio terminatur ad cognitionem obiecti reuelati existentem in intellectu Superioris, quia non potest loqui de tali reuelatione, nisi ut actu cognoscens. & sic poterit cognoscere illam, & per illam tandem poterit cognoscere illud reuelatum. Dices; hoc videtur difficile, quia non videtur necesse, quod in intellectu, cui immediate reuelatur aliquod verum, prius debeat se conuere ad intellectum reuelantem ad hoc ut possit cognoscere tale reuelatum. Dico, quod non est forte inconueniens ponere istam intellectiōnem, quæ est in Angelo reuelante, posse causare partialiter notitiam talis reuelati, ut præcisè habet esse reuelatum, quia licet prima cognitio talis reuelati, quæ habetur in intellectu reuelante, non possit haberi, nisi virtute continentis tale reuelatum, tamen habita illa, non videtur inconueniens, quod possit alia causari similis illi primæ, per quam cognoscat immediate tale reuelatum.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 3. D. 9. q. 1. ad R. dicit, quod cognitio verbi est mere supernaturalis, itaque non subest causa aliqua alicuius causæ creatæ. Oppositum tamen sic deducitur, & quæro, aut Scotus in ista littera absolute intelligit, quod ipso ipsius verbi à nulla causa creatæ potest causari, vt à causa totali, aut quod intellectus habens visionem verbi, non possit similem causare in intellectu alterius; primo modo non est ad propositum litteræ, vt patet, si secundo modo, oppositum dixit superius; quod intellectus Angelus potest videre in intellectu alterius aliquid intuique; ergo poterit quoque videre visionem verbi in intellectu illius Angelus. Rursus, Intellectus habens huiusmodi visionem potest causare similem in intellectu alterius Angelus, & talis visio causata videtur posse terminari ad verbum in se.

Lucas. Resp. Dico, quod intelligendo litteram primo modo stat propositum, quia sicut nullus intellectus creatus potest causare visionem verbi, ita nec visionem lapidis in verbo; loquendo tamen de alio sensu, vt magis est ad propositum litteræ. Dico, quod concesso vnum Angelum posse causare similem visionem, quam habet de verbo; illa tamen visio causata non est visio verbi, sed visio alicuius creaturæ, scilicet illius visionis primæ. Et cum dicitur, quod habita illa visione, potest se convertere ad visionem primam, transeat, at cum infertur, visio illa prima, potest videre verbum in se. Nego, quia videndo illam, videt in ratione obiecti visibilibus, si enim debeatur videre verbum in se, oportet habere visionem, quæ terminatur ad verbum in se immediatè, & cum dicit Scotus, quod audiens, vt conuertit se, videt obiectum, non vult habere. Scotus, quod cognoscendo cognitionem, quæ immediatè terminatur ad obiectum, cognoscatur illud obiectum, sed per illa cognitione bene habita poterit postea investigare obiectum, cuius est talis cognitio, & tandem per aliquam aliam cognitionem cognosci illud. Dico insuper, quod aliud est cognoscere ipsam sub illa ratione, qua terminatur ad obiectum, & aliud est cognoscere sub illa ratione, qua terminatur ad obiectum, vt sic dicat relationem realem ad obiectum; & ita terminat, in quantum existens ex 14. q. quolibet. Loquendo igitur, quod Angelus videns verbum in se potest causare in intellectu alterius Angelus similem visionem, quæ terminatur ad visionem, quam habet, vt talem entitatem absolutam; sed non potest causare illam, vt terminetur ad visionem, quam habet sub illa relatione, qua terminatur ad verbum in se, quia cognitio talis relationis præcisè dependet ab illa prima notitia, vt ab ipso verbo, in se, tanquam à fundamento, & termino; sic visio verbi non poterit causari, in aliquo intellectu ab alio Angelo etiam vidente verbum in se. Adde, quod posito, vt similis visio possit causari in Angelo, non tamen sequitur, quod ille alius Angelus, per illam visionem causatam, nec per aliam, cuius est talis visio causata, possit in se cognoscere verbum, quia, vltra hæc omnia, requiritur præsentia verbi in se, quæ præsentia nulli creaturæ, quantumcunque perfecte subest, & vltra, posita præsentia verbi, tanquam obiecti intelligibilis, adhuc requiritur, quod voluntas diuina velit concurrere ad visionem verbi, suppleto vice obiecti, quæ omnia dependent à voluntate diuina.

DECIMA DISTINCTIO.

QVAESTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

1. *Jacobus-*

COTVS lib. 2. D. 10. q. vn. citans dictum Pauli ad Hebreos prim. cap. Omnes Angeli mittuntur, omnes sunt administratores spiritus. Oppositum tamen huius elicitur ex Daniele cap. 7. Millia millium ministrabant ei, & decies centena milia assistebant ei, ergo non videtur, quod mittantur omnes.

Lucas.

Respo. In hoc quidam dicunt, quod mittantur Angeli, Arcangeli, Virtutes, Principatus, & Potestates. Dominationes verò, Troni, Cherubim, atque Seraphim minimè mittuntur. Alij verò dicunt, quod solummodo Angeli mittuntur, reliqui verò ordines non, & ad dictum Pauli dicunt, vt refert Magister in litera, quod li, omnes, accipitur pro Angelis, qui mittuntur, & non pro superioribus. At Bonaventura rexit hunc modum dicendi, tanquam non consentaneum verbis Apostoli. Nam Paulus ibi probat Christum esse maiorem Angelis, & si omnes Angeli non essent administratores, tunc argumentum non valeret, quod non est dicendum. Hinc dicit Scotus, quod absolute est concedenda auct. Apostoli, & distinguendum est de missione intra, & extra. Ad intra mittuntur Superiores communiter, & inferiores mutantur ad extra, vt nuncient hominibus, quæ sibi sunt reuelata. Tamen videtur, quod aliqui de superioribus mittantur quandoque ad extra, & signum est: quia Incarnationem nescierunt multi Angeli ante tempus Incarnationis, & passionis Christi, sicut patet per illud Esa. 63. c. Quis est iste, qui venit de Edom. & per illud psal. 33. quis est iste Rex Gloriz. Et per Paulum ad Ephesios cap. 3. vt innorescat Principatibus, & Potestatibus in caelestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei. Vbi ait Hieronymus. Angelicas Potestates, vel dignitates præfatum misterium Incarnationis ad plenum nescisse, donec completa esset passio Christi, & Apostolorum prædicatio fuisset gentibus dilatata. Hec Hieronymus. Et tamen vsque tunc non latuit maior præfatum misterium Incarnationis secundum gloriam Augustini ibi dicentis. Constat autem, quod Angelum missum ad beatam Virginem ad hoc nunciandum non latuit, ergo cui hoc parum erat de superioribus, & non de infimis, quos latuit illud misterium. Dices, illi, quibus iubetur adorare quempiam, prius debent cognoscere adorandum; sed omnes Angeli adorant Christum, & id fuit illis iustum, patet ad Hebreos cap. 1. Et cum iterum introducit vniuersum in orbem terrarum. Et adorant eum omnes Angeli eius; ergo nec minores Angelos latuit misterium Incarnationis. Dico, quod multos Angelorum hoc misterium Incarnationis latuit; si non quo ad substantiam, tamen quo ad multos effectus ipsius, vt de uocatione gentium, & de prædicatione Apostolorum. Adde, & magis ad mentem Scoti, quod multos Angelorum latuit hoc misterium quo ad natiuitatem in vitro, sed non quo ad natiuitatem extra vterum, & latuit etiam quo ad medium faciendi redemptionem &c. Ad contradi-

ctio

56 X. Dist. quæst. vnica, lib. secundi.

nem dico ad illud Danielis, quod illi qui communiter assunt non communiter mittuntur, & qui communiter ministrant, non communiter ministrantur. Sed tamen omnes mittuntur, vel ad intra, vel ad extra, vel dicit Paulus, cuius auctoritas clara est. Et scias, quando reperiuntur duæ auctoritates in scripturis, quæ videntur inter se contrariæ, clarior, & manifestior in verbis non est exponenda, sed altera, quæ aliquantisper est obscura, exponenda venit. Verba Pauli sunt clara, & non sunt exponenda, sed Danielis verba exponi habent.

VNDECIMA DISTINCTIO

QVÆSTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 11. q. vn. ad A. dicit, quod Angelus custos non potest immittere, neque causare in intellectu custodi nec actum, nec speciem intelligibilem. Oppositum tamen huius habet Auic. 6. naturali ca. 6. par. 5. ubi vult, quod intelligentia possit causare cognitionem in intellectu hominis, seu in anima.

Lucas.

Resp. quod Angelus vt causa totalis, nec actum, nec speciem intelligibilem potest causare in intellectu nostro, ideo non provenit ex aliqua impotentia Angeli, quia est sufficienter in actu primo, & potest causare cognitionem, at id provenit ex intellectu nostro qui pro statu isto non potest intelligere, nisi per phantasmata ex ordine posita à Deo post peccatum. Ex quo sequitur, quod pro statu isto Angelus non potest aliquem intellectum rapere ad intellectualem visionem, & quod omnis raptus factus virtute diaboli est præcisè ad imaginandum, & non ad intelligendum. Ad Auic. autem dico, quod eius imaginatio est falsa. Imaginatur enim, quod ex vltima intelligentia datrice formarum causetur cognitio immediatè in anima, quod est falsum, quia omnis nostra cognitio oritur à sensu, tum quia tunc nulla maneret species intelligibilis in anima nostra non manente actu intelligendi, quod est falsum &c.

2. Iacobus.

Scotus lib. 3. D. 11. q. vn. ad C. ait, quod Angelus cum obiecto sensibili potest causare nouum phantasma in intellectu hominis custodi. Oppositum tamen huius sic deducitur, quia species sensibilis immediatè causatur ab obiecto sensibili extra ex 7. q. 3. D. 1. & 15. quol. Si itaque Angelus non potest causare similitudinem rei sensibilis in aliquo sensu, ergo nec aliquod phantasma, cum tale phantasma sit præcisè similitudo rei sensibilis cum conditionibus materialibus.

Lucas.

Resp. Quod expresse non habetur hic à Scoto, quod Angelus partialiter possit causare phantasma, sed possit nouum sensibile præparare alicui sensui quo præsentè statim causatur species sensibilis in sensu exteriori, & post id virtute phantastica. Insuper dico, & si sensus exterior nullo modo actuè

actiue concurrat ad causandum similitudinem rei sensibilis; hoc tamen non debet foris negari ab Angelo, qui saltem partialiter possit concurrere, quia natura nobilior est dignificanda, quantum res permittunt, seu ostendunt. Adde tertio, posito quod Angelus non possit partialiter concurrere ad tale similitudine extra, non ob id debet negari, quod posita ipsa in sensu exteriori non possit Angelus partialiter causare phantasma in virtute phantastica concurrente tali similitudine, vt alia causa partiali, sicut etiam conceditur, quod quamuis homo pro statu isto non concurrat actuè ad speciem sensibilem extra, & foris ad phantasma, tamen intellectus agens cum tali phantasmate actuè concurrat respectu speciei intelligibilis, vt causa magis principalis ex 8. q. 3. D. lib. 1. Sic idemudem potest dici de Angelo respectu phantasmaris.

DVODECIMA DISTINCTIO, QVÆSTIO PRIMA. LIBRI SECUNDI.

2. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 12. q. 1. in secunda ratione contra Riccardum, & Albertum dicit, quod materia est causa corruptionis ex Arist. 7. Metaph. t. 12. Oppositum tamen huius videtur habere lib. 4. D. 43. vbi expressè habet, quod forma est magis causa intrinseca compositionis, quam materia, cum magis det esse compositio, ergo sequitur, quod per remotionem formæ, est magis causa corruptionis compositi.

Lucas. Resp. Nulla est contradictio in dictis Scoti, quia aliter hic, & aliter in 4. loquitur, nam hic vult, quod materia est causa intrinseca corruptionis compositi, quia potest fieri sub alia, & alia forma; & naturaliter appetit esse aliquando sub vna, & aliquando sub alia; & quia non potest esse sub alia nisi per corruptionem alterius; ideo ponitur hic causa corruptionis, & in 4. loquitur de corruptione absolute; & tunc compositum dicitur magis non esse per corruptionem formæ, quam per separationem materia, quia ipsa forma dat esse compositio.

8. Iacobus. Scotus lib. 3. D. 12. q. 1. ad G. dicit, quod materia manet sub vtroque termino, & citat Arist. 1. de Gener. t. 23. Oppositum tamen huius patet ex communi dicto Arist. 1. de Gener. t. 10 & 23. vbi distinguit generationem ab alteratione, quia in generatione totum conuertitur in totum, non sic in alteratione; ergo materia non remanet eadem in vtroque termino.

Lucas. Resp. Auctoritas Arist. dicens, quod totum in generatione &c. est vera cathegorematicè, idest secundum tertiam entitatem, nam ignis conuertitur totus in totum, i. in aere, quantum ad tertiam entitatem resultantem ex partibus essentialibus; sed non est vera auctoritas sincathegorematicè, idest quod conuertatur totum in totum secundum omnes partes, quia materia prima non conuertitur, sed remanet semper eadem. Adde, est vera de toto essentiali, non de toto accidental.

9. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 12. q. 1. ad F. dicit, quod materia est entitas in actu; idque probat pluribus autoritatibus Arist. inae inde, & alijs rationibus. Oppositum monstrat Doctor in eadem columna ad C. sic dicens. Si materia habet esse in actu, ergo generatio erit alteratio, ut arguit Aristoteles 1. de Gener.

Lucas. Resp. Arguit Arist. 1. de Gener. contra antiquos, quia ponebant corpus habens formam substantialem esse materiam, & subiectum generationis. Alij ponebant terram, alij aquam &c. ex quo sequitur, quod faciebant omnem generationem alterationem, at Scotus non posuit materiam sic actuatam, & distinctam per formam substantialem, sed ponit tantum eam habere actum entitativum sine actu formali, quod esse est incompletum. Dices, si haberet tale esse, haberet aliquod susceptum in genere subiecti; sed hoc non datur. Responsionem quære. Dices, ex duobus entibus in actu non fit unum per se, ergo materia non habet actum. Responsionem quære. Dices tandem Arist. 5. Phil. volens probare differentiam generationis à motu dicit, quod mouetur est, sed quod generatur non est, & oportet, quod intelligatur eodem modo esse, in secundo negatiue, & in primo affirmatiue, sed esse, quod affirmatur de motu est ens in potentia ex 3. Phil. motus est actus &c. ergo esse, quod negatur in generatione, est esse in potentia; igitur materia, quæ est subiectum generationis, non est in potentia, ergo non habebit aliquod esse. Resp. dictum Arist. sic est intelligendum, quod mouetur est, id est quod est subiectum motus, est ens specificum, & perfectum, & quando dicit, quod generatur, non est, id est quod subiectum generationis non est ens completum, & sic glossando, Arist. sententiam argumentum evanescit; nam licet materia, quæ est subiectum generationis, non sit ens completum, ergo est nihil, non valet, nam est aliquid, & pars essentialis compositi, & quando dicitur, quod mouetur est, & quod generatur non est, utrobique accipitur, est, & non est, subiectiue, & ita subiectum motus, est ens completum, & subiectum generationis est ens incompletum, at non accipitur terminatiue, scilicet pro termino motus, vel generationis; nam tunc esset falsa propositio, quod mouetur est, quia quando motus fit, iam non est. Aliam resp. vide.

4. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 12. q. 1. ad E. volens probare distinctionem materiz à forma ait, quod sunt alterius rationis, & primo diuersa. Oppositam habet in 1. D. 3. ubi habet expresse non esse primo diuersa, quia conueniunt in conceptu quidditativo entis.

Lucas. Resp. Materia, & forma sunt primo diuersa subiectiue, non obiectiue, quia conueniunt in conceptu entis quidditativo; vel materia, & forma non sunt primo diuersa in conceptu dicto in quid, sed in realitate, ita quod conueniant quidditatiue in realitate essentiali, hoc non, quia non est aliqua natura, vel aliqua res præter quamcunque operationem intellectus, quæ sit communis materiz, & formæ quidditatiue, hæcque distinctio patet à Scoto D. 8. 1. q. 2. Nam materia prima est tantum receptiua formæ, & nullo modo receptibilis, & forma est tantum recepta. Dices, Esse receptivum, & esse receptibile sunt passionēs consequentes naturam eorum, ergo per illam non possunt dici primo diuersa. Dico, aliquid esse primo diuerum stat dupliciter; vno modo per rationem formalem, & sic sunt vltimæ differentiz; alio modo per aliquid, quod non est de essentia eius, sed consequens naturam illius de necessitate, & sic materia, & forma sunt primo diuersa. Vel tandem dic, quod quando Scotus hic dicit

XII. Dist. quæst. prima, lib. secundi.

dicit, quod materia, & forma sunt alterius rationis, & per consequens primo diuersa, intelligit, quod non possunt esse eundem speciei, sed suo modo differunt specie.

XII. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

Jacobus.

SCOTVS lib. 1. D. 11. q. 2, ad A. dicit, quod si materia esset separata à forma, posset per se existere propria existentia. Oppositum huius sic probatur. Si materia existeret existentia sibi propria, ergo quolibet forma esset completa, quod est falsum.

Lucas.

Resp. formam esse completam contingit dupliciter, vno modo, quod sit ratio dandi, esse vltimum specificum, & completum; tunc nego quod quolibet forma habeat esse tale, quia sunt multe formæ imperfectæ ordinatæ ad vltiorem formam, quod patet in generatione proles, si verò loquatur de forma completa, pro eo, quod ex ipsa in materia potest fieri compositum, transeat.

Jacobus.

SCOTVS lib. 1. D. 11. q. 2, ad A. dicit, quod materia potest separari à forma, & e conuerso forma à materia. Oppositum cuius sic patet, nam sunt multe formæ naturales, quæ non possunt separari à materia, patet, quia illæ essent spirituales, & intellectuales, si separarentur, & consequenter immateriales.

Lucas.

Resp. Sicut materia potest superari à forma, sic non inconuenit formam posse à materia separari, & non oportet, quod si separaretur forma à materia naturalis, quod debeat esse spiritualis, & intellectualis, quia sicut quatuor est forma eiusdem naturæ quando separatur, & quando est in subiecto in Eucharistia; sic etiam

istæ formæ essent eiusdem naturæ, si separarentur, sicut cum sunt separatæ, siue cum informât materiam; nec esset intellectuales, quia repugnat eis secundum se. Quæres

si materia esset separata à forma, ubi esset. Resp. quære hic apud Scō. ad litteram D.

60
TERTIADECIMA DISTINCTIO
QV AESTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 13. q. v. ad A. dicit, quod lux est acci-
dens, & probat. lux in aliquo est acci-
dens, ergo in nullo est substantia, quod enim verè est, nulli accidit, ex 1.
Phil. Opposium tamen huius patet de sapientia nostra,
& de sapientia Dei, nam sapientia Dei, & nostra sunt eius-
dem rationis, & tamen creata in aliquo est acci-
dens, ut in intellectu creato, ergo nulli erit substantia.

Luceas.

Resp. quod lux sit acci-
dens, manifestum est hic in li-
ra Scoti triplici ratione. Alia, quæ fuit contra propositionem Arist.
dico, quod vera est propositio, quod verè est, nulli accidit, & rectè pro-
bat lucem esse acci-
dens. Ad illud de sapientia creata, & increata dico,
quod sapientia potest capi dupliciter, vno modo sub ratione inherens,
& sic sapientia nostra, & sapientia Dei non sunt eiusdem rationis, alio mo-
do potest capi sapientia sub ratione perficientis, & declarantis, & hoc
modo cum nihil dicat imperfectionis, est eiusdem rationis in nobis, & in
Deo. De his videas in primo lib. D. 8.

XIIII. DISTINCTIO.
QV AESTIO PRIMA.

LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 14. q. 1. ad A. ait, quod materia vno
modo est in celo, cum corpus celeste sit omnimodè cor-
pus simplex. Oppositum tamen huius habet Scotus in ead-
emmet q. ubi vult, quod in celo materia sit eiusdem
rationis cum materia horum inferiorum.

Luceas.

Resp. Duo dicit Scotus in ista quæst. Primum, si ad Phi-
losophos in celo sit materia. Alterum, si in celo sit ma-
teria ad Theologos, & per hanc distinctionem soluitur
contradictio; nam ex Arist. & Philosophis in celo nulla est materia, quia
celum est sempiternum, & necessarium ex Arist. lib. de celo, & 9. Me-
taph., & non potest habere potentiam passivam materię, cum semper
sit in potentia contradictionis, quoniam si celum haberet materiam, es-
set formaliter corruptibile, sicut sunt elementa, & hæc incorruptibilitas
celi ostenditur ab Arist. primo de celo de motu circulari, & de corrupti-
bilitate. Nec est ponendum quod forma celi sit incorruptibilis, & ab il-
la dicitur incorruptibilis, & quod ibi sit materia quiesceas sub illa forma,
quia

quia non esset simpliciter incorruptibile, eo quod materia illa esset semper in potentia. Nec ponenda est materia alterius rationis in celo alia à materia horum inferiorum, quia tunc essent duæ materiæ primæ alterius, & alterius rationis, quod est falsum, contra Arist. 3. Metaph. Rursum illa materia semper haberet priuationem ad suam formam, nec valet dicere, quod non tueretur materia illa in potentia contradictionis, quia forma eius cõpìet suum appetitum, quia nulla forma implet totum appetitum materiæ suæ respectu alterius formæ, nisi det actum oppositum priuationi illius formæ, sed forma cæli non dat actum oppositum priuationi cuiuscunque formæ, ergo &c. Ex quo apparet ad Philosophos in celo nullo modo esse materiam. Secundum verò Theologos ponenda est materia in celo, quia illud chaos, quod ponitur ab eis attrigi se usque ad cælum empireum, erat materia omnium corporalium contentorum à celo empireo & ha debent discordare Theologi in hac propositione: cælum est necessarium, & incorruptibile, quantum est ex natura sua est simpliciter corruptibile, quia habet materiam, sed quia forma cæli non habet formam vincentem, non potest corruptioni ab agente naturali.

1. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 14. q. 1. ad B. dicit ex mente Philosophi, quod cælum non est formaliter animatum. Oppositum tamen huius videtur habere Arist. 1. de celo vbi videtur ponere cælum animatum.

Lucas. Resp. In via Arist. tenendo, quod cælum non habeat materiam; dicendum est etiam consequenter, quod cælum non est animatum formaliter, quia tunc intellectus esset formaliter quantus, quod non est intelligibile, & ad Arist. si alicubi reperitur ponere cælum animatum, exponatur quantum ad conditionem, qua anima est motrix, non qua est forma, & illa anima est intelligentia propria motiva orbis, & id est, quod dicit Arist. 8. Phys. distinguens motum in duo, quorum vnum est motum tantum, & reliquum mouens tantum, illud distinguibile est compositum ex duobus, vnitis, scilicet mouente & mobili, & hoc verè mouet, & illud verè mouetur, & mouet tantum per se, & non mouetur nec per se, nec per accedens igitur est tantum assistens, & non informans, sic exponatur Auer. & si aliter, velut intermatum, tanquam non sibi constans, similiterque Auer.

3. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 14. q. 1. ad D. dicit, quod tantum est creditum ad Theologos, & non ratione conclusum, quod cæli non sint animati. Oppositum tamen videtur deduci ex August. lib. 1. Retract. vbi videtur ponere cælum animatum.

Lucas. Resp. Theologi communiter tenent, quod cæli non sint animati, vt Bonau. hic, & Thom. 1. p. Sum. vide eos, & id quoque tenendum, quia sic iudicant Hieron. Damasc. Basilus, & cæteri Patres. Ad August. autem dico; dubitatiue semper incescit circa hoc, & sic non est trahenda ab illo determinatio, nisi velimus tenere dictum eius de cognitione veræ vitæ esse dictum post lib. retract. vbi dicit, qui dicunt celos esse rationales, ipsi sunt irrationales; sed quia nusquam videtur Aug. asseruisse, quod in lib. retract. est negatum, hæc res relinquatur dubia apud Augustinum. Potest etiam dici, & Aug. ad mentem Platonis iussit locutum.

XIIII. DISTINCTIO.

QV AESTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

SCOTVS lib. 1. D. 17. q. v. ad A. dicit, quod elementa non manent in mixto secundum substantiam, siue remissam, siue non remissam. Oppositum huius tenet Auic. ut recitat Com. 3. de Celo com. 67. & 1. de generat. cap. de mixtione, quod elementa manent in mixto secundum substantiam, & ipse Com. tenet, quod manent in mixto secundum substantiam remissam.

Locat.

Resp. ab Auer. & Auic. discordat Scotus, & tenet, quod elementa manent in mixto secundum conuenientiam tantum, & virtutem, idque manifestat tribus rationibus positis post titulum questionis, & tribus alijs rationibus positis in corpore questionis, quas hic videas. Quares, quomodo sunt in mixto secundum conuenientiam. Dicit Sco. quod dicendum est de elementis, sicut ex compositione medij coloris ex extremis, scilicet albo, & nigro, quz compositio non esset, nisi conuenientia naturalis medij cum extremis, ita est tantum conuenientia mixti ad ipsa elementa, scilicet quod calor in mixto habet conuenientiam aliquam, cum calore ignis & c. Sunt quoque elementa virtute, quia forma mixti est perfectior forma elementari, & continet tamquam perfectior, & superior formam elementarem, & vide in littera, quomodo mixta generantur ex elementis, quia Scotus sub littera D. opum hoc declarat. Auic. autem, & Auer. in hoc non sunt audiendi, & motiua eorum non sunt videnda, quia nihil valent. Dices, Mixtio 1. de gener. t. 90. est miscibilium alteratorum vnio, si alteratorum, ergo & corruptorum, si est vnio, vnio non est corruptorum, ergo manent secundum substantiam. Dico, quod mixtio est alteratorum, id est eorum, quz fuerunt alterata, & deinde corrupta, & est vnio sic, quia omnis mixtio est quzdam generatio, & per consequens corruptio alterius, & in generatione illius formz mixti dicuntur elementa vni in virtute, & nō in substantia. Dices, qualitas elementj non est sine elemento, sed talis qualitas est in mixto. Est in mixto in virtute, & in conuenientia, non autem in substantia. Dices 1. celi 7. & 8. Mixtum mouetur secundum naturam predominantis elementj, ergo est forma elementj in mixto. Resp. quare.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 1. D. 17. q. v. Antequam respondeat ad questionem, dicit. Vnde, sicut non sequitur, hoc corpus potest esse sine loco hoc, & sine illo, ergo pari ratione, sine omni. Oppositum habet D. 1. q. 1. lib. 1. Vbi habet, quod determinans sibi aliquid secundum genus, determinat sibi aliquid secundum speciem; ergo si non determinat hoc, vel hoc de necessitate, ergo nec secundum genus, nec secundum speciem. Similiter dicit ibi Scotus, quod contingenter se habet ad plura alicuius generis contingenter se habet ad totum, ergo cum hoc corpus contingenter se habeat ad hunc locum, vel illum, contingenter se habebit ad omnem locum, & sic poterit esse sine omni loco.

Locat.

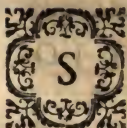
Resp. Dicitum Scoti D. 13. lib. 1. concludit de potentia absoluta, quz potest
facere

facere materiam sine forma, ex quo contingenter se habet ad omnem, sed non concludit de potentia ordinata, & licet materia contingenter se habeat ad omnes formas, tamen quando agens naturaliter expellit vnā formam de materia, de necessitate causatur alia, licet materia prima contingenter se habeat ad illam, patet, quia illam potest deperdere, & quando amouetur illam, totum fit sub alia, vt comparatur ad agens naturale. Sic dico hic, quod corpus contingenter se habet ad omnem locum, & vt comparatur ad potentiam supernaturalem potest fieri sine omni loco, si tamen comparatur ad potentiam creatam, dico, quod corpus, quamuis contingenter se habeat ad omnem locum, tamen quando deserit vnum locum, statim fit sub alio, non enim potest deserere vnum, quia formati-
luer recipiat aliud &c.

XVI. DISTINCTIO, QVAESTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

1. *Jacobus.*

Lucas.

COTVS lib. 2. D. 16. Q. v. ad A. dicit, quod Anima est principium operandi. Oppositum habet multis in locis, quod intellectus est principium operandi ergo &c.

Resp. Supposito, quod non distinguantur potentiae realiter ab anima, quod anima est principium operandi realiter, quia est simpliciter eadem res cum intellectu, & voluntate; licet non sit immediatum principium secundum suam realitatem, sed sit realitas intellectus, vt patet optimè à Licheto.

2. *Jacobus.*

Lucas.

Scotus lib. 2. D. 16. q. v. ad B. citando Arist. 3. de Anima, ait, quod intellectus ante suum intelligere nihil est de numero intelligibilium. Oppositum habet in 1. D. 3. q. 7. Quod intellectus ex natura sui potest se ipsum intelligere ante intelligere aliorum.

Resp. quod Scotus in primo loquitur Theologicè, scilicet de intellectu nostro separato, vel coniuncto corpori glorioso, & hic philosophè. Vel aliter dic, quod li. ante, dupliciter capitur, vel vt determinat intelligere, vel possibile, si primo modo, vera est, & est sensus, quod de propinquo non potest se ipsum intelligere, ante intelligere aliorum, si possibile, tunc est sensus, quod nullo pacto potest se ipsum intelligere, & sic falsum est, quia vel saltem remotè, nisi propinque potest, conuile Lichetum optimè hic dicentem.

3. *Jacobus.*

Scotus lib. 2. D. 16. q. v. ad I. ait. Dico igitur, quod potest sustineri, quod essentia animae indistincta re, & ratione &c. vbi videtur habere quod anima intellectiua, & potentiae, nullo modo distinguantur prater opus intellectus. Oppositum habet ipse in 1. D. 2. quia agere per modum naturae, & per modum libertatis sunt oppositi modi agendi distincti prater quamcumque operationem intellectus, ergo intellectus, & voluntas, qui sunt

64 XVI. Dist. quæst. vnica, lib. secundus.

sunt ratio agendi, distinguuntur præter opus intellectus.

Lucas. Resp. Si litteram Scoti considerabis, videbis mentem eius istam non esse. Dices. Scotus inquit. Dico, & sui expositores volunt esse eius intentionem, vt videre est. Verum fateor esse, at non ita vniuersaliter, vt patet hic, at ad aliorum opinionem fuisse locutum arbitror.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 16. q. v. ad R. dicit, quæcunque habent aliquam distinctionem realem si essent separata realiter, illam distinctionem habent secundum rationem, vbi non sunt distincta realiter. Oppositum patet in ista questione, quia potentia animæ, nec realiter, nec secundum rationem distinguuntur.

Lucas. Resp. Dico, & si ad mentem aliorum propositio dici posset, attamen si secundum Scotum sumatur, dico quod accipitur ibi secundum rationem, vt aliud membrum, scilicet formalem, vel aliam. Aut dicas, non secundum rationem collatiuam, sed bene rectam; applicando illam auctoritatem Scoti hic, aliter dicas vt scis, at in Reportatis hanc distinctionem dicit, scilicet, formalem.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 16. q. v. ad f. ait, quod Anima non est illimitata. Oppositum sic deducitur. Scotus in primo vult, quod intellectus, & potentia nostra sit illimitata, ergo &c.

Lucas. Resp. Benè inquit Scotus, quod anima non est illimitata, quia ibi loquitur de illimitatione Essentiæ diuinæ, & in primo, Intellectus est illimitatus, scilicet passiuè, & non actiuè, quia est finitus. Dicas etiam aliter applicando.

XVII. DISTINCTIO.
QVÆSTIO VNICA.
LIBRI SECVNDI.

6. *Iacobus.* COTVS lib. 2. D. 17. q. v. ad B. reprobatur opinionem Origenis dicentis, Animas omnes simul creatas. Oppositum videtur haberi in Iob, c. 40. qui dicit. Ecce Behemot, quem creauit tecum, ergo cum Angelis animæ nostræ creatæ sunt.

Lucas. Resp. Verè negatur, & impugnatur hic Origenes, & ad dictum Iob respondetur quod li, tecum, non dicit similitudinem creationis, sed similitudinem creaturæ, id est sicut Angelus est ad imaginem, & similitudinem Dei, ita & homo; tecum ergo, id est, tibi similem, & sic ruit fundamentum Origenis.

7. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 17. q. v. ad B. dicit, quod Anima est pars imperfecta, dum acta non informat. Oppositum videtur sic deduci, primo ex scriptura. Dei perfecta sūt opera, & secundo, omnis perfectio est à fortuna, quia dat esse rei

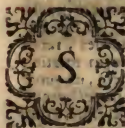
Lucas. Resp. Anima perfectione essentiali est vtique perfecta, & sic intelligitur scriptura, & quādo ait Sco. quod est pars imperfecta, verū est, quia pars à toto pericitur, participatiuè inquit Lichetus, accipit ergo perfectionem tenuius, & sic patet quid dicendum.

XVIII. DISTINCTIONE

QUAESTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI

1. Iacobus.

COTVS lib. 1. D. 18. ad A. dicit. Creatio est productio, quae excludit omnem aliam causalitatem cause materialis, feminatis efficientis &c. Oppositum apparet, sic. Nam in creatione animae praesupponitur corpus organicum, vt receptiuum forme, &c.

Lucas.

Resp. Aliquid praesupponi stat dupliciter, primo simpliciter, & absolute, ita quod in agendo id sit necesse, & hoc pacto nihil praesupponit Deus, alio modo non simpliciter, & absolute, sed secundum quid, videlicet ex ordinatione diuina, & sic praesupponitur corpus organicum, attamen stat, quod Deus creat animam. Dices, si ex ordinatione sua praesupponit, ergo tunc non creat animam. Dico absolute, quod actio Dei, quae terminatur ad animam, non praesupponit corpus organicum, ita quod tale corpus ex ordinatione diuina concurrat ad communicandum in ratione materiae, nam prius natura creat ipsam animam, & posterius natura infundit.

2. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 18. ad C. dicit, Per eandem formam, per quam res est haec, per eandem est receptiuum passionis consequentis naturaliter naturam eiusdem rei. Oppositum videtur habere Sco. 3. D. 2. quia res per haecitatem est haec, attamen illa haecitas non est ratio formalis recipiendi passionem.

Lucas.

Resp. Propositio Scoti habet veritatem de esse specifico, non numerali, vel dicit Lichetus, id est per quam res habet tale esse determinatum, & specificum, ad quod esse specificum, & determinatum postea sequitur talis & talis haecitas, & sic intelligitur propositio Scoti.

3. Iacobus.

Scotus lib. 1. D. 18. ad H. ait, quod cause accidentaliter ordinatae non requirant se inuicem in causando, sed respectu effectus vna potest causare, alia non causante, sed semine, & generans sunt accidentaliter ordinata, ergo semen potest agere, ergo est principium actuum. Oppositum habet Sco. eademmet quæst. ad I. ubi dicit. Dico ergo quod nullum semen, nec aliquid in semine est principium actuum generationis, vel vltimæ formæ.

Lucas.

Resp. Quando Scotus ait, quod causa &c. se habet arguitur, vt videre est quia contra dicentes semen agere in virtute decidentis, & quando ipse ait, quod non est principium actuum, loquitur secundum opinionem suam.

4. Iacobus.

Scotus lib. 1. D. 18. ad Q. dicit. Nec à forma celi, quia multa viuientia sunt perfectiora forma celi. Oppositum apparet per Arist. nam vocat animam formam celi, & Coment. de substantia orbis ait, celum esse formaliter animatum, sed nulla forma est perfectior anima, ergo falsum videtur, quod hic annuit Scotus.

Lucas.

Resp. Scotus hic se habet theologicè, ideo ait, multa viuientia perfectiora forma celi. Etiam dicas ad Arist. vt supra D. 14. lib. 2. Dices, Aug. 2. super Genesim videtur dicere, celum animatum. Dico consequenter remittendo te ad notata D. 14. supra.

5. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 18. ad R. inquit, omnia mixta possunt habere rationem seminalem.

nalem, & exemplificat de caduere bouis. Oppositum patet sic. Ratio seminalis non potest esse in non vido, ergo &c.

Jacobus. Resp. Ratio seminalis dupliciter sumitur, primo, vt sit à decedente semen, & hoc in viuis, secundo, pro qualitate quadam recepta à generante, quæ est via ad formas vteriores, & perfectiores, & sic à corpore caelesti potest induci aliqua qualitas in illo caduere, & dicitur ratio seminalis, & illa est via ad formam apicis, & est similis illi, quæ datur à generante vniuoco. Hæc Scotus. Imo quod per potentiam diuinam elementum potest esse quasi ratio seminalis respectu mixti, quia Deus potest causare, ex illo mixtum, vt ex aqua pisces, vt patet Gen. cap. 1, Et Aug. 3. de Trin. ait quod in elementis huius mundi ponendæ sunt rationes seminales, ratio est, quia possunt ad inuicem contemperari, vel per simplicem mixturem, vt in nobis, vel per mixturem, quæ est iuxta positionem, ita quod ex his causabitur, quædam qualitas, quæ est via ad formam perfectiorem & ex hoc videtur habere Aug. intentum suum, vbi ostendit 3. de Trin. quomodo Magi & argous fecerunt rapas. In elementis enim sunt rationes seminales secundum proportionatam quantitatem, & qualitatem elementi cum elemento; & Diabolus sciebat hoc, & poterat actiua passius applicare, ideo posuit elementum directè ad corpora caelestia habentia insinueret tali contemperamento rapas genuit, vel potuit generare.

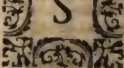
XVIII. DISTINCTIO. QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECUNDI.

Jacobus.

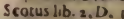
SCOTVS lib. 2. D. 19. ad A. tenet quod homo in statu innocentie fuisset immortalis. Oppositum dicit Apostolus 1. ad Thim. c. 6. l. solus Deus habet immortalitatem.

Lucas.

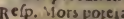
Resp. Immortalitas tripliciter sumitur, primo, pro omnimoda inuariabilitate, & sic solus Deus; secundo, quo ad esse substantiale non se ipso, sed dona Dei, sicut Angeli, & animæ intellectuales; tertio, pro eo, qui de se non potest mori, licet etiam mori possit, & sic dicimus, quod homo est immortalis in illo statu primo; quomodo autem intelligatur illa propositio, vide Bon. hic, & S. Thomam, & de sensu composito, & diuiso Scotum.

Jacobus.

Scotus lib. 2. D. 19. ad A. dicit, quod homo in statu, seu stante statu innocentie, potuit mori. Quod posuit habet c. 1. Genes. In quacunque hora comedis ex eo morie morieris, sed mors est pœna peccati, & in illo statu non fuit peccatum, ergo nec mors, ergo non potuit mori.

Lucas.

Resp. Mors poterat aduenire, licet non peccasset, nõ dico adu, sed potest. Dices omne compositum resoluitur tandem in sua principia, homo in illo statu fuit sic, ergo &c. At in illo statu ait Sco. hominẽ fuisse translatũ in Paradisũ, antequam fuisset alteratus alteratione improporcionada animæ. Si fuerit miraculo

fa, nec

XIX. Dist. Quæst. vnica, lib. secundi. 67

fi, nec de videat Scotum. Etiam nota quod Scotus dicit, stante innocentia in particulari in aliquo, potest esse corruptio per subractionem alimentum, vt patet in puero, qui in statu innocentie non habet vsu membrorum, vt supponit Scotus, & per potentiam propriam non potest sibi acquirere cibum, & tunc potest deficere stante innocentia in eo, sed stante innocentia in vniuersali in omnibus non esset defectus.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 19. ad A. dicit, quod elementa non manent in mixto, Oppositum habet Arist. 1. de gener. quod elementa manent in mixto. Idem Auic. Idem Auerr. licet diuersimodè. Vide D. 15.

Lucas. Resp. Equidem non manent in mixto secundum substantiam, & remittit te ad Scotum in 2. D. 15. vbi tractat istam materiam.

XX. DISTINCTIO.
QUESTIO VNICA.
LIBRI SECUNDI.

3. *Iacobus.*

COTVS lib. 2. D. 20. q. 1. ad D. quærens si filij Adæ essent confirmati, an haberent iustitiam originalem per parentes. Resp. quod non, quia quod conuenit toti naturæ, non datur vni inuiduo per aliud. Oppositum videtur habere ad B. & etiam Ansel. in lib. cur Deus homo ca. 18. Si primi parentes sic vixissent, vt primo tentati, non peccassent, ita confirmati fuissent cum omni progenie sua, vt ultra peccare nō possēt, ergo illā per parentes haberent.

Lucas. Resp. Sco. ad princ. resp. dicit, quod opinatiue se habuit Anselmus, vel aliter, quod fuissent adiui filij, ne dum propter iustitiam originalem, sed per doctrinam receptam a patribus; si primi vixissent tentationem, fuissent confirmati. Dices. Oppositum videtur habere Scotus hic, quod si filius esset natus in illa iustitia, non propter hoc dicitur confirmatus, & est oppositum Anselmi. Dico primo, quod illa iustitia originalis non necessitat ad bene agendum, quia tunc Adam non peccasset, at si filij Adæ victoriam de tentatione habuissent, vt reportare debebat Adam; dico quod ipsi ita essent confirmati, quod non peccassent, sed peccare potuissent adueniente inductiuo, vt videri potest ex Apostolo ad Rom. cap. 8. & ad Cor. 2. cap. 11. Dices Greg. lib. 4. Moral. dicit, quod parentes non genuissent filios reprobos in statu innocentie, ergo non potentes peccare. Consequentia non valet. Dices adhuc. Si vnum oppositum est causatiuum alicuius, vt peccatum primi hominis cauit mortem in omnibus, ita ideo simile oppositum fuisset causatiuum in omnibus, sed iustitia originalis fuit sic in primo, ergo ita in nobis, si permansisset, ergo ita essemus confirmati, quod non peccare potuissimus. Dico quod si vnum oppositorum est causa alterius oppositi, & consimile etiam habet veritatem tantum, quando illa opposita essent a causa vniuoca, sed iustitia originalis est a Deo, & peccatum ab Adam. Videat Scotum hic.

1. *Jacobus.* Scotus lib. 1. D. 26. q. 1. ait, quod qualitas incorporealis non potest generare qualitatem incorporealem. Oppositum patet de specie intelligibili, quæ est qualitas spiritalis, cum subiectetur in intellectu, & causa scientiam, quæ est qualitas spiritalis; ergo non bene dicit Scotus.

Lucas. Resp. Si verba Scoti rectè ponderentur optimè ait. Vult enim ibi, quod illa qualitas non possit generare, vt causa totalis, sed non negat, quod vt causa partialis, non possit generare. Ita resp. R. P. F. Antoonius à pupillo conformiter expostionibus nostris.

XX. Dist. quæst. secunda, lib. secundi.

1. *Jacobus.*

SCOTVS lib. 1. D. 20. q. ad. A. dicit, quod soli electi in statu innocentie fuissent nati. Oppositum habet Sco. in 1. D. 46. & in 2. D. 37. de damnatis; quia ab æterno voluntate consequente illi sunt voliti, vt producerentur in esse, & talis voluntas Dei non potest impediri dicit Scotus D. 46. in 1. ergo non solum electi, sed & alij orti essent.

Lucas.

Resp. Recurrendum est ad signa posita in 1. D. 41. & in 3. D. 19. vbi dantur quatuor signa; in primo, quos voluit prædestinavit in secundo, præordinavit gratiam prædestinato, & in utroque signo habuit actum negatiuum circa reprobos; & in tertio, prævidit aliquos electos casuros, similiter, & omnes reprobos. Applicando ergo dico, quod in primo signo offerbantur electi ab intellectu diuino voluntati; & in secundo, voluit illos esse in statu innocentie; & ita nulli alij nati essent; quia hic ordo seruatus est, primo obtrulit omnes creaturas rationales in esse cognitio diuina voluntati, & in primo signo illos, quos voluit, prædestinavit, & in secundo quos ad gloriam hoc ad gratiam prædestinavit; & in tertio signo voluit eos debito tempore habere esse existentie, & in his signis nullum actum de damnatis habuit, sed in quarto obtrulit est Adam caturus, & tamen circa illum, vllum actum positiuum habuit, & in hoc signo determinauit dare gratiam Adæ, & omnibus electis lapsis, & quia in tali signo prævidit Iudam obstinatum, illum reprobauit, & post voluit esse in esse existentie, & hoc modo sunt orti reprobi. si enim in secundo, signo in quo Adam & omnes electi ad gratiam, & gloriam fuerunt prædestinati stetit, tantum electi nati essent, sed quia non steterunt, ideo etiam reprobi orti sunt, & sic soluitur difficultas. Dices, videtur mihi, quod prius debebat habere esse existentie creatura, quam reprobaretur, vel prædestinaretur, quia dicit Scotus in 3. D. 7. q. ult. Prædestinatio communiter est ad personam, persona est in esse existentie, ergo. Resp. dictum Scoti est verum communiter, quia specialiter fallitur; nam prædestinatio animæ Christi ad naturam, non ad personam terminatur, quia ibi est tantum vna persona, scilicet diuina, quæ non prædestinatur. At quando applicas, attende, quod illa persona non fuit prius volita quo ad esse existentie, quia intellectus diuinus multas propositiones possibiles voluntati diuine offert, quæ non sunt possibiles quo ad esse existentie, ita etiam creaturas rationales; attamen non sequitur, quod omnia ostensa ab intellectu diuino voluntati diuine, illa sint volita, quia illa tunc euenirent, ita in proposito, primo fuit ostensa quo ad esse cognitum creatura. Dices.

1. *Jacobus.* Scotus lib. 1. D. 20. q. 2. ad A. ait Et posterius vult istum beatificabilem esse nascitur

XX. Dist. quæst. prima, lib. secundi.

69

nasciturum à tali parente : Oppositum habet ad A. ibidem inferius ubi habet. Ex quibuscunque, scilicet parentibus nascantur, primò à patre electo, & hic à patre damnato.

Lucas. Scotus in primo dicto loquebatur ante præuisionem casus Adæ, & tunc à determinato parente natus esset aliquis, sed quando in secundo ait aliter, loquebatur post præuisionem casus Adæ, & tunc sunt multi alij, scilicet reprobi volui quo ad esse existentie à voluntate diuina, & ita multi electi sunt nati à parentibus reprobis, ut potest videri de multis sanctis viris, quorum patres sunt in inferno, & etiam dici potest de Domino nostro, qui voluit nasci ex populo duræ ceruicis, ut patet. De peccatoribus nascens, ut omnium peccata deleteret, & sic patet quid dicendum.

XXI. DISTINCTIO.
QVÆSTIO PRIMA.
LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 27. q. 1. in argumento pro veritate, secundo ait. Non fit transitus à contradictorio in contradictorium, nisi per medium. Oppositum sic apparet; nam quis potest transire de gratia ad peccatum mortale absque medio, scilicet peccato veniali.

Lucas.

Resp. Argumentum illud nihil concludit, cum propositione adducta hic non fit vera vniuersaliter, nisi ubi medius est conditio necessaria requisita inter extrema necessario; sed quando non est conditio necessaria, ut est respectu causæ liberæ agentis, dico, quod tunc voluntas potest transire ab vno ad aliud non peccando venialiter. Et si velimus, quod argumentum Scoti aliquid concludat, quod voluntas possit transire & c. Dico, quod primo modo est intelligendum dictum Scoti, & non secundo modo.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 27. q. 1. ad A. dicit, quod peccatum veniale cum gratia, quantumcunque potest stare etiam in perfectissimis. Oppositum patet si quia, si hoc verum esset, sequeretur, quod beatus, cum sit perfectissimus, posset peccare venialiter, quod absurdum est.

Lucas.

Resp. Scotus loquitur de perfectissimis in via, non de illis, qui sunt in termino, ut sunt beati, qui ratione præcepti sibi à Deo dati tenentur semper elicere actum fructuosis, & si non elicerent, semper mortaliter peccarent, & non venialiter. Dices, Scotus videtur hic in littera auctor. Ioan. in sua Canonica, dicere, quod perfectissimi in via venialiter peccarint. Oppositum videtur, quia Christus per naturam impeccabilis, & Virgo M. per gratiam. Resp. facili est, quia Scot. ut alibi habetur, scilicet in 3. tenet Christum impeccabilem, & Virginem à peccato præseruatum, sed de alijs habet intelligi dictum Ioan. Si dixerimus, quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Dices; Apostoli post acceptum Spiritum Sanctum sunt confis-

consecrati, & erant in via, ergo non poterant venialiter peccare. Negatur consequentia, forte enim Petrus venialiter peccauit, cum a Paulo Apostolo reprehensus fuit.

XXI. Dist. quest. secunda, lib. secundi.

c. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 21. q. 2. ad C. & D. inquit. Peccatum Adæ non fuit grauiusimum, Oppositum patet per eundem ad A. qui per August. dicit, quod peccatum Adæ fuit immoderatus amor amicitie; sed talis est quando diligitur aliquid inordinate propter se, & Adam Euam propter se dilexit, ergo & c. etiam dicit August. ut videre est in primo, quod summa peruersitas est in uiuendis, & ut fruendis, at creatura debemus uti, & non frui, quia soli Deo, ergo & c.

Locus.

Resp. Peccatum vnum esse grauius altero stat dupliciter; primo, quando opponitur maiori bonitati, ut blasphemare Deum; secundo minori, ut blasphemare parentem; primum est maius, & si Deum adoret maius meritum acquirit, quam qui honorat parentem, & sic non est grauiusimum Adæ peccatum. Secundo, peccatum dicitur grauius altero, quia est contra bonitatem magis necessariam, & est contra legem diuinam, & naturæ, vel ut est contra legem diuinam tantum, ut seruare legis naturæ, & Dei præcepta, est maius, quam concupiscere, quia de lege diuina est, quod est minus, & hoc modo etiam non fuit maximum peccatum. Fuit enim grauiusimum, quia contra legem diuinam, sed comparando ad alia, multa sunt grauiora. Dices, pæna culpæ debet correspondere, quia, quantum in deliciis fuit & c. Secundum mensuram delicti erit, & plagarum modus: sed mors, quæ est ultimum terribilium, propter peccatum Adæ, ergo, Dico quod culpæ formaliter debetur pæna formaliter corresponsens sed culpæ Adæ non debebatur mors formaliter, quia non fuit ex natura intrinseca sua creatus immortalis, sed ex dono Dei, qui noiebat concurrere cum causis naturalibus, si illi fuisset obediens, at quia non obediuit, abstulit sibi iustitiam originalem, & cætera dona, & subiecta est mors, ut generalior, & illud auferre sibi, est pæna punitiua culpæ. Deinde, dico mortem non esse maximam pænam; sed peccatum mortale, quod leparat in perpetuum, sed illa mors tantum vique ad diem iudicii durat, & sic patet, quod mors non est maxima pæna. Sed quia videtur aliquid dicitum Aug. difficultatem facere, quando ait. Summa peruersitas est & c. ut supra. Fateor Aug. ibi velle dicere, quod multum peccatis, qui amore inordinato diligit, vel vxorē, ut in proposito de Adā. Paulus inquit ad Eph. c. 5. Viri diligite vxores, sicut & Christus Ecclesiam; sed ordinate, intelligit. At non sequitur ob id fuisse maximum peccatum, quia excessus in dilectione non est contra bonitatem magis necessariam, scilicet contra primum Dilectes Dominum Deum tuum, nec contra secundum Dilectes proximum tuum, sed id fuit maximum, scilicet odire Deum, si odium Dei sit possibile, vel odire proximum. Etiam maximum, & grauiusimum peccatum fuisset uti Deo, quo frui debemus. Cum vnum illo, facimus cum creaturam, quod abiurdum est. Grande ergo fuit peccatum Adæ, & grauiusimum, quia inuoluit tentatione, quam Eva, quæ interiori tentatione, scilicet carnis, quæ contra nos roboratur, & Adam per Euam tantum, simpliciter loquendo, mulier grauius peccauit, sed ex excellentia personæ Adam propter possibilitatem resistendi, & sic patet quid sit dicendum.

78

XXII. DISTINCTIO.

QVÆSTIO VNICA.

LIBRI SECVNDI.

v. Iacobus.

COTVS. lib. 2. D. 21. q. v. in argumento ad oppositum
vult probare, quod Adam non peccauit ex ignorantia
dicit illud Apostoli 1. ad Thim. cap. 2. Adam non fuit se-
ductus, sed Eua. Oppositum videtur per Augustinum ci-
tatum hic à Scoto lib. de Ciuit. Dei, & super Genesim,
vbi ait. Credidit Adam peccatum suum fuisse veniale,
ergo ex ignorantia.

Lauri.

Resp. Resolutoriè tenet Scotus Adam non peccasse ex
ignorantia; vide hic Magistrum, & Doctorem de ignorantia, & distin-
guas duplicem fore ignorantiam, primam facti, & sic non peccauit ex
ignorantia, vt dicit Doctor, sciuit enim esse contra præceptum Dei come-
dere de ligno. Secundam fore ignorantiam circumstantialium, & sic po-
test dici peccasse ex ignorantia, vt patet in litera ad C. hic, & sic intelli-
gitur dictum Aug. Dices per Arist. 3. Ethic cap. 3. Omnis malus ignorans
Adam fuit malus, quando peccauit, ergo ignorans. Dico, verum esse
omnem ignorantem malum, vel ignorantia præcedente, vel sequente,
Adam fuit malus ignorantia subsequente. Contra, Scotus ad C. dicit, quod
fuit ignorantia ignorans ante peccatum, ergo præcedente. Resp. duplex
est ignorantia præcedens, facti scilicet, & circumstantialis, non fuit primo
ignorans, sed secundo modo, scilicet, an tanta pena fuisset secuta,
potuit etiam fuisse ignorans ignorantia sequente peccatum, scilicet
in quantum immoderare vixi placendo, peccauit, & sic
credidit oppositum illius, quod euenit, scilicet credi-
dit enim peccatum fuisse veniale, & facilliter Deum sibi
indulgere, & fuit mortale. Si verò prius errauerit, quàm peccauerit. Dic-
tum Scoto, quod propriè loquendo prius peccauit, vt videre est.

72
X XIII. DISTINCTION
QVÆSTIO VNICA.
LIBRI SECVNDI.

1. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 23. ad C. dicit, quod non potest fieri per naturam voluntas impeccabilis. Oppositum idemmet habere videtur, cum in Alex. Alenti. arguat idem probantem.

Lucas.

Resp. vt habetur ad litteram A. Scotus non arguit Alexandrum de conclusione; sed quod non recte concludat, vt videre est, cum assumat propositiones, quæ non sunt veræ totaliter, vt patet hic apud Scotum.

2. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 23. q. v. ad A. ait. Voluntas diuina se extendit ad omne id, ad quod voluntas creata. Oppositum sic videtur. Voluntas creata potest deuiare, vt habet ibidem Scotus, ergo voluntas diuina, consequens falsum, ergo &c.

Lucas.

Resp. Quod non vult ibi dicere Sco., nisi quod sicut voluntas creata potest circa bonum verum, & apparens, etiam, & diuina, at non sequitur, quod sicut illa, scilicet creata potest deuiare, ergo & diuina. Dices, hic Doctor habet, quod bonum apparens potest esse obiectum voluntatis diuinæ, sed obiectum voluntatis diuinæ, vt habet Scotus in 1. D. 14. est essentia diuina, & illa non est obiectum apparens, ergo &c. Dico, quod duplex est obiectum voluntatis diuinæ adæquatum motuum, & terminatum. Essentia diuina primo modo, secundo verò modo bonum apparens potest esse obiectum voluntatis diuinæ. Replicabis; si voluntas diuina habet boni apparés pro obiecto, ergo si voluntas creata potest deicere, ita diuina. Dico, quod non sequitur. Voluntas enim diuina habet vnum actum, scilicet velle, qui dicitur actus positivus, & talis actus diuersificatur per tendentiam ad aliud, & ad aliud obiectum, vt ad Petrum terminatur, dicitur affirmatiuus, vt ad Iudam dicitur negatiuus, & Petrum dicitur actus affirmatiuus in se, quia vult sibi beatitudinem, & quantum ad respectum, scilicet ad velle. Ad Iudam actus dicitur positivus, scilicet volendo sibi beatitudinem, vt verò includit respectum ad nolum beatitudinem, dicitur negatiuus. In nobis autem est duplex actus, non solum, scilicet velle, sed etiam nolle, ideo non sequitur, sicut voluntas creata potest deicere, ergo & diuina, & sic patet quid sit dicendum isti difficultati.

3. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 23. q. v. ad D. videtur dicere, quod si voluntas creata haberet obiectum infinitum perfectè præsens nequireret peccare ex natura, ait enim. Necessario omnis voluntas, quæ in appetendo non est satiata, & non potest quietari, nisi in obiecto infinito, quod non habet præsens, & non tendit actualiter in illud &c. Oppositum deducitur ex Scoto in hoc secundo vbi habet, quod omnes Angeli habuerunt Deum sub ratione Deitatis præsentem in specie intelligibili à Deo creata, & perfectè ipsum cognoscebant esse ens formaliter infinitum, & tamen multi peccauerunt, ergo, &c.

Lucas.

Resp. Dictum Scoti est intelligendum hic de voluntate relicta in puris naturalibus

ralibus, quæ ut sic non habet bonum infinitum sub ratione propria præsens in se, nec in specie intelligibili. Et dictum de Angelis est ad oppositum, quia si illi peccare potuerunt, qui habuerunt in se præsens, & tenebatur diligere, & non omnes dilexerunt, à fortiori nos, qui in puris sumus naturalibus poterimus peccare. Dices, non video obiectionem, quin Deus possit facere creaturam rationalem, cui Deus esset præsens in ratione infinita, & intuitiue ab illa videretur, scilicet creatura, & tunc talis non posset peccare. Resp. quod Deus, sicut ad extra liberè se ostendit, ita voluntas est libera in eliciendo actum dilectionis, vel ne, ita applica, ut scis, & solue.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 23. q. v. ad primum, ait. Freneticus, & habens vsum rationis impeditum non est capax peccati, nec actus meritorij cum illis circumstantijs. Oppositum videtur sic deduci, quia aliquando tales Deum precantur, & sent peccatum suum, & Deus dixit. In quacunque hora ingemuerit, &c.

Lucas. Resp. Se glosat Doctor, quando ait, cum illis circumstantijs, scilicet eliceret actum liberum ex impulsu charitatis propter Deum, &c. Responsionem, quære.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 23. q. v. ad E. ait, quod tendens in finem necessario non sequitur, quod tende in omne, quod est ad finem. Oppositum, Tendens in conclusionem, necessario tendit in principia, ergo.

Lucas. Resp. Non est simile, quia hic loquimur de actibus voluntatis, quæ Deum diligit propter se, & tamen creaturam non propter Deum. Alia responsio, quod Scotus loquitur hic secundum opinionem Henrici, & communem, ut videri potest. lege in 1. D. 3. q. 5.

XXIIII. DISTINCTIO, QUESTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

SCOTVS lib. 2. D. 24. q. v. in argumento ad oppositum volens probare portionem superiorem non esse potentiam distinctam ab inferiori, dicit per Aug. 12. de Trin. cap. 4. Animam in hæc duo, scilicet portionem superiorem, & inferiorem non nisi per officia geminamus. Oppositum videtur habere idem August. ubi supra, ait enim Imago est in superiori portione, in inferiori non est, quod signum ergo est, nisi quia vna est potentia distincta ab alia.

Lucas.

Resp. August. non vult habere quod imago non sit in portione inferiori. Duo enim obiecta respicit anima, æternum, scilicet, & temporale, ut autem respicit æternum magis est expressè in anima Imago Trinitatis, & minus expressè representatur respectu portionis inferioris, & ideo August. dixit quod in portione superiori, quia nobiliori modo. Ergo in inferiori non est Negatur sequela. Ait enim Scotus, anima est in potentia aliquando accidentali

dentati respectu obiecti temporalis habens nouitiam habitualement, vel habitum scientiæ, vel conclusionis alicuius, & id respicit memoriam, aliter quando est in actu secundo, scilicet intelligit illud, & id intellectum respicit, & tertio aduenit volitio illius obiecti, quæ respicit voluntatem. Ecce in parte inferiori apparet imago. Trinitatis, non tamen ita expressè Restat ergo portionem superiorem, & inferiorem, scilicet eandem intellectum, ut superiora, & interiora respicit, non esse distinctas potentias.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 24. q. v. ad A. ait, quod respectu æternorum potest esse memoria, intelligentia, & voluntas, quæ sunt potentie distincte. Oppositum habet ad B. ibidem, quod memoria intellectus, & voluntas non sunt potentie distincte, & probat ibi, ergo &c.

Lucas. Resp. Quando ait Scotus, quod memoria, intellectus, & voluntas, ut respiciunt æterna, sunt distincte potentie, tunc ostendebat, quod portio superior non erat tantum vna potentia, nec etiam inferior portio, idco subdit in litera ad mentem Augustini, quod Imago est in portione superiori, quo ad illas tres potentias. Et quando ad B. dicit Scotus &c. ipse dat alium sensum quæst. & loquitur ibi sic, accipiat intellectus in portione superiori, & inferiori idem intellectus, utrum sit distincta potentia, dicit, quod non, quia est tantum vna potentia. Sic etiam ut scis.

7. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 24. q. v. ad A. ait quod Potentia diuine intelligendo, & volendo principiant personas diuinas. Oppositum sic videtur, huius per actum productiuum, & Spiritus sanctus, & non per actum operatiuum, producantur, quia memoria facunda, & voluntas facunda producantur.

Lucas. Resp. Verba Scoti sanè intelligenda sunt, non enim est hic locus talis materie; in primo enim saus dixit. Debet ergo sic intelligi, scilicet quod intellectus, similiter, & voluntas intelligit, & vult Essentiam diuinam antequam sint productiui, quia actus operatiuus præcedit actum notionalem vide in 2. D. 1. q. 2. D. 5. q. 2. D. 6. & 7. & D. 27. primi.

8. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 24. q. v. resp. ad secundum, ait, quod non omnis distinctio obiectorum formalium facit distinctionem potentiarum. Oppositum deducitur ex Arist. 2. de anima. Potentie (dicit ipse) distinguuntur per obiecta, ergo ab obiecto omnis sumitur distinctio potentiarum.

Lucas. Distinctio obiectorum formalium adæquatorum facit distinctionem potentiarum, & sic intelligitur Arist. Et quando Scotus ait, Non omnis distinctio &c. intelligit de obiectis non adæquatis, ut albedo, nigredo, ceteri colores. Quale autem sit obiectum adæquatum potentie visus, dicitur, quod sit color, alij autem, & melius, quod sit visibile, at hic non est ista materia resoluenda. Dices, si potentie distinguuntur per obiecta, & obiectum facit distinctionem, cum intellectus sit totus ens, à quo recipit distinctionem? Dicit Doctor nosse obiectum facit distinctionem potentie, loquendo de potentia organica, quæ non est abstractiua, & non de intellectiua, lege Scotum hic ad F.

9. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 24. q. v. ad B. dicit, quod si ens potest habere conceptum communem enti creato, & increato, est obiectum adæquatum intellectus. Oppositum patet sic, quia alibi ponit quidditatem rei sensibilis, vel materialis, obiectum intellectus.

Lucas. Resp. Quod intellectus nostri pro statu isto, non est obiectum ens in quantum ens, sed ut intellectus est. Dices, quare, cum si loquitur Scotus? Opinatur tunc se habet. Dices, si eas, ut est commune omni enti in quantum ens, est obiectum intellectus, ergo portio inferior, & superior non distinguuntur per obiecta, quod videtur contra Scotum, qui dicit. Respectu

specu superioris portionis est æternum, & inferioris temporale. Dico, quod si respiciamus respectum alium, & alium distinguuntur per obie-
ctas; si verò respicit intellectus ens quodlibet, tunc non oportet ponere
illas portiones ita distinguui, scilicet ex natura rei. Vide Lich. hic.

XXV. DISTINCTIO QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 1. D. 15. q. v. in responsione primæ opinio-
nis habet, quod illa propositio, Mouens, & motum sunt
distincta subiecto, est solum vera in corporalibus. Oppo-
situm videtur habere ibidem, quod ibi etiam non est ne-
cessario verum.

Lucas.

Resp. Recitatuè, & nõ resolutoriè ibi se habet, & cum
dicit, etiam ciedo &c. vult dicere, quod in corporalibus
non vniuersaliter tenet, quia lapis per grauitatem suam,
quæ non est distincta subiecto, mouetur, & tamen quid corporale est.
In spiritualibus, idest spiritibus est simpliciter falsa. Et quando dicitur,
Mouens, & motum sunt indistincta subiecto, ergo idem mouet se; ante-
cedens concederet S. Thomas, & consequens negaret, At quicquid dicat,
Doctorem videas.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 15. q. vn. ad E. ait Substantia respectu passionis est actiua.
Oppositum alibi videtur Scotus asserere, cum velit subiectum passionis
causam fore, ergo &c.

Lucas.

Resp. non decisiuè, at exemplariter hic loquitur Scotus, cum verè subie-
ctum passionis causa dicatur. Ergo dicet tu, erat distinctio realis inter
subiectum, & passionem. Dicat consequenter. Dices per Scotum in li-
tera. Nihil est receptiuum, quod habet rationem actiui, vel eminentio-
ris, ergo subiectum non est passionis receptiuum. Non valet illa propo-
sicio, quia tunc intellectus nunquam intellectionem recipiet, eo quia
habet rationem actiui, & negatur a Scoto illa propositio. Vel dicas, quod
non habet locum in diuinis illa propositio, quia nihil à creatura recipit
Deus, vel quia ipse est purissimus actus, ideo non recipit.

3. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 15. q. v. ad G. tenet, quod agens virtualiter tale potest se
facere formaliter tale. Oppositum patet per eundem in litera. Sol est
virtualiter calidus, & non facit formaliter calidum, nec potest facere,
ergo, &c.

Lucas.

Resp. Achilles est contrariorum, virtualiter agens non facit se formaliter
agens, & adducunt exemplum datum de Sole. Sed Scotus dicit eos con-
mittere fallaciam de non causa ad causam, quia ratio, quare Sol non dici-
tur formaliter calidus est, quia non est receptiuus caliditatis, quæ quali-
tas sensibilibus est apta recipi in corpore mixto, & ideo, quia Sol non est
corpus, sic mixtum, non recipit formaliter caliditatem, & non est ratio,

quia est virtualiter calidus. Dices. Si illa tua propositio est vera, ergo faceret, quod habens aliquid modo eminentiori, haberet illud modo minus eminenti, & inferiori, quod est impossibile. Dicendum, quod propositio assumpta est vniuersaliter falsa, ratio est, quia si aliquid non recipit aliquam formam formaliter, eo, quia habet eam modo eminentior tunc, vt ait Scotus, etque dictum Arist. in Topic. Oppositum erit causa oppositi, scilicet, quod non habens modo eminentiori, vel virtualiter, poterit recipere formam, & sic Saturnus fieri potest formaliter calidus, quod est falsum, & sic euanciscit Accidit, & tollitur dubium.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad H. dicit, quod subiectum receptiuum coincidit cum efficiente. Oppositum videtur implere inuicem per Arist. 2. Phys. quod in materia, & efficiens non coincidunt.

Lucas. Resp. Scotus glossando Arist. ait duplicem fore materiam, alteram quam vocat subiectum transmutationis realis, & hæc non coincidit; secundam, quam subiectum receptiuum dicit, & hæc coincidit, vel aliter, vt seis dicas.

5. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad I. tenet, quod inter voluntatem mouentem, & motum est relatio realis. Oppositum videtur haberi ab ipso D. 26. lib. 1. vbi sustinet, quod omnis relatio realis est inter extrema realia, & realiter distincta.

Lucas. Resp. Clarum est de mente Arist. 5. Methap. t. 20. quod inter mouens, & motum est relatio realis, attamen non sequitur, ergo distinctio realis, sed propter dictum Scoti respondeo, quod, propositio illa in primo, non est vniuersaliter vera inter causas, & caulas, & originas, & origines, non tamen inter mouens, & motum, primæ enim relationes repugnant in eadem natura, secundæ in eodem supposito, & tertie non repugnant, vt patet inter voluntatem mouentem, & motum, & quando pertinentes esse velles quod relatio realis deberet esse inter extrema realiter distincta. Dico, vel de extremis causantibus, & causati ad inuicem, vel originantibus, & originati, vt extremis relatiuis, & sic est vera; vel si de extremis loqueris solam ratione distinctis, vt est voluntas mouens, & mota, & tunc dico, quod licet non sit distinctio realis inter se, tamen huiusmodi relationes non insunt voluntati motæ, & mouenti, nisi per aliquid realiter distinctum, scilicet ipsam volitionem receptam, & sic inter voluntatem causantem volitionem, & illam volitionem causatam est distinctio realis, & inter voluntatem persequibilem, & volitionem eam persequentem. Dices, Vbi est dependentia, ibi est distinctio realis, sed Scotus dicit hic, quod voluntas mouens, & mota habent dependentiam, ergo est distinctio realis. Resp. quod duplex est dependentia essentialis, & accidentalis, de prima est vera propositio, non de secunda, vt est hic. Dices, relationes oppositæ non possunt eidem inesse, sed mouens, & motum sunt relationes oppositæ, ergo. Dico, quod ratio formalis, vt non possunt eidem inesse non est, quia sunt oppositæ, sed ratio est, quia ibi est dependentia essentialis, quæ non est hic. Attamen formaliter dicitur, quod huiusmodi relatiua in proposito denominatiue sumpta, non ita sunt oppositæ, quod vnum relatiuorum negat suum correlatiuum in concreto, vt si est actiuum, ergo & passiuum, non tamen si est actio, ergo, & passio. Sed si vis huiusmodi materiam de relationibus vide in 1. D. 3. q. 7. contrad. 12.

6. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad M. & deinceps ponit causam sine qua non. Oppositum videtur habere in 1. D. 3. vbi negat hoc genus cause.

Lucas. Resp. negat datam 1. causam sine qua non Scotus, vt aliam ab assignatis, quatuor

quatuor ab Arist. & ideo ponitur, vt quid præactum, vt hic in secundo videre est, & sic patet quiddicendum, vel dicas propriè, & impropriè sumitur causa, & soluas. Dices, si obiectum requiritur, vt causa sine qua non; sequetur quod voluntas erit causa totalis volitionis, & tunc argumentum Scoti 3. D. 1. q. 7. probans, quod intellectus non sit causa totalis intellectiōis nihil vaiebit. Dico, quod ratio Scoti in 1. tenet, hic autem non, & id aduenit, vt notat Doctor in ista quæst. propter ordinem potentiarum, quia nihil volitum, nisi prius cognitum, & ideo requiritur cognitio obiecti, vt sine quo non. Vide Scotum.

7. *Jacobus.* Scotus lib. 1. D. 25. q. v. ad D. ait, quando aliquis effectus præcedit alium effectum ordine naturæ non potest causa exire in actum causandi posteriorem, priori non causato eodem ordine. Oppositum videtur habere in D. 1. q. 2. ad L. vbi tenet Scotus, quod si comparetur causa ad effectus duos essentialiter ordinatos, si, per possibile, vel impossibile, prior effectus destruitur, potest causa exire in actum causandi effectum posteriorem.

Lucas. Resp. Propositio Sco. in 2. est vera de effectibus, quorum vnus est aliquo modo causa alterius, vt patet in littera de Sole illuminante, oportet enim prius illuminare partem propinquiorem medij, antequam illuminet posteriorem. In prima enim Dist. non est sic; dependent enim ad inuicem ignire, & calefacere, quia dependent ad causam, scilicet ad ignem, & non è conuerso. Ideo non sequitur, si, per impossibile, destruaturs ordo illorum duorum effectuum, quod propter hoc destruaturs dependentia, vtriusque ad causam, quia dicit Scotus. Propter minus impossibile non est concedendum maius, impossibile.

8. *Jacobus.* Scotus lib. 1. D. 25. q. v. ad O. ait Effectus non dependet à causis prioribus quantum ad suum fieri, nisi à materia, & efficiente. Oppositum apparet sic. Nam videtur, quod à fine, vt a causa priori dependeat, quia nihil mouet efficiens, vt patet in 1. D. 2.

Lucas. Resp. Scotus hic vult effectum quantum ad suum fieri reale tantum à materia, & efficiente dependere, & à fine dependet in quantum mouet, licet talis motio nonnihil causet realiter; solum enim metaphysicè mouet vt patet à Scoto q. ult. prol. vel potes dicere, quod hic in secundo non se habet cathgoricè.

9. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 15. q. v. ad P. dicit, quod potentia prima est actiua, scilicet calefactiua. Oppositum deducitur sic. Potentia actiua prima habet actionem immanentem, & calefactiua transit in alium, ergo male se habet ibi vocando eam actiuam.

Lucas. Resp. Potentia prima calefactiua dupliciter sumitur, primo pro principio primo formalis producendi calorem, & sic forma substantialis ignis dicitur primo potentia calefactiua, & verè actiua, quia tunc producit calorem in se ipso, vt patet in 4. in materia de Eucharistia; & sic dicitur actio immanens, quia non transit in rem extra, sed in agente permanet. Si secundo modo capiatur pro calore existente in igne, non dicitur propriè potentia actiua, quia sequeretur, quod esset ratio formalis producendi calorem in ignem, quod falsum est. Vel dic, quod arguitur, se habet Scotus.

10. *Jacobus.* Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad P. dicit, quod causa æquiuoca totalis est nobilior suo effectui, vel producat æquiuocum est nobilius producto, & gloriatur, quod verū est de termino formalis productionis. Oppositum deducitur ex 17. D. supra, in generato terminus formalis est forma partis, sed huiusmodi non est nobilior producente, ergo &c.

Lucas. Resp. Propositio Scoti non est simpliciter vera, & pro intelligentia distinctionis.

quo, quod diuersimode concurrat causa æquiuoca ad effectum, primo quoad totum suum esse, & sic absolute est vera propositio, ut patet à Scoti 1. D. 2. probante eminentiâ primi effectiui, eo quia est totalis causa omnium effectuum. Si verò causa æquiuoca comparatur ad effectum tantum dependentem ab ea quo ad terminum formalem, tunc talis causa æquiuoca non est simpliciter nobilior toto effectui, sed tantum termino formali, exemplum est in lutea de albo, & de albedine.

11. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 25. q. v. inquit, quod voluntas volens actualiter est nobilior, quam voluntas volens virtualiter. Oppositum habet in 1. D. 2. q. 1. ubi vult, quod maioris perfectionis est aliquid continere virtualiter, quam esse illud formaliter.

Lucas. Resp. Si comparatur esse virtualiter tale simpliciter ad esse formaliter tale, non habet locum dictum Scoti. Est enim exemplum tale, lignum dicitur calidum formaliter, & à Sole calefaciente, nonne maioris perfectionis est aliquid esse actiuum quam passiuum, ideo Sol, qui continet virtualiter, est nobilior, à fortiori, & Deus, ita dicam de voluntate, quæ est nobilior, ut virtualis absolute, quam ut formaliter volens. Dices. Esse formaliter volens dicit perfectionem voluntatis, ergo &c. Resp. perfectio supplet imperfectionem voluntatis, quæ non est perfecta, quia si perfecta esset, volitio esset eadem realiter cum ipsa, ut est de voluntate, & volitione Dei, in 1. D. 2. sed virtualiter continere dicit perfectionem, quæ ex parte sua nullam includit imperfectionem, & hæc ponitur formaliter in Deo, non autem contentia formalis quæ imperfectionem notat. Dices, si continere virtualiter est maioris perfectionis absolute, quam formaliter, videtur, quod esset maioris perfectionis, quod Essentia diuina esset virtualiter bona, quam formaliter. Dico, supposito vno, scilicet, quod continere virtualiter distinguitur à re contenta essentialiter, scilicet passiuè, & tunc casus positus est impossibilis, quia contentum virtualiter notat imperfectionem, & dependentiam essentialem, & sic tu postea formaliter respondeas. Dicit enim Scotus in pr. de subiecto Theologiz, quod si bonitas esset virtualiter distincta ab Essentia diuina, virtualiter contineretur ab ipsa, & tunc sequerentur inconuenientia posita.

12. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad R. dicit, quod causa per se aliquando præceditur à causa per accidens, vel natura, vel origine, & exemplum datur de graui cadente super trabem, & tunc fractio trabis est causa per accidens descendus naturalis ad centrum ipsius grauis. Oppositum habet Scotus in 1. D. 2. q. v. probando quod Deus est intelligens, & volens, ait. Omni causa per accidens aliqua est prior per se, ergo &c.

Lucas. Resp. Hic bene se habet, & in primo loquitur absolute, quod datur aliqua per se causa prior prioritate perfectionis, & naturæ, sed non dicit vniuersaliter, quod omnis causa per se sit prior quacunque per accidens. Dices. Omnis causa per accidens reducitur ad causam per se, ergo nulla causa per accidens est prior causa per se. Dico, quod reducitur, vel ad causam priorem distinctam à causa per accidens, vel ad se ipsam ut est causa per se, quia inuenio thesauri est causa per accidens, & reducitur ad se ipsam, & est causa per se fodiendi, & quando inferitur, ergo nulla causa per accidens est prior, negatur absolute, causa enim per accidens, quæ reducitur ad se ipsam, bene est posterior causa per se, sed non oportet de causa per accidens, quæ reducitur ad causam per se distinctam, exemplum est de fractione trabis, quæ est causa per accidens motus ipsius grauis descendens, attamen est prius natura, quam sit causa per se, scilicet antequam ipsa grauitas capiet tale

ralem motum. Replicabls, Cur ergo reducitur ad causam per se? facilis est solutio, quia nullo modo haberet rationem causæ, nisi propter causam per se.

13. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 25. q. v. ad A. dicit, quod malum est quid priuatiuum. Oppositum videtur habere in D. 7. D. 41. lib. 2. & in 3. D. 30. scilicet, quod malitia sit aliquid ens posituum, vt patet de iustitia, ergo &c.

Lucas. Resp. Malitia, vel malum dupliciter sumitur; primo, vt habitus iniustitiz, & sic est quid posituum acquisitum ex frequentatis actibus; secundo vero proprie, & formaliter dicit tantum carentiam boni, & sic est, quid priuatiuum, vt patet à Scotò infra D. 49. ad argumenta.

XXVI. DISTINCTIO QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 2. D. 26. q. v. arguendo in positionem, ait. Gratia est realiter cum gloria. Oppositum sic patet ad sensum; nam gratia est remouibilis a subiecto, scilicet quando peccas mortaliter, & gloria habetur in patria.

Lucas.

Resp. arguitur se habet Doctor, aut vt ait ipse in litera, vel est dispositio ad gloriam; vnde sufficit, quod proposito disiunctiua saltem alteram partem veram habeat. Dices, ad Rom. 6. in fine cap. Gratia autem Dei vita æterna

&c. si sic, ergo est eadem realiter cum gloria, Gratiam inquam bifariam sumi, primo in via, secundo in patria, ista quæ est in patria, est eadem realiter cum gloria, non quæ in via. Vel de gratia dicas, quod initiatiue dicitur gloria. Et ad sententiam Pauli aliqui dicent, quod h. Gratia, sumitur ablatiue, & sequitur ibi in litera, scilicet in Christo Iesu domino nostro, scilicet est vita æterna.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 26. q. v. ad A. inquit, quod habitus, scilicet gratia primo est in potentia, quam sit in essentia. Oppositum per eum ait Dionys. lib. Eccllesiasticæ Hierarchiæ, scilicet res eo modo quo exeunt à Deo, eodem reducuntur, ergo &c.

Lucas. Reip. Supposito de mente Sco. quod potentiz animæ sunt idem realiter, & distinctæ formaliter, dico ad auctoritatem, quod cum sint idem realiter ita potentiz sicut essentia exeunt. Vel dicas, quod est vera de extremis productiuis in diuersis personis, non autem in ijs, quæ sunt in eodem supposito. Vel dic, quod essentia prius exit, scilicet anima à Deo, vt a causa efficiente, & reuertitur ad Deum, vt ad causam finalem, & id per cognitionem, & amorem, at huiusmodi cognitio, & amor prius est in potentia, & sic prius potentiz reuertuntur. Aliter, exire à Deo dupliciter, vel per effectiuitatem, vel per auersionem, effectiue, passiue ipsa essentia, auersiuè ipsæ potentiz, & in hoc secundo modo intelligitur Dionysius & ita

& ita per ipsas potentias debet reuerti. Dices. Si anima prius exit, ergo prius debet reuerti. Resp. quare. Replicabis. Scotus D. 17. 1. ait quod gratia est quædam forma, vel decor in anima per quem est accepta Deo, ergo &c. Resp. quod gratia est principaliter in potentia, & est principium actus meritorij, vt elici potest ex 29. & 32. 4. Et cum talis actus, scilicet operatio sit in voluntate, ideo principaliter gratia in ipsa ponitur. Dices Gratia est forma determinans ad agendum, sed essentia est indeterminatio, quam potentia, ergo prius &c. Resp. cum gratia determinet ad operationem gratuitam, ideo in determinatione proxima potentia determinatur, & longinqua, essentia. Subinferes, forma debet poni in principali agente, & non in instrumentali, & anima est principale agens per Ansel. de Concor. cap. 19. & Potentia, sicut instrumentale, ergo. Antecedens tenet de instrumento extrinseco, scilicet de arte fabrilis, quæ debet poni in principali agente, & non in ipsa ferra, vel malleo, sed non est verum de instrumento intrinseco, quod non distinguitur realiter ab ipsa essentia; imo ipsæ potentiz dicuntur principia, quibus anima exit in actum, & etiam dico ipsas principia immediata operationum. Replicabis. Respexit Deus ad Abel, & ad munera eius, ergo videtur, quod primo essentia, & deinde potentia acceptetur. Duplex est acceptatio Entitativa, & sic nihil odisti eorum, quæ fecisti. Altera gratificatiua. Venite benedicti patris mei, de prima equaliter omnia, de secunda potentia primo. Vel dic, quod duplex est acceptatio in generali, & in speciali, & est eadem cum prima; principaliter ergo potentia, quia per operationem &c. & per potentiam anima, & ad dictum Gen. inquam, quod actus exterior non acceptatur, nisi quia interior, nec interior, nisi quia potentia, cuius est talis actus elicitus, vel imperatus acceptatur, & sic patet de mente Scoti, quid sit dicendum in ista D. 26. lib. 2.

XXVII. DISTINCTIO, QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

v. Iacobus.

SCOTVS lib. 2. D. 27. ad A. dicit, quod Gratia est formaliter virtus. Oppositum sic videtur haberi, sicut se habet lumen naturale, ita & supernaturale; sed lumen naturale, respectu virtutum naturalium, non est virtus naturalis, ita lumen supernaturale respectu virtutum supernaturalium non est virtus.

Lucas.

Resp. Negando similitudinem, nisi velis excludere charitatem, & tunc argumentum non est contra Scotum, quia verum est, sicut lumen non est color, quod etiam gratia non est fides, nec spes, licet bene charitas dicatur.

v. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 27. q. v. ad A. ait quod gratia est formaliter virtus, quæ est charitas. Oppositum videtur concludi per ipsum luc, quia si vult in hac Dist.

Dist. quod gratia, & charitas distinguantur formaliter, non vt est distinctio inter subiectum, & passionem, quæ dicitur mutua, sed vt inter superius, & inferius, quomodo erit gratia formaliter? ergo &c.

Luc. 11.

Resp. Quod li formaliter sumitur multipliciter, vt patet apud formalistas. Ideo in proposito capitur realiter, & bene sequitur postea distinctio formalis, quicquid dicant negantes talem distinctionem apponi, & sic restat, quod sit gratia charitas. Contra, quæ habent subiectum distinctum realiter, & ipsa distinguuntur realiter, sed gratia, & charitas sunt sic ergo. Neganda est minor. Replicabis. Gratia præuenit charitatem, ergo non est eadē ex Aug. in 2. lib. de prædestinatione Sanctorū. Dico, quod Augustinus vult gratiam charitatem in nobis, præuenire imitandē, ergo non sunt idem, non valet sequela. Dices. In Deo est charitas, vt ait Iohannes, & non gratia cum dicat quid impericū secundum Scotum in hac Dist. ergo. Solutio facilis. Duplex est gratia, creata, quæ est cum limitatione, alia increata, quæ infinita dicitur, & sic tollitur difficultas, quod gratia est virtus, & virtus est, quæ est charitas; quia aut moralis, aut heroica, aut theologica, si dicatur, quod moralis, ergo, & virtus, quia virtus moralis est habitus elementarius in medio existens, quoad nos determinata ratione, vt sapiens determinabit; at virtutes, potentie, & habitus ponuntur in anima, & virtus moralis est habitus, ergo in anima, & sic patet, quod est virtus. Si autem dicatur, quod est heroica, etiam si bi torré posset applicari, quia habetur. Heroicorum, quod dicitur virtus diuina, quæ opponitur bestialitati, & sic est habitus inclinans contra carnis appetitum. Videas hic Petrum. Dicitur autem verē virtus theologica secundum Scotum, cum non sint nisi tres, ergo iam dictum est, quod non est distincta à charitate, vt bene in litera dicit. Vtraque enim secundum Doctorem, & vt videtur haberi per Aug. 15. de Trin. cap 18. distinguuntur filios regni à filiis perditionis, & quæcunque excellentia charitati tribuitur, competit etiam gratiæ. Item ad probandum, quod sit virtus theologica capio diffinitionem Magistris & Augustini. Virtus est bona qualitas mentis, qua recte viuatur, & qua nullus male vitur, quam Deus solus in homine operatur, estque diffinitio communis virtutibus theologis, quod autem dicatur virtus Theologica, quæ est charitas sumo argumentum D. Thomæ. Cui competit diffinitio, & diffinitum, at diffinitio charitatis gratiæ competit, ergo prob. min. quia charitas est excellentissimum donum, & ipsum solum diuidit inter filios regni, & perditionis, & idem facit ipsa gratia, ergo. Item, Gratia est habitus, non virtuosus, ergo virtuosus, ergo virtus, non prima, nec secunda, quia possent manere sine ea, ergo tertia; & sic dicitur charitas, quæ non distinguitur realiter, quia tunc altera superflueret, ergo erit gratia in cælo, & gratia perfecta. Dices. Si idem sunt, cur Scotus modo isto nomine, scilicet gratia, modo alio eas uominat? *Resp.* Scoti est, quod non differunt per aliquod absolutum, sed relatione, & ratione. Dicitur enim gratia, in quantum Deus habet hominem gratum, ita quod gratia Deum respicit in ratione diligentis, & acceptantis ad vitam æternam, & non in ratione diligibilis. Vnde vnum notabile inquit Doctor subtilis, quod non dicitur gratia quodcunque, propter quod Deus diligit, quia tunc Essentialia diuina posset dici gratia in filio, quoniam propter eam diligit Deus pater filium. Dicitur verò charitas respectu inferioris ad superiorem, & contra est de gratia, quia habens charitatem habet Deum carum, & dilectum, & ipsa respicit Deum, non vt diligentem, sed vt diligibilem.

82 XXVII. Dist. quæst. vnica, lib. secundi.
 præ omnibus alijs, Sub diuersis, ergo respectibus sic, & sic vocatur, licet
 idem sit, quia charitas dicitur a caris grecè, quod latinè dicitur gratia,
 ideo benè idem. Multa alia potes videre in S. Thoma, Scoto, & Pelbarto.

XXVIII. D I S T I N C T I O, Q V A E S T I O V N I C A. L I B R I S E C V N D I.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 2. D. 28. in argumento contra D. Bonau. deducit eum ad tale inconueniens, quod si quis tenetur seruare præcepta ex charitate, ita quod sit sic ligatus seruare, & non seruans mortaliter peccat, ergo, dicit ipse, existens in peccato mortali, & seruans præcepta aliqua, peccat mortaliter imo, ait Scotus, hoc est Peruertere eos, qui peccatum mortale commiserunt, vt nullum bonum ex genere operentur ad quod aliàs sunt adstricti. Oppositum huius deducitur sic. Dare elemosinam propter libidinem, est opus bonum ex genere, & tamen mortaliter peccat, ergo non videtur ratio, & inconueniens sequi contra D. Bon.

Lucas.

Resp. Bonum ex genere sumitur dupliciter; primo, vt tantum præcisè transit super obiectum debitum; secundo, vt transit super obiectum debitum secundum rationem, includat quæ omnes morales circumstantias debitas, vel saltem non includat circumstantiam oppositam, vt repugnantem debitz circumstantiz, & sic non mortaliter peccat. Imo ait Scotus, quod quis potest esse in charitate, & facere aliquod opus præcepti ex naturali mansuetudine, & non motus ex charitate, & tamen per tale opus non meretur, nec attingit vltimum finem, ratio est, quia non sufficit suppositum habens charitatem, sed requiritur, quod opus sit productum à charitate ad hoc mouente, svt videre est in 4. D. 17.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 28. q. v. in positione Bonau. ait. Hoc dicere est peruertere eos, qui semel commiserunt peccatum mortale, & nullum opus &c. Oppositum videtur habere Paul. ad Hebr. 6. Vbi ait Impossibile est eos, qui semel prolapsi sunt, vsque ibi Per penitentiam denuo renouari.

Lucas.

Resp. Dictum Scoti militat ex positione illa Bonau. quando verò dicitur à Paulo &c. capitur ibi Impossibile, pro difficili, vt ibi. Impossibile est diuitem intrare in reg. cæl. Vel quando dicitur li. Per penitentiam renouari, idest rebaptizari, & hoc impossibile, quia tale sacramentum est irreiterabile. Erat enim quædam heretica positio Nouatiana, quæ dicebat, quod semel illuminatum, & postea lapsum, impossibile fieri ad penitentiam reuerti, & fundamentum (ni fallor) erat dictum Pauli mox citatum. Ideo refellit ur Scotus, vt patet intuenti.

3. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 28. arguendo in Hen. ait Voluntas non potest habere simul distinctos consensus. Oppositum sic patet. Voluntas enim sine in eodem tempore potest velle Deum propter se, & proximum propter Deum,

XXVIII. Dist. quæst. vnica, lib. secundi. 83

& tamen sunt distincti consensus, vt patet in 1. D. 1. q. 3.

Lucas. Resp. Si verba Scoti rectè citentur, & littera non truncetur, omnia bene se habent, quia in eodem tempore non possum velle hoc peccatum, & illudmet reicere, scilicet habendo oppositum velle; bene autem possum, habere duos consensus, vt supra citatum est, & sic enodatur dubium.

4. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 28. dicit, quod liberum arbitrium non potest ex se cauere peccatum mortale pro statu isto. Oppositum sic videtur. Nam liberum arbitrium est liberum ante, & post, loquendo de nostro, ergo potest cauere peccatum mortale.

Lucas. Resp. Distinctio videtur apposita de peccato in littera, vel pro deformitate, quæ actui elicitò deberet inesse, vel pro reatu manente post actum elicitum, donec per penitentiam deleatur. Dicit Scotus, quod secundo modo non potest ex se cauere omne peccatum mortale sine gratia, quia anima sine gratia aliquo peccato maculatur, originali, vel actuali, scilicet mortali, vel veniali, à quo per gratiam liberatur, & hoc videtur tacite dicere, scilicet post quam homo peccauit, at in statu innocentie fortè poterat vitare ex se omne peccatum. De potentia ergo Dei ordinata non potest homo ab obligatione pænæ liberari absque infusione gratiæ. Aliter de absoluta; posset enim Deus remittere alicui peccatum, scilicet talem obligationem pænæ sine infusione gratiæ. Videas Scotum in 4. D. 1. q. 6.

XXX. XXXI. XXXII.

D I S T I N C T I O.

Q V A E S T I O V N I C A.

LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 1. D. 30. ad A. 3. art. videtur concedere circulationem in causis æquiuocis, quando quærit, qualiter caro inficiat animam. Si enim anima causauit illam infectionem in carne, & ex carne causatur in anima vitæque est causa æquiuoca, & videtur quod totalis, & difficile videtur intellectui. Oppositum videtur habere Arist. multis in locis, & iste etiam negat huiusmodi circulationem.

Resp. Scotus hic se habet dubitatiuè, vt videtur in tertio articulo, sed vt literaliter dicam, quando ait Scotus. Si enim anima causauit &c. scilicet quo ad Adam intelligitur, & quando subditur, & ex carne in anima, intelligitur quo ad posteros, & sic tollitur circulatio. Si enim anima Adæ inficeret eius carnem, & caro illius animam eius, tunc circulus daretur.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 1. D. 30. ad B. dicit, Peccatum originale formaliter est carentia iustitiæ originalis debitiæ. Opositum videtur habere ipsemet adducendo Sanctos dicentes, ipsum fore concupiscentiam, vt habetur apud Magistrum in littera.

L 2

Resp.

Lucas. Resp. Concupiscentia dupliciter sumitur; primo, in parte sensitua; secundo in appetitua, de prima non intelligit, at de secunda, quæ in paruulis dicitur prouisa priuatiue. Dices, per Scotum hic. Concupiscentia est materiale peccati originalis, ergo. Verum est, id est effectus consequens ipsum peccatum primo modo, & non secundo modo capiendo concupiscentiam. Replicabis. Videtur Doctor sibi inconstans dicendo peccatum originale fore formaliter carentiam iustitiæ originalis, quia D. 28. Scotus habet, quod peccatum, & gratia non opponuntur formaliter priuatiue. Hoc idem potest elici ex intentione eius in resp. ad argumenta, quod existens in puris naturalibus non haberet peccatum originale, & tamen esset carentia iustitiæ originalis. Et etiam D. 1. 4. q. 6. quod Deus posset remittere peccatum originale absque infusione gratiæ, quod non esset, si priuatiue formaliter opponeretur. Resp. aliqua opponi priuatiue formaliter dupliciter, primo, mere priuatiue ex natura rei, ut habitus, & priuatio eius, quibus intrinsecè ex natura rei repugnat vnum corrupti per aliud, & necesse est semper alterum inesse, cum immediate circa idem sint opposita. Alia priuatiue, sed non merè, at ex sola ordinatione alicuius voluntatis superioris, & sic originale peccatum priuatiue opponitur iustitiæ originali prius acceptæ. Sed vnum nota, quod si capias iustitiam originalem, & carentiam illius, ista bene opponuntur formaliter, & iustitia originalis, & peccatum originale tantum ex determinatione diuinæ voluntatis, & sic carentia iustitiæ originalis ex ordinatione diuina dicitur peccatum originale, formaliter iustitiæ originali opponitur, & non remittitur nisi per infusionem iustitiæ originalis, quod veritatem dicitur habere, si à Deo ita esset statutum talem carentiam formaliter de peccato originali, quod vel per iustitiam originalem, vel aliquid æquale si fuisset remissibile; sed quando per iustitiam originalem tollitur peccatum, & carentia iustitiæ, & quando per gratiam remittitur, tantum peccatum reicitur, sed restat carentia iustitiæ originalis, licet ipsa non dicatur, nec dici possit peccatum.

3. **Iacobus.** Scotus lib. 2. D. 30. ad F. dicit, quod non ita perfecte, quantum ad aliquam conditionem accidentalem gratia coniungit vltimo fini, sicut iustitia originalis. Oppositum ibidem ad F. ait. Simpliciter enim perfectius, & eminentius gratia coniungit vltimo fini, ut fini, quam iustitia originalis. Ista sunt verba Scoti, quid ergo?

Lucas. Resp. Superius tenet Scotus, quod gratia est idem, quod charitas; hoc supposito, dicitur, quod gratia facit nos Deo gratos, & per illam meremur, & forte per iustitiam originalem non merebamur, licet enim (ut ait Scotus) accidentaliter, id est pacifice, & delectabiliter nos fini coniungat; tamen ut notat Doctor in 2. D. 3. q. 3. litera D. Gratia excedit iustitiam originalem, & ratio in promptu est. Gratia enim neque cum interiori, neque cum exteriori peccato manet, quæ admodum potest iustitia originalis manere. Exemplum. Si Adam tantum peccasset peccato interiori fuisset recuperabile, ut patet de virginitate interiori; quæ recuperari potest, non tamen exterior. Excedit etiam, quia iustitia originalis coniungit vltimo fini, ut conuenienti, & delectabili, gratia verò, ut bono honesto, & sub ratione absoluta, & non in ordine ad aliud. & ita patet quid dicendum.

4. **Iacobus.** Scotus lib. 2. D. 30. ad argumenta 3. q. dicit, quod in ipso semine est vis actiua produciendi filium. Oppositum habet D. 18. huius ad l. vbi ait. Dico igitur quod nullum semen, nec aliquid in semine est principium generationis, vel vltimæ formæ.

Resp.

Lucas. Resp. Scotus hic intelligit remotè quia in instanti generationis cõpositi, tunc semen nõ est, & vt ait Scotus D. 18. in virtute non entis nihil fit, videas ibi alias ratione. Vel dicas, si ibi est aliqua vis, instrumentaliter tantum est, licet enim dicat Galenus in semine esse virtutem diuinam, non enim agit semen ad perfectam generationem filij, scilicet quando verũ est dicere, Adam est, quia tunc agit virtus diuina, quæ infundit animam. Licet nihil fiat in mundo absque beneplacito diuino, & hoc videtur consonare illi D. 18. quod semen non est principium vltimæ formæ, quæ in nobis dicitur anima intellectiua, in brutis sensitiua, & in plantis vegetatiua. Dic consequenter.

XXXIII. DISTINCTIO. QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI:

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 33. ad A. videtur assentire positioni illi, quæ sustinet pueros nulla pœna sensus puniri, nec exteriori, nec interiori. Oppositum videtur habere Aug. in Enchiridion qui adducitur à Scoto, vel in lib. de fide ad Petrum. Ait enim firmissimè tene, & nullatenus dubites, qui sine Sacramento Baptismi de hoc seculo transeunt æterni ignis supplicio esse puniendos.

Lucas.

Resp. Responderi posset, quod Sco. hic recitatiuè se habet & non categorice; sed propter verba Augustini dicendum est, quod Aureolus vult paruulos sine baptismo decedentes habere penam interiozem, scilicet dolorem, non illum, qui à Deo infligitur pro peccato, scilicet actuali, sed voluntarium dolorem de amissione tanti boni, scilicet visionis diuinæ. At id nequit esse, quia pœna interior, idest tristitia est de his quæ nobis inuitis, accidunt, vt ait Aug. 14. lib. de Civ. Dei, sed paruuli nihil inuitè, nec contra Dei voluntatem appetunt, ergo non interiori pœna puniuntur; neque exteriori sensus; quæ est opinio Domini Greg. Arimin. qui accipit illud Aug. dicentis. Paruuli pœnam vltimam puniuntur. Sed videtur contra hunc esse illud Apocal. Quantum glorificauit se homo & in delicijs fuit, tantum date ei tormentum, & luctum. Et in Despect. habetur, Secundum mensuram delicti erit, & plagarum modus. Modo paruuli nullam delectationem inordinatam habuerunt, quia nedum vñum quomodo debet quis puniri, in quo non peccauit? Dices, Aug. ait, igne punientur. Resp. S. Bonau. quod Aug. volens destruere heresim Pellanorum dicentium. Paruulos nulla pœna puniri, excessiuè loquendo, scilicet volens inducere eos ad fatendum aliqua pœna puniri, ideo ait. Igne puniri. Vel aliter secundum Doctorem subtilem. Verum est dictum Aug. in sensu diuiso, non composito, scilicet puniuntur illo supplicio, quod est in æterno igne, & tale est priuatio visionis diuinæ. Vel sub alijs verbis, Punientur igne, vt dicit circumstantiam loci, non circumstantiam

86 XXXIII. Dist. quæst. vnica, lib. secundi.

tiam efficientis punitionem, & dolorem. Contra. In die iudicii, statuet oues à dextris, hedos à sinistris, illis. Venite Benedicti. Iste, maledicti in ignem æternum. Pueri illi non cadunt sub prima, quia, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in Regnum Dei, Ergo sub secunda, si sic, ergo pœna sensus punientur, & quod pœnam damni habeant, patet, quia visione diuina priuantur. Resp. quædam positio ait. Venient enim, & non iudicabuntur, & si iudicantur, non prima Ven. bened. at secunda. At ista non videtur eis competere, quia inquit Dominus, Exuriui, sitiui &c. & talia paruuli exercere nequibant. Dices, Paulus dicit. Omnes nos oportet manifestari ante tribunal Christi. Dicunt isti, quod verum est de adultis, at hæc topica locutio videtur. Alia responsio, quod non solum duas, sed tres faciet sententias. Instabis Duæ tantum notantur in scriptura. Dicerent isti, negando sequelam. Nam multa, & alia signa fecit Iesus, quæ non sunt scripta. Etiam, non sequitur. Hoc non est scriptum in hoc libro, ergo non est, per locum topicum, vbi habes, quod non valet destructiuè, at solum constructiuè. Secundum Scotum, est dicendum, Pueros sub secunda sententia teneri, & in illa duo sunt notanda. Primum, quod ponitur pœna damni, secundum, pœna sensus. Ait enim, Ite, ecce pœna damni, sub qua omnes continentur; maledicti in ignem æternum; Ecce pœna sensus inflicta pro peccato actuali, & conformiter ad pœnam sensus dicitur. Exuriui, sitiui, nudus eram &c. Si quæras post resurrectionem, quo ibunt paruuli. Hoc determinare non audeam, at consule Doctores opiniones referentes.

XXXIV. XXXV. XXXVI. XXXVII.

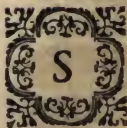
D I S T I N C T I O,

Q V A E S T I O V N I C A.

LIBRI SECUNDI.

1. Iacobus.

Lucas.

COTVS lib. 2. D. 34. ad A. dicit, quod Gratia est causa contingens respectu rectitudinis in actu. Oppositum habet in 1. D. 17. vbi vult, quod habitus sit causa merè naturalis, & de necessitate naturæ agens.

Resp. Non accipit Scotus hic causam contingentem, vt distinguitur contra agens a natura, sed quia non necessario determinat sibi rectitudinem in actu, quod scilicet si sequeretur destructio in rectitudine actus, & corruptio, quod etiam sequatur destructio gratiæ, cum gratia enim stat peccatum veniale, & tamen veniale peccatum priuat aliquam rectitudinem de necessitate. Vel aliter dicas, Gratia sumitur dupliciter per se, vel cum voluntate ipsa vidente, si primo modo est agens merè naturale respectu rectitudinis in actu, si secundo modo, vt voluntas vtitur tali habitu, & est in eius potestate vti illo, & non vti, talis effectus proueniens dicitur contingens

tingens, & sic euellitur contradictio in litera Scoti.

2. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 34. ad B. ait Voluntas enim libera debetrix est, vt omnē actū eliciat conformiter regulæ superiori, scilicet secundum diuinum præceptum. Oppositum videtur habere Scotus supra D. 7. qui eo loci videtur dicere, quod datur actus indifferens, & hic apparet negari.

Lucas. Resp. Doctor noster hic loquitur de actu voluntatis respectu præcepti diuini, vt patet in litera, & superius loquitur de actu absolute, & tollitur dubium.

3. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 34. infra L. Ideo merito circa secundum quæstum, ait. Potest dici, quod voluntas est totalis causa, & immediata respectu suæ volitionis, quod quinque vijs probat. Oppositum deducitur ex Scoto alibi quod requiritur altera causa, ait enim, ex Augustino ex cognoscente, & cognito gignitur notitia.

Lucas. Resp. Videtur enim error Pellagianorum voluntatem creatam dici totalem causam suæ volitionis. Dices ergo Scotus conuenit cum eis in hoc, & quia habet. Potest dici, quod signum adhærentiæ est. Resp. Non assentit eorum positioni Doctor. Replicabis. Non soluit rationes. Resp. Si non hic, fortè alibi soluit, nec sentit cum eis, imo ex 4. ratione hic elicitur, quod Deus sit totalis causa volitionis. Dices. si sic, ergo voluntas nostra non causabit volitionem. Potest hic dici dupliciter; primo, quod Deus est causa volitionis partialis principalis, & voluntas altera, licet possit esse causa totalis, si vellet, vt Franciscus, & quam plures sentire videntur. Alia resp. Voluntas enim Dei, & nostra dicitur totalis causa volitionis. Contra. Idem non dependet à duabus causis totalibus, vt videre est in 1. D. 2. Fateor id verum esse in causis non essentialiter subordinatis, quia tunc posset effectus esse, & non esse; non sic in causis essentialiter subordinatis. Voluntas enim Dei, & nostra in eodem instanti naturæ voluntatis eundem effectum, & talis dicitur totaliter à Deo, & à voluntate mea, & sic patet ad principale, quod si Pellagius vellet intelligere Deum nullo pacto concurrere ad volitionem nostram, quod erraret. Mens enim Scoti est, quod vel Deus sit totalis causa, vel partialis, vt videri potest, vel quantum ad esse naturæ, vel meriti, primo modo potest concedi, & secundo modo non.

4. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 34. ad R. ibi. Contra &c. ait. Homo sapiens tenetur seruare præcepta Dei, & ideo non potest, eo auctore, alius esse deterior, nisi ipse peccet, & ita fiat non sapiens. Oppositum ait ipse ibidem ad R. per Aug. lib. 83. Q. 3. vbi dicit. Nullo homine sapiente auctore fit homo deterius, tanta enim est ista in homine culpa, vt in homine sapiente non cadat. quid ergo dicendum?

Lucas. Resp. Bene se habet Scotus, & vult, quod sapiens sic perseverans non potest esse prima ratio desiciendi alicui, quia tenetur (si verè sapiens sit) mandata Dei seruare, vt bene notat subtilis Doctor, & sic gloriatur auctoritas Aug. Voluntas enim sapientis est præstantior non sapiente, & quia diuina voluntas est in infinitum præstantior, ideo nequit esse prima ratio desiciendi alicui. Dices. Sapiens me subuertit, vt occidam aliquem, ergo non peccat? Talis non dicitur verè sapiens. Replicabis est Theologus, & Doctor &c. Resp. si veram Theologiam didicisset tale consilium non dedisset, hinc neque iustus, reclus, nec sapiens dici valer, cum initium sapientiæ timor Dei sit; & vt inquit Scotus. Licet sapiens sit, præcepta Dei seruare tenetur.

5. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 34. ad H. videtur sustinere, vt patet in argumento ad oppositum

38 XXXIV. Dist. quæst. vnica, lib. secundi :

positum, quod peccatum possit esse a bono, vt à causa. Oppositum videtur dicere. Iesus in Matt. cap. 7. Non potest arbor bona fructus malos facere &c.

Lucas. Resp. S. Thomas tenet bonum esse causam mali per accidens, vt li per accidens se tenet ex parte causæ, vt habet Arist. 2. Phys. t. 30. vt Policletus est causa statuz per accidens. Se potest etiam tenere causa per accidens ex parte effectus, vt casus, & fortuna sunt causæ per accidens, quia effectus tortuitorum sunt casuales, cum præter intentionem agentis eueniant. Ad sunt etiam multæ aliæ positiones, sed ista videtur probabilis, scilicet, quod ipsum peccatum, quantum ad actum substratum, & materiale, habet causam posituam, & bonam, at quo ad deformitatem non habet causam effectiuam, sed defectiuam. Dices, non capio, quomodo malum sit à bono, vt à causa, cum 1. de Generat. t. 51. Omne agens assimilat sibi effectum, & peccatum non assimilatur bono, ergo &c. Amplius quicquid est a bono, vt ab efficiente, est ad bonum, vt ad finem, peccatum non est sic, quia deordinat à fine, maior patet 5. Methap. 2. &c. Phil. t. 30. Efficiens, & finis sunt sibi inuicem causæ. Iam solutum est dubium, quomodo à bono peccatum, vt à causa sit. Ad Arist. autem, inquam primo, quod quando similitudo est inter causam, & causatum, in vniuersis tenet, hic autem non est causa efficiens, at bene causa deficiens. Et ad illud, quicquid est à bono, scilicet efficiente, & non deficiente, est ad finem debitum, sed si sit ab efficiente, non efficiendo, at deficiendo, non est ad finem debitum. Sed quia videtur facere difficultatem dictum Saluatoris, Doctor dat per pulcrum glosulam. Non potest arbor &c. dicit Scotus, quod tunc Christus arguit hypocritas, inducens eos ad conformandos fructus, idest actus exteriores, arbori, idest actui interiori, & sic patet quid sit dicendum.

XXXVIII. DISTINCTIO, QUÆSTIO VNICA. LIBRI SECUNDI.

t. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 38. in argumento ad oppositum, ex Augustino. & Magistro videtur sustinere intentionem fore actum solius voluntatis. Oppositum sic videtur deduci: quia agens per se propter finem, agit ex intentione, legitur enim communiter, Quicquid agis, prudenter agas respice finem, & multa sunt per se agentia, præter voluntatem, &c.

Lucas.

Resp. Exponit se Scotus in litera, vnde vult, quod li intentio, capiatur dupliciter, primo generaliter, & sic omne agens propter finem, agit ex intentione, siue habeat a se, siue ab alio, quod tendat in obiectum. Secundo, capitur proprie pro eo quod ex se tendit in aliud, & non ducitur in illud, sed semet ducit & hoc modo est solius voluntatis

et, quia secundum Damas. cap. 23. Appetitus non liber ducitur, sed non ducit, & ita est de omni potentia naturali applicando, ergo dico, quod primo modo competit intentio potentie cuiuslibet, scilicet tendere in obiectum, at secundo modo, tantum voluntati. Vnde voluntas, fructio, & intentio dicunt eundem actum aliter, & aliter. Voluntas respectu finis, & mediorum, fructio præcisè respectu finis perfecti, scilicet in patria, & imperfecti, scilicet in via. Intentio respectu finis non habiti, sed solum præsentati. Ita etiam datur alius, scilicet visus, quo tendimus in creaturam, vt in prima deueniendi ad finem perfectum.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 38. infra B. ait quod primam visionem non causat intentio voluntatis copulans, vnde videtur velle, quod saltem secundà possit causare. Oppositum sic deducitur. Prima enim visio causatur ab obiecto, & potentia, etiam secunda videtur causari, scilicet à potentia visiva, & obiecto visibili.

Lucas. Resp. Nulla prima visio causatur à voluntate immediatè, ita, quod simpliciter dependeat à voluntate, in essendo. omnis talis ab obiecto, & potentia visiva pender, si verò capiatur causare improprie, vt idem est, quod firmare talem potentiam in tali obiecto, vt quando voluntas mea imperat potentie visivæ tale obiectum videre, talis visio dicitur, quasi suo modo causata. Nullo ergo modo prima visio à voluntate causatur.

XXXIX. DISTINCTIO QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECVNDI.

3. *Iacobus.* COTVS lib. 2. D. 39. resp. ad secundum ait, quod voluntas, vt potentia libera non necessariò vult commodum. Oppositum patet per Anselmum de Concordia cap. 26. & 44. vbi ait, quod voluntas comoda non velle nequit si sic, ergo necessariò.

Lucas.

Resp. Euaditur sic ista difficultas, primo, quod si secludatur à voluntate, volente commodum affectio iustitig, idest libertas, sicut videtur imaginare Anselm. de illo Angelo, conceditur, quod necessariò velit, at si libertas maneat cum affectio-
ne commodi, negatur propositio. Sed quia ista responsio videtur non ad mentem Anselmi, ideo aliter satisfit. Velle commodum dupliciter, vel actu elicito, vel appetitu naturali, si primo modo, vt est affectio commodi, voluntas, vel appetitus naturalis quicquid vult naturaliter, necessariò vult, vt patet in 1. D. 1. q. 4. & in 2. D. 6. q. 2. & in 4. D. 49. q. 9. & sic intelligitur dictum Anselmi, vel quo ad actum elicito, non vult necessariò, & dicitur libera libertate contradictionis respectu cuiuslibet obiecti, licet non sit libera libertate contrarietatis, nisi respectu aliquorum. Dices, per Aug. 13. de Trin. cap. 7. Certum est omnes velle beatitudinem, si est certum, ergo necessariò. Resp. quære. Vnde no-

ia, quod voluntas, vt libera est, non potest velle miseriam, nec potest nolle commodum, quomodo autem hoc sit intelligendum, consule Scotum 16. quol. bene dicentem.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 1. D. 39. resp. ad primum secundæ quæst. ait, Habitus intellectus practici dicuntur boni, vel mali propter convenientiam eorum ad voluntatem. Oppositum patet per ipsummet. quæst. vlt. Prol. vbi ait, quod notitia dicitur simpliciter practica, licet non sit actu directiva, sed sufficit aptitudo ad dirigendum, & per consequens sit simpliciter practica.

Lucas. Resp. Quando Scotus ait, quod habitus &c. non miscuit ibi li. actu, & ita potest solui difficultas. Attamen quidam Exponens ait, quod nunquam est notitia perfectè practica, nisi actu sit conformis voluntati, scilicet nisi eliciatur actus conformis tali habitui, idest notitiz. Dicendum, quod tunc loquitur de notitia perfectè practica, & non de simpliciter practica, quæ est in voluntate, tunc, non quando sequitur opus. Et aduerte, quod non indecet vnam notitiam vocari speculatiuam, & practicam, quando enim correspondet opus, vocatur practica, scilicet perfectè, quando non, dicitur speculatiua in respectu sermone. Dices, Scotus vult, quod bonitas pertineat ad intellectum super illud Ecclesiaste 7. Scit enim conscientia tua, quia, & tu crebro maledixisti alijs. Et etiam patet id de actibus conscientiz, qui sunt iudicare, & testificari, quæ omnia pertinent ad rationem, & intellectum ait Scotus. Datur responsio ad D. quod bonitas transfunditur magis ad intellectum practicum, quam speculatiuum. Dicat consequenter.

XXXX. DISTINCTIO.

QVÆSTIO VNICA.

LIBRI SECUNDI.

1. *Iacobus.*

SCOTUS lib. 1. D. 40. q. v. ad A. ait. Bonitas naturalis est perfectio secunda alicuius rei integrata ex omnibus sibi, & sibi inuicem concurrentibus, & tunc dicitur perfectè bonitas, vt habet Dion. de Diuini nomin. Bonum est ex perfectè, & causa integra, omnibus ijs deficientibus perfectè mala, & quibuldam conditionibus deficientibus non ita, sed mala etiam. Oppositum videtur habere Arist. in Methap. quia omne ens est bonum, ergo aliquibus, vel omnibus erit bona.

Lucas. Resp. de hac difficultate in litera Scotus se resoluit, non enim de illa bonitate, quæ convertitur cum ente, sed de ea, quæ habet malum oppositum loquitur, & ita bene iacet dictum eius.

2. *Iacobus.* Scotus lib. 2. D. 40. ad A. loquendo de bonitate actus moralis dicit, quod non est completa bonitas ex solo fine. Oppositum videtur sentire August. contra Macedonium cap. 3. Bonum opus intentio facit.

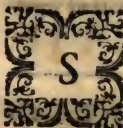
Lucas. Resp. Cū finis sit is, qui mouet agens, ideo notatur principalior pars pertinens ad bo-

XXXX. Dist. quæst. vnica, lib. secundū.

ad bonitatem actus, at simpliciter non est sufficiens, quia requiritur conuenientia ad causam, ad obiectum, ad formam, & ad modum, deinde circumstantiæ extrinsecæ, ut vbi, quando &c. Dices. Elicio actum secundum prædictas conditiones, ergo erit bonus moraliter. Resp. ad hoc, quod bonitas actus moralis, requirit conformitatem ad rationem rectam, ut habet Scotus q. ult. Prol. D. 7. 1. lib. & D. 33. lib. 3. & D. 14. lib. 4. q. 1. & quæst. 18. quod erit enim bonus naturaliter. Replicabis. Eliciam actum secundum rectam rationem, & ex bonitate finis, ergo erit bonus moraliter. Non tenet. Omnes prærequiruntur ad hoc, ut actus dicatur bonus moraliter, imo ait Aug. multi actus non possunt esse boni, etiam si propter bonum finem fiant. Posses hic dicere de bonitate meritoria, quæ est ex fine, quia actus dicitur meritorius in quantum est à charitate, & ipsa inclinat voluntatem ad actum elicendum propter finem vltimū. Scotus in 3. D. 28. & 29.

XXXVI. DISTINCTIO. QVÆSTIO VNICA. LIBRI SECUNDI.

1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 41. loquens de actu morali ait. Actus non est bonus moraliter, quia non est ex virtute. Oppositum videtur habere lib. 4. D. 14. q. 2. quod non est de ratione actus moralis, quod sit elicitus à virtute morali.

Lucas.

Resp. Virtus bifariam sumitur, primo pro habitu virtutis moralis, ut pro habitu iustitiæ existentis in voluntate; secundo pro habitu prudentiæ existentis in intellectu.

Actus verò præcisè à virtute morali non dicitur bonus, quia ablata tali virtute à voluntate, nihilominus si actus elicatur conformiter rationi rectæ, bonus dicitur moraliter. ult. quæst. Prol. D. 17. 1. In 2. D. 7. & 42. & in 3. D. 33. & in 4. D. 14. q. 2. & in quol. q. 18.

2. Iacobus.

Scotus lib. 2. D. 41. ad A. contrarians D. Thomæ, & S. Bonau. apponit dari actum singularem indifferentem moraliter, scilicet nec bonum, nec malum. Oppositum sensui patere videtur. Nam dat quis elemosinam, aut hic actus, vel bonus, vel malus est, si d bonus est, ergo.

Lucas.

Resp. Non aduersatur ijs Sanctis Doctor quoad vniuersale, sed quoad singulare, & id probat ex Arist. 2. Ethic. quia habitus iustitiæ generatur ex actibus iustis, atque non iuste factis. Actus enim potest vocari bonus bonitate naturali, scilicet quando datur elemosina propter debitum finem ad causam efficientem, & formam conformiter se habens, atque tamen bonus moraliter non dicitur (posito quod elicatur à virtute morali) quia possum elicere actum illum, qui non præsupponit in voluntate virtutem moralem, ergo erit malus, si bonus, ergo vituperabilis, nec sic, nec sic. Non est bonus, quia non est ab habitu morali, nec malus, quia dare elemosinam non est vituperabile. Et secundum istam positionem glossetur dictum Arist. 2. Ethic. Ex actibus bonis, &c. naturaliter, non iuste factis,

ut à superiori aguntur, & per consequens non dicuntur vituperabiles, ut patet ex Aug. in lib. 3. de lib. arb. & Ansel. de peccato originali, loquens de potentijs inferioribus ait. Dedisti nobis dominum, cui obedire non possumus. Ideo dicitur peccatum materialiter in alijs potentijs, scilicet actibus earum, quia tales actus non possunt esse primo boni, nec mali, sed praesupponunt actum elicitum voluntatis, cum dicat Aug. 3. de lib. arb. Peccandi est voluntas.

2. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 42. ad D. ait. Non possum intelligere bouem, nisi per propriam speciem eius. Oppositum habet in primo, ubi tenet, quod pro statu isto non potest aliqua substantia cognosci per propriam speciem.

Lucas. Resp. tripliciter dici potest, primo, quod recensitue libet ad mentem eorum, qui aiunt substantiam pro statu vie per propriam speciem cognosci posse; secundo, quod exemplariter se habuerit, ut inquit Arist. 1. Priorum, exempla damus &c.; tertio, vel id dixit, quia voluntas non potest velle quid lib ratione distincta, nisi fuerit praecognitum, quae praecognitio habetur per propriam speciem. Potes addere quarto, quod Scotus arguitue incedat hic, ut videre est.

3. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 42. ad F. infra, F. secunda in propositione ait. Intellectione existenti, licet non cognita, voluntas potest velle, & complacere in illo obiecto, & in eius intellectione. Oppositum tenet Pater Aug. Voluntas non fertur, nisi in cognitum.

Lucas. Resp. Clarum est dictum Aug. at modica distinctione sat est. Voluntatem complacere dupliciter; primo, ut in obiecto primo; secundo, in eo quo attingit tale obiectum; primo modo non potest velle lapidem, nisi praecognitum, at secundo modo, quando voluntas complacet sibi in tali lapidis intellectione, & firmat intellectum in ipsa intellectione, ipsa non dicitur praecognita; Dices. Voluntas non fertur &c. Verum est, ut de primo obiecto, vel respectu ut obiecto, & id potest patere in Deo. Voluntas enim Dei multa velle potest, scilicet contingentia, quae tamen ab intellectu diuino non sunt praecognita, ut habet Scotus lib. 1. D. 39. & q. 14. Quod. Sic etiam potest sibi complacere in intellectione alicuius obiecti actu non praecognita, & ita per hanc distinctionem conciliabis Doctorem D. Aug. contrarium non fore.

4. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 42. ad C. in tertia ratione ait. Quilibet intellectio habet sufficientem causam, id est memoriam perfectam. Idem asseuerat in primo, estque dictum Aug. ex obiecto, & potentia &c. vnde ab intellectionis causatione secluditur voluntas. Oppositum sic deducitur. Causans intensiorem, causat, & substantiam actus, ut patet à Scoto D. 17. 1. contra Gotfr. qui dicebat substantia actus à potentia est, intensio vero à habitu, quod voluntas causet intensiorem, patet; habita enim intellectione, voluntas firmat intellectum in ea, & ipsa fit intensior, ergo si intensio causatur à voluntate, & intellectio.

Lucas. Resp. Voluntas non dicitur causa causans respectu intensiōis ad intellectionem, at sic dicitur intendi à voluntate intellectio, eo quia firmat intellectum in contemplatione talis intellectionis, quod etiam patet de potentia visiva in coloris visione; ideo quia voluntas potest conuertere, & auertere à tali intellectione, hinc illa intellectio perfectior, & minus intensa, dicitur, sed non dicitur causatiua voluntas, quia per Doctorem in 4. D. 49. q. 9. & in 1. D. 1. q. 1. In cuius potestate est actio, & modus agendi, scilicet intensio, & remissio. Posset forte etiam dici à voluntate, quando est ab habitu, & potentia, tunc actus est perfectior, & quamuis in pri-

mo instanti naturæ; quando elicitur prima intellectio, scilicet, vt prior actu elicto voluntatis, dñi sit in potestate voluntatis, attamen intellectio continuata videtur esse in eius potestate, eo quia voluntas potest intellectui imperare, vt maneat in tali intellectu. Et sic posset dici, intellectiōem quo ad substantiam, & intensiōem ab intellectu esse, & voluntate. Dices. Non video, quomodo, quo ad substantiam causetur a voluntate, cum iam ita sit causata. Dico, quod quando talis intellectio continuatur, tandiu causatur, licet in illo primo instanti (vt dictum est) ab ea nequeat causari, attamen in alio bene potest, scilicet partialiter.

1. Iacobus. Scotus lib. 2. D. 42. ad 1. sustinet in rationibus ad oppositum auctoritate Sanctorum, & vsu, scilicet Ecclesiarum, quod peccatum sit in cogitatione, verbo, & opere. Oppositum videtur sentire Aug. circa primum, in 3. de lib. arb. cap. 15. Non est in potestate nostra, quin visis tangamur. Quo ad secundum ait Plato in Timæo Sermo datus est nobis ad exprimendum mutuz voluntatis indicia. quo ad tertium est Paul. ad Rom. 7. Non quod volo bonum, facio hoc, ergo peccatum non est in cogitatione; verbo, & opere. Et si alibi est, in voluntate dicitur esse ex Aug. lib. de duabus animabus. Peccatum nusquam est, nisi in voluntate.

Lucas. Resp. Vnica Distinctio tollit difficultatem. Peccatum sumitur dupliciter, formaliter, & materialiter, primo modo in voluntate, & secundo modo in cogitatione, sermone, & opere; & licet sermo in se malus non sit, potest tamen vsus eius malus esse, inquantum imperatur a voluntate, non secundum dictamen rationis, & sic materialiter est peccatum ibi, at si vsus eius sit secundum rectam rationem, vilo pacto potest ibi reperiri peccatum. Et quando Paulus ait. Non quod ego volo &c. Dicas, quod intelligit, quo ad primos motus, preecedentes actum voluntatis. Dicas similiter dicto Sancti Augustini, & sic patet, quomodo sit, & non sit ibi peccatum.

21

XXXIUM DISTINCTION

QUAESTIO VNICA

LIBRI SECVNDI.

1. *Iacobus.*

COTVS lib. 3. D. 43. ad D. ait Deus non potest odiri ab aliqua voluntate. Oppositum videtur deduci ex 1. D. 1. q. 4. vbi ait Doct. Subtilis quod adhuc non est probatum Num odium Dei sit possibile.

Resp. Scotus in 4. D. 50. q. vlt. aequaliter probauit, quod non potest odiri, & hic ait, quod non potest formaliter odiri, & reddit rationem. Etiam summum bonum est summe appetibile, at in 1. non fuit locus determinandi hanc difficultatem. Dices Ioā. cap. 15. qui odit me, odit, & Patrem meum; ergo odium est possibile. Tūc ad consequenter.

2. *Iacobus.*

Scotus lib. 2. D. 43. inquit. Peccatum in Spiritum Sanctum non est irremissibile simpliciter. Oppositum sic deducitur. Est enim quoddam peccatum, quod nec in isto, nec in alio seculo remittitur, & tale est in Spiritum Sanctum, ergo &c.

Lucas.

Resp. Quando quis est impenitens finaliter, sibi neque hic, neque alibi remittitur, vt patet ex Magistro sent. Carens penitentia comite, & quando habet illam veram, & perfectam, tunc est verum dictum. Scoti hic, Dices ex Aug. 1. tractat. Nullum peccatum est irremissibile. Resp. quæres. Replicabis. Si peccatum in Spiritu Sanctu habet comitem penitentiam, ergo nullum dabitur proprium peccatum in Spiritu Sanctu, quia extra etiam per penitentiam delentur. Dicendum, quod peccatum cum sit auersio à Deo, & conuersio ad creaturam, in quantum virtualiter auertit à Deo, & cedit in irreuerentiam alicuius personæ sic non auertit ab vna, quin, & ab alia, ac sicut dantur tres articuli respectu disparatū personarū, quis circa vnū, & non alium potest aduersionare, ergo quis in Spiritu Sanctu potest peccare, & præcipue quando opponitur principio remissionis, scilicet misericordie, quam sibi tollit ponendo iustitiam, & diffidit, secundo, quando corrumpit dispositionem ad remissionem in peccatore, scilicet diffidentiam de peccato, vt patet in 4. D. 16. q. 2. & ob id dicitur irremissibile.

96
XXXXIII. DISTINCTION
QVA EST IOHANNICA.
LIBRI SECVNDI.

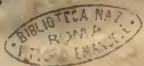
1. Iacobus.

COTVS lib. 2. D. 44. ad A. in argumento ad oppositum
tenet non esse potestatem quin à Deo, & firmat id per
Apost. ad Rom. c. 13. Non est enim potestas, nisi à Deo
& Magister in sit. Oppositum videtur dicere Ansel. lib. de
lib. arb. cap. 2. & 3. Possesse peccare non est libertas, nec
pars libertatis, scilicet quod liberum arbitrium est causa
peccati, at non est potentia peccandi, vt à Deo est, id est
non habet à Deo; vt sit potentia peccandi, ergo posse pec-
care non est à Deo.

Luar. Resp. Ansel. de lib. arb. c. 1. declarat, quod posse hoc non pertinet ad li-
bertatem, at in cap. 2. arguit contra hoc. At pro solutione inquam, quod
libertas sumitur dupliciter; primo, vt est perfectio simpliciter, & sic pos-
se peccare nihil est libertatis, secundo, vt includit limitationem, & sic
non dicitur perfectio simpliciter, & sibi posse peccare est libertatis. Po-
tentia enim peccandi aut dicit ordinem ad substratum, vel actum, & sic
omnis potestas est à Deo, cum illud dicatur quid positium, aut dicit or-
dinem ad deformitatem, & sic potentia peccandi non est à Deo, scilicet
carentia rectitudinis; nam, Perditio tua ex te Israel. Dices. Voluntas ser-
per deficit, & non per aliquid positium in ea, at in quantum est ex nihi-
lo, si sit defectibilis, non per aliquid positium in ea, ergo vt defectibi-
lis non erit à Deo, quia esse defectibile nihil positium dicit, & quod ni-
hil positium dicat, ex hoc patet, quia est ex nihilo. Dicendum; esse de-
fectibile dupliciter; primo, scilicet esse veribile in nihil, & id consequitur
omne creaturâ, quia ex nihilo; secundo modo, prout dicit deficere à rectitu-
dine data actui, & sic esse defectibile inest creaturæ liberæ per
aliquid positium; primo modo non. Si placuerit in hac
D. Optime dicentem Guglielmum Vorilionem legere
poteris; & sic ad laudem Dei, Immaculatæ Vir-
ginis Mariæ, & Sancti Patris nostri Francisci
terminatur iste liber, & primus. Om-
nia etiam hic scripta, & pariter
in primo subdantur Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ.

FINIS.

INDEX PROLOGI.

Modus legendi istos Indices pro iunioribus talis assignatur. Litera, D. signat Distinctionem numerus talem Distinctionem; Q. Quaestionem, numerus talem questionem. C. Contradictionem numerus talem contradictionem; F. Faciem, numerus talem faciem. Exemplum in Prologo q. 1. c. 2. f. 3. Exemplum in libro primo, & secundo. D. 2. q. 3. c. 4. f. 6.

A.

ACCIDENS habet duplicem habitudinem ad subiectum q. 3. c. 24. f. 19. Accidentia considerantur ut realia, & ut intentionalia. q. 3. c. 23. f. 19. Accidentia plura possunt esse in eodem subiecto. q.

4. c. 10. f. 33.

Actus elicited, & imperatus voluntatis an sit praxis. q. 4. c. 6. f. 31.

Actus appetitus sensus sine transitu ad extra an esse possit q. 4. c. 8. f. 32.

Actus humanus consideratur tripliciter, & an dari valeat, qui nec practicus, nec speculativus existat. q. 4. c. 19. f. 37.

Aliquid ens est irinum, & unum, an sciatur naturaliter. q. 1. c. 14. f. 6.

Angelus potest docere hominem de articulis fidei. q. 1. c. 17. f. 7. q. 2. c. 1. f. 9.

Analogus terminus pro significato principali sibi datur. q. 3. c. 38. f. 24.

Appetitus triplex concupiscibilis, irascibilis, & voluntatis. q. 4. c. 7. f. 31.

Appositio est triplex, exponitur locus Apocal. 10a: qui apposueris etc. q. 3. c. 37. f. 24.

Aspiratio duplex activa, & passiva datur. q. 1. c. 16. f. 6.

Aspiratio 4do a potentia multum differre noscitur. q. 1. c. 16. f. 6.

Attestantur aliqui animam sensitiuam in homine non distingui essentialiter q. 4. c. 35. f. 45.

Attributum est insimul formaliter, eidemque inest insimul per identitatem cum Essentialia. q. 3. c. 11. f. 14.

B.

Beati habent notitiam complexam, & incomplexam. q. 3. c. 17. f. 17.

Beatum omnia cognoscere bisariam intelligitur q. 3. c. 35. f. 24.

C.

CAUSA finalis quid sit, & an causa realis dicatur q. 4. c. 11. f. 34.

Causa intrinseca, & extrinseca a causato num aliquid recipiat. q. 4. c. 17. f. 36.

Cecus illuminatus supernaturaliter videt nibilo minus naturaliter q. 4. c. 18. f. 36. q. 3. c. 8. f. 13.

Circumstantia obiecti, vel finis, qua prima sit q. 4. c. 36. f. 46.

Cognitio intuitiva obiecti diuini, ut in intellectu creato, & diuino differunt. q. 3. c. 1. f. 11.

Cognitionis diuina respectu tria signa habent. q. 3. c. 33. f. 23.

Cognoscere extrema propositionis necessarie potest noscere medium necessarium essentialiter ordinatum inter illa. q. 1. c. 13. f. 5.

Conceptus quidam utriusque perfectior est non quidam utriusque q. 3. c. 13. f. 15.

Conceptus de Deo naturaliter possibilis haberi est conceptus entis infiniti. q. 3. c. 13. f. 15.

Conclusio practica in prima scientia non deducitur ex principiis speculatiuis. q. 4. c. 14. f. 35.

Continere virtualiter subiecto conuenire dicitur q. 3. c. 2. f. 11.

Continere duplex virtualiter, & occasionaliter q. 3. c. 19. f. 21.

Corpus humanum, ut subiectum medicine videtur continere passiones suas q. 3. c. 21. f. 18.

Crucifixus, mortuus, & sepultus, insunt Verbo ratione humanitatis q. 3. c. 22. f. 19.

Cui est nota aliqua potentia naturaliter eidem est notum naturaliter obiectum illius potentiae. q. 1. c. 9. f. 3.

D.

DELECTATIO non est praxis, at passio sequens operationem q. 4. c. 20. f. 37.

Demonstratio duplex in essendo, & in cognoscendo

N

scendo q. 1. c. 11. f. 4.
Dilectio Dei est praxis, an meritoria dilectio
praxis dici valeat. q. 4. c. 18. f. 36.
Dilectio Theologica, absque obice, aut est mer-
itoria, aut est fruitio in particulari. q. 4.
c. 26. f. 40.
Discursus est in Angelis, & in beatis q. 3. c. 41
f. 26.
Discursus non est in Deo, & quae de ratione
discursus. q. 3. c. 39. f. 25.
Dispositio alia naturalis, alia supernaturalis.
q. 1. c. 22. f. 9.
Docere hominem potest solus Deus. q. 2. c. 1. f.
9. q. 1. c. 17. f. 7.
Deus non potest esse subiectum accidentis. q. 3.
c. 23. f. 19. c. 27. f. 21.
Deus dicitur subiectum in Metaphysica. q. 3.
c. 25. f. 20. c. 30. f. 22.
Deus intelligit, ergo patitur, aut recipit, non
tenet. q. 3. c. 31. f. 32.
Deus quomodo habeat passiones demonstrabiles.
q. 3. c. 27. f. 21.
Deus est trinus, est propositio speculativa, non
practica. q. 3. c. 44. f. 28.
Deus potest causare in Angelo speciem represen-
tantem distincte essentiam divinam. q. 3. c.
8. f. 13.
Deus vult aliud a se, voluntas vult aliud a se,
quamnam est prima propositio contingens. q.
3. c. 16. f. 17.
Deus in hac vita cognosci non potest. q. 1. c. 3. f. 2
Deus ad extra liberè, & contingenter ope-
rat. q. 1. c. 10. f. 4.
Deus est trinus, naturaliter cognosci nequit.
q. 1. c. 13. f. 5.
Deus est trinus, an ab Angelo cognosci valeat.
q. 1. c. 17. f. 7.

E.

Effectus ducunt nos in cognitionem Dei,
 & quomodo. q. 3. c. 7. f. 13.
 Electio tribus modis considerari potest. q. 4. c.
 5. f. 31. c. 2. f. 29.
 Electio videtur esse impossibile. q. 4. c. 5. f.
 31. an circa finem c. 18. f. 36.
 Ens reale est obiectum nostri intellectus ex Sco-
 to. q. 1. c. 8. 9. f. 3.
 Ens infinitum est id, de quo, tamquam de
 primo noto, immediate cognoscuntur verita-
 tes. q. 3. c. 14. f. 16.
 Ens infinitum habet conditiones subiecti. q. 3.
 c. 15. f. 16.

Entis per accidentis qualiter est scientia. q. 3. c.
12. f. 14. 15.
Essentia divina est motus nostri intellectus. q.
1. c. 19. f. 8.
Essentia divina est, ista est prima veritas de
Deo. q. 3. c. 14. f. 16.
Essentia haec singularis est subiectum Theologiae
q. 3. c. 25. f. 20.
Essentia divina quoniam prius notitiam proprietatū,
quam quidditatum valeat causare. q. 3. c.
32. f. 23.
Essentialia quaedam à Metaphysico, quaedam
à Theologo considerari habent. q. 4. c. 27.
f. 41.
Essentialia videntur praecedere notionalia, &
immediatiora esse divinae Essentiae. q. 4. c.
29. f. 42.

F.

Fides nostra vera apparet ex longissima diu-
 turnitate, estque in se vera. q. 2. c. 3. f. 10
 Finis hominis naturalis, & supernaturalis. q.
 1. c. 15. f. 6.
 Finis quo, & finis gratia cuius. q. 4. c. 11. f. 34.
 Forma simplex subiectum esse nequit. q. 3. c.
 23. f. 19.
 Forma supernaturalis dupliciter consideratur.
 q. 1. c. 16. f. 6.
 Frui una, & non alia persona stat bisariam.
 q. 4. c. 25. f. 40.

G.

Grauius, & leuius habent principium sus-
 motus. q. 1. c. 21. f. 8.

H.

Habitus est quo se possumus, & potentia
 qua simpliciter possumus. q. 4. c. 13. f. 35
 Habitus non ponitur propter substantiam adus
 q. 4. c. 13. f. 35.
 Habitus theologiae non habet evidentiam ex ob-
 iecto. q. 4. c. 23. f. 38.
 Habitus theologicus diuiditur in habitum quo
 assentimus virtutibus theologicis, & contin-
 gentibus. q. 3. c. 5. f. 12.
 Habitus practicus est speculatiuus habitu nobilior
 q. 4. c. 9. f. 32.
 Habitus practicus, & speculatiuus circa idem
 obiectum esse potest. q. 4. c. 36. f. 45.
 Homo ex peccato non amisit imaginem Dei quo
 ad po.

P R O L O G I.

- ad potentias . q. 4. c. 22. f. 38.*
- Homoratione animæ continet felicitatem . q. 3. c. 29. f. 21.*
- Homo continet substantias abstractas quò ad conceptus communes sibi, & nobis . q. 3. c. 29. f. 21.*
- Homo an habeat inclinationem circa virtutes theologicas . q. 1. c. 7. f. 2.*

I.

- I***ncarnatio præintelligitur non præintellecta humanitate . q. 3. c. 22. f. 18.*
- Inferius continere veritates superioris verificatur . q. 3. c. 4. f. 12.*
- Infinium aliquid tripliciter asseritur . q. 3. c. 11. f. 14.*
- Infinisudo est in accidentaliter ordinatis . q. 3. c. 36. f. 24.*
- Infinisudo conceditur in actibus intellectus . q. 3. c. 36. f. 24.*
- Imago Trinitatis est in actibus primis, ut sunt secundis . q. 4. c. 21. f. 37.*
- In nulla scientia traditur ita distincta cognitio de non perse subiecto, sicut de perse subiecto . q. 3. c. 9. f. 13.*
- Intellectus possibilis perficitur quacunque cognitione, & ad quacunque inclinatur . q. 1. c. 16. f. 6.*
- Intellectus possibilis ad cognitionem ab obiecto, vel phantasmate, & intellectu agente mouetur . q. 1. c. 18. f. 7.*
- Intellectus agens videtur esse sufficiens agens ad intellectionem . q. 1. c. 20. f. 8.*
- Intelligere est quoddam pati, & si Deus intelligat, ob id pati non dicitur . q. 3. c. 31. f. 22.*
- Inter passiones ordo an valeat assignari . q. 1. c. 11. f. 4.*

L.

- L***inea visualis, vel numerus sonorus consideratur bisariam . q. 3. c. 12. f. 15.*
- Logica est scientia speculativa, non practica . q. 4. c. 1. f. 29.*
- Logica euidentiæ, & entitatem habet ab obiecto . q. 4. c. 23. f. 38.*
- Lumen gloriæ non negat Doctor subtilis . q. 4. c. 35. f. 35.*

M.

- M***edium ad ostendendum, quod quid est definitio subiecti dicitur . q. 1. c. 23. f. 9.*
- Medicina practica, & speculativa scientiæ vocatur . q. 4. c. 38. f. 46.*

- Medicine subiectum est corpus humanum . q. 3. c. 20. f. 18.*
- Metaphisicus perfectius lineam cognoscit, quàm Geometra . q. 3. c. 9. f. 14.*
- Metaphisicus multa essentialia de Deo cognoscit . q. 4. c. 27. f. 41.*
- Motio duplex mediata, & immediata . q. 1. c. 18. f. 7.*
- Musica est scientia practica, & subalternatur Arithmetica, quæ est scientia speculativa . q. 4. c. 14. f. 35. c. 24. f. 38. 39.*

N.

- N***atura definitio, eiusdemque interpretatio datur . q. 1. c. 21. f. 8.*
- Nobilissima scientia requirit nobilissimam subiectum . q. 3. c. 30. f. 22.*
- Notitia notionum, & obiectorum secundariorum an precedat omnem volitionem diuinam . q. 4. c. 29. f. 42.*
- Notitia practica tria requirit . q. 4. c. 30. f. 43.*
- Notitia practica, & speculativa dupliciter consideratur . q. 4. c. 9. f. 32.*
- Notitia intuitiva est de obiecto presente, præterito, & futuro . q. 3. c. 43. f. 27.*
- Notitia est ab obiecto, eiusque aptitudo ab eodem . q. 4. c. 12. f. 34.*
- Notitia alia cõplexa, alia incõpl. . q. 4. c. 24. f. 39.*
- Notitia eadem an practica, & speculativa dicatur . q. 4. c. 24. f. 39.*
- Notitia cuiuscunque obiecti nata est gigni ab eo . q. 1. c. 1. f. 1.*
- Notitia seu cognitio alia distincta alia confusa . q. 1. c. 2. f. 2.*

O.

- O***biectum videtur esse totalis causa scientiæ . q. 3. c. 1. f. 11.*
- Obiecta secundaria sunt producta ab actu intellectus diuini, & ab eius Essentia . q. 3. c. 32. f. 22.*
- Omni agenti per cognitionem est necessaria distincta cognitio sui finis . q. 1. c. 3. f. 2.*
- Ordo nature, & originis aliquando confunduntur . q. 4. c. 28. f. 42.*
- Origo completa duplex ad intra, & ad extra . q. 4. c. 29. f. 42.*

P.

- P***assio à subiecto distincta, quæ bisariam sumitur . q. 3. c. 26. f. 20.*
- Passiones entis an sint demonstrabiles . q. 3. c. 27. q. 1.*

27. q. 1. c. 11. f. 4.
Passiones an habeant ordinem ad invicem. q. 1. c. 11. f. 4.
Pater generat, Deus est trinus, & similes propositiones includunt virtualiter notitiam dilectionis q. 4. c. 26. f. 40.
Peccatum in voluntate, & speculatione confisus q. 4. c. 3. f. 30.
Perfectio duplex alicuius sumpta à modo, altera à natura q. 3. c. 13. f. 15.
Perfectius est cognoscere Deum sub ratione attributali, quam hominem esse animal. q. 3. c. 10. f. 14.
Perfectissimus conceptus quid habere possumus de Deo naturaliter est conceptus bonitatis q. 3. c. 13. f. 15.
Philosophus soli rationi naturali innitendo errabit circa ultimum finem, vel dubius remanebit q. 1. c. 4. f. 2.
Possesse habere fidem, sicut posse habere charitatem naturæ est hominum q. 1. c. 7. f. 3.
Portio superior capitur propriè, & comuniter. q. 4. c. 22. f. 38.
Portio superior ab inferiori distinguitur per officium. q. 4. c. 21. f. 37.
Præcceptum, & speculativum dupliciter intelligitur q. 4. c. 33. f. 44. c. 37. f. 46.
Præcceptum, & speculativum an differentiæ accidentales, vel essentialis existant. q. 4. c. 9. f. 32. c. 37. f. 45.
Principia duplicia complexa, & incomplexa. q. 3. c. 27. f. 21.
Praxis quatuorplex, quid sit, & requisita ad eam q. 4. c. 2. f. 29. c. 19. f. 37.
Prioritas naturæ dupliciter considerari potest. q. 4. c. 28. f. 42.
Propositio ista, Deus est trinus, est practica, & speculativa. q. 3. c. 44. f. 28.
Propositio per se nota, & confusa quid requirant q. 3. c. 47. f. 28.
Propositiones contingentes inter se ordinate ponuntur q. 3. c. 16. f. 16.

Quod additas rei sensibilis dicitur obiectum intellectus q. 1. c. 8. f. 3.
 Quid sit praxis, quatuorplex, & ad eam requisita q. 4. c. 2. f. 29.

S.

Sciibile, & cognoscibile multum differunt. q. 3. c. 35. f. 24.

Scientia non est de ente per accidens, nisi in subalternata q. 3. c. 12. f. 14.
Scientia subalternata, & speculativa sufficit ad propositionem per se notam notitia confusa terminorum, non ad subalternantem. q. 3. c. 47. f. 28.
Scientia propriè dicta requiritur quatuor conditiones. q. 3. c. 42. f. 26.
Scientia debet esse de obiecto necessario. q. 3. c. 40. f. 26.
Scientia duobus modis nobilitari dicitur. q. 4. c. 9. f. 33.
Scientia ab obiecto, & fine, & intellectu adpendat q. 4. c. 11. f. 34.
Scientia dicitur practica tribus modis. q. 4. c. 4. f. 30.
Scientia practica, & speculativa de eodem esse potest q. 4. c. 24. f. 39. c. 36. f. 45.
Scientia est sic practica ab obiecto, ut respiciat potentiam dirigibilem q. 4. c. 31. f. 44.
Signa quatuor notantur, absolutum in causa, in effectu, respectus in effectu, & in causa. q. 3. c. 22. f. 18.
Singulare potest esse subiectum, & de eo scientia haberi potest q. 3. c. 25. f. 20.
Species specialissima est primo cognita. q. 1. c. 2. f. 3.
Speculativum, & practicum differentiæ accidentales intellectus, habituum verò, & actuum essentialis q. 4. c. 37. f. 46.
Subiectum primum theologiae in se, & beatorum est Essentia divina q. 3. c. 17. f. 17.
Subiectum scientiæ debet habere conditiones illius, & an ens illas habeat q. 3. c. 19. f. 18.
Subiectum scientiæ debet esse universale q. 3. c. 25. f. 20.
Subiectum theologiae est Essentia, ut hæc q. 3. c. 25. f. 20.
Subiectum scientiæ non pertinet ad genus causæ materialis q. 3. c. 24. f. 19.
Subiectum complexum, & incomplexum, & qualiter dicatur habere principia q. 3. c. 27. f. 21.
Subiectum efficit passionem q. 4. c. 12. f. 34.
Subiecti diffinitio tres conditiones habere debet q. 3. c. 2. f. 11.
Substantia finis an cognoscatur, & num sit ratio naturalis respectu ultimi finis. q. 1. c. 5. f. 6. f. 2.

T.

Theologia in contingentium, & necessarium theologiam secatur q. 3. c. 5. f. 12.
 Theologia

Theologia contingentium dicitur quadrupliciter.
q. 3. c. 18. f. 17.
Theologia contingentium videtur necessaria.
q. 3. c. 46. f. 28.
Theologia necessariorum in intellectu beatorum est
scientia, num contingentium sit scientia. q.
3. c. 42. f. 26.
Theologia necessariorum in intellectu diuino an
speculatiua, vel practica dicatur. q. 4. c. 30. 31
f. 43. 34.
Theologia pro habitu, & veritate theologica su-
mitur q. 3. c. 5. f. 12.
Theologia in se, & in diuino intellectu con-
uertuntur. q. 3. c. 18. f. 17.
Theologia est scientia quo ad diffinitionem com-
mune habetur. q. 3. c. 45. f. 28.
Theologia est notitia certissima, & unde certitu-
do habetur q. 3. c. 42. f. 27.
Theologia, simpliciter loquendo, est de omnibus
q. 3. c. 34. f. 23.
Theologia beatorum potest esse de omnibus scibi-
libus, at non de omnibus cognoscibilibus q.
3. c. 35. f. 23. 24. 25.
Theologia magis est de personalibus, quam de

essentialibus. q. 4. c. 27. f. 41.
Theologia in se, & beatorum Essentia diuina
est iudicium q. 3. c. 17. f. 17. c. 15. f. 16.
Termini primorum principiorum, quia com-
muniissimi, sunt primo noti q. 1. c. 2. f. 2.
Trinitatis imago est in actibus primis, ut sub-
sunt secundis q. 4. c. 21. f. 37.
Trinus, & unus, an naturaliter noscantur isti
termini q. 1. c. 14. f. 6.

V.

Veritas sacre scripture auctoritate commu-
nitatis probatur q. 2. c. 2. f. 9.
Veritates de voluntate diuina necessaria an sint
practice in intellectu diuino, vel creato q. 4.
c. 34. f. 45.
Veritates predicari de Deo ad extra stat dupli-
citer q. 3. c. 6. f. 13.
Visio beatorum complexa, & incomplexa. q. 3.
c. 17. f. 17.
Voluntas vult, Deus vult, quenam istarum
prima contingens existat q. 3. c. 16. f. 17.
Voluntas diuina potest causare notitiam conclu-
sionis sine premissis. q. 3. c. 3. f. 12.

INDEX ALPHABETICVS RERVM NOTABILIVM LIBRI PRIM I.

A.

ABSTRACTIO una, & plures à substantia fieri possunt D. 5. q. 1. c. 5. f. 167.
Abstrahitur ab absoluto, & respectivo aliquod commune D. 26. q. 1. c. 21. f. 306.

Abstrudum est querere scientiam, & modum sciendi D. 2. q. 2. c. 2. f. 44.

Accidens habet diffinitionem, sed non ut substantia D. 3. q. 3. c. 19. f. 97.

Accidens dependet a substantia, ut a causa materiali D. 8. q. 3. c. 23. f. 215.

Actio generandi in Essentia diuina presupponit suppositum D. 7. q. 1. c. 3. f. 187.

Actio dupliciter potest conuenire quantitati D. 3. q. 7. c. 11. f. 139.

Actiones sunt suppositorum exponitur D. 4. q. 2. c. 3. f. 162. D. 12. q. 1. c. 6. f. 259.

Actiuo, & passiuo debite approximationis sequitur actio D. 3. q. 7. c. 7. f. 136.

Actiuum, & factiuum sunt differentie accidentales D. 2. q. 6. c. 7. f. 65.

Actus verius representat obiectum, quam species D. 3. q. 6. c. 14. f. 129. D. 27. q. 1. c. 1. f. 307.

Actus reflexiuus in Deo non videtur ponendus. D. 35. q. 1. c. 1. f. 317. D. 47. q. 1. c. 1. f. 339.

Actus intellectus diuini dupliciter consideratur D. 8. q. 4. c. 14. f. 227.

Actus distinguuntur per obiecta D. 1. q. 4. c. 2. f. 21. D. 13. q. 1. c. 1. f. 262.

Actus neuter, qui nec usus, nec fruiusio sit, est dabilis D. 1. q. 3. c. 2. f. 16.

Actus ad hoc ut sit meritorius exigit usum liberi liberi arbitrii, & gratiam D. 17. q. 1. c. 18. f. 279.

Actus precedens, & sequens habitum an sit eiusdem rationis D. 17. q. 1. c. 6. f. 272.

Actus malus meretur penam aeternam dupli-

citer D. 17. q. 1. c. 23. f. 280.

Actus plures intelligendi sunt in eodem intellectu D. 3. q. 6. c. 19. f. 133.

Actus intellectiui, & volutiui sunt in potestate voluntatis D. 3. q. 8. c. 4. f. 151. q. 9. c. 2. f. 153.

Actus tripliciter dicuntur distinguui D. 1. q. 4. c. 2. f. 20.

Actus sine charitate an sit meritorius D. 1. q. 4. c. 13. f. 25.

Actus esse aliquid intelligibile, stat dupliciter D. 3. q. 4. c. 15. f. 112. c. 17. f. 113.

Accipere esse contingit dupliciter D. 5. q. 2. c. 1. f. 171.

Agere est duplex per modum potentiae, & per modum obiecti D. 3. q. 6. c. 8. f. 126.

Agens agit actione, ut actu productiuo D. 8. q. 5. c. 19. f. 247.

Agens est praestantius passo declaratur D. 3. q. 7. c. 3. f. 135.

Agens & patiens bisariam accipiuntur D. 3. q. 7. c. 3. f. 135. c. 14. f. 140.

Allicere aliquid potest dupliciter considerari D. 1. q. 1. c. 8. f. 6.

Amor amicitiae est perfectissimum accidens D. 1. q. 3. c. 3. f. 17.

Amicitia una in pluribus amicis esse potest D. 19. q. 1. c. 1. f. 286.

Amicabilia ad aliud supponunt amicabilia ad se D. 1. q. 1. c. 5. f. 5.

Anima est duplex informans, & assistens D. 8. q. 1. c. 2. f. 199.

Anima Christi habuit summam gratiam vniuersalem D. 8. q. 3. c. 24. f. 217.

Anima Christi potest videre infinita D. 8. q. 3. c. 24. f. 216. q. 5. c. 18. f. 242.

Anima sensitiua est à Deo, & à generante D. 7. q. 1. c. 6. f. 188.

Anima est sibi perfecte praesens D. 3. q. 7. c. 7. f. 136.

Anima se habet actiue ad suam beatitudinem D. 3. q. 8. c. 5. f. 152.

Anima est actus primus notitia, eamque recipit D. 3. q. 9.

PRIMI LIBRI.

D. 3. q. 9. c. 3. f. 154.

*Anima potest esse in intellectu beata, & in volu-
tate damnata negativè, non contrariè* D. 1.
q. 4. c. 10. f. 123.

Animam immortalem esse catholicè credimus D.
3. q. 6. c. 13. f. 29.

Animatum predicatur de homine perse primo.
D. 26. q. 1. c. 9. f. 302.

Appetitus in Angelis an sit ad beatitudinem D.
3. q. 3. c. 3. f. 88.

Articuli fidei alii sunt purè crediti, alii probabiles
D. 2. q. 3. c. 7. f. 54.

*Assimilari magis est duplex virtualiter, & forma-
liter* D. 3. q. 7. c. 21. f. 143.

*Attributa sunt formaliter infinita, & formaliter
distincta* D. 8. q. 4. c. 21. f. 134.

*Attributa formaliter & ex natura rei sunt distin-
cta* D. 8. q. 4. c. 18. f. 231.

B.

Beatatus in patria non potest mereri pro se, sed
pro nobis D. 17. q. 1. c. 18. f. 279.

*Beatus potest frui Essentia sine persona, & una
persona sine alia* D. 1. q. 2. c. 6. f. 12.

Beati in patria verbum habere dicuntur D. 27.
q. 1. c. 4. f. 308.

Beati vident omnia in Verbo, exponitur D. 27.
q. 1. c. 7. f. 309.

Beati non habent verbum de diuina Essentia D.
24. q. 2. c. 1. f. 67.

Beatitude quid sit, & quotuplex dicatur D. 8. q.
3. c. 6. f. 207.

Beatitude est duplex formalis, & obiectiva D. 8.
q. 4. c. 2. f. 226.

Beatitude probatur non posse naturaliter haberi.
D. 8. q. 3. c. 6. f. 206.

Beatitude non videtur esse in actu reflexo D. 2. q.
7. c. 2. f. 67.

Beatitude via, & patria an sit eiusdem rationis
D. 8. q. 3. c. 6. f. 207.

*Beatitude an sit in una, vel pluribus operationi-
bus* D. 8. q. 4. c. 2. f. 226.

*Beatitude an sit de essentia coniungere obiecto
beatifico* D. 1. q. 3. c. 3. f. 18.

Bonitas est sapientia, num sit vera predicatio D.
8. q. 4. c. 22. f. 234.

Bonitas est infinita, qualiter defenditur D. 1. q.
3. c. 3. f. 18. D. 8. q. 4. c. 22. f. 235.

C.

Causa quid sit, explicatur à Boetio, & Arist.
D. 3. q. 7. c. 1. f. 140.

Causa in quantum causa est prior natura causæ
D. 28. q. 3. c. 2. f. 312.

Causa prima in agendo, an precedat secundam
D. 39. q. 1. c. 3. f. 325.

Causa prima naturaliter causat primum causæ
D. 8. q. 5. c. 9. f. 240.

*Causa prior aspicit causatum, prius quam possi-
rior* D. 8. q. 5. c. 16. f. 243.

Causa efficiens est causa unde motus D. 8. q. 5. c. 3.
f. 237.

*Causa, & causatum in eodem supposito repa-
gnant* D. 3. q. 7. c. 13. f. 40.

Causa sine qua nō in via Scoti an sit dāb ilis D. 3.
q. 7. c. 8. f. 37.

*Causa prima est tantum per se ens, & per se ve-
ra* D. 8. q. 5. c. 4. f. 238.

*Causa est duplex perfectionis una, imperfectionis
altera* D. 3. q. 7. c. 17. f. 4.

*Causa quo proximior est, eo magis effectum sibi
assimilat* D. 3. q. 7. c. 2. f. 43.

Causa exemplaris an sit dāb ilis D. 2. q. 1. c. 3.
f. 30.

*Causa naturalis non impeditur causare effectū no-
bilissimum* D. 3. q. 4. c. 6. f. 112.

Causarum ordo duplex est assignabilis D. 3. q. 3.
c. 10. f. 87.

Causa finalis scientia dicitur nobilissima D. 2. q.
1. c. 12. f. 37.

Causalitas prima excedit omnem aliam causam.
D. 5. q. 2. c. 5. f. 173.

*Causalitas materia, & forma est prima causa-
litas* D. 8. q. 1. c. 3. f. 199.

Causatio in diuinis ad intra nulla est dāb ilis D.
3. q. 5. c. 2. f. 122.

*Causatio generatio, & actio bifariam consideran-
tur* D. 3. q. 5. c. 12. f. 121.

Charitas in nobis, quomodo esse valeat, probatur
D. 7. q. 1. c. 16. f. 277.

Charitas an possit minui, quiritur D. 17. q. 5. c.
4. f. 284.

*Celestium animati, at quomodo ex doctrina Sco-
ti* D. 3. q. 7. c. 4. f. 136.

Celum an homine nobilius dici possit D. 2. q. 1. c.
6. f. 31.

Circa simpliciter simplicia non cadit error D. 3. q.
3. c. 6. f. 96.

Circa Ideas conciliatio Platonis, & Aristotelis D.
35. q. 1. c. 7. f. 21.

Circum

Circum incesso quid sit, & ad illam requisitus.
D. 19. q. 2. c. 2. f. 287.
Coexistentia inter relationes equiparantur ponitur D. 39. q. 1. c. 1. f. 325.
Cognitio intuitiva intellectus divini ad quid terminatur D. 8. q. 4. c. 15. f. 228.
Cognitio intuitiva de aliquo an sit possibilis pro statu isto D. 3. q. 4. c. 7. f. 108.
Cognitio est duplex confusa, & distincta D. 3. q. 2. c. 3. f. 85.
Cognitio si est prae-supponit cognitionem quid est.
D. 8. q. 3. c. 15. f. 210.
Cognoscere in regulis aeternis quod dupliciter intelligitur D. 3. q. 4. c. 21. f. 115.
Cognosci intuitus in Deo tripliciter potest accipi.
D. 8. q. 4. c. 15. f. 228.
Cognitum est duplex actualiter, & habitualiter.
D. 3. q. 2. c. 8. f. 87.
Color potest immutare potentia remota, & propinqua D. 4. q. 2. c. 5. f. 163.
Color separatus a quantitate an sit visibilis D. 4. q. 2. c. 5. f. 163.
Commune in divinis est reperibile sine sui divisione D. 1. q. 1. c. 7. f. 12.
Comparatio formalis non est inter paternitatem creatam, & incretam D. 5. q. 2. c. 15. f. 177.
Comparatio fit in suscipiente magis, & minus.
D. 8. q. 3. c. 5. f. 106.
Complexum est duplex distans, & indistans D. 3. q. 1. c. 15. f. 81.
Compositum ex re, & re, differt a composito ex realitate D. 8. q. 3. c. 18. f. 21.
Compositum omne ex materia, & forma est corruptibile D. 2. q. 1. c. 12. f. 33.
Compositum dicitur esse perfectius termino formali D. 5. q. 2. c. 23. f. 180.
Comprehendere, & apprehendere quid sit D. 3. q. 1. c. 20. f. 83.
Conceptus ab ultimis constitutivus an realis, univocus, & formalis D. 23. q. 1. c. 4. f. 295. D. 2. q. 4. c. 19. f. 61. D. 26. q. 1. c. 17. f. 304.
Conceptus negatiuus a personis abstractibilis an sit positivus D. 25. q. 1. c. 1. f. 298.
Conceptus multis communis D. 8. q. 3. c. 9. f. 208.
Quas communitate c. 26. f. 218.
Conceptus entis infiniti est perfectior nobis possibilis D. 3. q. 1. c. 10. f. 78.
Conceptus bonitatis de Deo est perfectior nobis in via D. 3. q. 1. c. 10. f. 78. D. 8. q. 3. c. 7. f. 207.
Conceptus simpliciter simplex aut totaliter scitur, aut totaliter ignoratur D. 5. q. 2. c. 12. f. 176.
Conceptus simpliciter simplex est irresolubilis in

alios conceptus D. 3. q. 2. c. 2. f. 84.
Conceptus de Deo triplex, communis, habitus ex communibus, & sibi proprius D. 3. q. 3. c. 4. f. 89.
Conceptus proprii duplices sunt ex communibus, & ex propriis D. 3. q. 1. c. 9. f. 78.
Concilium legitime congregatum in fine, & ultimatum non potest errare D. 12. q. 1. c. 1. f. 253.
Conformari voluntatem nostram divinae, fiat dupliciter D. 48. q. 1. c. 1. f. 340.
Conformitas nec est relatio realis, nec rationis, at fundamentalis D. 3. q. 4. c. 17. f. 113.
Consignandum an de futuris contingentibus sit determinata veritas D. 39. q. 1. c. 8. f. 328.
Consubstantialitas est duplex realis, & subiectiva D. 3. q. 9. c. 9. f. 156.
Continere virtualiter stat dupliciter D. 3. q. 1. c. 6. f. 77. c. 12. f. 80. q. 8. c. 6. f. 152.
Contineri aliquid ab obiecto alicuius potentia, quomodo dicatur D. 3. q. 3. c. 15. f. 95.
Contingentia nulla est a rebus, prima causa contingenter non causante D. 42. q. 1. c. 1. f. 334.
Contingens non est a causa necessarij agente, sed necessarij causante D. 3. q. 4. c. 8. f. 58.
Contingens simul plura scire, at non simul intelligere D. 3. q. 6. c. 19. f. 133.
Corpora caelestia quomodo dicuntur indirecte esse supra nos D. 2. q. 1. c. 18. f. 35.
Corruptibile est triplex, & a causa intrinseca dicitur tale D. 8. q. 5. c. 7. f. 239.
Corpus unum an possit esse in pluribus locis D. 1. q. 2. c. 10. f. 4.
Contradictoria an intelligibilia D. 2. q. 1. c. 30. f. 43. An medium sit inter illa q. 4. c. 18. f. 60.
D. 3. q. 5. c. 10. f. 12.
Creatura omnis est composita saltem ex entitate, & privatione D. 8. q. 2. c. 1. f. 202.
Creatio apud theologos, & Philosophos est dabilis D. 8. q. 5. c. 4. f. 238.
Creatio consideratur ut origo passiva, vel ex omnino nihilo D. 8. q. 5. c. 4. f. 238.
Creatura habet ideam in esse quiddiatiua, & limitata D. 8. q. 4. c. 3. f. 221.
Creaturae dicuntur aequaliter limitatae, nota li, limitatae D. 8. q. 4. c. 4. f. 222.
Cuiuslibet quo correspondet proprium quod, vel quis D. 2. q. 4. c. 2. f. 54. D. 4. q. 2. c. 2. f. 161.
Cuiuslibet passivo correspondet actiuum D. 3. q. 4. c. 14. f. 111.

PRIMI LIBRI.

D.

Damnati sibi teneantur velle damnationem eorum sibi reuelatam. D. 48. q. 1. c. 2. f. 341.

Datur actus medius, qui nec est, vsus, nec fruiro D. 1. q. 3. c. 2. f. 17.

Demonis oblatio in duobus consistere probatur D. 1. q. 4. c. 6. f. 23.

Delectatio, & tristitia an causentur ab obiecto D. 1. q. 3. c. 4. f. 18. D. 17. q. 1. c. 14. f. 276.

Delectatio, & tristitia sunt in potestate voluntatis D. 1. q. 3. c. 4. f. 18.

Dependere ab aliquo trifariam dicitur D. 8. q. 4. c. 1. f. 221.

Desiderium naturale non est ad impossibile D. 3. q. 3. c. 3. f. 88.

Determinari potest aliquid ex se, & aliunde D. 1. q. 1. c. 2. f. 1.

Deus est tantum Theologus D. 2. q. 1. c. 25. f. 40. D. 36. q. 1. c. 3. f. 322.

Deus cognoscit intentiones secundas, possibiles entis, & negationes D. 8. q. 4. c. 15. f. 228.

Deus & Intelligentie nec in celo, nec extra celum sunt D. 37. q. 1. c. 1. f. 323.

Deus ubi habitat ex Platone, Iudeis, & Christianis D. 37. q. 2. c. 1. f. 324.

Deus an possit obligare nos ad impossibile D. 44. q. 1. c. 1. f. 336.

Deus rei quas condidit, si meliores facere valeat, quam se feris D. 44. q. 1. c. 1. f. 336.

Deus nec mala velle, nec precipere posse dicitur D. 47. q. 1. c. 2. f. 339.

Deus est natura singularis, sed non subsistentia D. 7. q. 1. c. 2. f. 187.

Deus est summe simplex, non compositus, nec componibilis D. 8. q. 1. c. 1. f. 193.

Deus est animal sempiternum, & optimum D. 8. q. 1. c. 2. f. 199.

Deus est infinitus in vigore, & efficacia D. 8. q. 1. c. 7. f. 200.

Deus, nec aliquod dictum de Deo est in genere D. 8. q. 3. c. 1. f. 205.

Deus cognoscitur ex creaturis sub ratione cause D. 8. q. 1. c. 15. f. 210.

Deus in die iudicii creabit in intellectu nostro intelligentias distinctas personarum, meritorum & demeritorum D. 8. q. 3. c. 24. f. 216.

Deus, & creatura habent conceptum communem entis D. 8. q. 3. c. 26. f. 218.

Deus non eodem est Deus, & pater, estque quidditatiue bonus D. 8. q. 4. c. 19. f. 233.

Deus se solo potest omnem entitatem causare D. 8. q. 5. c. 15. f. 241.

Deus nullius accidentis est capax, nec receptivus D. 17. q. 1. c. 5. f. 264.

Deus est proprie innominabilis a creatura D. 22. q. 1. c. 1. f. 292.

Deus est ineffabilis, optimam habet expositionem D. 22. q. 1. c. 2. f. 293.

Deus generat Deum, quo sensu est vera propositio D. 4. q. 1. c. 2. f. 158.

Deus generat se, non conceditur, sed alium, ita est vera D. 4. q. 1. c. 2. f. 159.

Deus generat, pro aliquo supposito habet supponere D. 4. q. 2. c. 4. f. 162.

Deus creat, & iustificat, est primo vera, non intelligendo aliquid suppositum D. 4. q. 2. c. 3. f. 163.

Deus an possit odiri a rationali creatura D. 1. q. 4. c. 1. f. 24.

Deus non vocatur forma propter, imperfectionem forme D. 5. q. 2. c. 7. f. 174.

Deus est quo maius rationaliter excogitari non potest D. 3. q. 1. c. 11. f. 79.

Deus potest creare speciem representantem diuinam Essentiam D. 3. q. 1. c. 6. f. 77. c. 17. f. 82.

Deus potest se ferre ad se peccatum, & quomodo verificatur D. 1. q. 2. c. 13. f. 15.

Deus cognoscit omne peccatum prateritum, & present, & futurum D. 2. q. 1. c. 25. f. 41.

Deus est primo cognitum naturaliter a nobis D. 3. q. 2. c. 9. f. 87.

Deus cognoscit infinitum finitè datur recta intelligentia D. 3. q. 1. c. 20. f. 83.

Deus omnia intelligit in Essentia sua praeiudice, & adequatè D. 3. q. 3. c. 5. f. 89.

Deus cognoscitur in conceptu quidditativo, & non specifico D. 3. q. 5. c. 1. f. 117.

Deus an amore concupiscentie diligatur, exponitur D. 1. q. 1. c. 2. f. 2.

Deus vult, an sit prima propositio contingens in Deo D. 8. q. 5. c. 20. f. 247.

Deus & creatura sunt primo diuersa D. 8. q. 3. c. 26. f. 219.

Deus cognoscitur in conceptibus communibus sibi, & nobis D. 3. q. 3. c. 30. f. 103.

Deus amat, & diligit nos, an vti, vel frui dicatur D. 1. q. 1. c. 2. f. 2.

Deus est obiectum nostrae fruitionis immediatæ D. 1. q. 1. c. 9. f. 6.

Deus cognoscit relationes rationis, & quomodo D. 2. q. 4. c. 5. f. 55.

Deus est Pater, quo sensu verificatur D. 2. q. 4. c. 17. f.

2.17.f.60. D. 4. q. 2. c. 1. f. 161.
Deus affirmatiue, & negatiue cognosci potest.
 D. 3. q. 1. c. 1. f. 75.
Deus in aliquo conceptu quidditatiue cognosci potest formaliter, & si non distincte concipiatur. D. 3. q. 1. c. 2. f. 75.
Deus, & creatura possunt à nobis trisariam accipi. D. 1. q. 4. c. 3. f. 21.
Deus est ista propositio dicitur per se nota. D. 2. q. 2. c. 8. f. 49.
Deus est mensura omnium rerum, & quomodo. D. 2. q. 1. c. 1. f. 29.
Deus quid sit, per optime describitur. D. 2. q. 1. c. 21. f. 36.
Deus est infinitus in vigore. D. 2. q. 1. c. 1. f. 28.
volens, & intelligens. c. 21. f. 36.
Deus intelligens alia a se, ob id non uilescit. D. 2. q. 1. c. 25. f. 39.
Deus non discurret, est notabilis propositio ista. D. 2. q. 1. c. 26. f. 41.
Deus an possit facere creaturam beatam in intellectu, & damnatam secundum voluntatem. D. 1. q. 4. c. 9. f. 23.
Dei aliqua precepta potest dispensare, & quæ sint illa. D. 1. q. 2. c. 12. f. 15.
Deus est extra mundum, id bisariam intelligitur. D. 3. q. 1. c. 1. f. 323.
Deo an aliquid possit de nouo inesse, recte explicatur. D. 8. q. 4. c. 15. f. 229.
Dicere, & diligere, notionaliter, & essentialiter capitur. D. 3. q. 1. c. 1. f. 317.
Dicere in creaturis, quomodo præcedit intelligere. D. 6. q. 1. c. 1. f. 181.
Dictio exclusiua aliquando est à parte subiecti, & à parte prædicati. D. 21. q. 1. c. 1. f. 289.
Dictio exclusiua addita relatiue excludit correlatiuum. D. 21. q. 1. c. 2. f. 290.
Differentia dupliciter potest considerari. D. 3. q. 3. c. 17. f. 96.
Differentia superior prædicatur per se de inferiori. D. 3. q. 1. c. 21. f. 98.
Differentia ultima quare perfectione aliqua careat. D. 8. q. 2. c. 3. f. 204.
Differentia numerales an specie differant ad inuicem. D. 3. q. 7. c. 32. f. 149.
Diffinitio, & diffinitum pluribus modis accipiuntur. D. 8. q. 4. c. 8. f. 225. q. 3. c. 13. f. 210.
Diffinitio, & diffinitum sunt unus conceptus realiter, & differunt. D. 2. q. 2. c. 4. f. 45. D. 8. q. 4. c. 8. f. 225.
Diffinitio debet esse ex prædicatis primi modi. D. 3. q. 3. c. 15. f. 97.

Diffinitio Dei data à Theologis qualis sit. D. 2. q. 1. c. 21. f. 36.
Diffinitio passionis vel subiecti, quænam sit medium demonstrationis. D. 39. q. 1. c. 4. f. 326.
Discursus potest multipliciter, & variis modis considerari. D. 2. q. 1. c. 26. f. 42.
Disparitas ortus non variat speciem. D. 2. q. 7. c. 14. f. 71.
Disponere se ad gratiam, quomodo possit homo. D. 17. q. 1. c. 19. f. 279.
Distinctio modorum relatiuorum. D. 3. q. 5. c. 3. f. 118. D. 30. q. 1. c. 3. f. 315.
Distinctio realis est inter producentem, & productum. D. 7. q. 1. c. 4. f. 187.
Distinctio attributorum ex natura rei dupliciter intelligitur. D. 8. q. 4. c. 18. f. 233.
Distinctio realis proprie non est principij formalis ad productum, sed ex natura rei. D. 7. q. 1. c. 4. f. 187.
Distinctio realis non præexigit distinctionem rationis. D. 2. q. 4. c. 9. f. 225.
Distinctio realis an sit dabilis inter mouens, & motum. D. 3. q. 7. c. 12. f. 139.
Distinctio essentialis potest tribus modis accipi. D. 3. q. 7. c. 12. f. 144.
Distinctio rationis, & distinctio ex natura rei an sit in intellectu. D. 2. q. 4. c. 8. f. 56.
Distinctio formalis prior inter distinctiones præcedentes actum intellectus, aiunt alij, quod sit ex natura rei. D. 2. q. 4. c. 9. f. 57.
Distingui unum ab altero, stat dupliciter. D. 3. q. 7. c. 33. f. 150. D. 11. q. 2. c. 3. f. 256.
Diuerfa approximatō nec modum, nec speciem variat. D. 1. q. 4. c. 5. f. 22.
Diuerfi modi operandi arguunt diuersas potentias. D. 1. q. 4. c. 2. f. 20.
Diuisio prima entis est per quantum, & non quantum. D. 36. q. 1. c. 2. f. 322.
Domus habet uerius esse in mente artificis, quàm extra. D. 2. q. 1. c. 3. f. 43.

E.

Eadem natura uniuocæ, & æquiuocæ communicabilis est. D. 2. q. 7. c. 16. f. 72.
Ecclesia Romana nequit errare. D. 5. q. 1. c. 8. f. 168.
Ecclesia, nomen istud pluribus modis consideratur. D. 5. q. 1. c. 8. f. 168.
Ecclesia num ad mortale possit nos obligare. D. 5. q. 1. c. 8. f. 168. 169.
Ecclesia quomodo dici possit maior Euangelio. D. 5. q. 1. c. 8. f. 68.

PRIMI LIBRI.

Ecclesia qualiter clauis inferni habere probetur.
D. 5. q. 1. c. 8. f. 170.

Effectus Dei est duplex primarius, & secundarius. D. 1. q. 1. c. 11. f. 24.

Effectus pendens a principio actiuo, & passiuo relationem realem exigit. D. 26. q. 1. c. 11. f. 302.

Effectus unus non provenit a duobus principijs totalibus. D. 17. q. 1. c. 2. f. 254.

Effectus an perfectius esse habeat, quam causa sua. D. 11. q. 4. c. 14. f. 27.

Ego in Patre, & Patre in me est, exponitur. D. 2. q. 7. c. 11. f. 69.

Ego rogo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis. notabile est. D. 4. q. 1. c. 2. f. 159.

Eiusdem ad se, quod non detur relatio, diligenter aduertere. D. 3. q. 7. c. 12. f. 139.

Elicere actum peccandi stat in potestate nostrae voluntatis. D. 1. q. 2. c. 12. f. 15.

Emanationes, scilicet generatio, & spiratio realiter distinguuntur. D. 8. q. 4. c. 6. f. 223.

Eni diuiditur in actum, & potentiam, at de quo actu intelligitur. D. 7. q. 1. c. 12. f. 191.

Eni capitur pro ente in anima, & extra animam. D. 36. q. 1. c. 2. f. 322.

Eni carens aliquis perfectione entis est simpliciter possibile. D. 8. q. 2. c. 2. f. 203.

Eni an dicatur habere, vel non habere principium. D. 8. q. 3. c. 25. f. 217.

Eni in quantum ens est obiectum intellectui, & voluntatis. D. 1. q. 1. c. 5. f. 3.

Eni in communi quomodo dicitur esse obiectum potentiae. D. 1. q. 1. c. 4. f. 2.

Eni reale videtur non supponere enti rationis. D. 8. q. 4. c. 9. f. 225.

Eni datur finitum, & infinitum formaliter, & fundamentaliter. D. 8. q. 4. c. 16. f. 230.

Eni est obiectum adequatum nostri intellectus. D. 3. q. 3. c. 6. f. 89. c. 15. f. 100.

Eni sub ratione entitatis est obiectum voluntatis. D. 3. q. 3. c. 8. f. 91.

Eni est aequiuocum enti reali, & enti rationis. D. 3. q. 3. c. 9. f. 92. c. 20. f. 98.

Eni dicitur esse uniuocum enti reali, & enti rationis. D. 29. q. 15. c. 1. f. 313.

Eni per participationem est duplex, effectiue & formaliter. D. 8. q. 2. c. 4. f. 204.

Eni diminutum non potest esse ratio entis veri. D. 13. q. 1. c. 4. f. 263.

Eni admittit conceptum communem Deo, & creature. D. 8. q. 3. c. 26. f. 218.

Eni rationis est per se intelligibile. D. 3. q. 3. c. 9.

f. 92. c. 1. f. 95.

Eni non includit differentias quidditatis. D. 3. q. 3. c. 17. f. 96.

Eni dicitur multipliciter, at non equiuoce. D. 3. q. 3. c. 20. f. 98.

Eni est ens, vera est propositio, ens est entale, nun sit vera. D. 3. q. 3. c. 18. f. 97.

Eni per opposita diuidi probabile est. D. 2. q. 6. c. 8. f. 66.

Eni rationis in patre se habet, quam secunda intentione. D. 2. q. 4. c. 19. f. 61.

Eni per accidentem duplicem acceptionem sortitur. D. 2. q. 4. c. 10. f. 57.

Eni habere dicitur conceptum uniuocum. D. 3. q. 1. c. 4. f. 76.

Eni predicatur per se de generatione, & de spiratione. D. 2. q. 4. c. 19. f. 61.

Entis prima diuisio est per quantum & non quantum. D. 36. q. 1. c. 2. f. 322.

Eodem actu an quis fruatur creatura, & Deo ac sit peccator. D. 1. q. 2. c. 13. f. 16.

Equate ad pondus an sit dabile. D. 17. q. 2. c. 4. f. 271.

Equalitas est perfectior inequalitate formaliter. D. 26. q. 1. c. 4. f. 300.

Equalitas in diuinis iustificetur esse una numero. D. 19. q. 1. c. 1. f. 286.

Esse ubique per essentiam, potentiam, & presentiam solius Dei est. D. 37. q. 1. c. 1. f. 324.

Esse idem formaliter habet tres conditiones. D. 2. q. 4. c. 13. f. 58. D. 8. q. 4. c. 17. f. 231.

Esse in gratia, & charitate capitur dupliciter. D. 17. q. 1. c. 16. f. 277.

Esse in Patre stat dupliciter, formaliter, & circumincentiue. D. 2. q. 7. c. 11. f. 69.

Essentia diuina quomodo referatur ad filium. D. 26. q. 1. c. 7. f. 301.

Essentia diuina qualiter dicatur subsistens. D. 7. q. 1. c. 2. f. 187.

Essentia diuina est principium quo generandi filium. D. 7. q. 1. c. 1. f. 186. c. 17. f. 193.

Essentia diuina est infinita, an sit predicatio primi modi. D. 8. q. 4. c. 16. f. 220.

Essentia diuina est obiectum primum, persona, quasi secundarium, & creature secundarium. D. 1. q. 2. c. 6. f. 12. D. 12. q. 1. c. 3. f. 258.

Essentia diuina est obiectum primum, Idea secundarium. D. 1. q. 2. c. 1. f. 7.

Essentia diuina cur non generat, nec generatur. D. 5. q. 1. c. 1. f. 164. 165.

Essentia diuina est summe simplex, an sit simpliciter

placiter simplex D. 3. q. 2. c. 3. f. 84.
Essentia diuina est obiectum adaequatum intellectus diuini D. 3. q. 3. c. 29. f. 110.
Essentia continet virtualiter, & eminenter omnia D. 3. q. 4. c. 17. f. 113.
Essentia diuina potest terminare visionem absque personis D. 1. q. 2. c. 8. f. 13.
Essentia qua distinctione ab Ideis distinguitur. D. 1. q. 2. c. f. 7.
Essentia diuina, & persona, an eadem quietatione quietent D. 1. q. 2. c. 10. f. 14.
Essentia diuina est obiectum naturale, & voluntarium D. 3. q. 1. c. 8. f. 77.
Essentia diuina vocari potest speculum tripliciter D. 3. q. 1. c. 8. f. 78.
Essentia, & relatio nullam admittunt compositionem D. 5. q. 2. c. 14. f. 176.
Essentia, est terminus formalis D. 5. q. 2. c. 1. f. 171. c. 2. f. 80. D. 13. q. 1. c. 10. f. 267.
Essentia continet unitatem, & relatio multiplicat Trinitatem D. 8. q. 3. c. 17. f. 211.
Essentia rei dupliciter consideratur, in esse reali, & in esse obiectiuo D. 3. q. 4. c. 16. f. 112.
Eternitas quid sit D. 3. q. 1. c. 8. f. 78. D. 9. q. 1. c. 2. f. 249.
Existentia primo conuenit naturae D. 5. q. 2. c. 18. f. 178.
Existentia secundarum intentionum, quamam sit D. 13. q. 1. c. 4. f. 263.
Existentia naturae non distinguitur realiter ab existentia singulari D. 8. q. 5. c. 6. f. 239.
Existentia, & infinitas nec compositionem, nec quasi compositionem faciunt D. 5. q. 2. c. 14. f. 176.
Existentia est de quidditate Dei D. 2. q. 2. c. 9. f. 49. D. 8. q. 3. c. 27. f. 219.
Existentia plures ex natura rei an in Deo sint dabiles D. 8. q. 4. c. 22. f. 234.
Existens in peccato mortali non ualet Deum diligere D. 1. q. 1. c. 5. f. 4.
Existens in peccato mortali non potest mereri. D. 1. q. 1. c. 18. f. 279.
Ex nihilo nihil fit, verificabilis est propositio D. 8. q. 5. c. 4. f. 238.

F.

Fides ex Augustino quomodo possit augeri. D. 17. q. 4. c. 3. f. 228.
Fides datur infusa, & acquisita, & actus certitudo D. 3. q. 4. c. 1. f. 103.
Fieri ex aliquo intelligitur dupliciter D. 17. q. 4. c. 3. f. 228.

Figmenta, & fictitia num dicantur scibilia D. 3. q. 5. c. 9. 10. f. 121.
Filiatio, & paternitas reperitur tantum in animati D. 5. q. 2. c. 9. f. 174.
Filius, cur plurificabilis assertur de hoc ratio. D. 20. q. 1. c. 2. f. 289.
Filius habet Essentialiam, ut principium elicitiuum D. 5. q. 2. c. 1. f. 172.
Filius non est terminus generationis, sed Existens D. 5. q. 2. c. 2. f. 172.
Filius habet eandem substantiam, & quasi formam cum patre D. 5. q. 2. c. 8. f. 174.
Finis datur proficiens, & ex perfectione proueniens D. 8. q. 5. c. 11. f. 241.
Finis mouet efficiens necessario. nota de hoc opinioniones D. 1. q. 4. c. 14. f. 26.
Finis appetibilis sub ratione bonestis, & commo di D. 1. q. 4. c. 12. f. 24.
Finis dicitur excedere ipsum finibile D. 2. q. 1. c. 11. f. 33.
Forma tribus modis est considerabilis D. 5. q. 2. c. 7. f. 174.
Forma quid sit explicatur D. 2. q. 1. c. 10. f. 33. D. 17. q. 5. c. 1. f. 82.
Forma totius est nobilior forma partis D. 5. q. 2. c. 2. f. 171.
Forma ex se suscipit magis, & minus D. 2. q. 1. c. 10. f. 32. D. 17. q. 5. c. 4. f. 283.
Forma est alterabilis D. 17. q. 5. c. 1. f. 282. forma efficere dicitur D. 8. q. 1. c. 5. f. 199.
Forma in uniuersali habet sequelam a tali operatione D. 7. q. 1. c. 2. f. 96.
Forma creata habet plures gradus nobilitatis. D. 2. q. 5. c. 2. f. 63. D. 7. q. 1. c. 22. f. 196.
Formae sunt sicuti numeri D. 2. q. 1. c. 10. f. 32.
Fruitibus modis accipitur D. 1. q. 1. c. 3. f. 2.
Fruí Deo an sit perfectius, quam uti creatura D. 1. q. 1. c. 5. f. 4.
Fruí una persona, & non alia, num sit possibile D. 1. q. 1. c. 7. f. 6. q. 2. c. 3. f. 9.
Fruí, vel uti, qui nam sit actus peior D. 1. q. 1. c. 3. f. 2.
Fruí utendis est summa peruersitas, ut ait Augustinus D. 1. q. 1. c. 3. f. 2.
Fruíto ordinata gratiam supponit D. 1. q. 1. c. 5. f. 4.
Fruíto in patria supponit visionem D. 1. q. 1. c. 7. f. 6.
Fruíto patriae succedit fruítioni D. 1. q. 1. c. 9. f. 7.
Fruíto non requirit visionem, ut causam D. 2. q. 2. c. 1. f. 8.

PRIMI LIBRI.

Fruitio sine caritate an fructum quietet D.1. q.4. c.13. f.25.

Fruitio in voluntate sine visione in intellectu an sit causabilis D.1. q.2. c.1. f.8.

Fruitio actualis relinquatur, ut egeno subueniatur D.1. q.1. c.5. f.45.

Fruitio fruendum est, ut actu, non ut obiecto D.1. q.1. c.5. f.55.

Fruitio, ut usus an detur actus medius D.1. q.1. c.2. f.1.

Futurorum contingentium non est determinata veritas D.39. q.1. c.8. f.327.

Fugere ad agens uniuersale stat dupliciter D.17. q.4. c.1. f.281.

G.

Gaudium plenum est frui tota Trinitate D.1. q.2. c.8. f.13.

Genera duo dicuntur manere in diuinis D.2. q.4. c.19. f.62.

Generare sibi simile est perfectio D.2. q.7. c.16. f.72.

Generatio in diuinis est uniuoca D.7. q.1. c.18. f.194.

Generatio filij Dei est naturalis D.13. q.1. c.6. f.267. Est perfecta D.9. q.1. c.2.3. f.249.

Generatio filij Dei exprimitur, per Nascitur, & Natus est D.9. q.1. c.4. f.250.

Generatio actiua, & spiratio actiua distinguuntur realiter D.8. q.4. c.23. f.235.

Generatio est spiratio actiua formaliter de se inuicem non dicuntur D.13. q.1. c.6. f.264.

Generatio an habeat processum in infinitum D.2. q.1. c.4. f.31.

Generatio diuina est de genere relationis, & actionis D.32. q.1. c.1. f.317.

Genitum esse est nobilius, quam generari D.9. q.1. c.1. f.248.

Genita ex putri, & per propagationem sunt eiusdem speciei D.2. q.7. c.13. f.70.

Genus, & differentia dicuntur aliam, & aliam realitatem D.8. q.3. c.19. f.211.

Genus, & differentia ab alia, & alia re sumuntur D.8. q.3. c.20. f.213.

Genus non predicatur per se de differentia, nec de eius passione D.5. q.1. c.10. f.170.

Genus potest saluari in unica specie D.8. q.3. c.22. f.215.

Gratia absoluta non requiritur ad actum meritorium D.17. q.1. c.13. f.275.

Gratia Christi est in termino, ideo non potest augeri D.8. q.3. c.24. f.217.

Gustus bifariam sumitur, estque quidam actus D.3. q.3. c.24. f.99.

H.

Habitus est liber per participationem, non formaliter D.17. q.1. c.3. f.271.

Habitus respectu actus passionis, & actiue habet D.17. q.2. c.8. f.273.

Habitus ex Francisco Maiorone actiuius esse probatur D.17. q.1. c.6. f.272.

Habitus generatur ex actibus, pondera li, ex D.17. q.1. c.6. f.273.

Habitus an valeat speciem, representare D.3. q.6. c.16. f.130.

Habitus moralis an sit representatiuus obiecti D.17. q.1. c.22. f.280.

Habitus existens qualitas absoluta est virtus actiua D.17. q.2. c.10. f.274.

Habitus accipitur dupliciter pro substrato, & formali D.17. q.2. c.9. f.273.

Habitus qua virtute specie distinguantur D.3. q.7. c.33. f.149.

Habitus accedentis ad subiectum D.8. q.3. c.23. f.215. & habitudo ad fundamentum, & ad terminum est duplex. D.3. q.5. c.7. f.120.

Homo si possit scire se esse in caritate, & gratia D.17. q.1. c.16. f.278.

Homo an sit causa totalis generationis D.3. q.7. c.5. f.136.

Homo nun sit perfectius anima, quam asinus D.8. q.3. c.4. f.206.

Homo est animal, conceditur, at non humanitas est animalitas D.8. q.4. c.20. f.233.

Homini intellectiua, sensitiua, & vegetatiua non distinguuntur realiter. D.8. q.3. c.21. f.213.

I.

Idea ponuntur ex Augustino D.35. q.1. c.7. f.320. una Idea perfectior alia D.36. q.1. c.2. f.322. Idea descriptio, & opinio diuersa D.8. q.4. c.3. f.222. D.35. q.1. c.7. f.319. 320.

Idearum differentia D.2. q.4. c.7. f.56.

Idea quodnam esse habere dicuntur in Deo benedictio D.13. q.2. c.5. f.264.

Idem numero potest redire, & si bis non producatur D.17. q.5. c.2. f.283.

Idem esse prius & posterius se ipso, intelligitur dupliciter D.5. q.2. c.1. f.172.

Idem intelligere potest esse plurimum obiectorum D.3. q.6. c.19. f.134.

Identitas perfecta compositionem non admittit D. 5. q. 2. c. 13. f. 176.
Identitas inter Essentialiam, & relationem est perfectior, quam inter animal, & rationale D. 5. q. 2. c. 13. f. 176.
Identica propositio ambo extrema vel alterum exigit formaliter infinitum vel permissivum D. 5. q. 1. c. 10. f. 170.
Ignis ignis per se, & calefacit per accedens D. 2. q. 1. c. 5. f. 31.
Ignis est prius secundum causalitatem suo calori D. 7. q. 1. c. 5. f. 188.
Illud est verè unum, in quo non est numerus. D. 2. q. 1. c. 1. f. 297.
Ilusto videtur esse possibilis ex parte organi D. 3. q. 4. c. 9. 10. f. 109.
Imago in quo conuenit, & differt à vestigio D. 3. q. 5. c. 1. f. 117.
Imago ducit nati in cognitionem Sanctæ Trinitatis D. 3. q. 9. c. 1. f. 153.
Imago, ad hoc ut sit in homine, quæ requiritur. D. 3. q. 9. c. 7. f. 154.
Imago an sit perpetua in anima nostra D. 3. q. 9. c. 4. f. 154.
Imago habet multiplicem considerationem D. 3. q. 9. c. 8. f. 155.
Imago, seu notitia tantum ab anima esse videtur D. 3. q. 7. c. 3. f. 135.
Imitantur Deam creature secundum diuersos gradus D. 8. q. 4. c. 4. f. 222.
Impedire potest Deus multa alicui ex natura rei conuenientia D. 1. q. 2. c. 13. f. 5.
Impossibile est duplex, evidens unum, inueniens alterum D. 11. q. 2. c. 1. f. 255.
Impossibili, posito, an sequatur quodlibet D. 8. q. 5. c. 12. f. 241.
Impossibilitas an sit ex parte rei, & possibilitas ex parte Dei D. 4. q. 1. c. 1. f. 334.
Impossibilitas est ab intrinseco, & ab extrinseco D. 8. q. 5. c. 8. f. 240.
Impossibile non est ex parte intellectus cognoscere substantiam immaterialem in particulari D. 3. q. 3. c. 4. f. 88.
In cuius potestate est agere, & modus agendi. D. 1. q. 2. c. 11. f. 15.
Inesse aliquid prius alicui, stat dupliciter D. 26. q. 1. c. 8. f. 301.
Inferius est idem superiori, & e conuerso D. 2. q. 4. c. 13. f. 58. D. 8. q. 4. c. 17. f. 231.
Inferiora cognosci à Deo contingit tripliciter D. 2. q. 1. c. 25. f. 39.
Infinitum accipitur dupliciter pro formali, &

pro substrato D. 3. q. 1. c. 17. f. 82.
Infinitum in actu, & potentia est cognoscibile D. 3. q. 1. c. 16. f. 81.
Infinitum intensiue est duplex D. 8. q. 3. c. 24. f. 217.
Infinitum est possibile D. 2. q. 1. c. 1. f. 29. c. 4. f. 31. c. 23. f. 43.
Infinitas essentialiter ordinatorum est impossibilis D. 2. q. 1. c. 8. f. 32.
Infinitas est medium ad existendam existentiam in Deo D. 2. q. 2. c. 9. f. 50.
Infinitas dicitur precedere existentiam D. 8. q. 3. c. 27. f. 219.
Infinitas non est attributum, nec quasi passio. D. 3. q. 1. c. 11. f. 78.
Infinitas secundum aliquos est modus intrinsecus D. 3. q. 1. c. 11. f. 79.
Infinitas est duplex, durationis scilicet & efficacie D. 3. q. 2. c. 13. f. 80.
Ingenitam præsupponit connotatam D. 28. q. 2. c. 5. f. 311.
Innascibilitas si dicit priuationem, quomodo conuenit Patri D. 28. q. 1. c. 1. f. 310.
Intellectus diuinus an sit tantum Metaphysicus D. 36. q. 1. c. 3. f. 322.
Intellectus diuinus comparat prius obiectum intellectu ad se, quam ad volitum D. 45. q. 1. c. 1. f. 337.
Intellectus diuinus extra se an possit causare relationem rationis D. 8. q. 4. c. 14. f. 227.
Intellectus diuinus cognoscit intuitiue tribus modis D. 8. q. 4. c. 15. f. 228.
Intellectus diuinus producendo filium agit liberaliter D. 2. q. 6. c. 5. f. 61.
Intellectus diuinus cognoscit creaturas præcisè in Essentialia sua, & non per illas, aliàs vilesce-ret intellectus eius D. 2. q. 1. c. 25. f. 40.
Intellectus est formaliter principium productiuium habitus D. 27. q. 1. c. 2. f. 308.
Intellectus agens perficitur suo acta D. 8. q. 5. c. 10. f. 240.
Intellectus creatus potest habere intellectiōnem omnīs intelligibilis D. 8. q. 5. c. 18. f. 242.
Intellectus ante intelligere est tabula nuda D. 3. q. 6. c. 15. f. 129.
Intellectus est reflexiuus, pariter, & voluntas. D. 17. q. 1. c. 24. f. 281.
Intellectus est liber per participationem, non per essentialitatem D. 3. q. 7. c. 15. f. 140.
Intellectus gignit notitiam, quamquam non totaliter D. 3. q. 7. c. 1. f. 134.
Intellectus non intelligit aduersus ante numquam voluntatis

P R I M I L I B R I .

voluntatis, nisi in prima operatione D. 3. q. 7. c. 15. f. 141.
Intellectus est, quo formaliter intelligimus D. 3. q. 7. c. 19. f. 142.
Intellectus diuinus cognoscit, quod tripliciter explicatur D. 8. q. 4. c. 15. f. 128.
Intellectus & voluntas diuina non sunt attributa D. 8. q. 4. c. 7. f. 223.
Intellectus, & species intelligibiles sunt causa equiuoca intellectionis D. 3. q. 7. c. 22. f. 143.
Intellectus continet actum, seu habitum D. 3. q. 8. c. 6. f. 152.
Intellectus agens perfectior an sit patiente D. 3. q. 4. c. 13. f. 110.
Intellectus agens producit speciem intelligibilem medio phantasmate D. 7. q. 1. c. 15. f. 193.
Intellectus necessarius intelligit, quamuis participatiue sit liber D. 3. q. 8. c. 4. f. 151.
Intellectus creatus non potest comprehendere Deum D. 3. q. 1. c. 20. f. 83.
Intellectus diuinus causat quidditates simplices in esse secundum quid D. 3. q. 4. c. 17. f. 113.
Intellectus non habet sensum pro causa, sed pro occasione D. 3. q. 6. c. 3. f. 24.
Intellectus coniungitur potentis inferioribus coniungenter D. 3. q. 6. c. 7. f. 116.
Intellectus agens an valeat nuncupari virtus factiua D. 3. q. 6. c. 10. f. 127.
Intellectus habet duos actus, quibus assentit D. 1. q. 3. c. 1. f. 6.
Intellectus, & Essentia metaphorice sunt principium partiale D. 2. q. 7. c. 8. f. 69.
Intellectus agens & possibilis an in Deo ponantur D. 2. q. 7. c. 9. f. 69.
Intellectus est oppositorum, qualiter intelligatur D. 2. q. 7. c. 8. f. 73.
Intellectus, seu rationalis potentia completa, & incompleta D. 2. q. 7. c. 18. f. 73.
Intellectus lumine naturali an Deum intelligere valeat D. 1. q. 4. c. 9. f. 23.
Intellectus vilesce dicitur dupliciter D. 2. q. 1. c. 25. f. 38. 40.
Intellectus vitium cum volumus D. 3. q. 8. c. 4. f. 151. q. 9. c. 2. f. 33.
Intellectus cognoscere Deum in particulari lege D. 3. q. 3. c. 4. f. 88.
Intellectio ab agente, & possibili emanat intellectum D. 3. q. 4. c. 13. f. 110.
Intellectio precedit visionem, & intelligere producere D. 6. q. 1. c. 1. f. 181.
Intellectio est ab anima, vel obiecto relucente in specie D. 3. q. 7. c. 29. f. 147. c. 6. f. 36.

Intellectio quomodo sit in potestate nostra D. 3. q. 7. c. 24. f. 143. q. 9. c. 2. f. 153.
Intellectio nostra a suo mensuratur obiecto D. 35. q. 1. c. 6. f. 318.
Intelligere lapidem est perfectio simpliciter D. 2. q. 1. c. 25. f. 41. D. 39. q. 1. c. 12. f. 330.
Intelligere est qualitas, & transit in ad aliquid, ut in terminum D. 3. q. 8. c. 12. f. 156.
Intelligere simpliciter, & absolute est prius ipso dicere D. 6. q. 2. c. 1. f. 181.
Intelligibile est duplex simpliciter, & secundum proportionem D. 3. q. 2. c. 9. f. 87.
Intelligibilitas an causetur ab intellectu diuino D. 3. q. 4. c. 15. f. 111. c. 6. f. 112.
Intelligibilitas est passio D. 3. q. 4. c. 16. f. 112. an entis realis, vel rationis D. 3. q. 3. c. 15. f. 93.
Intellectualitas an sit modus intrinsecus D. 26. q. 1. c. 23. f. 306.
Intellectualitas dicitur modum intrinsecum Essentie D. 2. q. 1. c. 21. f. 36. D. 8. q. 4. c. 5. f. 223.
Intellectiua si est facta, ergo est possibilis logicè D. 8. q. 5. c. 4. f. 139.
Intentio secunda quid sit, & multa de prima, & secunda intentione D. 23. q. 1. c. 1. f. 293. 294.
Intentio secunda a Deo cognoscitur D. 2. q. 4. c. 5. f. 56. D. 8. q. 4. c. 15. f. 228. 229.
Intentio secunda a quo causatur D. 3. q. 7. c. 16. f. 141. D. 8. q. 4. c. 14. f. 227.
Intentiones secunda sunt per se intelligibiles D. 3. q. 3. c. 15. f. 95.
Intentiones secunda si habeant existentiam, & sint in predicamento D. 13. q. 1. c. 4. f. 163.
Intentiones vniuersalium in quolibet facilius occurrunt, & primo D. 3. q. 3. c. 30. f. 101.
Inter per se, & per accidens an detur medium D. 7. q. 1. c. 7. f. 188.
Inter causam, & causatum est proportio D. 3. q. 3. c. 7. f. 90. & realis distinctio D. 3. q. 5. c. 14. f. 241.
Intentio actus non est aliquod extrinsecum accidens actui D. 17. q. 1. c. 5. f. 272.
Instrumentum habet duplicem rationem agentis D. 17. q. 1. c. 21. f. 280.
Ius natura dupliciter accipitur largè, & strictè D. 1. q. 2. c. 12. f. 15.
Iustitia accipitur bifariam pro distributiva, & condecetna diuina voluntatis D. 41. q. 1. c. 1. f. 332.
Iustificatio capitur dupliciter, secundum quid, & simpliciter D. 17. q. 1. c. 16. f. 277.

L.

Libertas quid sit D. 2. q. 6. c. 5. f. 63. An
sit cum ne cessitate naturali D. 1. q. 4.
c. 1. f. 20.
Libertas duplex est limitata, & illimitata, &
quomodo in Deo D. 8. q. 3. c. 28. f. 220.
Libertas, & necessitas sunt respectu productio-
nis Spiritus Sancti cum diuina voluntate
D. 10. q. 1. c. 4. f. 251.
Liber vires est duplex simpliciter, & secundum
presentem iustitiam D. 40. q. 1. c. 1. f. 331.
Liberum dicitur aliquid formaliter, & parti-
cipatiue D. 17. q. 2. c. 3. f. 271.
Linea infinita si est in predicamento quantita-
tis D. 8. q. 3. c. 24. f. 216. D. 10. q. 1. c. 1. f.
251.
Logica si est mensurabilis, & a quo mensure-
tur D. 35. q. 1. c. 6. f. 319.
Lumen gloria est simpliciter necessarium D. 1.
q. 4. c. 9. f. 23. D. 3. q. 3. c. 2. f. 83, c. 25.
f. 101.

M.

Magis commune est present intellectui
absque minus vniuersali D. 3. q. 6. c.
9. f. 126.
Maius est cogitabile quod est in se, quam quod
est in intellectu D. 2. q. 1. c. 31. f. 43.
Maius vitium est vitii fructibus, quam frui
vitendi D. 1. q. 1. c. 3. f. 2.
Materia in sui creatione est mutata de non ef-
se ad esse D. 2. q. 1. c. 9. f. 32.
Materia est duplex vna compositionis, alteratio-
nis alia D. 2. q. 7. c. 13. f. 70.
Materia omnis eiusdem, & alterius rationis
D. 2. q. 7. c. 15. f. 71.
Materia prima nihil actualitatis includit D. 3.
q. 3. c. 12. f. 94.
Materia & forma sunt primo diuersa D. 3. q.
3. c. 11. f. 93.
Materia prima dicitur esse simpliciter simplex
D. 3. q. 3. c. 10. f. 93.
Materia est ingenerabilis, ergo in effecta. Ne-
gatur D. 8. q. 5. c. 4. f. 239.
Materia si inclinatur ad formam, quomodo est
in potentia contradictionis D. 8. q. 1. c. 6.
f. 200.
Medium demonstrationis an sit quodquid est
subiecti, vel passionis D. 39. q. 1. c. 4. f.
326.
Memoria secunda est principium formaliter

gignendi D. 7. q. 1. c. 1. f. 186.
Memoria secunda generat, quo in sensu sit
verum id D. 5. q. 1. c. 7. f. 168.
Memoria ut perfectio simpliciter conuenit tri-
bus personis D. 13. q. 1. c. 10. f. 267.
Memoria tribus modis est considerabilis D. 3. q.
6. c. 1. f. 123.
Memoria an sit in intellectiua, vel in sensitiua
D. 3. q. 6. c. 1. f. 123.
Memoria, reminiscencia, & obliuio describun-
tur D. 3. q. 6. c. 3. f. 123.
Mensura est duplex, & an perfectior mensu-
rato D. 2. q. 1. c. 1. f. 29.
Mensura est duplex perfectionis vna, & quanti-
tatiua altera D. 35. q. 1. c. 6. f. 318.
Merces aterna & temporalis D. 1. q. 1. c. 7.
f. 6. Operi debita D. 17. q. 1. c. 10. f.
279.
Meritum est triplex, quid ue sit illud, explica-
tur D. 17. q. 1. c. 18. f. 278. 279.
Miraculum quid sit, quod ue maius existat.
D. 17. q. 1. c. 15. f. 277.
Mittere est commune tribus personis, & mit-
ti duabus D. 14. q. 1. c. 1. f. 270.
Modificatio se habet in duplici differentia D. 2.
q. 4. c. 16. f. 60.
Modus intrinsecus quid sit D. 3. q. 1. c. 11. f. 79.
D. 8. q. 4. c. 16. f. 229. 230
Modus intrinsecus ad tria est comparabilis D.
8. q. 4. c. 16. f. 230 An sit passio D. 2. q.
1. c. 28. f. 43.
Modus intrinsecus an sit in Deo D. 9. q. 1. c. 2.
f. 249. An variet rationem constituti D. 8.
q. 4. c. 19. f. 230.
Mori voluit Christus, idem voluere Iudei, at
different D. 48. q. 1. c. 1. f. 340.
Motus omnis recipit speciem a termino forma-
li D. 26. q. 1. c. 15. f. 303.
Motus est in substantia suscipiente magis, &
minus D. 17. q. 4. c. 2. f. 281.
Motu in continuo omnia esse, stat dupliciter.
D. 3. q. 4. c. 11. f. 109.
Multiplicatio suppositorum in aliqua natura
non arguit dignitatem D. 2. q. 5. c. 2. f. 63.
Mutatio alia est subiectiua, & alia est obie-
ctiua D. 2. q. 1. c. 9. f. 32.

N.

Natura diuina dat esse totaliter persone
diuine D. 26. q. 1. c. 3. f. 300.
Natura est de se multiplicabilis in infinitum.
D. 2. q. 3.

Natura creata non habet verum esse existentia
in ultima actualitate. D. 5. q. 2. c. 18. f.
179.
Natura habet existentiam indistinctam reali-
ter ab existentia singulari. D. 8. q. 7. c. 6. f.
179.
Natura est perfectior ratione substantie, cui
in creaturis. D. 3. q. 2. c. 12. f. 180.
Natura est perfectior actus, quam differen-
tia individui. D. 3. q. 2. c. 1. f. 177.
Natura singularis, & suppositum identifi-
cantur realiter. D. 5. q. 2. c. 7. f. 178.
Natura eadem univocatur, & equivocaliter com-
municatur. D. 2. q. 7. c. 16. f. 71.
Natura communis habet quadruplex esse. D. 3.
q. 6. c. 1. f. 120.
Natura a qua videri potest in sa et singu-
laritate. D. 2. q. 2. c. 8. f. 173.
Natura non se habet ad suppositum, et singu-
laritatem ad univocalem. D. 2. q. 4. c. 1. f. 174.
Natura creata personatur per duas negationes.
D. 28. q. 1. c. 7. f. 311.
Naturalis potentia an sit in secunda specie
qualitatis. D. 7. q. 1. c. 13. f. 191.
Naturaliter iste terminus accipitur duplici-
ter. D. 8. q. 5. c. 9. f. 240.
Necessitas est conditio existentie. D. 2. q. 4. c. 20.
f. 63. D. 8. q. 5. c. 6. f. 259.
Necessitas inevitabilitatis an preualeat neces-
sitas immutabilitatis. D. 39. q. 1. c. 1. f. 329.
Negatio non est de se incommunicabilis, & po-
test inesse alicui per aliquod positum. D. 8.
q. 3. c. 14. f. 30. D. 13. q. 1. c. 2. f. 226. D.
28. q. 1. c. 7. f. 311.
Negatio minus necessaria sequitur ex negatione
magis necessaria. D. 8. q. 3. c. 13. f. 241.
Negatio non adest, nisi per affirmationem. D.
23. q. 1. c. 6. f. 295. D. 28. q. 1. c. 7. f. 311. D. 36.
q. 1. c. 4. f. 322.
Negatio triplex concomitatur rationem perso-
ne in divinis. D. 23. q. 1. c. 3. f. 295.
Negativa de predicato finito, ad affirmati-
onem de predicato infinito valet consequentia. D.
28. q. 1. c. 6. f. 311.
Nihil agit in se ipsum optimam habet dilu-
cationem. D. 3. q. 7. c. 10. f. 138.
Nihil est in intellectu, quod non fuerit in
sensu. D. 3. q. 3. c. 4. f. 94. f. 26. f. 100.
Nihil est volitum nisi sit praeconium. D. 2. q.
2. c. 1. f. 8.
Nominantur a Christo persone divina nomi-

nibus relativis. D. 2. q. 1. c. 2. f. 30.
Nominari non potest Deus proprie a creatura
sed a beatis sic. D. 22. q. 1. c. 2. f. 292.
Non esse, est duplex, simpliciter, & secun-
dum quid. D. 9. q. 1. c. 3. f. 249.
Non esse, precedere esse pluribus modis intelli-
gitur. D. 6. q. 1. c. 1. f. 83. D. 9. q. 1. c. 3. f. 249.
Non est in potestate velantis frui sic, & non
frui sic. D. 1. q. 2. c. 1. f. 15.
Notiones quinque conceduntur a pluribus the-
ologis. D. 2. q. 1. c. 4. f. 311.
Notitia causata a Deo alterius veritatis, n-
dicatur. Verbum. D. 27. q. 1. c. 3. f. 308.
Notitia ab uno Angelo alteri revelata, num
fit verbum. D. 27. q. 1. c. 2. f. 308.
Notitia Angeli, & hominis respectu eiusdem
obiecti differt specie ex parte potentiarum.
D. 35. q. 1. c. 2. f. 318.
Notitia gentis num dicatur esse in patre. D. 13.
q. 1. c. 10. f. 262.
Notitia aliquando procedit a pluribus causis.
D. 3. q. 7. c. 1. f. 134.
Notitia procedit ab obiecto, & ab intellectu. D.
3. q. 7. c. 3. f. 135.
Notitia est duplex intuitiva, & abstractiva.
D. 3. q. 7. c. 14. f. 140.
Prima est principiorum, & alia pro aliis. D.
3. q. 4. c. 5. f. 106.
Notitia intuitiva, & abstractiva differunt
specie. D. 2. q. 4. c. 4. f. 55. D. 3. q. 7. c. 18.
f. 142.
Notitia intuitiva quid, & an sit medium in-
ter intuitivam, & abstractivam. D. 8. q. 4.
c. 15. f. 228. 229.
Notitia intuitiva requirit speciem intelligibi-
lem. D. 2. q. 6. c. 6. f. 126.
Notitia intellectus est perfectior notitia sensi-
tiva. D. 3. q. 4. c. 6. f. 107.
Notitia in verbo est perfectior notitia in gene-
re proprio. D. 3. q. 4. c. 23. f. 116.
Notitia bis inspecta, & conspecta sunt eiusdem ra-
tionis. D. 3. q. 7. c. 18. f. 142.
Nulla creatura habet esse prius naturaliter,
quam in supposito. D. 5. q. 2. c. 18. f. 78.
Nullum posterius est magis necessarium, quam
suum prius. D. 3. q. 4. c. 3. f. 104.
Nullum praeiudicium univocatur praeiudicatur
excepta substantia, & qualitate. D. 3. q. 7.
c. 1. f. 139.
Numerus quod duplex, & quid sit, & an in
Deo reperitur. D. 24. q. 1. c. 1. f. 297.
Numerantur in divinis quinque notiones. D.
28. q. 1. c. 4. f. 311.

Obiectum adaequatum intellectus est ens in quantum ens D. 1. q. 1. c. 5. f. 3.
 Obiectum adaequatum visui est color, vel aliquid aliud D. 3. q. 3. c. 6. f. 89.
 Obiectum adaequatum ad potentiam habet naturalem ordinem in ratione motui D. 3. q. 3. c. 8. f. 91.
 Obiectum omnipotentis dicitur ens possibile D. 4. q. 1. c. 2. f. 334.
 Obiectum est causa speciei intelligibili D. 3. q. 6. c. 17. f. 131.
 Obiectum, & intellectus sunt causa notitiae D. 3. q. 7. c. 6. f. 136.
 Obiectum est intelligibile in specie intelligibili D. 3. q. 7. c. 25. f. 44.
 Obiectum est causa intellectus, non speciei intelligibili D. 3. q. 6. c. 18. f. 132.
 Obiectum, & potentia sunt causa subordinationis notitiae D. 3. q. 7. c. 30. f. 148.
 Obiectum, & potentia proportionem non similitudinem exigunt D. 3. q. 3. c. 7. f. 99.
 Obiectum ad causandum notitiam concurret secundum quid D. 3. q. 8. c. 1. f. 150.
 Obiectum clare visum potest poni habere totam causalitatem respectu diuinae visionis D. 3. q. 8. c. 5. f. 152.
 Obiectum distinguere potentias asseritur D. 3. q. 3. c. 9. f. 92.
 Obiectum motuum nostri intellectus est duplex D. 3. q. 3. c. 15. f. 95. c. 26. f. 100.
 Obiectum ut mutabile, & ut natura consideratur D. 3. q. 4. c. 11. f. 109.
 Obiectum immediatum scruitionis est Deus D. 1. q. 1. c. 9. f. 6.
 Obiecta, ut in intellectu diuino actu intelligibilia, sunt necesse ut pari memoriae, vel intelligentia D. 3. q. 4. c. 15. f. 112.
 Obiecta cognita in intellectu diuino quoad artem nominantur D. 3. q. 4. c. 15. f. 112.
 Obiecta secundaria mouent intellectum virtute intellectus diuini D. 3. q. 4. c. 19. f. 114.
 Obiecta secundaria mouent intellectum ad rationem cognitionem certam D. 3. q. 4. c. 20. f. 114.
 Orium Dei non videtur dabile ex Scotto D. 1. q. 4. c. 11. f. 24. c. 9. f. 22.
 Omne ens includens entitatem positam est compositum D. 8. q. 2. c. 1. f. 203.
 Omne agens agit per seipsum D. 2. q. 1. c. 25. f. 39.

Omne quod mouetur, ab alio mouetur D. 8. q. 1. c. 1. f. 235.
 Omne compositum videtur esse nouum D. 8. q. 5. c. 1. f. 236.
 Omne causatum ab intellectu praecidit, est ens rationis D. 2. q. 4. c. 6. f. 56.
 Omni potentia passiva correspondet aliqua actus D. 2. q. 1. c. 1. f. 20. q. 7. f. 68.
 Omnia intelligibilia actu intellectus diuini habent esse intelligibile D. 3. q. 4. c. 15. f. 111.
 Omnia sunt a Deo sub ratione vnius D. 3. q. 9. c. 1. f. 56.
 Omnis intellectus certus de vno, & dubius de duobus &c. exponitur D. 3. q. 1. c. 5. f. 76.
 Omnis res ad se subsistit, quanto magis Deus D. 7. q. 1. c. 2. f. 186. D. 8. q. 3. c. 0. f. 209.
 Omnis pluralitas reducitur ad unitatem, vel ad tantam paucitatem, ad quam reduci potest D. 2. q. 7. c. 4. f. 68.
 Ordo inter passionem apud nonnullos est dabilis D. 3. q. 1. c. 5. f. 326.
 Ordo originis est multiplex D. 12. q. 2. c. 1. f. 260. 261.
 Ordo originis non stat in vno signo naturae D. 26. q. 1. c. 12. f. 102.
 Ordo originis est dissimilis ab ordine naturae D. 12. q. 2. c. 1. f. 260.
 Ordo inter magis, & minus necessarium assignatur D. 8. q. 5. c. 13. f. 241.
 Ordo in cognoscendo est duplex ex parte obiecti, & potentiae D. 2. q. 2. c. 6. f. 47.
 Ordo predicatorum in diuinis assignatur triplex D. 8. q. 4. c. 5. f. 223.
 Ordo charitatis exigit, ut post Deum, diligamus super omnia D. 2. q. 2. c. 4. f. 53.
 Ordo charitatis aliquando vult, quod praedemittatur operatio perfectior propter minus perfectam D. 1. q. 1. c. 5. f. 5.
 Origo perfecta est duplex ad intra, & ad extra D. 6. q. 1. c. 4. f. 184.

P.

Paruulus baptizatus non potest mereri de seipso, vnde liberi arbitrij D. 17. q. 1. c. 18. f. 279.
 Passio Christi bifariam consideratur, & an volenda, & dolenda de ea D. 42. q. 1. c. 1. f. 340.
 Passio a subiecto emanat D. 3. q. 4. c. 16. f. 112. an separabilis ab eo ibidem c. 6. f. 107.
 Passio

Transito; ut accidens commune, & dicitur quod
est extra quidditatem consideratur D. 2. q.
1. c. 28. f. 43.

Passiones entis duplices D. 2. q. 1. c. 28. f. 43.
Quæ demonstrabiles de ente D. 5. q. 1. c. 12.
f. 80. q. 1.

Passiones entium incommensurabiles sunt D. 3. q. 3. c.
13. f. 94. & quæ D. 39. q. 11. c. 4. f. 326.

Passionum communis ratio an sit unius per aliam
D. 39. q. 1. c. 5. f. 326.

Passionum an sit ordo particularis assignatus
D. 17. q. 2. c. 6. f. 122.

Pater substantiæ, & adiectiue sumitur D.
1. q. 2. c. 4. f. 10. D. 2. q. 4. c. 17. f. 60. D. 5.
q. 2. c. 3. f. 166.

Pater an habeat duas relationes spectantes ad
originem D. 5. q. 2. c. 4. f. 13.

Pater, filius, & Spiritus Sanctus sunt una
res, & tres D. 5. q. 1. c. 1. f. 164.

Pater est Deus, est propositio formalis D. 4. q.
2. c. 1. f. 61. D. 13. q. 1. c. 9. f. 267.

Pater dicitur filio, est vera propositio, sed an e-
conuerso D. 31. q. 1. c. 1. q. f. 317.

Pater est sapientia sapientia ingenta, non ge-
nita D. 32. q. 1. c. 1. f. 317.

Pater generat filium natura, & volunta-
te D. 6. q. 1. c. 2. f. 184.

Pater est pater, & pater generat, idem sunt
D. 7. q. 1. c. 10. f. 95. 196.

Pater, & filius agnoscunt Spiritum sanctum
antequam spiraret D. 10. q. 1. c. 6. f. 252.

Pater producit Spiritum sanctum per filium,
explicatur D. 1. q. 1. c. 2. f. 253.

Pater, & filius sunt unum principium Spi-
ritus sancti, ut pro quo supponit h. principium
D. 12. q. 1. c. 1. f. 257.

Pater, & filius sunt duo spirantes, non duo
spiratores D. 11. q. 1. c. 5. f. 259.

Pater est pater Deitate D. 5. q. 1. c. 3. f. 166. &
suo actu generatius D. 5. q. 2. c. 10. f. 175.

Pater antequam generet filium, est perfecte
beatus D. 1. q. 2. c. 4. f. 10. 1.

Pater dicitur esse consubstantialis, non composuit
D. 8. q. 1. c. 8. f. 201.

Pater in primo signo originis, antequam in-
telligatur generatio filii, cognoscit genera-
tionem, ut inuitiue D. 6. q. 1. c. 2. f. 181.

Pater in primo signo originis, intelligit, &
vult, & in secundo generat D. 6. q. 1. c. 3.
f. 182.

Pater est memoria, intelligentia, & volun-
tas D. 2. q. 7. c. 10. f. 69.

Pater, ut pater dupliciter, pro absolute, & re-
spectu D. 1. q. 2. c. 4. f. 10.

Pater in primo signo originis habet omnem per-
fectionem tam absolutam, quam respecti-
uam D. 12. q. 1. c. 4. f. 259.

Pater, & filius spirant Spiritum sanctum
in eodem, & alio signo originis D. 12. q. 1.
c. 1. f. 260.

Paternitas quid sit facilliter describi potest D.
3. q. 8. c. 3. f. 15.

Paternitas, & spiratio actiua num realiter
distinguantur D. 11. q. 2. c. 2. f. 156. D. 13. q.
1. c. 6. f. 264.

Paternitas in diuinis non est spiratio actiua,
formaliter, nec per identitatem D. 8. q. 4.
c. 23. f. 235.

Paternitas in diuinis non est composita ex en-
titate, & priuatione D. 8. q. 2. c. 1. f. 202.

Paternitas in diuinis est conditio requisita
ad suppositum, at in creaturis non est ra-
tio agendi, nec ratio concomitanti suppo-
situm D. 28. q. 3. c. 1. f. 312.

Paternitas in quantum talis est ens reduplica-
tiue, & specificatiue D. 26. q. 1. c. 1. f. 305.

Patris diuina, & credita non est com-
paratio formalis D. 5. q. 2. c. 15. f. 77.

Persona de tribus dicitur, conceptumque po-
situm signat D. 26. q. 1. c. 17. f. 304.

Persona diuina num distinguatur formaliter
ab Essentia D. 1. q. 2. c. 10. f. 14.

Persona diuina includit formaliter Essentia
diuinam D. 1. q. 2. c. 3. f. 9. D. 13. q. 1.
c. 9. f. 267.

Persona diuina personatur per tres negationes
persona autem creata per duas D. 28. q. 1.
c. 7. f. 312.

Persona secunda in diuinis an melius per ver-
bum, quam per filium explicetur D. 27. q.
1. c. 7. f. 309.

Persona una est in alia per circumiunctionem
D. 19. q. 2. c. 1. f. 287.

Personæ diffinitio D. 23. q. 1. c. 3. f. 294. D. 26.
q. 1. c. 2. f. 306. An materis conuenire possit
D. 23. q. 1. c. 3. f. 294.

Persona ratio in diuinis dicitur relatiua, in
creatura verò nec relatiua, nec absoluta
D. 23. q. 1. c. 3. f. 294.

Personarum constitutioni adstant opinioniones
& num includant personæ respectum quid-
am D. 1. q. 2. c. 4. f. 9. q. 2. c. 4. f. 9.

Personis diuinis an conceptus positius, ve
negatiuus

negativum abstrahitur D. 35. q. 1. c. 1. f. 298.
 Per, ista vocula quatuor modis exponitur D.
 11. q. 1. c. 2. f. 254.
 Per accidens dupliciter accipi potest D. 7. q. 1.
 c. 7. f. 88.
 Perfectio duplex est, quidditativa, & gradua-
 lis D. 3. q. 7. c. 2. f. 143. D. 3. q. 7. c. 3. f. 149.
 Perfectio identitatis tollit compositionem, &
 quasi compositionem D. 5. q. 2. c. 3. f. 176.
 Perfectio simpliciter accipitur dupliciter D. 3.
 q. 1. c. 4. f. 199. Et quae requiruntur ad illi.
 q. 5. c. 2. f. 247.
 Perfectio capituli bisariam, una desumpta a
 modo, altera a quidditate D. 3. q. 1. c.
 11. f. 79.
 Perfectio duplex est, una quidditativa mo-
 daliter, alia simpliciter D. 3. q. 4. c. 13.
 f. 236.
 Perfectio essentialis creaturae accipitur duobus
 modis D. 8. q. 4. c. 2. f. 122.
 Perfectum dicitur independenti a non perfecto
 D. 8. q. 4. c. 1. f. 221.
 Peccandi actum elucere stat in potestate volun-
 tatis D. 1. q. 2. c. 12. f. 15.
 Per se sitas consistit in actu christi voluntatis
 D. 3. c. 4. f. 18.
 Plenum gaudium est sui tota Trinitate D.
 1. q. 2. c. 3. f. 13.
 Plura necesse esse an sita postposita D. 2. q. 3.
 c. 6. f. 34. q. 4. c. 10. f. 62. q. 4. c. 13. f. 34.
 Plures res rationales esse in parte probatur D.
 31. q. 1. c. 2. f. 316.
 Plures relationes, & non plures dicuntur esse
 in parte D. 5. q. 2. c. 4. f. 175.
 Pluralitas personarum stat cum unitate Es-
 sentiae D. 2. q. 3. c. 6. f. 39.
 A. Positione possibile in esse non sequitur im-
 possibile D. 39. q. 1. c. 10. f. 329. D. 8. q. 5. c. 8.
 f. 240.
 Possibile quid sit, explicatur modo facili D. 8.
 q. 5. c. 8. f. 240.
 Possibilitas logica est non repugnantis termi-
 norum D. 8. q. 5. c. 4. f. 239.
 Posterior esse aliquali alio multipliciter intel-
 ligitur D. 8. q. 4. c. 11. f. 226.
 Potentia est qua simpliciter possumus, & ba-
 betur quod sit possumus D. 1. q. 4. c. 8. f. 23.
 Potentia est qua simpliciter possumus, & pri-
 mo possumus D. 1. q. 2. c. 1. f. 271.
 Potentia multipliciter sumitur, & in quo Prae-
 dicamento sit D. 7. q. 1. c. 13. f. 191.
 Potentia activa quid sit D. 8. q. 5. c. 3. f. 237. ad

primum, & secundum actus mobilis. c. 1. f.
 236.
 Potentia receptiva est potentia contradictionis.
 D. 2. q. 4. c. 2. f. 37.
 Potentia generandi passivam accipitur D. 7. q. 1.
 c. 18. f. 194. & est in parte c. 10. f. 195.
 Potentia distinguitur in actum, & factum
 D. 2. q. 6. c. 7. f. 65.
 Potentia activa illimitata an sit in determina-
 tia D. 7. q. 1. c. 9. f. 189.
 Potentia logica quid sit, an differat ab obiecti-
 va potentia D. 7. q. 1. c. 10. f. 189. D. 20. q.
 1. c. 2. f. 288.
 Potentia logica num sequatur, vel precedat
 potentiam obiectivam D. 9. q. 1. c. 6. f. 327.
 Potentia obiectiva cum actu entitativo an co-
 ponatur D. 8. q. 2. c. 3. f. 204.
 Potentia obiectiva componatur in Deo D. 7. q. 1.
 c. 12. f. 9. D. 20. q. 1. c. 1. f. 388.
 Potentia distinguuntur per actus D. 1. q. 4. c.
 2. f. 20.
 Potentia passiva utrum activa potentia corre-
 spondat D. 3. q. 4. c. 4. f. 113.
 Potentiae animae sunt duplices spirituales, &
 sensive D. 3. q. 9. c. 10. f. 456.
 Potentiae animae sunt tres, & qualiter duas
 dicantur D. 3. q. 9. c. 4. f. 154.
 Potentiae animae ad invicem formaliter sunt
 distinctae D. 3. q. 9. c. 3. f. 153.
 Potentia subiecta imperio voluntatis libera
 sunt participative D. 3. q. 8. c. 5. f. 154.
 Praecepta dei prima regula sunt indispensa-
 bilia D. 1. q. 2. c. 2. f. 35. D. 4. q. 1. c. 1. f.
 336.
 Praedestinatio accipitur improprie, proprie, &
 proprie sic D. 40. q. 1. c. 3. f. 331.
 Praedestinatio sequitur praescientiam, estque
 actus voluntatis D. 40. q. 1. c. 3. f. 331.
 Praedestinationis causa si potest assignari. Opi-
 niones vide D. 41. q. 1. c. 1. f. 332.
 Praedicamenta distinguuntur per modos, &
 quidditates D. 8. q. 4. c. 6. f. 229. 230.
 Praedicatio identica exigit alterum extremum
 infinitum formaliter, aut permissum D. 5.
 q. 1. c. 10. f. 70. D. 12. q. 1. c. 6. f. 264.
 Praedicari formaliter stat dupliciter quiddita-
 tive, & formaliter D. 5. q. 1. c. 6. f. 167.
 Praedicata adiectiva de ultimatis abstractis in
 primo modo praedicantur D. 4. q. 1. c. 6. f. 67.
 Praescientia, scientia, praedestinatio, repro-
 batio, propositum, & electio differant D.
 40. q. 1. c. 1. f. 331.

Praescien-

PRIMI LIBRI.

Præscientia futurorum contingentium sequitur determinationem diuina voluntatis.

D. 41. q. 1. c. 5. f. 332.

Præscit, & prædestinavit, inquit Doctor gentium D. 40. q. 1. c. 1. f. 332.

Primitiæ duplex perfectio, & generationis D. 3. q. 6. c. 5. f. 125.

Primocognitum est species specialissima D. 3. q. 3. c. 30. f. 102. 103. c. 3. f. 84. 85.

Primo diuersa in nullo conuenire dicuntur D. 8. q. 3. c. 26. f. 218.

Prima intentio quid sit, explicatur à Doctoribus D. 13. q. 1. c. 1. f. 292.

Principiare stat dupliciter, metaphoricè, & realiter D. 5. q. 1. c. 3. f. 172.

Principiæ verum ens reale, bifariam consideratur D. 5. q. 1. c. 3. f. 172.

Principium ad quod liberè, & necessario insimul sunt in eodem, ac non simul sunt per modum naturæ, & voluntatis D. 2. q. 7. c. 5. f. 68.

Principij formalis generationis, varia est locutio D. 7. q. 1. c. 1. f. 186.

Principium ita aditum, nec saluti tum est, diuile D. 2. q. 6. c. 7. f. 65.

Principium primum quale sit D. 3. q. 4. c. 4. f. 106. an sit negabile D. 2. q. 2. c. 1. f. 44.

Principium aditum distinguitur in naturæ, & intellectum D. 10. q. 1. c. 4. f. 127.

Principium quo in tractatu est realiter distinctum à producto D. 7. q. 1. c. 1. f. 193.

Principium quod est duplex, & à principio distinctum D. 7. q. 1. c. 1. f. 193.

Principij formalis ad productum non est distinctio formalis D. 7. q. 1. c. 4. f. 37.

Principij formalis generationis est varia locutio D. 7. q. 1. c. 1. f. 186.

Priora generationis sunt posteriora, perfectione D. 3. q. 2. c. 1. f. 83. q. 4. c. 6. f. 107. q. 6. c. 5. f. 125. D. 5. q. 2. c. 16. f. 177.

Primitiæ duplex natura scilicet, & personæ D. 8. q. 5. c. 6. f. 242.

Prius, iste terminus multipliciter, potest accipi D. 7. q. 1. c. 5. f. 182.

Probare sufficienter contingit dupliciter D. 2. q. 3. c. 2. f. 52.

Producere liberè stat cum necessitate D. 1. q. 4. c. 1. f. 20.

Producere sequitur, & præcedit ipsum intelligere D. 2. q. 1. c. 1. f. 70.

Producens absolutum, & ut producat est prius producto D. 1. q. 2. c. 4. f. 10.

Productio non includit formaliter diuinas Essentiam D. 13. q. 1. c. 9. f. 267.

Produzione se ipsi, & per principia distinguantur formaliter D. 2. q. 7. c. 3. f. 67. D. 13. q. 1. c. 7. f. 266.

Produzione ad intra negata per impossibile, non est neganda productio ad extra D. 8. q. 5. c. 13. f. 241.

Proprietates non dat esse, sed facit esse tale D. 26. q. 1. c. 3. f. 300.

Proprietates individualis est in eodem predicamento, in quo est eius natura D. 3. q. 2. c. 16. f. 177.

Proprietates absolute, & relative quæ inter sunt in Deo D. 2. q. 1. c. 2. f. 30.

Proprium est Patri genuisse, & filio genitum esse D. 9. q. 1. c. 1. f. 248.

Proposito identica tribus modis fieri potest D. 8. q. 4. c. 22. f. 123.

Proposito illa, quod est causa cause est causa causati, declaratur D. 17. q. 2. c. 7. f. 273.

Proposito per se nota bifariam sumitur D. 3. q. 4. c. 7. f. 106.

Proposito per se nota non excludit notitiam minorum D. 2. q. 2. c. 3. f. 45.

Proposito dicitur per se nota in se, & notum nobis D. 2. q. 2. c. 6. f. 47.

Proposito per nota num sit demonstrabile D. 2. q. 1. c. 7. f. 47.

Propositi hec, Deus est, dicitur per se nota D. 2. q. 2. c. 8. f. 48.

Propter est duplex conuersalis, & particularis D. 39. q. 1. c. 8. f. 328.

Prudentia non est simpliciter necessaria ad alium mundum D. 7. q. 2. c. 1. f. 25.

Pars duplex una intellectus, voluntatis, altera D. 3. q. 4. c. 12. f. 115.

Pars voluntatis est triplex, magna, maior, & maxima D. 3. q. 4. c. 12. f. 116.

Q.

Qualitas intentionis, & remissibilis accipitur tripliciter D. 17. q. 5. c. 4. f. 284.

Qualem ordinem habent aliqua realiter distincta, talem habent ubi sunt ratione distincta D. 6. q. 1. c. 1. f. 181.

Quando Prædicamentum an habeat genera, & species D. 8. q. 2. c. 2. f. 13.

Quantitas videtur esse passio substantia D. 2. q. 1. c. 23. f. 13.

Quartum

Quantumcunque contingit esse in potentia,
tantum contingit esse in actu. D. 8. q. 3.
c. 24. f. 116.

Quasi iste terminus accipitur dupliciter expo-
niturq. scriptura D. 2. q. 6. c. 6. f. 63.

Quaternitas in diuinis scilicet generatio acti-
ua, & passiva, spiratio actiua, & passiva
D. 5. q. 1. c. 1. f. 64.

Quatuor cognoscuntur de Deo per creaturas
D. 3. q. 5. c. 1. f. 17.

Quilibet essentia creata suo modo representat
Deum D. 3. q. 9. c. 11. f. 56.

Quidditas rei sensibilis adaequatur intellectui
proflata isto D. 3. q. 3. c. 26. f. 100.

Quidditas omnis est communicabilis, etiam
diuina D. 1. q. 2. c. 7. f. 12.

Quidditas probatur perfectior esse gradu D.
5. q. 2. c. 1. f. 74.

Quidditatie in doctrina Scoti sumitur bisar-
iam D. 8. q. 4. c. 18. f. 333.

Quiescere ultimare potest intelligi dupliciter
D. 1. q. 2. c. 5. f. 3. q. 3. c. 3. f. 17.

Quicquid primum effectuum in ratione perfe-
ctissimi D. 1. q. 1. c. 6. f. 5.

Quod est causa cause est causa causati D. 1.
q. 2. c. 7. f. 273.

Quod in Deo benedictio reperitur est idem rea-
liter D. 2. q. 4. c. 1. f. 57.

R.

Ratum, & danum in quo predicamento
ponantur D. 5. q. 2. c. 20. f. 179.

Ratio subsistentia in creaturis est duplex nega-
tio D. 5. q. 2. c. 22. f. 180.

Ratio frivolis est ratio boni perfecti, non bo-
ni in communi D. 1. q. 2. c. 14. f. 16.

Ratio in se falsa est de omni falsa, & an ex-
falso verum sequatur D. 2. q. 2. c. 10. f. 52.

Ratione bisariam sumitur actualiter, &
appetudinaliter D. 3. q. 3. c. 18. f. 97.

Realitas propria subsistentie in creaturis non
facit compositionem cum natura D. 2. q. 1.
c. 2. f. 199. 300.

Relatio est duplex alia subiectius, & alia ob-
iectiua D. 8. q. 3. c. 16. f. 218.

Relatio num fundari possit super relatione D.
26. q. 16. c. 6. f. 301.

Relatio prius inest Essentia quam Patri, ut
nile ens D. 26. q. 1. c. 8. f. 301.

Relatio si est in Essentia cur eam non deas-
minat D. 26. q. 1. c. 14. f. 303. c. 8. f. 102.

Relatio unde sortitur, quod valeat personam

constituere D. 26. q. 1. c. 6. f. 301.

Relatio alia est extrinsecus, & alia intrinse-
cus adueniens D. 26. q. 1. c. 15. f. 303.

Relatio est ratio distinguendi, & ut proprie-
tas constituat D. 26. q. 1. c. 22. f. 306.

Relatio ad hoc ut reali dicatur exigit tres co-
ditiones D. 31. q. 1. c. 1. f. 316.

Relatio effectus ad causam sequitur in tertio
signo D. 35. q. 1. c. 8. f. 322. c. 1. f. 301.

Relatio si possit esse principium, vel terminus
motus D. 7. q. 1. c. 7. f. 88.

Relatio non est actus in se habens ex sua ratione
formali D. 5. q. 2. c. 15. f. 377.

Relatio non est actus natura, sed suppositi D.
5. q. 2. c. 21. f. 179.

Relatio quatuor modis relatione distincta, &
per terminos D. 7. q. 1. c. 14. f. 192.

Relatio diuina dicitur esse simplex negatiua
D. 8. q. 1. c. 9. f. 202.

Relatio an sit composita ex re, & re, vel ex
realitate, & realitate D. 8. q. 1. c. 9. f. 201.

Relatio realis, nec rationis attributem habet
D. 8. q. 3. c. 11. f. 209.

Relatio diuina non est composita D. 8. q. 3. c. 11.
f. 202.

Relatio omnis rationis est causata, vel dereli-
cta D. 8. q. 4. c. 18. f. 333.

Relatio in diuinis ad intra, & ad extra D. 8.
q. 3. c. 17. f. 311. nec quantitas, nec non quan-
tita D. 5. q. 2. c. 5. f. 3. q. 3. c. 3. f. 17.

Relatio diuina ca-
ret defectu D. 1. q. 2. c. 14. f. 16.

Relatio consubstantialis in Deo ad creaturam in
quo fundatur D. 8. q. 3. c. 11. f. 209.

Relatio rationis in plus se habet, quam secun-
da intentio D. 8. q. 4. c. 14. f. 227.

Relatio dicitur subsistere, sed non proprie D.
5. q. 2. c. 19. f. 179. D. 19. q. 1. c. 2. f. 287.

Relationes in Deo an valeant dici subsistentes
D. 7. q. 1. c. 19. f. 194. 195.

Relationes diuine distinguuntur tripliciter D.
7. q. 1. c. 9. f. 195. D. 19. q. 1. c. 3. f. 263.

Relationes diuine an dicantur necesse esse D. 2.
q. 4. c. 10. f. 62.

Relationes rationis in diuinis num dari possint
D. 20. q. 1. c. 2. f. 314.

Relationes rationis, negationes, possibilis &
impossibilis ab intellectu diuino agnoscentur
D. 8. q. 4. c. 15. f. 228.

Relatione forigenis nec perfectionem, nec im-
perfectionem dicuntur D. 2. q. 1. c. 15. f. 63. D. 19.
q. 1. c. 3. f. 285.

Relationi realis, & rationis non est aliquod
commune

PRIMI LIBRI.

commune D. 29. q. 1. c. 1. f. 313.
 Relationi per se, & primo repugnat assumi.
 D. 30. q. 1. c. 5. f. 316.
 Relatio terminus et si ad absolutam, an ve-
 re ad aliud esse possit D. 31. q. 1. c. 5. f. 318.
 Relatio realis plures ad iust conditiones D.
 8. q. 2. c. 4. f. 20. q. 3. c. 3. f. 205.
 Relatio simul natura D. 28. q. 3. c. 2. f.
 312. An ad conuertentiam D. 30. q. 1. c. 2. f.
 314.
 Relatio diffinitur per esse ad D. 3. q. 5. c. 7.
 f. 129. an per correlatiuum. D. 30. q. 1. c. 4. f.
 315.
 Relatio secundi modi, vi paternitas, & fi-
 liatio prioritatem originis admittunt D. 1. q.
 2. c. 4. f. 11.
 Relatio proprietates quae nam assignentur D.
 2. q. 2. c. 2. f. 39.
 Representatiuum obiecti intelligibilis est du-
 plex D. 3. q. 6. c. 9. f. 126.
 Reprobationis in via Scoti datur aliqua causa
 D. 41. q. 1. c. 3. f. 333.
 Repugnatio terminorum est effectus ab inel-
 lectu, & formaliter a terminis D. 7. q. 1. c.
 11. f. 190.
 Res capitur dupliciter D. 5. q. 1. c. 1. f. 171. D. 8.
 q. 3. c. 18. f. 211. D. 13. q. 1. c. 6. f. 266.
 Res an dicatur quid uniuocum vel equiuocum
 D. 23. q. 1. c. 2. f. 294.
 Ratione esse possibili producantur ab intellectu
 diuino D. 33. q. 1. c. 2. f. 335.
 Res habent verius esse in Deo, quam in se ip-
 sis D. 2. q. 1. c. 31. f. 43.
 Res subsistent in diuinitate tantum sunt tres.
 D. 8. q. 4. c. 23. f. 335.
 Respectus creatura ad Deum est tertij modi
 relatiuorum D. 3. q. 5. c. 4. f. 118.
 Respectus unus non est prior altero origine, na-
 tura, nec duratione D. 3. q. 5. c. 6. f. 119.
 Resurrectio non est generatio, neque productio.
 D. 5. q. 2. c. 1. f. 171.

S.

Sapientia consideratur in ratione informa-
 tiu, & in beatitudinis D. 8. q. 3. c. 23. f.
 220.
 Sapientia nostra potest esse indiuiduum sapien-
 tiae transcendens D. 8. q. 3. c. 28. f. 29.
 Sapientia est natura sensus sit vera propositio
 D. 5. q. 1. c. 7. f. 168.
 Scientia videtur mensurari a suo subiecto D.
 35. q. 1. c. 6. f. 319.

Scientia recipitur in anima, & sensatio in
 organo sensus D. 3. q. 7. c. 2. f. 135.
 Scientia a quo recipiat suam denominatio-
 nem D. 2. q. 1. c. 25. f. 40.
 Scientia dicitur practica, & speculatiua diuer-
 simode D. 3. q. 4. c. 22. f. 116.
 Scientia perfectior, & imperfectior tribus mo-
 dis dicitur D. 35. q. 1. c. 7. f. 319.
 Scientia de perfectiori obiecto est perfectior D. 3.
 q. 1. c. 18. f. 82.
 Scientia scatur, quemadmodum, & res D.
 3. q. 1. c. 18. f. 82.
 Sensus an actiuus D. 17. q. 2. c. 11. f. 275. &
 partialis actiuus D. 3. q. 2. c. 31. f. 148.
 Sensus an collatiuus, & discursiuus existat D.
 1. q. 5. c. 1. f. 27. D. 3. q. 1. c. 15. f. 81.
 Sensus ad quid ponatur, loquendo de sensu
 causante speciem D. 3. q. 6. c. 17. f. 131.
 Sensibilibus species, & sensatio an differant ad
 inuicem D. 3. q. 6. c. 3. f. 123.
 Sensibile positum supra sensum impedit sensa-
 tionem D. 3. q. 4. c. 10. f. 109.
 Sensibilia perfectiora sunt nobis prius cognita
 D. 3. q. 2. c. 9. f. 87.
 Seruire Deo propter mercedem recipiendam,
 an liceat D. 1. q. 1. c. 7. f. 6.
 Sic currite, ut comprehendatis, recte exponi-
 tur D. 3. q. 1. c. 20. f. 83.
 Signa originis recipiuntur, & quatuor signa ima-
 ginabilia in diuinitate D. 1. q. 2. c. 4. f. 9.
 Similitudo, & dissimilitudo imaginis in ani-
 ma reperiuntur D. 3. q. 9. c. 17. f. 355.
 Simpliciter simplex est duplex, & describitur
 quid sit D. 3. q. 3. c. 10. f. 93.
 Simpliciter simplex aut totaliter fitur, aut to-
 taliter ignoratur D. 8. q. 3. c. 26. f. 219.
 Simpliciter, & non infinitas communicatur
 creaturis D. 3. q. 1. c. 13. f. 80.
 Simpliciter utrum negationem dicat D. 8. q. 1.
 c. 9. f. 201. 202.
 Simpliciter Dei quomodocumque probabilius a nobis
 D. 3. q. 1. c. 3. f. 200.
 Singulare est duplex D. 3. q. 2. c. 7. f. 36. An per
 se cognoscibile est f. 35.
 Singularia ex Theologia an dicantur in finita
 ta D. 2. q. 1. c. 25. f. 40.
 Singularitas, est conditio agentis, & natura
 ratio formalis agendi D. 3. q. 6. c. 28. f. 129. D.
 7. q. 1. c. 21. f. 196.
 Singularitas videtur precedere existentiam.
 D. 8. q. 3. c. 27. f. 219.
 Sol et pater an sint causa partialis generationis
 D. 3. q.

De 3. q. 7. c. 15. f. 136.
 Sci cur non dicitur pater hominis, quemad-
 modum homo pater dicitur. D. 3. q. 8. c.
 3. f. 151.
 Sol in generatione hominis est nobilior ipso ho-
 mine D. 3. q. 8. c. 3. f. 131.
 Solus pater generat, solus pater est Deus expo-
 nitur D. 2. q. 1. c. 1. f. 289.
 Solus ipse terminatur habet duplicem significa-
 tionem D. 2. q. 1. c. 1. f. 250.
 Spiritus ubi intellectus agere, et phantasmate
 causatur D. 3. q. 4. c. 10. f. 125. q. 6. c. 17. f. 31
 q. 7. c. 12. f. 147. D. 2. q. 1. c. 5. f. 109.
 Species alia completa nequeunt terminari spe-
 ciem constituere D. 8. q. 5. c. 5. f. 239.
 Species intelligibilis est ratio formalis intelle-
 ctionis D. 3. q. 6. c. 15. f. 129. c. 18. f. 132.
 Species intelligibilis an in compositum ex anima
 et corpore, vel in potentia recipiatur D. 3.
 q. 7. c. 20. f. 147.
 Species intelligibilis, ut obiectum nequit se re-
 presentare in somno, cuius oppositum patet
 D. 3. q. 4. c. 12. f. 10.
 Species intelligibilis indebilis, et sensibilis cor-
 ruptibilis D. 2. q. 6. c. 3. f. 23. 124.
 Species intelligibilis est scientia, et habitus D.
 3. q. 6. c. 4. f. 125.
 Species accidentium est composita ex realitate
 et realitate D. 2. q. 4. c. 15. f. 59.
 Species specialissima est primum naturaliter
 cognitum D. 3. q. 2. c. 3. f. 84. 85. at quomodo
 cum singulare sit per se primo cognoscibile q.
 7. c. 30. f. 102.
 Spiratio altius, et paternitas realiter distin-
 guuntur D. 13. q. 1. c. 6. f. 165.
 Spiratio altius non constituitur D. 13. q. 1. c. 6.
 f. 166. una numero D. 13. q. 1. c. 6. f. 157.
 Spirantes duo in diuinis, at non duo spirato-
 res D. 12. q. 1. c. 5. f. 259.
 Spiritus Sanctus amor est, utrum essentialis sit
 D. 10. q. 1. c. 5. f. 252.
 Spiritus Sanctus antequam spiraret a Patre,
 et Filio in aliquo priori cognoscitur D. 10.
 q. 1. c. 6. f. 252.
 Spiritus Sanctus procedit a Patre, et Filio,
 ita Ecclesia Romana tenet D. 11. q. 1. c. 1.
 f. 253.
 Spiritus Sanctus si non procederet a Filio, rea-
 liter distingueretur ab eo. D. 11. q. 2. c. 1. f.
 255.
 Spiritus Sanctus in persona datur, et quando
 mittitur, quid significat D. 14. q. 1. c. 1. f. 269

*Spiritus Sanctus realiter, et distinetur mit-
 tur ad extra D. 14. q. 1. c. 1. f. 269.*
*Spiritus Sanctus in signis apparenti non assum-
 ptis signis in ungue suppositus D. 14. q. 1. c. 1.
 f. 270.*
*Subiectum dicitur in se causare passionem D.
 2. q. 1. c. 27. f. 37. D. 2. q. 7. c. 1. f. 138.*
*Subiectum poni in diffinitione passionis defen-
 ditur D. 3. q. 3. c. 13. f. 94.*
*Subsistere bisariam capitur proprie, et im-
 proprie D. 7. q. 1. c. 2. f. 187.*
*Subsistere potest conuenire relationi, et im-
 proprie D. 19. q. 2. c. 2. f. 287.*
*Substantia non potest causari per motum D. 2.
 q. 1. c. 19. f. 35.*
*Substantia non est ex non substantia D. 26. q. 1.
 c. 19. f. 305.*
*Substantia non suscipit magis, et minus D.
 2. q. 1. c. 14. f. 34. D. 8. q. 3. c. 5. f. 206.*
*Substantia continet virtualiter omnia acci-
 denta D. 8. q. 3. c. 23. f. 215.*
*Substantia prolatu ipso, nec intuitu nec abstra-
 ctuue noscitur, et si per accidentia D. 3. q. 3.
 c. 14. f. 94. An in substantia fiant plures ob-
 stractiones D. 5. q. 1. c. 5. f. 167.*
*Substantia verius esse habet in se, quam in
 intellectu creato D. 2. q. 1. c. 31. f. 143.*
*Suppositio simplex duplex aperit, et designa-
 tur D. 4. q. 2. c. 6. f. 65.*
*Suppositum dicitur tale per duplicem negatio-
 nem D. 5. q. 2. c. 17. f. 278.*
*Superficies simul habet potentiam ad albedi-
 nem et nigredinem D. 8. q. 3. c. 8. f. 246.*
*Superius est idem formaliter inferiori, et d
 conuerso D. 8. q. 4. c. 17. f. 23.*

T.

*Tellus vocitari potest gustus quidam D.
 3. q. 3. c. 24. f. 59.*
*Tanta diffinitione non est opus in potentia, sicut
 in actibus D. 1. q. 4. c. 2. f. 24.*
*Terminus formalis generationis duas condi-
 tiones requirit D. 5. q. 2. c. 1. f. 171.*
*Totum est id, sextura quod nihil est D. 37. q. 1.
 c. 1. f. 324.*
*Transire in terminum potest accipi dupliciter.
 D. 3. q. 9. c. 12. f. 156.*
*Trinitas personarum ullo pacto est demonstrabi-
 lis D. 2. q. 6. c. 2. f. 64.*
*Trinitas est nomen collectivum, supponens pro
 tribus supposito D. 2. q. 6. c. 2. f. 257.*
*Trinitatis imago in anima beatorum reperitur.
 D. 3. q. 9.*

PRIMI LIBRI.

D.3.q.9.c.7.f.154.

Triplex modus nominum in diuinis vales reperiri D.4.q.1.c.2.f.159.

Tristitia obiectum disconueniens, delectatio obiectum conueniens exigit D.3.q.7.c.9.f.137.

Tristitia immediatè causatur a duobus causis D.1.q.3.c.4.f.19.

V.

Veritas negatiue propositionis fundatur super veritatem affirmatiua D.13.q.1.c.1.f.162.

Veritas originatiue effectiue à re est, & ab intellectu formaliter D.3.q.4.c.3.f.105.

Veritas sincera non est expectanda à sensibilibus D.3.q.4.c.11.f.109.

Veritates sincere videntur in regulis æternis. D.3.q.4.c.21.f.115.

Verum, ut est passio entis, prædicatur de hoc vero, & de illo, at non de hoc ente, & illo D.3.q.3.c.21.f.98.

Verum, quod est passio entis, est prædicatum per accidenti D.3.q.3.c.22.f.99.

Vestigium Trinitatis in quo consistit. Opiniones Doctorum vide D.3.q.5.c.5.f.119.

Vestigium, & Imago conuenire, & differre firmatur D.3.q.5.c.1.f.17.

Vestigium, si est pars, quomodo causa totius defenditur D.3.q.5.c.2.f.117.

Vestigium an in qualibet entitate creata, & relatione sit D.3.q.5.c.13.f.121.

Virtus heroica, moralis, & theologica, earumque descriptio ponitur D.17.q.2.c.9.f.273.274.

Virtus habet multiplicem acceptionem, & considerationem D.17.q.2.c.9.f.273.

Viator potest nominare Deum aliquo nomine. Essentiam, ut hæc, significantem D.22.q.1.c.2.f.292.

Viator potest frui Essentia, non Ideis, una persona, & non alia D.1.q.2.c.1.f.7.

Videre Deum per Essentiam non conuenit creatura D.3.q.3.c.28.f.102.

Visio dicitur perfectior dupliciter, simpliciter, & secundum proportionem D.3.q.7.c.27.f.144.

Visio consideratur, ut qualitas absoluta, & ut qualitas cum attingentia D.1.q.2.c.1.f.8.

Visio potest causari in oculo absque præsentia obiecti D.1.q.2.c.1.f.8.

Visio, & intellectio videntur formaliter dici ad

aliquid D.1.q.2.c.3.f.8.

Visio est triplex matutina, meridiana, & vespertina D.2.q.1.c.25.f.40.

Visio videtur esse separabilis à gaudio secundum aliquos D.1.q.4.c.10.f.24.

Vita triplex, Contemplatiua, Ciuilis, & Voluptuosa D.3.q.4.c.2.f.103.

Viuere viuentibus esse, quomodo actus primus, & secundus sit D.3.q.4.c.2.f.104.

Vitium, & mortuum est dupliciter considerabile D.3.q.4.c.2.f.104.

Vnitatis Dei duplici via est inuestigabilis D.2.q.3.c.1.f.52.c.2.f.53.c.7.f.54.

Vnitati eternarij videtur posse fieri intensior D.17.q.5.c.33.f.283.

Vnitatis dicitur indiuisionem à se & diuisionem à quo libet alio D.8.q.1.c.9.f.201.

Vnitatis simplicitatis est perfecta unitas D.2.q.4.c.11.f.57.

Vnitatis si est passio entis D.2.q.1.c.28.f.43.

quomodo est perfectio absoluta D.3.q.5.c.5.f.118.

Vniuersale est quadruplex, estque actuale, & habituale D.3.q.6.c.11.f.127.128.

Vniuersale in actu à quo causatur pro prima intentione D.3.q.6.c.11.f.127.

Voluntio essentialis præcedit dicere, seu generare D.6.q.1.c.4.f.183.

Voluptuose viuere ciuilitè, & contemplatiue D.3.q.4.c.2.f.104.

Voluntas beneplaciti Dei semper adimpletur D.46.q.1.c.1.f.338.

Voluntas nostra tenetur conformari voluntati diuina D.48.q.1.c.2.f.341.

Voluntas considerari potest ut natura, & ut voluntas D.10.q.1.c.2.f.151.

Voluntas qua non appetimus beatitudinem est libera D.10.q.1.c.3.f.151.

Voluntas secunda ut proximum principium producendi est in duobus D.12.q.1.c.2.f.258.

Voluntas ad productionem Verbi concurrere probatur D.3.q.7.c.1.f.134.

Voluntas est mouens, & mota D.1.q.4.c.4.f.22.D.3.q.7.c.12.f.148.D.5.q.1.c.2.f.166.

Voluntas ab ipso velle distingui realiter potest. D.5.q.1.c.1.f.166.

Voluntas imperare potest intellectionem obiecti D.3.q.2.c.6.f.86.q.7.c.15.f.140.

Voluntas non fertur nisi in præcognitum, & ferri potest in non cognitum D.2.q.1.c.24.f.38.D.3.q.3.c.23.f.99.

I N D E X.

Voluntas sicut habet quid, ita habet, cur ait
Anselmus D.41.q.1.c.1.f.332.

Voluntas Dei vult, est prima omnium contin-
gentium propositio D.8.q.5.c.20.f.247

Voluntas est principium producendi Spiritum
Sanctum appropriate non proprie D.5.q.2.
c.4.f.184.

Voluntas si est determinata ex se ad fruitionem
D.1.q.1.c.2.f.1.

Voluntas an possit diligere Deum ex natura-
libus, eoque frui D.1.q.1.c.5.f.3.q.4.c.9.
f.23.

Voluntas est impossibile velle simpliciter, at
non efficaci D.1.q.2.c.9.f.14.

Voluntas quatuor actus habere potest, ut vi-
deret D.1.q.3.c.2.f.17.

Voluntas potest velle Episcopatum, non pon-
do actum circa Sacerdotium D.1.q.2.c.9.
f.14.

Voluntas, consideratur, ut operativa, et ut
receptiva D.1.q.3.c.2.f.18.

Voluntas libera quando est recta, debet con-
formari voluntati naturali D.2.q.3.c.3.
f.33.

Voluntas diuina de necessitate diligit suam
Essentiam D.1.q.4.c.1.f.20.

Voluntas liberè causat actum, et actus na-
turaliter causas delectationem D.1.q.3.c.4
f.19.

Voluntas tenetur esse libera ad actus oppositos
D.2.q.7.c.19.f.73.

Voluntas est libera actiue, et productiue, ut
potentia, non ut obiectum D.1.q.4.c.1.f.20

Voluntas est libera elicitue, sed non passiuè.
D.1.q.3.c.4.f.18.

Voluntas consideratur, ut actiua, passiva, et
ut obiectum D.2.q.7.c.5.f.68.

Voluntas, quantum est ex parte sui, non
fruitur necessario D.1.q.4.c.6.f.22.

Voluntas ad fruitionem comparatur actiue,
et passiuè D.1.q.4.c.13.f.25.

Voluntate ab antiqua potest elici nouus effe-
ctus D.8.q.5.c.19.f.247.

Ufus bonus liberi arbitrii duplex meritorius ut
scilicet eterna, et bonitate morali D.41.q.1.c.1
f.332.

Uti Deo est facere Deum creaturam, quod
erroneum est affirmare D.1.q.1.c.3.f.2.

F I N I S.

INDEX ALPHABETICVS RERVM NOTABILIVM LIBRI SECVNDI.

A.

ABSTRACTO de ultima-
te nihil potest predicari
formaliter nisi in primo
modo dicendi per se D.1.
q.4.c.2.f.8.

Accidens esse potest, et
discingi a substantia D
3.q.4.c.1.f.27.

Accidens aliud absolutum, et aliud respecti-
uum D.3.q.4.c.1.f.27

Actus duplex in nobis velle, scilicet et nolle

D.23.q.1.c.2.f.72.

Actus operativus precedit actum notiona-
lem D.24.q.1.c.1.f.74.

Actus ad hoc ut sit bonus moraliter debet esse
circumstantiatus debitis circumstantiis.
D.40.q.1.c.2.f.91.D.41.q.1.c.2.f.91.

Actus singularis indifferens à Scoto datur D.
41.q.1.c.2.f.91.

Actus triplex, et an detur indifferens actus
qui nec meritorius, nec demeritorius sit D.
41.q.1.c.3.f.92.

Actus conscientia sunt iudicare, et testificari.
D.39.

SECVNDI LIBRI.

D. 39. q. 1. c. 2. f. 90.

Actus comparativus est tantum respectus actus intelligendi D. 1. q. 1. c. 10. f. 4.

Actus accipit distinctionem, & specificationem ab obiecto D. 1. q. 6. c. 7. f. 13

Actus determinat, & desinguit D. 3. q. 3. c. 1. f. 27.

Actus capitur pro actu accidentali, & essentiali D. 3. q. 3. c. 1. f. 27.

Actus exterior non acceptatur, nisi quia interior acceptatur D. 2. q. 1. c. 2. f. 80.

Actus volendi simplex, & sub conditione D. 6. q. 1. c. 2. f. 42.

Actus dicitur bonus moraliter, quia est elicitus conformiter rationi recte D. 4. q. 1. c. 2. f. 91.

Actus non potest dari quin transeat supra obiectum D. 7. q. 1. c. 2. f. 55.

Actio duplex est transiens, & immanens D. 1. q. 1. c. 3. f. 11.

Acceptatio alia entitativa alia gratificativa D. 2. q. 1. c. 2. f. 80.

Actus peccatum gravissimum, & non gravissimum D. 11. q. 2. c. 1. f. 70.

Adam an peccaverit ex ignorantia, & qualiter ignarus D. 12. q. 1. c. 1. f. 7.

Adam ex sui conditione non fuit creatus immortalis, at ex domo Dei si extenuisset D. 21. q. 2. c. 1. f. 70.

Agens virtualiter tale potest se facere formaliter tale D. 29. q. 1. c. 3. f. 75.

Agens dicitur prestantius passio D. 3. q. 11. c. 2. f. 73.

Angelus quilibet facit suam speciem D. 1. q. 6. c. 1. f. 10.

Angelus & anima differunt specie D. 1. q. 6. c. 1. f. 2. f. 10.

Angelus num esse possit in loco punctuali D. 2. q. 5. c. 7. f. 19.

Angelus potest habere operationem non existente motu caeli D. 2. q. 4. c. 1. f. 15.

Angelus plura intelligibilia, quam homo intelligere potest D. 2. q. 4. c. 4. f. 16.

Angelus non est in loco per operationem D. 2. q. 5. c. 1. f. 17. c. 7. f. 19.

Angelus, an & quomodo in pluribus locis esse possit D. 2. q. 7. c. 1. f. 19.

Angelus, ad duo ubi D. 2. q. 7. c. 1. f. 19. & in instanti moveri potest D. 2. q. 7. c. 2. f. 19. q. 11. c. 1. f. 23.

Angelus an proficiat capiendo cognitionem a rebus D. 3. q. 11. c. 2. f. 37.

Angelus intelligit se per essentiam suam D. 3. q. 8. c. 1. f. 33.

Angelus an possit transire de contradi foris in contradi foris non transiundo per medium D. 2. q. 12. c. 1. f. 24.

Angelus in primo instanti creationis an potuerit esse beatus, vel miser D. 4. q. 2. c. 1. f. 39.

Angelus prius meruit, quam acceperit beatitudinem D. 5. q. 1. c. 1. f. 40.

Angelus an equalitatem Dei appetierit, & quomodo D. 6. q. 1. c. 2. f. 31.

Angelus appetendo equalitatem, Dei an peccaverit D. 6. q. 2. c. 1. f. 42.

Angelus bonus, & malus diversimode appetierunt equalitatem Dei D. 6. q. 2. c. 1. f. 42.

Angelus malus velle concupiscentie inordinatè peccavit D. 6. q. 2. c. 1. f. 42.

Angelus bonus habuit affectionem commodi, & quomodo D. 6. q. 2. c. 1. f. 42.

Angelus malus qualiter habet aliquem actum bonum D. 7. q. 1. c. 5. f. 47.

Angelus malus quomodo necessario male velit D. 7. q. 1. c. 5. f. 47.

Angelus an possit corpus assumere, cum id pateat D. 8. q. 1. c. 5. f. 49.

Angelus superior an possit illuminare inferiorem, & de reuelatis D. 9. q. 2. c. 1. f. 50. q. 1. c. 1. f. 53.

Angelus an possit causare speciem intelligibilem Deitatis in alio Angelo, & damnatis D. 9. q. 2. c. 2. f. 50.

Angelus superior num valeat impedire inferiorem ab actione sua, D. 9. q. 2. c. 3. f. 51.

Angelus custos non potest causare in intellectu custoditi actum nec speciem, & unde hoc D. 11. q. 1. c. 1. f. 56.

Angelus custos cum obiecto sensibili potest causare novum phantasma in intellectu hominis custoditi D. 11. q. 1. c. 2. f. 56.

Angeli an habuerint Deum sub ratione Deitatis in se presentem in specie intelligibili a Deo creatam D. 2. q. 1. c. 3. f. 72.

Angelorum creatio passiva identificatur cum eis realiter D. 1. q. 4. c. f. 9.

Angelorum morula a casu, & ad beatitudinem quot fuerint D. 4. q. 1. c. 1. f. 37.

Angelorum intellectualitas num differat specie ab intellectualitate anime D. 1. q. 6. f. 45. 11.

Angeli plures sunt in eadem specie D.1. q.6. c.1.
1. c.2. f. 0. & D.3. q.7. c.4. f.33.

Angeli qualiter discurrere dicantur D.1. q.6. c.3. f.10.

Angeli plures possunt esse in eodem loco D.2. q.8. c.1. f.20.

Angeli mali pluribus peccatis diuersae speciei peccarunt D.4. q.1. c.1. f.39. D.6. q.2. c.4. f.45.

Angeli credunt, & contremiscunt; exponitur D.7. q.1. c.5. f.47.

Angeli mittuntur ad intra & ad extra D.10. q.1. c.1. f.55.

Si Angeli est mandatum de adorando Christo ergo dices, nouerunt Incarnationem Verbi. nota D.10. q.1. c.1. f.55.

Anima Christi est perfectior anima Iude. D.3. q.1. c.3. f.26.

Anima duplicem portionem habet ex Augustino D.24. q.1. c.3. f.74.

Anima, & Angelus specie qualiter differant D.1. q.6. c.1. & 2. f.10.

Anima beata in obiecto beatifico non discurrit circa illud D.1. q.6. c.1. f.10.

Anima est principium operandi, & pariter intellectus D.16. q.1. c.1. f.63.

Anima intellectiva, & eius potentie, an realiter distinguantur D.16. q.1. c.3. f.63.

Anima prius exit a Deo, vi a causa efficiente D.26. q.1. c.2. f.79.

Anima qualiter perfecta, & imperfecta dicatur D.17. q.1. c.2. f.64.

Animas omnes dicere simul esse creatas, error est, & responderetur loco scripture D.17. q.1. c.1. f.64.

Ante caput dupliciter, ibi, ante intelligere D.16. q.1. c.2. f.63.

Antibristi potentia qua potest esse, an sit realis D.7. q.1. c.3. f.47.

Arbitrium liberum est potestas seruandi rectitudinem, & liberum arbitrium est ad peccandum D.7. q.1. c.7. f.48.

Assumere quid significat, & cui conuenit D.8. q.1. c.1. f.49.

Attributa sunt aequè infinita formaliter, ut Essentia, non tamen originaliter D.1. q.1. c.1. f.4.

B.

Beatitudo ad omnibus appeti patet. D.6. q.2. c.1. f.42.

Beatitudinem appetendo Angelus an peccarit

D.6. q.2. c.1. f.42.

Beatitudinem habere ex merito est gloriosius. D.4. q.1. c.2. f.39.

Beatus non repugnat habitus fidei, sed actus D.9. q.2. c.2. f.51.

Bonitas triplex ex genere, moralis & meritoria D.7. q.1. c.2. f.46.

Bonitas actus moralis requirit conformitatem ad rationem rectam D.40. q.1. c.2. f.90.

Bonum apparet an possit esse obiectum diuinae voluntatis, nota D.23. q.1. c.2. f.72.

Bonum ex genere duplex, & transit super obiectum debitum, & super obiectum debitum se undum rationem. D.28. q.1. c.1. f.82.

Bonum est ex integra causa, & perfecta. D.40. q.1. c.1. f.90.

Bonum opus intentioni facit, ex Augustino D.40. q.1. c.2. f.90.

C.

Charitas, & gratia idem sunt, & si alio & alio nomine vocentur D.27. q.1. c.2. f.81. & 82.

Causa per accidens ex parte causa, & ex parte effectus D.34. q.1. c.5. f.86.

Causa per accidens reducitur ad causam per se D.25. q.1. c.12. f.78.

Causa per accidens aliquando praecedit causam per se D.25. q.1. c.12. f.78.

Causa aequiuoca diuersimode concurrunt ad effectum D.25. q.1. c.1. f.78.

Causa aequiuoca totalis est nobilior suo effectui D.25. q.1. c.10. f.77.

Causa an possit exire ad causandum effectui posteriori non causato priore D.25. q.1. c.1. f.77.

Causa prima, ex Auicenna, de necessitate causat effectum D.1. q.2. c.2. f.3.

Causa superior est perfectior causa inferiori D.3. q.1. c.3. f.36.

Causa sine qua non ponitur a Scoto, cur illam negas D.25. q.1. c.6. f.77.

Causa accidentaliter ordinata non requiritur se inuicem ad causandum. D.18. q.1. c.2. f.65.

Certitudinem propriam aliquid habere, scilicet dupliciter D.1. q.4. c.2. f.8.

Calam sunt dicentes esse formaliter animati D.14. q.1. c.2. f.61.

Caelum qualiter dicatur posse generare D.3. q.1. c.3. f.36.

SECVNDI LIBRI.

Caelum, ex theologis de sua natura est corruptibile. D. 1. q. 1. c. 2. f. 61.

Caelum animatum a nonnullis dicitur, nota distincta Augustini D. 1. q. 1. c. 2. f. 61.

Caelos qui dicuntur rationales, ipse irrationalis est D. 1. q. 1. c. 3. f. 6.

Caelo in nulla videtur materia, et tamen non est alia materia ab inferioribus D. 1. q. 1. c. 1. f. 60.

Circulus an datur in inflectione carnis, et anima D. 3. q. 1. c. 1. f. 83.

Circulos duos aequales super idem centrum describere esse impossibile, inquit Euclides D. 2. q. 5. c. 6. f. 18.

Cognitio Dei distincta non potest haberi per creaturam D. 3. q. 9. c. 1. f. 34.

Cognitio verbi est mere supernaturalis D. 9. q. 1. c. 2. f. 54.

Cognitio intuitiva quid sit, et qualiter ab abstractiva distinguitur D. 3. q. 9. c. 2. f. 34.

Cognitio abstractiva quomodo intuitiva dici potest D. 3. q. 9. c. 2. f. 35.

Cognitio intuitiva quomodo babeatur D. 3. q. 11. c. 1. f. 37.

Color medius dicitur componi ex extremis. D. 15. q. 1. c. 1. f. 64.

Communicabilis duplex, ut quod, et ut quod D. 3. q. 2. c. 1. f. 26.

Compositio duplex ex re, et re, realitate, et realitate D. 3. q. 6. c. 1. f. 30.

Continere virtualiter distinguitur a re contenta D. 25. q. 1. c. 11. f. 78.

Continens est maius contento D. 2. q. 5. c. 6. f. 19.

Contradictio ad contradictorium non est transiui, nisi per medium D. 21. q. 1. c. 1. f. 69.

Contradictoria in eternitate quomodo verificentur D. 2. q. 1. c. 1. f. 14.

Concupiscentia in parte sensitiva, et in parte appetitiva D. 7. q. 1. c. 2. f. 84.

Coordinationes predicamentales esse primo diuersas D. 3. q. 4. c. 4. f. 18.

Corpus coexistit locum sibi aequalem D. 2. q. 5. c. 6. f. 18.

Corpus contingenter se habet ad omnem locum. D. 15. q. 1. c. 2. f. 63.

Creatio ad extra non potest esse nisi in supposito D. 1. q. 1. c. 3. f. 2.

Creatio est productio excludens causam materialem, efficientem, et seminalem D. 18. q. 1. c. 1. f. 65.

Creatio passiva Angeli, et hominis, licet sit quoddam accidens identificatur realiter

cum eis D. 1. q. 4. c. 5. f. 6. f. 9. et D. 3. q. 4. c. 1. f. 27.

Creatura est differtibilis, datur intelligentia D. 4. q. 1. c. 1. f. 96.

Creatura non est ratio formalis gignendi Verbum D. 1. q. 1. c. 6. f. 2.

Creatura de se non habet esse, nec non esse D. 1. q. 2. c. 1. f. 4.

Creatura ab aeterno habet esse intelligibile, in quo fundatur esse possibile D. 1. q. 2. c. 1. f. 5.

Creatura, quomodo in esse secundum quid ponitur in predicamento, et distinguitur D. 1. q. 2. c. 1. f. 5.

Creatura in esse secundum quid non habet esse esse formaliter, nec essentia, vel existentia, nec non esse D. 1. q. 2. c. 1. f. 5.

Creatura non habet esse actuale reale nisi in indiuiduo D. 3. q. 1. c. 2. f. 25.

D.

Dans formam dat consequentia forma. D. 2. q. 1. c. 1. f. 22.

Dare elemosinam bonum est, si praua mente malum est D. 28. q. 1. c. 1. f. 82.

Deitatis notitia qualiter ab uno in alterum Angelum causetur D. 9. q. 1. c. 2. f. 51.

Defectibile aliquid esse stat dupliciter D. 4. q. 1. c. 1. f. 96.

Dependens duplex essentialis, et accidentalis D. 25. q. 1. c. 5. f. 76.

Deus an sit totalis aut partialis causa volitinis D. 3. q. 1. c. 3. f. 87.

Deus non potest odiri, et si odio habeatur. D. 4. q. 1. c. 1. f. 95. D. 6. q. 2. c. 2. f. 43.

Deus ad hoc videtur non includi suppositum necessario D. 1. q. 1. c. 4. f. 2.

Deus est prius in supposito, et post conuenientia Deo creare D. 1. q. 1. c. 4. f. 2.

Deus potest remittere peccatum originale absque infusione gratiae D. 1. q. 1. c. 2. f. 84.

Deus potest facere lapidem non existentem aliquo corpore D. 2. q. 5. c. 6. f. 8.

Deus est mensura perfectionis omnium rerum D. 3. q. 1. c. 3. f. 16.

Deus est unus, et unus, est practica, et speculativa propositio D. 7. q. 1. c. 6. f. 48.

Demones credunt, et contemiscunt, et fidei carent D. 7. q. 1. c. 5. f. 47.

Dextrum, et sinistrum non est in celo D. 2. q. 5. c. 2. f. 18.

Dici formaliter capitur dupliciter quidditativum et denominativum D. 2. q. 4. c. 3. f. 8.

Dici

I N D E X.

Dici formaliter dicitur dupliciter quidditasque, & denominatiue D. 1. q. 4. c. 3. f. 8.
 Differentia omnis formalis est specifica, numveram sit D. 3. q. 4. c. 6. f. 28.
 Differentia individualis an materia, forma, aut compositum sit D. 3. q. 6. c. 2. f. 31.
 Differentia formarum, & differentia in forma D. 3. q. 7. c. 4. f. 32.
 Dispositio alia secundum naturam est, alia non D. 9. q. 2. c. 1. f. 50.
 Diligi potest aliquis ordinatè, & inordinatè. D. 21. q. 2. c. 1. f. 70.
 Dicentes celo; rationales, irrationales eiusdè D. 1. q. 2. c. 3. f. 61.
 Distinctio obiectorum arguit distinctionem potentiarum D. 24. q. 1. c. 4. f. 74. & D. 1. q. 6. c. 6. f. 12.
 Distinctio realis an sit inter subiectum & passionem D. 25. q. 1. c. 2. f. 75.
 Distinctio rationalis recta vel collateralis D. 16. q. 1. c. 4. f. 64.
 Divisio peccatorum mortalium videtur esse in septem D. 6. q. 2. c. 4. f. 44.
E
Effectus dependet a materia, efficiente, ac fine. D. 25. q. 1. c. 5. f. 77.
 Eleemosynarum largitio an sit actus meritorius D. 41. q. 1. c. 3. f. 92.
 Electi soli in statu innocentie nati essent. D. 20. q. 2. c. 1. f. 68.
 Electi aliqui nati a parentibus reprobis. D. 20. q. 2. c. 2. f. 69.
 Elementa manent in misto vel secundum substantiam vel conuenientiam. D. 15. q. 1. c. 1. f. 62. D. 19. q. 1. c. 3. f. 67.
 Emanationes diuina personarum, & creaturarum una prior altera. D. 1. q. 1. c. 7. f. 3.
 Eminentia duplex per essentiam, & per participationem. D. 3. q. 10. c. 1. f. 36.
 Eminentia per participationem est duplex. D. 3. q. 10. c. 3. f. 36.
 Ens diuiditur per quantum, & non quantum absolutum, & respectuum. D. 1. q. 4. c. 3. f. 8.
 Ens qualiter obiectum intellectus dicatur. D. 6. q. 1. c. 1. f. 41. q. 2. c. 2. f. 43.
 Equitas an appetibilis. D. 6. q. 1. c. 2. f. 42. amabilis, quæ bifariam consideratur. D. 6. q. 1. c. 2. f. 41.
 Equitas est tantum equitas, declaratur proposito. D. 1. q. 4. c. 6. f. 9.
 Esse virtualiter, & formaliter tale ad inuicem

comparantur. D. 35. q. 1. c. 11. f. 78.
 Esse specificum, & numerale, ponderantur. D. 18. q. 1. c. 2. f. 65.
 Essendi in loco est duplex ratio formalis. D. 2. q. 3. c. 5. f. 18.
 Essentia diuina est prius natura proprietatibus hipostaticis. D. 1. q. 1. c. 7. f. 3.
 Essentia diuina continet virtualiter quamlibet entitatem secundum omnem entitatem. D. 3. q. 10. c. 3. f. 36.
 Essentia diuina est ratio cognoscendi omnem rem. D. 3. q. 1. c. 1. f. 37.
 Eius non distinguitur ab existentia Angelis. D. 2. q. 2. c. 1. f. 14.
 Exire a Deo per effectiuitatem, & per auersionem. D. 26. q. 1. c. 2. f. 79.
 Existentia est a stir accidentalis indiuiduorum. D. 3. q. 3. c. 1. f. 27.
F

Fides an fuerit in Angelis notatur. D. 7. q. 1. c. 5. f. 47.
 Fidei a Tur repugnat beatis sed non habitus. D. 9. q. 2. c. 2. f. 51.
 Filius est tantum de Essentia & intellectu ut de per se principio, & primo memoria ut de principio productiuo. D. 1. q. 1. c. 11. f. 4.
 Filij Adam si uicissent ita confirmati fuissent, quod non peccassent, & si peccare potuissent. D. 20. q. 1. c. 1. f. 67.
 Filius est de omni perfectione intrinseca concommittenter, sed non ut de principio productiuo. D. 1. q. 1. c. 11. f. 4.
 Forma creata nobilior distinguitur in plures gradus nobilitatis. D. 1. q. 6. c. 1. f. 10.
 Forma potest separari a materia, & e conuerfo. D. 12. q. 2. c. 1. f. 59.
 Forma potest dici completa dupliciter. D. 12. q. 2. c. 1. f. 59.
 Forma est principalior pars distinguendi. D. 3. q. 5. c. 2. f. 30.
 Forma eiusdem speciei non est ratio distinguendi. unum indiuiduum ab alio. D. 3. q. 5. c. 2. f. 30.
 Forma non potest esse subiectum accidentis. D. 3. q. 6. c. 3. f. 31.
 Frui in patria, & in uia specie distinguuntur. D. 1. q. 6. c. 5. f. 11.
 Frui & non uis debemus Deo benedictio. D. 21. q. 2. c. 1. f. 70.

SECVNDI LIBRI.

G

H.

IN Generatione totum conuertitur in totum
D. 12. q. 1. c. 2. f. 17.

Gratia autem Dei uita eterna, exponitur istud
dictum Apostoli. D. 26. q. 1. c. 1. f. 79.

Gratia est realiter cum gloria, D. 26. q. 1.
c. 1. f. 79.

Gratia si perditur a peccante mortaliter, quo-
modo est cum gloria? D. 26. q. 1. c. 1. f. 79.

Gratia in uia et in patria consideratur. D. 26.
q. 1. c. 1. f. 79.

Gratia prius est in potentia, quam in essentia.
D. 26. q. 1. c. 2. f. 79.

Gratia est principium actus meritorij. D. 26.
q. 1. c. 2. f. 80.

Gratia est forma determinans ad agendum.
D. 26. q. 1. c. 2. f. 80.

Gratia est uirtus an ea, que caritas dicitur
D. 27. q. 1. c. 1. et 2. f. 80. D. 30. q. 1. c. 3.
f. 84.

Gratia si preuenit caritate, qualiter illi iden-
tificatur? D. 27. q. 1. c. 3. f. 81.

Gratia et caritas si sunt idem, cur alio, et
alio nomine uocantur? D. 27. q. 1. c. 2. f. 81.

Gratia est uirtus aut moralis, heroica, vel theo-
logica. D. 27. q. 1. c. 2. f. 81.

Gratia alia creata, alia increata. D. 27. q. 1.
c. 2. f. 81.

Gratia in celo qualiter esse dicitur. D. 27. q. 1.
c. 2. f. 81.

Gratia excedit iustitiam originale, et ratio-
natur. D. 30. q. 1. c. 3. f. 84.

Gratia perfectius uinum, si quoniam iustitia origi-
nalis coniungit. D. 30. q. 1. c. 3. f. 84.

Gratia bisariam sumitur, per se, vel cum vo-
luntate ipsa uolente. D. 34. q. 1. c. 1. f. 86.

Gratia est causa contingenti respectu retribu-
tionis in actu. D. 34. q. 1. c. 1. f. 86.

Gratia non est ex meritis, quia non est gra-
tia. D. 5. q. 1. c. 2. f. 40.

Gratia potest esse ex proprio vel alieno merito.
D. 5. q. 1. c. 2. f. 40.

Gratia gratum faciens est quid supernatura-
le. D. 9. q. 2. c. 1. f. 50.

Gratia, et leuitas habent principium passiuum
respectu motus. D. 2. q. 10. c. 1. f. 22.

Gratitas, et leuitas materialiter, et forma-
liter capitur. D. 2. q. 10. c. 1. f. 23.

Gratue mouens duplex quo, et quod. D. 2. q.
10. c. 1. f. 23.

Habitus, scilicet gratia primo est in po-
tentia, quam in essentia. D. 26. q. 1. c. 1.
f. 79.

Habitus iustitie generatur ex actibus iustis
sed non iuste factis. D. 41. q. 1. c. 2. f. 91.

Habitus intellectus practice, dicuntur boni, vel
mali ex conuenientia illi, um ad uolunta-
tem. D. 39. q. 1. c. 2. f. 90. or

Habitudo nature ad suppositum est prior ha-
bitudine ad actum secundum. D. 1. q. 1. c. 1.
f. 1.

Homo in statu innocentia fuisse immortalis.
D. 19. q. 1. c. 1. et 2. f. 66.

Homo in statu innocentie potuit habere co-
gnitionem diuina Essentia. D. 3. q. 9. c. 3.
f. 35.

Homo sapiens, tenetur seruare diuina prece-
pta. D. 34. q. 1. c. 4. f. 87.

Homo sapiens sic perseverans non potest esse
prima ratio deficienti. D. 34. q. 1. c. 4. f. 87.

Homo potest in eodem tempore tot intelligibilia
quot Angelus intelligere. D. 2. q. 4. c. 4. f. 16.

I

Idem non dependet a duabus causis totali-
ter. D. 34. q. 1. c. 3. f. 87.

Idem numero potest reparari per diuinam po-
tentiam. D. 3. q. 4. c. 2. f. 28. q. 7. c. 3. f. 33.

Idea non dantur practica a scoto, et si daren-
tur, in intellectu Patris essent sicut in uerbo.
D. 3. q. 1. c. 2. et 5. f. 1. 2.

Identitas obiecti non arguit identitatem poten-
tie. D. 2. q. 6. c. 5. f. 11.

Ignorantia facti, et circumstantia, quamam
ade fuit? D. 22. q. 1. c. 1. f. 71.

Ignorantia alia est precedens, alia uero se-
quens. D. 22. q. 1. c. 1. f. 71.

Igni puniri pueri absque baptismo discenden-
ter; notatur. D. 33. q. 1. c. 1. f. 86.

Imago Trinitatis an in superiori uel inferio-
ri portione anime dicatur esse? D. 24. q. 1.
c. 1. f. 74.

Illimitatio actiua, et passiua datur, D. 16.
q. 1. c. 5. f. 64.

Immortalitas bisariam considerari potest. D.
19. q. 1. c. 1. f. 66.

Impossibile est eos qui semel prolapsi sunt etc.
et sic.

exponitur D. 28. q. 1. c. 1. f. 82.
 Impossibile est in aeternitate assignare contra-
 dictoria D. 1. q. 1. c. 1. f. 14.
 Impediri an possit intellectus Angelus ab alio D.
9. q. 2. c. 3. f. 52.
 Incarnatio quo ad substantiam plures Ange-
 los latuit D. 10. q. 1. c. 1. f. 55.
 Inclinatione naturalis est ad perfectionem D. 7.
q. 1. c. 4. f. 47.
 Individuum non est compositum respectu na-
 turae specificae D. 3. q. 6. c. 2. f. 30.
 Indivisio nullo modo est per quantitatem
D. 3. q. 4. c. 7. f. 39.
 Infinitus non potest in esse formaliter bonitati
D. 1. q. 1. c. 9. f. 3.
 Intellectus intelligit, vult voluntas antequam
 sine actibus productivis D. 2. q. 1. c. 3. f. 4. 74.
 Intellectus, et voluntas prius sunt operativi,
 quam productivi D. 1. q. 1. c. 3. f. 1.
 Intellectus de foris venit a se Arist. D. 1. q. 2. c.
3. f. 6.
 Intellectus diuinus non potest causare aliquam
 relationem de nouo sine mutatione D. 1. q. 2
c. 4. f. 6.
 Intellectus Angelus, et animus distinguuntur
 specie D. 1. q. 6. c. 5. f. 11. c. 6. f. 12.
 Intellectus quomodo habet totum ens pro obie-
 cto D. 6. q. 1. c. 1. f. 41.
 Intellectus qualiter falsus dici possit D. 6. q. 2.
c. 1. f. 42.
 Intellectus est principium operandi D. 16. q. 1.
c. 1. f. 63.
 Intellectus limitatus, et illimitatus dicitur D.
16. q. 1. c. 5. f. 64.
 Intellectus ante suum intelligere nihil est intel-
 ligibile D. 16. q. 1. c. 2. f. 63.
 Intellectio ab intellectu, et voluntate causari
 dicitur D. 42. q. 1. c. 4. f. 94.
 Intellectio simpliciter prior est productione assi-
 nae Patris D. 1. q. 1. c. 8. f. 3.
 Intellectio potest intelligi de genere qualitatis,
 et actionis D. 2. q. 4. c. 2. f. 16.
 Intellectio Angelus habet esse permanentem, et indi-
 uisibile D. 2. q. 4. c. 2. f. 15.
 Intellectio Angelus eum mensurari tenetur D. 2.
q. 4. c. 5. f. 16.
 Intellectio Angelus num possit continui intendi
D. 2. q. 4. c. 5. f. 16.
 Intellectio Angelus potest esse cum instanti te-
 poris nostri D. 2. q. 4. c. 5. f. 16. et 17.
 Intellectiones comparatae ad potentias specie
 distinctas specie distinguuntur, at ad obie-

ctum, idem specie sunt tantum secundum
 quid D. 1. q. 6. c. 7. f. 13.
 Intelligentia secunda non includit in suo ob-
 cepto quidditativum esse se siue realiter esse
 siue siue existentia D. 1. q. 2. c. 2. f. 5.
 Inter mouens, et motum an sit realis distin-
 ctio D. 25. q. 1. c. 5. f. 76.
 In uno quoque genere est unum, quod est me-
 sura omnium D. 3. q. 1. c. 3. f. 25.
 Instrumentum duplex intrinsecum et extrin-
 secum D. 26. q. 1. c. 2. f. 80.
 In cuius potestate est agere, et modus agendi
 est D. 42. q. 1. c. 3. f. 93.
 Intentio bisariam sumitur non loquendo de
 secunda intentione D. 38. q. 1. c. 1. f. 82.
 Intentio secunda producit vel per actum et
 paratum, vel productivum ab intellectu
D. 1. q. 1. c. 10. f. 3. 4.
 Ite maledicti in igne aeternum: ubi damni et
 sensus pena exprimitur D. 33. q. 1. c. 1. f. 85.
 Iudicio universali pueri absque baptismo pre-
 sentati, qua pena puniuntur. D. 33. q. 1. c.
1. f. 85. 86.
 Iustitia originalis non necessitas ad bene ag-
 dum D. 30. q. 1. c. 1. f. 67.
 Iustitia originalis coniungitur ultimo fini ut co-
 ueniens, et aeternitatis D. 30. q. 1. c. 3. f. 84.

L

L Eni sit ex graui, exponitur ista proposi-
 tio D. 2. q. 10. c. 1. f. 22.
 Liberum arbitrium non potest ex se cauere pec-
 catum mortale pro statu isto pondera intel-
 ligentiam D. 28. q. 1. c. 4. f. 83.
 Liberum arbitrium in Deo, Angelis, et Bea-
 tis esse dicitur et quid sit D. 7. q. 1. c. 7. f. 48.
 Libertas voluntatis quos actus respiciat D. 6.
q. 2. c. 2. f. 43.
 Libertate contradictionis voluntas dicitur libe-
 ra D. 39. q. 1. c. 1. f. 89.
 Locus est immobilis per se et per accidentia D.
2. q. 5. c. 3. f. 18.
 Locus mouetur moto locato, datur intelligi D.
2. q. 5. c. 3. f. 18.
 Locus est per se corruptibilis, et per eum qualem
 tiam non D. 2. q. 5. c. 4. f. 18.
 Locus, et locatum accipitur ut quo, et ut
 quod D. 2. q. 5. c. 6. f. 18.
 Locus actus, vel passus sumptus est relatio
 extrinsecus veniens D. 2. q. 5. c. 4. f. 18.
 in Loco essendi duplex ratio assignatur D. 2.
q. 5. c. 5.

SECUNDI LIBRI.

D. 2. q. 5. c. 5. f. 18.

Luxuria secundum aliquos est primum peccatum

Angeli D. 6. q. 2. c. 3. f. 44.

Lux est accidenti non substantia, ut vult Scotus D. 3. q. 1. c. 1. f. 60.

M.

M Agi Pharaonis qualiter fecerunt rationes D. 13. q. 1. c. 5. f. 66.

Matioris perfectionis est continere virtualiter, quam esse formaliter aliud. D. 5. q. 1. c. 11. f. 78.

Malitia voluntatis initium, quid potuit esse nisi superbia ex Augustino. D. 6. q. 2. c. 4. f. 44.

Malitia est triplex ex genere, ex circumstantia, & demeritoria. D. 7. q. 1. c. 2. f. 42.

Malum quid positiuum, & priuatiuum dici potest D. 25. q. 1. c. 4. f. 79.

Materia alia est subiectum receptiuium, alia transmutationis D. 25. q. 1. c. 4. f. 76.

Materia dicitur alia partis, alia totius D. 3. q. 5. c. 1. f. 39. q. 7. c. 4. f. 33.

Materia non est ratio indiuiduandi D. 3. q. 5. c. 1. f. 29.

Materia est causa compositi, & corruptionis D. 12. q. 1. c. 1. f. 57.

Materia manet sub utroque termino D. 13. q. 1. c. 2. f. 57.

Materia est entitas in actu ex Scoto D. 12. q. 1. c. 3. f. 58.

Materia, & forma diuersificantur, & distinguuntur D. 12. q. 1. c. 4. f. 58.

Materia, & forma possunt, ab inuicem separari D. 12. q. 2. c. 1. f. 59.

Materia an sit in celo; vide opiniones D. 14. q. 1. c. 1. f. 10.

Materia contingenter se habet ad omnes formas D. 15. q. 1. c. 2. f. 63.

Medicina practica, & speculatiua dicitur D. 7. q. 1. c. 6. f. 43.

Memoria perfecta in Patre est Essentia cum intellectu D. 12. q. 1. c. 1. f. 4.

Memoria, intellectus, & voluntas an sint potentie an sit in deo D. 14. q. 1. c. 2. f. 74.

Memoranda est duplex intrinseca, & extrinseca D. 3. q. 1. c. 1. f. 25.

Mentis Angelus scilicet Euum non differt ab Angelo D. 2. q. 2. c. 1. f. 5.

Nulla multum ministrabant ei, exponitur D. 10. q. 1. c. 1. f. 55.

Misio Angelorum duplex est ad intra, & ad extra D. 10. q. 1. c. 1. f. 55.

Misericordia incarnationis an latuerit Angelos D. 10. q. 1. c. 1. f. 55.

Mixta possunt habere rationem seminales D. 18. q. 1. c. 5. f. 66.

Mixta est miscibilium alteratorum unio D. 15. q. 1. c. 1. f. 62.

Mobilis sunt duplicia animata, & inanimata D. 2. q. 9. c. 4. f. 21.

Mors est pena peccati D. 19. q. 1. c. 2. f. 66.

Mors non est maxima pena, sed peccatum mortale D. 21. q. 2. c. 1. f. 70.

Morale a creatione Angeli ad casum quos fuerint D. 3. q. 1. c. 1. f. 37.

Morale Angelorum an tempore nostro correspondant D. 4. q. 1. c. 2. f. 33.

Moto locato mouetur locus. D. 2. q. 5. c. 3. f. 18.

in Motu essentiali, & accidentali consideratur D. 2. q. 9. c. 4. f. 21.

Motus potest fieri in vacuo subiecto D. 2. q. 9. c. 4. f. 21.

Motus potest fieri circa corpus mathematicum separatim a quacunque naturalitate D. 2. q. 9. c. 2. f. 21.

Motus an dicatur naturalis a principio alio, vel a suo D. 2. q. 10. c. 1. f. 22.

Motus mensuratur ex diuisibilitate subiecti. D. 2. q. 4. c. 5. f. 16.

Motus duo eiusdem specie inon possunt eidem inesse D. 2. q. 7. c. 1. f. 19.

Motus in duo videtur distinguere ex Aristotele. D. 14. q. 1. c. 2. f. 61.

Mouens, & motum an sint distincta subiecta D. 25. q. 1. c. 1. f. 75. c. 5. f. 76.

Mouens stat dupliciter actu, & a potestate D. 2. q. 1. c. 1. f. 22.

Mundus si potuerit esse ab aeterno sine principio durationis D. 1. q. 1. c. 1. f. 7.

Mutatio est aliter se habere nunc, quam prius D. 1. q. 1. c. 4. f. 6.

Mutatio una includens realitatem motus, alia est includens realitatem termini D. 2. q. 1. c. 1. f. 23.

N.

Natura non habet esse realiter nisi in indiuiduo D. 3. q. 1. c. 2. f. 25.

Natura diuina est prior natura supposito D. 1. q. 1. c. 4. f. 2.

Natura diuina est ratio perfecta producta ex deo ad intra

di ad intra, & extra D.1.q.1.c.4.f.2.
 Natura diuina prius habet intellectionem, & volitionem, quam intelligatur esse in supposito D.1.q.1.c.3.f.1.
 Naturale potest duobus modis considerari D.9.q.2.c.2.f.51.
 Natura intendit quod producti statim non esse D.2.q.4.c.6.f.17.
 Necessitas est duplex, simplex, & ex suppositione D.7.q.1.c.7.f.37.
 Nihil est receptiuum, quod habet rationem actiui D.25.q.1.c.2.f.75.
 Nihil est infinitum, quod non est per identitatem Deus D.1.q.1.c.9.f.3.
 Nihil potest esse de nouo volitum a voluntate diuina sine nouitate actus volendi D.1.q.2.c.4.f.6.
 Non est potestas nisi a Deo, inquit Apostolus, & glossatur D.44.q.1.c.1.f.96.
 Notitia vna an practica, & speculatiua dici possit D.39.q.1.c.2.f.90.
 Notitia quando perfectè practica, scilicet si conformis sit voluntati D.39.q.1.c.2.f.90.
 Notitia deitatis ab vno in alium Angelum an transferri valeat D.9.q.2.c.2.f.50.
 Non omnis distinctio obiectorum formalium facit distinctionem potentialium D.24.q.1.c.4.f.74.
 Non est de ratione actus moralis elici a virtute morali D.41.q.1.c.1.f.91.
 Notabile dictum Scoti circa gratiam D.27.q.1.c.2.f.81.
 Non potest arbor bona fructus malos facere, declaratur D.34.q.1.c.5.f.88.
 Numerus vnus qualiter ex alijs componatur D.2.q.4.c.2.f.6.
 Nulla forma implet totum appetitum materię nota D.14.q.1.c.1.f.61.
 Nullum est singulare in genere, quod sit mensura omnium illius generis D.3.q.1.c.3.f.25.
 O.
 Obiectum diuina voluntati est duplex D.22.q.1.c.2.f.72.
 Obiectum duplex respectu animę, æternum, & temporale D.24.q.1.c.1.f.44.
 Obiectum adequatum potentie visus quale sit D.24.q.1.c.4.f.73.
 Obiectum dicitur facere distinctionem potentie D.24.q.1.c.4.f.74.
 Obiectum nostri intellectus quale sit D.24.q.

1.c.8.f.74.
 Obiectum est prius naturaliter ipso actu D.3.q.1.c.1.f.25.
 Obiectum ut obiectum, & ut ens consideratur D.3.q.1.c.1.f.25.
 Obiectum adequatum intellectus est ens limitatum, & simpliciter totum ens D.6.q.1.c.1.f.41.
 Obiectum adequatum in ratione motiui, & terminatiui D.6.q.1.c.1.f.41.
 Obiectum attingibile, & ad quod est naturalis inclinatio D.6.q.1.c.1.f.41.
 Obiecti eiusdem eodem modo considerati diuerse potentie D.1.q.6.c.6.f.12.
 Obiectorum distinctio arguit distinctionem potentialium D.1.q.6.c.6.f.12.
 Odium Dei non est possibile D.6.q.2.c.2.f.43.
 D.43.q.1.c.1.f.95.
 Omnis causa per accidentem reducit ad causam per se D.25.q.1.c.12.f.78.
 Omnis ignorans malus ex 3. ethicorum Arist. D.22.q.1.c.1.f.71.
 Omnis potestas est a Deo, & quomodo verificatur istud D.44.q.1.c.1.f.96.
 Omne agens assimilatur sibi effectum D.34.q.1.c.5.f.88.
 Omne quod est realiter Deus non est formaliter infinitum D.1.q.1.c.9.f.3.
 Omne naturale est diuisibile tu semper diuisibilis D.2.q.9.c.1.f.20.
 Omne quod est in mundo aut est concup. carnis &c. exponitur D.6.q.2.c.4.f.45.
 Omne necessarium est æternum D.1.q.2.c.3.f.6.
 Omnis quidditas est communicabilis pluribus an sit vera D.3.q.7.c.1.f.31.
 Omnis differentia est differentia specifica D.3.q.7.c.2.f.33.
 Operari potest Angelus quiescente motu cali. D.2.q.4.c.1.f.15.
 Operari non est ratio formalis ut Angelus sit in loco D.2.q.5.c.1.f.17.
 Operationes an simpliciter vel secundum quid distinguantur D.1.q.6.c.7.f.32.
 Opponi priuatiue formaliter intelligitur dupliciter D.30.q.1.c.2.f.84.
 Operari, & producere ad inuicem comparata quale prius sit D.1.q.1.c.8.f.4.
 Origenis opinio circa creationem animarum refutatur D.17.q.1.c.1.f.64.

SECVNDI LIBRI.

P. —

Pars sensibilis, & minima potest cooperari alijs partibus ad immutandum resum D.3.g.9.c.3.f.21.

Pater productione constituitur in esse personali D.1.g.1.c.8.f.3.

Pater habens Essentialiam, ut perfecte presentem producat filium non ut habet attributa ad productionem non attinens D.1.g.1.c.11.f.4.

Pater non tantum nouit creaturas formaliter sed et filium D.1.g.1.c.6.f.2.

Paternitas diuina, & creata an in paternitate conueniant D.3.g.7.c.1.f.31.

Paternitas diuina est incommunicabilis, ut quo, & ut quod D.3.g.7.c.1.f.31.

Paternitas diuina an de pluribus pradicetur D.3.g.7.c.1.f.32.

Peccatum accipitur pro de formitate, vel pro reatu D.28.g.1.c.4.f.83.

Peccatum originale quid sit, & opponitur iussu originali D.30.g.1.c.2.f.84.

Peccatum potest esse a bono ut a causa D.34.g.1.c.5.f.88.

Peccatum accipitur formaliter, & materialiter D.42.g.1.c.5.f.94.

Peccatum est tantum materialiter in actibus aliarum potentiarum D.42.g.1.c.1.f.93.

Peccatum est auerso a Deo, & conuerso ad creaturam D.43.g.1.c.2.f.95.

Peccatum materialiter est in cogitatione verbo & opere D.43.g.1.c.5.f.94.

Peccatum primi Angeli, an superbia, vel luxuria fuerit D.6.g.2.c.3.f.44.

Peccatum quomodo habet causam positiuam, & defectiuam D.34.g.1.c.5.f.88.

Peccatum veniale potest fieri cum gratia in perfectissimis, pondera D.21.g.1.c.2.f.69.

Peccatum in Spiritum Sanctum, an sit irremissibile D.43.g.1.c.2.f.95.

Peccatum primi Angeli quale, & an irremediabile D.6.g.2.c.3.f.44.

Peccatum mortale an sit bene diuisum in septem D.6.g.2.c.4.f.44.

Peccatum unum esse grauius alio, stat dupliciter D.2.g.2.c.1.f.70.

Peccatis pluribus peccauit Angelus D.6.g.2.c.4.f.45.

Perfectio in diuinis est prior prioritate suppositi D.1.g.1.c.3.f.1.

Perfectio essentialis est secundum gradum specificum, & perfectionalem. D.3.g.1.c.3.f.26.

Perfectissimi in via, & in patria, quinam peccare valeant D.21.g.1.c.2.f.69.

Per se corruptibile est per se generabile D.1.g.5.c.4.f.18.

Persona Patris prius operatur, quam producat D.1.g.1.c.8.f.3.

Portio duplex in anima superior, & inferior D.24.g.1.c.1.f.74.

de Potentia Dei ordinata non potest homo liberari ab obligatione peccati absque infusione gratiae, secus de potentia absoluta D.28.g.1.c.4.f.83.

Potentia peccandi qualiter a Deo esse dicatur D.44.g.1.c.1.f.96.

Potentia differentis entis abstractis ab existentia D.7.g.1.c.3.f.46.

Potest Antichristus esse, an sit realis D.7.g.1.c.3.f.47.

Potentia anime an dicantur distincte potentiae D.24.g.1.c.2.f.74.

Potentia num distinguantur per obiecta D.24.g.1.c.4.f.74.

Potentia diuina intelligendo, & volendo principiantur personas diuinas. D.24.g.1.c.5.f.74.

Potentia dicuntur principia quibus anima exit in actum D.26.g.1.c.2.f.80.

Potentia eiusdem generis respiciunt idem obiectum D.1.g.6.c.5.f.11.

Potentia aliae sub ordinate aliae disparatae D.1.g.6.c.4.f.11.2.

Potentia distinguuntur specie stante unitate obiecti circa quod sunt D.1.g.6.c.6.f.12.

Potentia anime, nec realiter, nec ratione distinguuntur D.16.g.1.c.4.f.64.D.26.g.1.c.2.f.79.

Potentia prima dicitur calefactiua dupliciter D.25.g.1.c.9.f.77.

Prædestinatio est communiter ad personam, & si prædestinatio anime Christi sit ad naturam D.30.g.2.c.1.f.68.

Prædestinatus potest damnari in sensu diuino D.1.g.2.c.4.f.6.

Prædicamenta esse primo diuersa stat dupliciter D.3.g.4.c.4.f.18.

Præsentia obiecti alia, & alia potest causare frustrationem alterius rationis. D.1.g.6.c.5.f.12.

Præsentia duplex assignari potest. D.2.g.1.

I N D E X.

q. 1. c. 1. f. 14.
 Presupponi aliquid alicui bifariam sumitur
 simpliciter, & absolute, & secundum
 quid D. 18. q. 1. c. 1. f. 65.
 Prima visio causatur ab obiecto, & potentia
 D. 38. q. 1. c. 2. f. 89.
 Primo diuersa esse aliqua intelligitur duobus
 modis D. 12. q. 1. c. 4. f. 58.
 Prior est habitudo nature ad suppositum
 quam ad actum secundum. D. 1. q. 1. c.
 3. f. 1.
 Priuatiue opponi stat dupliciter, merè, & non
 merè priuatiue D. 30. q. 1. c. 2. f. 84.
 Producent equiuocum est nobilior productio
 D. 25. q. 1. c. 10. f. 78.
 Productio ad intra præcedit productionem ad
 extra D. 1. q. 1. c. 4. f. 3.
 Productio ad intra, si per impossibile non esset
 nihilominus ad extra possibilis foret D. 1. q.
 1. c. 4. f. 2.
 Propositio illa, de quolibet dicitur esse, &
 non esse, num verificetur in diuinis D. 2.
 q. 1. c. 1. f. 14.
 Propositio hæc posse peccare non est libertas, nec
 pars libertatis, qualiter verificetur D. 43. q.
 1. c. 1. f. 96.
 Pueri abque baptismo morientes, quia pena
 in inferno puniuntur. D. 33. q. 1. c. 1. f.
 85. f. 86.
 Punctus dicitur finis cum alio puncto D. 2.
 q. 5. c. 7. f. 19.

Q.

Qualis est ordo inter aliqua ubi realiter
 distinguuntur, talis est ubi ratione
 distinguuntur D. 3. q. 8. c. 1. f. 34.
 Qualitas corporalis non potest, generare qua-
 litatem incorporealem D. 20. q. 1. c. 2. f. 68.
 Quantitas non indiuiduat substantiam D. 3.
 q. 1. c. 3. f. 28.
 Quantitas permanens, & successiva sunt eius-
 dem generis D. 2. q. 2. c. 1. f. 5.
 Quando predicamentum an habet species, vel
 ne D. 3. q. 4. c. 5. f. 28.
 Quæ diuinitas de Deo formaliter non sunt ali-
 cuius generis D. 1. q. 4. c. 3. f. 8.
 Quidditas omnis quantum est de se est com-
 municabilis D. 3. q. 7. c. 1. f. 31.
 Quiescente motu calidum potest fieri aliqua opera-
 tio D. 2. q. 4. c. 1. f. 15.
 Quod mouetur est, exponitur. D. 12. q. 1.
 c. 3. f. 58.

Quod conuenit toti nature, non datur uni in-
 diuiduo per aliud D. 20. q. 1. c. 1. f. 67.

R.

Ratio quare distinguatur Angelus, &
 anima ex Bonau. & Scoto D. 1. q. 6. c.
 1. 2. f. 10.
 Ratio seminalis est a decedente semine, aut
 a quadam qualitate D. 18. q. 1. c. 5. f. 86.
 Relatio omnis an identificetur suo fundamen-
 to D. 1. q. 4. c. 1. f. 7. c. 4. f. 9. D. 3. q. 10. c. 1.
 f. 35.
 Relatio realis debet esse inter extrema realia.
 D. 25. q. 1. c. 5. f. 76.
 Relationes oppositæ non possunt eadem inesse.
 D. 25. q. 1. c. 5. f. 76.
 Relatio habet propriam certitudinem D. 1. q. 4.
 c. 2. f. 8.
 Relatio dicitur de Deo, & denominatiue D.
 1. q. 4. c. 3. 4. f. 8. 9.
 Relatio nulla potest prædicari de absolute D.
 1. q. 4. c. 3. f. 8.
 Relationes sunt de genere sterilius D. 1. q. 4.
 c. 2. f. 8.
 Relationes originis pertinent ad secundum
 modum relatiuorum. D. 1. q. 4. c. 4. f. 9.
 Repugnantiæ duplex simplex, & secundum
 quid D. 3. q. 2. c. 1. f. 26.
 Respexit ad Abel, & ad munera eius, expo-
 nitur D. 26. q. 1. c. 2. f. 80.
 Res eo modo quo exiunt a Deo reuertuntur
 ad eum D. 26. q. 1. c. 2. f. 79.

S.

Sapientia Dei, & nostra qualiter sint eius-
 dem rationis D. 13. q. 1. c. 1. f. 60.
 Sapientia in ratione inæxistentis, & declaran-
 tiis consideratur D. 13. q. 1. c. 1. f. 60.
 Sapiens homo tenetur seruare mandata Dei.
 D. 34. q. 1. c. 1. f. 87.
 Scientia pro memoria secunda aliquando su-
 mitur D. 1. q. 1. c. 2. f. 1.
 Scriptura duæ ad inuicem oppositæ in verbis
 eorum clarior non est exponenda D. 10. q. 2.
 c. 1. f. 56.
 Semen non est principium actuum genera-
 tionis D. 18. q. 1. c. 2. f. 65. D. 30. q. 1. c. 8. f. 84.
 Semen non est principium ultimæ formæ D.
 36. q. 1. c. 4. f. 85.
 in Semine est virtus diuina inquit Galenus D.
 30. q. 1. c. 4. f. 85.
 Si sententia damnatorum, an se extendat ad
 discip-

SECVNDI LIBRI.

discedentes pueros non baptizatos D.33.9.
1.61.f.86.
 Sex sunt tantum semel sex, quomodo compo-
 nitur ex alijs numeris, scilicet binario, &
 ternario D.2.9.4.6.f.16.
 Singulare nullum est in genere, quod sit mi-
 sura aliorum, quia sunt in genere, D. 3.
9.1.3.f.85.
 Signa quatuor circa predestinationem ponun-
 tur D.20.9.2.1.f.68.
 Sol quare non dicatur formaliter calidus D.
 25.9.1.6.3.f.75.
 Soli electi in statu innocentia nati essent D.20
 9.3.6.f.63.
 Species specialissima alicuius predicamenti
 non dicitur esse per rationem alterius gene-
 ris D.3.9.4.6.3.f.28.
 Species specialissima est Alibona D.3.9.6.1.
 f.30.
 Species specialissima perfectior an virtualiter,
 vel eimenter contineat inferiorem D. 3. 9.
 10.6.3.f.36.
 Species est in individuo denominatiue non per
 se primo D.3.9.6.4.3.f.31.
 Species impressa a Deo in Angelo representat
 Deitatem D.3.9.9.1.f.34.
 Species intelligibilis dici potest habitus, non
 autem scientialis D.3.9.10.6.2.f.35.
 Species intelligibilis aliam causant, an cau-
 sata perfectior D.9.9.2.6.2.f.31.
 Species sensibilis, & intelligibilis natura, qua
 fit D.3.9.10.6.4.f.36.
 Sol, & homo generant hominem, exponitur.
 D.3.9.10.6.3.f.36.
 Substantia non potest cognosci per propriam
 speciem D.43.9.1.2.f.93.
 Substantia eadem non potest esse communis pri-
 mus duarum productionum completarum
 D.3.9.4.6.2.f.27.
 Substantia non est de se hac, loquendo de ma-
 teriali, per quantitatem D.3.9.6.1.f.30.
 Substantia respectu passionis dicitur esse acti-
 ua D.3.9.7.1.2.f.75.
 Substantia est prior naturaliter omni accide-
 te D.3.9.4.6.3.f.28.
 Subiectum motus est ens completum D.12.9.
 1.6.3.f.58.
 Subiectum dicitur causa passionis D.25.9.1.
 6.2.f.25.
 Subiectum receptuum coincidit cum efficien-
 te D.25.9.1.6.4.f.76.
 Superbia an primum peccatum Angelis, & ea

pitur bisariam D.6.9.3.6.3.f.44.
 Supernaturale duplex, primum ut est dispo-
 sitio ad cursum naturae secundum, ad quod
 non est dispositio praui D.9.9.3.6.1.f.30.
 Suppositio creato repugnat simpliciter depede-
 re ad aliud suppositum creatum D.3.9.6.
 6.1.f.16.
 Supponi aliquid stat dupliciter, secundum
 quid, & simpliciter D.18.9.7.1.f.65.
 Stans innocentia an homo potuerit mori D.19
9.1.6.2.f.66.

T.

Tempus a motu qualiter differre dicitur
D.2.9.2.6.1.f.415.
 Tecum, a quibus modis accipitur, & exponi-
 tur locus Ecce Bebeimot, quem creauit
D.17.9.1.6.1.f.64.
 Termini motus impossibiles, & in duplici
 differentia D.2.9.7.2.f.20.
 Trinitatis imago in qua portione aeterna sit
 D.24.9.1.6.1.f.77.

V.

Vacuum aliud est naturale, aliud mathe-
 maticum, & an motus possit fieri in eo
D.12.9.9.6.4.f.21.
 Velle commoium stat dupliciter vel actu elici-
 to, vel appetitu naturali. D.39.9.1.6.1.
 f.19.
 Velle diuinum contingens, & necessarium D.
 1.9.2.9.4.f.6.
 Velle inordinatum Angeli quod nam peccatum
 est D.6.9.2.6.1.f.44.
 Verbum diuinum non gignitur ex creaturis
 motu Patre D.1.9.1.6.6.f.2.
 Verbum gignitur simpliciter ex memoria Pa-
 tris D.1.9.1.6.1.f.4.
 Verbum est ex se necesse esse formaliter exponi-
 tur D. 9.2.6.1.f.6.
 Virtus quid sit, & moralis, heroica, & theo-
 logica D.27.9.1.6.2.f.81.
 Visio prima an a voluntate, vel a potentia,
 & obiecto causetur D.38.9.1.6.2.f.89.
 Viuentia plura nobiliora forma caeli nota D
 18.9.1.6.4.f.69.
 Vnum numero sunt illa quorum est materia
 una D.3.9.5.6.1.f.29.
 Vnum aliqua esse potest tripliciter intelligi D.
 3.9.6.6.3.f.31.
 Virtualiter agens non facit se formaliter agens,

an sit verum D. 27. q. 1. c. 1. f. 78.
 Unitas realis seu specifica datur minor unitate
 numerali D. 27. q. 1. c. 2. f. 25. q. 6. c. 3. f. 30.
 Volendi actus duplex simplex, & sub conditione
 D. 6. q. 1. c. 2. f. 42.
 Voluntas non potest fieri per naturam impeccabilis
 D. 23. q. 1. c. 1. f. 72.
 Voluntas divina se extendit ad id ad quod volu-
 ntati creatae D. 23. q. 1. c. 2. f. 72.
 Voluntas divina duplex obiectum adequatum
 D. 23. q. 1. c. 2. f. 72.
 Voluntas actualiter volens est nobilior voluntate
 volente virtualiter D. 23. q. 1. c. 1. f. 78.
 Voluntas qualiter potest habere distinctos con-
 sensus D. 23. q. 1. c. 3. f. 82.
 Voluntas est debitor eligendi actum conformem
 regule superiori D. 23. q. 1. c. 2. f. 87.
 Voluntas Dei, & nostra sunt voluntatis causa
 partialis D. 34. q. 1. c. 3. f. 87.
 Voluntas fruendo, & intentio dicunt eundem actum
 D. 38. q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas commodum non velle non potest D. 6. q.
 2. c. 1. f. 43. D. 39. q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas ut potentia libera non necessario vult
 commodum D. 39. q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas non fertur nisi in cognitum D. 42. q.
 1. c. 3. f. 93.
 Voluntas quomodo intelligatur esse deficiens,
 loquendo de creata D. 44. q. 1. c. 1. f. 95.
 Voluntas complacet in obiecto, & in eo quo
 attingit illud D. 42. q. 1. c. 3. f. 93.
 Voluntas Dei multa vult contingentia non pre-
 cognita ab intellectu diuino D. 42. q. 1. c. 3.
 f. 93.
 Voluntas est libera libertate contradictionis,
 non contrarietatis D. 39. q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas qualiter dicatur causare intentionem
 D. 42. q. 1. c. 4. f. 93.
 Voluntas potest conuertere, & auertere ab im-

tellectione D. 42. q. 1. c. 4. f. 93.
 Voluntatis diuina est tantum unum velle sim-
 plex D. 1. q. 1. c. 4. f. 6.
 Voluntas in primo instanti sua creationis au-
 posuit nolle aliquid ad cuius nolitionem se-
 quitur pena, velle illud D. 4. q. 2. c. 1.
 f. 40.
 Voluntas habet duplicem actum amandi, ami-
 citie, scilicet, & concupiscentie D. 6. q. 1. c.
 3. f. 41.
 Voluntas naturalis debet conformari voluntati
 superiori D. 6. q. 2. c. 1. f. 42.
 Voluntas habet in sua potestate moderari in-
 clinationes in potentijs inferioribus D. 6. q.
 2. c. 1. f. 42.
 Voluntas pro potentia, & pro actu secundo ac-
 cipitur D. 6. q. 2. c. 2. f. 43.
 Voluntas qualiter habet ens, ut ens pro ob-
 iecto D. 6. q. 2. c. 2. f. 43.
 Voluntas non potest beatitudinem nolle D. 6. q.
 2. c. 2. f. 43.
 Voluntas quomodo dicitur libera essentialiter
 D. 6. q. 2. c. 2. f. 43. D. 39. q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas diuina ex sua perfectione vult ef-
 fectum diuinum necessario, & libere D. 39.
 q. 1. c. 1. f. 89.
 Voluntas volendo bonum absolute non peccat
 D. 7. q. 1. c. 4. f. 37.
 Voluntas diuina ordinavit dispositiones ad
 multa supernaturalia D. 9. q. 2. c. 1. f. 50.
 Voluntas inferior si potest impediri non dicitur
 libera D. 9. q. 2. c. 3. f. 52.
 Voluntas potest transire a peccato ad gratiam
 non peccando venialiter pondera de transi-
 tu a contradi. Torio ad contradi. Torium D.
 21. q. 1. c. 1. f. 69.
 Voluntas non potest odire Deum in se D. 6. q.
 2. c. 2. f. 43.

I N D E X

SACRAE SCRIPTURAE.

G E N E S I S.

- 6.2. *N* quocumq; die co-
mederis ex eo mor-
te morieris l.2.d.19
q.1.c.2.f.66.
- 6.4. *Respexit ad Abel*
et ad munera eius
l.1.d.17. q.2. c.17.
f.278. l.2.d.26.q.
- 1.2.f.80.
- 6.15. *Protector tuus ego sum, et merces tua*
magna nimis l.1.d.1.q.1.c.7.f.6.
- 6.22. *Tolle filium tuum, quem diligis Isaac,*
et offer mibi in holocaustum super
unum montium, quem monstrauero
tibi l.1.d.27.q.1.c.1.f.339.

Exodus.

- 6.3. *Ego sum qui sum* l.1.d.9.q.1.c.4.f.250.
- 6.12. *Et spogliauerunt Egyptios* l.1.d.47.q.1.
c. f.339.
- 6.32. *Dimitte me, ut irascatur furor meus*
l.1.d.14.q.1.c.1.f.269.
- 6.32. *Dele me de libro, quem scripsisti* l.1. d.
40.q.1.c.1.f.331.
- 6.32. *Qui peccauerit in me delebo eum de li-*
bro meo l.1.d.40.q.1.c.1.f.331.

Deuteronomium.

- 4.17. *Qui superbieuit nolens obedire Sacerdo-*
tis imperio, qui eo tempore ministrat
Domino Deo suo, decreto iudicis mor-
ietur homo ille l.1.d.5.q.1.c.3.f.169.
- 6.25. *Pro mensura delicti erit, et plagarum*
modus l.2.d.33.q.1.c.1.f.85.
- 6.32. *Dei perfecti sunt opera* l.2.d.17.q.1.c.2
f.64.

3. Regum.

- 6.22. *Decipies, et praualebis, egredere, et*
fac ista l.1.d.47.q.1.c.1.f.339.

2. Paralipomenon.

- 6.15. *Erunt merces operis tui* l.1.d.17.q.1.c.20
f.279.
- Iudit.
- 6.9. *Tu enim fecisti priora, et illa post illa*
cogitasti Prol. q.3.c.39.f.25.d.2.q.
1.c.2.f.41.

Iob.

- 6.9. *Si simplex fuero, hoc ignorabit anima*
mea l.1.d.17.q.2.c.16.f.277.
- 6.40. *Ecce Behemos, quem creauit tecum* l.2.
d.17.q.1.c.1.f.64.

Psalmist.

- ps.1. *Ego bodie genui te* l.1.d.9.q.1.c.4.f.250.
- ps.68. *Delectantur de libro uiuentium, et cum*
iustis non scribantur l.1.d.40.q.1.c.1.
f.331.
- ps.73. *Superbia eorum, qui te oderunt ascen-*
dit semper l.1.d.1.q.4.c.11.f.242.d.
6.q.2.c.4.f.45.
- ps.75. *Notus in Iudas Deus, in Israel ma-*
gnum nomen eius l.1.d.2.q.2.c.8.f.48
- ps.85. *Tu es solus Deus* l.1.d.21.q.1.c.1.f.290
- ps.118. *Inclinasti cor meum ad faciendas in-*
structiones tuas propter retributione
l.1.d.1.q.1.c.2.f.2.c.7.f.6.

Prouerbia.

- 6.7. *Fruamur cupitis amplexibus* l.1.d.1.q.
1.c.3.f.2.

Ecclesiastes.

- 6.7. *Scit enim conscientia tua, quia tu cro-*
bro maledixisti illis l.2.d.39.q.1.c.2.
f.90.
- 6.9. *Nescit homo an odio, vel amore dignus*
sit l.1.d.17.q.1.c.6.f.277.

I N D E X . I

Sapientia.

c. 10. Reddidit illis mercedem laborum suorum l. 1. d. 17. q. 1. c. 20. f. 379.

Ecclesiasticus.

ca. 0. Initium omnis peccati superbia l. 2. d. 6. q. 2. c. 4. f. 44.

Isaias.

c. 40. Vbi Assur virgo suorū mei, & baculus ipse est, in manu eorum indignatio mea Prol. q. 2. c. 3. f. 10.
c. 63. Qui est ille qui venit de Edom l. 2. d. 7. q. 1. c. 5. f. 48. d. 10. q. 1. c. 1. f. 55.
c. 66. Cælum sedes mea, terra autem scabellū pedum meorū l. 1. d. 37. q. 1. c. 1. f. 324.

Daniel.

c. 7. Nulla millium ministrabant ei, & deciercentena nulla assistebant ei l. 2. d. 10. q. 1. c. 1. f. 55.

Oleas.

c. 1. Vade sume tibi mulierem fornicariam, & fac filios fornicationum l. 1. d. 47. q. 1. c. 1. f. 339.

Matheus.

c. 1. Noli timere accipere Mariam coniugem tuam l. 1. d. 3. q. 4. c. 13. f. 110.
c. 2. Surge accipe puerum &c. Vade in terrā Israel &c. Responso accepto in somnis &c. l. 1. d. 3. q. 4. c. 13. f. 110.
c. 5. Merces vestra copiosa est in cælis l. 1. d. 17. q. 1. c. 20. f. 279.
c. 6. Fiat voluntas tua l. 1. d. 48. q. 1. c. 2. f. 340.
c. 7. Non potest arbor bona fructus malos facere l. 2. d. 34. q. 1. c. 5. f. 88.
c. 10. Quicumque non susceperit vos, nec audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo, vel ciuitate, excutite puluerem de pedibus vestris. Amen dico vobis. Tollerabilis erit terra Sodomorum, & Gomorreorum in die iudicii, quam ciuitas illi l. 1. d. 5. q. 1. c. 8. f. 63.
c. 11. Qui autem dixerit contra Spiritum S. non dimittetur ei, neque in hoc seculo neque in futuro l. 2. d. 43. q. 1. c. 2. f. 95.
c. 18. Si Ecclesiam non audieris, sit tibi sicut ethnicus, & Publicanus l. 1. d. 5. q. 1. c. 8. f. 168.

c. 20. Voca operarios, & redde eis mercedem l. 1. d. 17. q. 1. c. 20. f. 379.
c. 23. Super cathedram Moisi sederant scribe & Pharisei &c. l. 1. d. 5. q. 1. c. 8. f. 168.
c. 25. Discedite a me maledicti in ignem æternam l. 2. d. 33. q. 1. c. 1. f. 86.

Lucas.

c. 10. Qui vos audit me audit, & qui vos spernit, me spernit &c. l. 1. d. 5. q. 1. c. 8. f. 168.
c. 10. Dignus est operarius mercede sua l. 1. d. 7. q. 1. c. 20. f. 279.
c. 12. Dico autem amicis meis, ne terreamini ab his, qui occidunt corpus, & post hoc non habent quid amplius faciant Offendam autem vobis quem timeatis. Timeate eum, qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam l. 1. d. 5. q. 1. c. 8. f. 169.
c. 23. Dimitte eis Pater, quia nesciunt quid faciunt l. 1. d. 48. q. 1. c. 1. f. 340.

Ioannes.

c. 1. Quasi vigeniti a Patre l. 1. d. 1. q. 6. c. 6. f. 65. d. 1. q. 2. c. 13. f. 94.
c. 3. Misit Pater filium suum in mundum l. 1. d. 4. q. 1. c. 2. f. 159.
c. 10. Ego in Patre, & Pater in me est l. 1. d. 2. q. 2. c. 11. f. 69.
c. 14. Ego rogabo Patrem, & alium paracletum, dabit vobis. l. 1. d. 4. q. 1. c. 2. f. 159. d. 14. q. 1. c. 1. f. 269.
c. 14. Qui diligit me, diligetur a Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei in ipsum l. 1. d. 3. q. 3. c. 28. f. 102.
c. 15. Qui odit me, & Patrem meum odit l. 1. d. 1. q. 4. c. 11. f. 24. l. 2. d. 3. q. 1. c. 1. f. 95.
c. 17. Licet est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum &c. l. 1. d. 1. q. 2. c. 6. f. 13.

Paulus ad Romanos.

c. 1. Inuisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur l. 1. d. 8. q. 4. c. 18. f. 232.
c. 2. Benignitas Dei ad penitentiam te adducit l. 1. d. 8. q. 4. c. 18. f. 232.
c. 6. Gratia autem Dei vitæ æternæ l. 1. d. 3. q. 3. c. 28. f. 102. l. 2. d. 26. q. 1. c. 1. f. 79.
c. 7. Non quod volo bonum, hoc ago l. 2. d. 4. q. 1. c. 5. f. 94.

S A C R A E S C R I P T V R A.

c.8. Si quis Spiritum Christi non habet, membrum Christi non est l.1.d.14.g.1.c.1. f.269.

c.8. Presemit, & predestinavit l.1.d.41.g.1. c.2.f.333.

c.9. Cum non dum nati essent, vel aliquid egissent boni, vel mali &c. l.1. d.41. q.1.c.3.f.332.

c.11. O altitudo discursum sapientie, & scientie Dei l.1.d.8.g.4.c.18.f.232.

c.13. Non est potestas nisi à Deo l.2.d.44.g.1.c.1.f.96.

c.13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit l.1.d.5.g.1.c.7.f.169.

1. Ad Corintios.

c.2. Ea, quæ sunt Dei nullus novit, nisi Spiritus Dei l.1.d.8.g.4.c.18.f.232.

c.3. Unusquisque propriam mercedem recipiet secundum suum laborem l.1.d.17.g.1.c.20.f.279.

c.9. Sic currite, ut comprehendatis l.1.d.3.g.1.c.20.f.83.

c.9. Nunquid de bobus cura est Deo l.1.d.39.g.1.c.8.f.328.

2. Ad Corintios.

c.5. Omnes oportet manifestari ante Tribunal Christi l.2.d.33.g.1.c.1.f.86.

c.12. Audiuisti arcana verba, quæ non licet homini loqui l.1.d.22.g.1.c.2.f.293.

Ad Ephesios.

c.3. Ut innoteat Principatibus, & Potestatibus per Ecclesiam &c. l.2.d.10.g.1.c.1.f.55.

c.5. Viri diligite uxores vestras sicut, & Christus Ecclesiam l.2.d.21.g.2.c.1.f.70.

1. Ad Thessalonicenses.

c.4. Qui hac spernit, non hominē, sed Deum spernit l.1.d.5.g.1.c.7.f.169.

2. Ad Thessalonicenses.

c.3. Qui non obediunt verbo, per epistolam hunc notate, & non comminamini cum illo, ut confundatur l.1.d.5.g.1.c.7.f.169.

1. Ad Timotheum.

c.2. Deus vult omnes homines salvos fieri l.1.d.46.g.1.c.1.f.338.

c.2. Adam non fuit seductus, sed Eva l.2.d.22.g.1.c.1.f.71.

c.6. Solus Deus habet immortalitatem l.2.d.19.g.1.c.1.f.66.

2. Ad Timoteum.

c.4. Cursum consummavi, fidem servavi in reliquo reposita est mihi corona iustitiae l.1.d.17.g.1.c.23.f.280.

Ad Philemonem.

c.1. Fruar te in Domino l.1.d.1.g.1.c.3.f.2.

Ad Hebreos.

c.1. Omnes sunt administratores Spiritus missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis l.2.d.10.g.1.c.1.f.55.

c.1. Cum iterum introducit vigenitum in orbem terræ ait. Et adoret eum omnes Angeli eius l.2.d.10.g.1.c.1.f.55.

c.4. Omnia nuda sunt, & aperta oculis eius Pr. q.3.c.38.f.25.d.1.d.2.g.1.c.16.f.42.

c.6. Impossibile est eorum, qui prolapsi sunt &c. l.2.d.28.g.1.c.2.f.62 l.1.d.17.g.1.c.23.f.280.

Epistola Iacobi Apostoli.

c.1. Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio l.1.d.2.g.1.c.16.f.42.

Demonē credunt, & contremiscunt l.2.d.7.g.1.c.5.f.47.

1. Ioa. Apostoli.

c.1. Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus l.2.d.21.g.1.c.2.f.69.

c.2. Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ l.2.d.6.g.2.c.4.f.45.

Apocalypsis.

c.18. Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & luctum l.2.d.33.g.1.c.1.f.85.

c.22. Si quis apposerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto Pr. q.3.c.37.f.24.

FINIS.

I N D E X DOCTORVM, ET PHILOSOPHORVM.

Sanctus Ambrosius.
 Sanctus Augustinus.
 Sanctus Athanasius.
 Sanctus Anselmus.
 Alexander de Ales.
 Albertus Magnus.
 Albertus de Padua.
 Antiochensis.
 Antonius Andreas.
 Antonius Trombetta.
 Antonius a Pupillo.
 Adam Theologus.
 Aureolus.
 Anglicus.
 Alpinus.
 Auctor sex Principiorum.
 Aristoteles.
 Auverroes.
 Avicennas.
 Algazel.
 Architas.
 Argiopolus.
 S. Bonaventura.
 Beda venerabilis.
 Boetius.
 Burlifer.
 Bargius.
 Buridanus.
 Bessarion.
 Concilium Nixenum.
 Concilium Lugdunense.
 Concilium Rehemense.
 Clementina.
 Cameracensis.

Comenius.
 S. Damascenus.
 S. Dionysius.
 Durandus.
 Dominicus de Flandria.
 David Iudeus.
 Euclides.
 Eustratius.
 Franciscus Maiorinis.
 Franciscus Lichetus.
 Gamaliel.
 Gabriel Biel.
 Gaddius.
 Gratianus.
 Gotschedus de Fontibus.
 Gregorius de Arimino.
 Guillelmus Vonison.
 Galenus.
 S. Hieronymus.
 S. Hilarius.
 Henricus de Gandavo.
 Herpues Natalis.
 Heraclius, et Cratillus.
 Ioannes Scotus.
 Ioa. de Basolis.
 Ioa. de Vigerio.
 Ioa. Baconus.
 Ioa. Rodion.
 Ioa. Maioris.
 Ioa. de Monte.
 Ioachim Abbas.
 Iacohus de Viterbio.
 Iandunus.
 S. Leo Paps.

Linconiensis.
 Lambertus.
 Landulphus.
 Magister Sententiarum.
 Magister de Carnibus.
 Mauritius.
 Mercurius Trimegistrus.
 Marcellus.
 Macrobius.
 Nicolaus Bonetius.
 Origines.
 Occam.
 Petrus Galatinus.
 Petrus Tarsartus.
 Pnapofimus.
 Plato.
 Paulus Scriptor.
 Parmenides.
 Porphirius.
 Porretanus.
 Ricardus.
 Rubion.
 Robertus Olcos.
 Simplicius.
 Soncinus.
 Suesanus.
 S. Thomas Aquinas.
 Thomas de Argentina.
 Themistius.
 Tiberius.
 Vgo.
 Zerbis.

F I N I S.

ERRATA PROLOGI.

F.	V.	Error	Correctio	F.	V.	Error	Correctio
3.	5.	ad	de	21.	50.	10.	4.
36.	possim	passim		28.	16.	necessariam	scientiam
4.	33	abincta	abuncta	46.	39.	appetit	appeti

ERRATA PRIMILIBRI.

F.	V.	Error	Correctio	F.	V.	Error	Correctio
2.	34.	prior	peior	129.	5	morlem	mortalem
	37	prior	peior	150.	50	tam	tamea
12.	9.	ex quo	ex a quo		10	tertia	tria
14.	10.	tam	tamen	167.	38	qui	quod
15.	21.	fir	fic	169.	5	cap.2.	cap.3.
16.	31.	non cõplexo	complexo	176.	22	ratio	ratione
18.	39.	ita	ista	187.	10	per se agit	per se est, p se agit
19.	21.	de causa	causa	188.	31	5.1.art.	5.Phil.art.
34.	50.	composito	compositio		37	art.d.ait	art.4.ait
36.	4.	dicit	dicitur	190.	24	& potentia	est potentia
	25.	operatione	in operatione	191.	22	parte	primi
57.	32.	exat	est		40	in fine	3.in fine
59.	24.	principium	principale	223.	9	nam	nec
60.	41.	fincathegorema	fincathegorema	228.	48	intuitinam	ad intuitiuame
		ma	te	232.	50	empositiõnẽ	compositiõnem
68.	37	in	inter	267.	11	d.4.q.	d.3.q.2.
67.	3	omnis	nõ omnis	271.	17	agat sic	si agat
70.	36	ibi	sibi	273.	46	2.&c.	2.Ethic.
75.	36	potest	patet	278.	15	lib.d.1.	lib.1.d.14.
	42	ultimo	vnum		46	agens	egens
81.	37	conceptionẽ	cõparationem		47	agens	egens
92.	89	propinquẽ	non propinquẽ	282.	16	Auct.	Auctor
93.	11	est	non est		35	illo	in illo
96.	13	vauis	vnum	283.	31	&c	est
110.	46	primum	non primum	302.	23	posterius	est posterius
107.	7	iecto	subiecto	305.	8	ies	ens
120.	33	vult	ultimo	310.	3	quod	quo
123.	49	intelligibiles	indelebiles				

ERRATA SECUNDILIBRI.

F.	V.	Error	Correctio	F.	V.	Error	Correctio
3.	32	intellectu	in intellectu	27.	28	d.2.vult	d.2.vbi vult
5.	36	q.vult	q.vlt	29.	4.	desunt hæc verba.	Omnia differētia formalis formarum, hæc est vera addito formarum, si verò formetur sic propositio
6.	15	Scorum	secundũ sequum	40.	16	volitionem	nolitionem
9.	12	potens	poteris	41.	37	cõpõssibilibis	incompossibilibis
12.	20	quidditas	identitas				
20.	22	obfessam	obfessio				
21.	44	ex	ex parte				

